

CLAVIS
LINGUARUM SEMITICARUM

EDIDIT
HERMANN L. STRACK

PARS III
THE ARAMAIC LANGUAGE
OF THE BABYLONIAN TALMUD

BY
MAX L. MARGOLIS

I. GRAMMAR
II. CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

ENGLISH EDITION

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK
1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE
OF THE
BABYLONIAN TALMUD

GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

BY

MAX L. MARGOLIS, PH. D.

PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK
1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

Printed by Fischer & Wittig in Leipzig.

TO MY WIFE
IN LOVE AND GRATITUDE

PREFACE

As far back as 1894, Professor HERMANN L. STRACK, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. STRACK urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of JUDAH SENI's יְהוּדָה יֵעֵלָה, ISRAEL MICHELSTÄDT's מִלִּין דְּרַבָּנָן, MOÏSE SCHUHL's *Sentences et proverbes du Talmud*, and MOSES LEWIN's *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche*, and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from RABBINOVICZ' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of NÖLDEKE in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpunctuated texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in MIELZINER's *Introduction* and in BACHER's *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the 'ARUK, in HANANEL, RASHI, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to Dr. VON LAUBMANN, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, Dr. LERDINGER, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi Dr. S. H. MARGULIES for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor STRACK who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr OSCAR BECK, head of the publishing firm of C. H. BECK in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

	Page
§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic	1
§ 2. Script and Orthography	3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization	7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes	8
§ 5. The Vowels and their Changes	10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence	15
§ 7. The Accent	15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun	16
§ 9. Demonstrative Pronoun	17
§ 10. Relative Pronoun	18
§ 11. Interrogative Pronoun	18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks	19
§ 13. Nouns with Shortened Stem	19

	Page
§ 14. Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation	22
§ 15. With the Middle Radical Geminate	22
§ 16. With Prefixes	25
§ 17. Pluriconsonantal Stems	25
§ 18. Denominatives formed by means of Afformatives .	26

(b). Inflection (§ 19—22).

§ 19. Inflectional Endings	27
§ 20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection	29
§ 21. Pl. fem. from Masculines and conversely	30
§ 22. The Noun with Pronominal Suffixes	32
§ 23. Numerals	32

C. Particles (§ 24—26).

§ 24. Adverb	34
§ 25. Prepositions	34
§ 26. Conjunctions	35

D. The Verb (§ 27—41).

§ 27. The Modification of the Stem	35
§ 28. Inflectional Elements	36
§ 29. Perfect	37
§ 30. Imperfect, Imperative, and Infinitive	38
§ 31. The Participles	40
§ 32. Itpe'el	41
§ 33. Pa'el	43
§ 34. Itpa'al	45
§ 35. Afiel	46
§ 36. Ittafal	47
§ 37. Verbs ע"ע	48
§ 38. Verbs ע"י	50
§ 39. Verbs ל"י	56
§ 40. Pluriconsonantals	56
§ 41. The Verb with Objective Suffixes	57

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

	Page
§ 42. The Neuter.	62
§ 43. St. absol. and determ.	62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive	63
§ 45. Coordination	65
§ 46. Construction of כֵּן	66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition.	67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun	68
§ 49. Demonstrative Pronoun	70
§ 50. Interrogative Pronouns	71
§ 51. Relative Pronoun	72
§ 52. Numerals	73
§ 53. Adverbial Expression	74
§ 54. Prepositions	74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender	75
§ 56. The Perfect	76
§ 57. The Imperfect	77
§ 58. The Participle	79
§ 59. The Imperative	82
§ 60. The Infinitive	83
§ 61. Government of the Verb	84
§ 62. אִינִי	86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula	87
§ 64. The Casus Pendens	88
§ 65. Concord of the Parts of Speech	89
§ 66. The Order of Words	89
§ 67. Negative Sentences	90
§ 68. Interrogative Sentences	91

D. Compound Sentences (§ 69—73)		Page
§ 69.	Copulative Sentences	92
§ 70.	Attributive Relative Sentences	94
§ 71.	Conjunctive Relative Sentences	95
§ 72.	Indirect Interrogative Sentences	96
§ 73.	Conditional Sentences	96
Literature		97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I.	Forms and Sentences	1*
II.	Connected Texts	34*
	A. Earlier Language	34*
	B. Later Language	37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-
stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A.	Aramaic Glossary	84*
B.	Hebrew Glossary	180*

Abbreviations and Signs.

---

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
- G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
- H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
- K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
- M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
- M₁ = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
- Ⓐ = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
- Ar^M = 'Aruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut* || Ar^VⒶ = 'Aruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
- Han^M = Hanan'el cod. hebr. 227, München.
- Ra^M = Raši; RŠbMM = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 216, München.
- En = 'En Ia'akob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
- Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
- Teš-geon = Tešubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = 'Arakin || A.z. = 'Aboda zara.
- Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beš(a). || B. ḵ = Baba ḵamma || B. m. = Baba meši'a.

Chr. = Chronik (*Chronicles*).

Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).

Erub = 'Erubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).

Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Giṭ(ṭin).

Ḥag(iga). || Ḥul(lin).

Jb = Hiob (*Job*). || Je(remias) || Ieb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).

Ker(itot). || Ket(ubot). || Kīd(dusin).

Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(ziner),
cf. p. 97. || M. K. = Mo'ed Kāṭon ||

Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).

p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, prae-
mittunt. || Ps(almus).

Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš
ha-šana.

Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status
determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).

Taan = Ta'anit || tr = transfert.

* = prima manus || > = omittit, omittunt.

c = corrector. || mg = margo || t = textus.

h = hebraice. || p = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. 1. Its Place in General Aramaic.

By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

This framework, which belongs to the editors (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (*Āmōrā'ē*, *Sābōrā'ē*) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Neharde'a, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Temura, Keritot, Me'ila, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38^a; Sanh 95^a a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Ta'anit*; (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11^b; (*d*) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (*e*) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Hiyya, Bar Kappara, Johanan, etc.); (*f*) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

In the present work the earlier language, no less than *e* the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography.

2.

The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

In contrast with BA., it is to be noted that ש has *b* been replaced by ס in סגי, סים, סיטרא, אסתכל. ש is kept in עשבא, שבוע, שמאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the flg. instances: בשרא and ביטרא; עשרה and עשרי, עשרין but חד סר, etc.; סהדי and שהדי; אשתניו and סני; בשיותיה and סיב; שטנא and סטנא; סערתא and שערתא.

As also a vowel letter is the rule exactly as in BA. *c* after א: טאה, חקלאה, גינאה, ארטאה, etc. In the absol.

st. of the f. sg. ה is rare: מָלָה (but also מָלָא), ארבעה, חמשה, עשרה; more frequently it occurs in 3 sg. f. of the perf. (שיילת, שדרת, קמח, רקת, ילדת, שמעת, שקלת, סברת) and in the pt. sg. f. (מנסבת) and pl. f. (שיבת); but even there א will be met with ordinarily. In verbs לו"י we find ה only in הוה (occasionally also הוא). ה is extremely rare in the st. d. m. sg.: גברא רבה, ארעה, אורחה.

d Occasionally א represents a quiescent ה (§4*m*): גברא = גברה = גברה; רישא = רישה = רישה; כולא, etc.

c In the middle of a word a radical א, though quiescent, is always expressed in the words מאתן, סאוי, שמאלא. Elsewhere א may and may not be written; thus we find מסאנא and מסנא, מאני and מאני, עאניה and ענא, צוורא and צו(ו)אריה, ענא and עאניה, מני and מני. The same holds good of א taking the place of ע (§4*e*): תולאנא and תולנא.

f א as a vowel letter in the middle of a word for *a* (after the fashion of Arabic) is only occasionally found in Occidental prints and MSS.; thus universally: אוריאן; ב: גביאח, עליאחא, מסרגאן, קאקי; G: אחאחא; H: בוטאשי; M: כודניאחא, אילואחא, ארעאחא, בנאחא, (בוטאטי); M: כנישאחא, חראחא, קרנאחא; M₁: שארו, מלכאחא, ריבואן, סאבי, אחאחא, גאנו, שדיאן. Universally for *a* in „מן, who?“ (rarely מן); there is, on the other hand, no fixed rule when the vowel is followed by ר (and preceded by ו or י: שוואר, but שוור H; משוואר H, but שוור H; ת(י)שוור; but סיאר, but שוור H; מידואר HM; סייר but מידואר; otherwise אגר, סחר, etc., where the absence of י, as in גרים, שביק, etc., sufficiently indicates the pronunciation); cf. also פאחא, כאווי, כאווי M, אַחאן M, כאוי M. The common and incorrect pronunciation

with *kames* is indicated by א in טאבי H, טאשי M₁, טאנא
G = טבי, טשי, טנא.

and ' designate universally the long vowels (whether *g* of Semitic or Aramaic origin) $\bar{u}$, $\bar{o}$, $\bar{e}$, $\bar{i}$. In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רישא, יימר, etc. (BA. רִישָׁא, יִימַר, etc.). Cf. also תהוי, etc., for BA. תְּהוּא. Note, however, יהא (also יְהִי), תהא = יְהִי, תהא; יבכה = יִבְכֶּה cf. BA. אַתָּה, etc.

Consonantal וּ und י are written וו, יי; e. g., גוואוּ, לְגִיָּתָא, ווּדִין, גֵּיטָא = גֵּיטָא, רַחוּמָא, נִיחָא, ווּדִין, דִּינָא, בְּנוּתָא. Before or after א as vowel letter the repetition is unnecessary (cf. §f). Defective writing in general is the rule in the older MSS. (GHM₁) and frequently also in B (particularly in Ber); e. g., בוּי, כּוּתָא, גּוּוּא, קִים, מְנִיכּוּ, בּוּי, כּוּתָא, גּוּוּא, קִים = נִיחָא, חוּיָה, מְנִיכּוּ, בּוּי, כּוּתָא, גּוּוּא, קִים. When וּ is immediately preceded or followed by י, only one of the two is written twice; thus, לוּוֹיךְ, גּוּייתָא, וּוִי = לִישׁוּיָהּ, לְשׁוּיָהּ, לוּוֹיךְ, גּוּייתָא, וּי. (Less frequently: גּוּייתָא.) Similarly, וּ is expressed but once after י as a vowel letter (§g): חִיוּתָא = חִיּוּר, חִיּוּר.

At the end of certain forms of ל"ו roots (nominal formation *fa^{al}*, §15*b*; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22*b*) -אִי is expressed by אִי, e. g., בָּנִי = בְּנִי, הוּאִי = הוּנִי, חָדָאִי = חָדְנִי, בָּנִי = בְּנִי, שָׂמִי = שְׂמִי; but occasionally also by יִי, e. g. בְּעִי (MM₁) = בְּעִי, צָלִי = צְלִי, בְּנִתִי = בְּנִתִי. Observe that B. k. 17^b H vocalizes שְׂנִי; very likely, however, the word was pronounced שְׂנִי. In the *fa^{al}* formations אִי appears to have crept in from the plural; cf. §20*j*.

accentual and syllabic conditions are, with the exception of **ב** in Ber, almost universally expressed by ו resp. י.

י very frequently indicates a reduced vowel. ^l After **א** it may represent ֿֿֿ (or ֿֿ): **אִינֶשׁ** = **אַנֶשׁ** (**אַנֶשׁ**), **אִינֶשׁ** = **אַנֶשׁ**, **אִינֶשׁ** = **אַנֶשׁ**. Once I find in M_1 : **לִיבִין**, i. e. with artificial gemination (§50), = **לִבִין**. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in **עִיבִיד** for **עִבִיד**, **עִיבִיד** for **עִבִיד**. Perhaps the vowel letter merely indicates ֿֿ , in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: **אנש**, **עבִיד**.

Word-division. The compound numerals for 11—19 ^m are written indifferently as one or two words; cf. §23. **קא** (§38) is very frequently joined to the next following word (**א** then drops out), so esp. in M.

Abbreviations, particularly frequent in **ב** M, are ⁿ indicated by a stroke ('). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: **אִז** = **אומר**; **גמל** = **גמליאל**. י, represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization.

3.

In addition to the vowel letters (§2c—k), the vocalized texts of BA. and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. The Consonants and their Changes.

a 1. (a) Laryngeals: א ^ʾ, ה *h*, ח *h*, ע ^ʿ.

b (b) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *k* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *t* (Dentals); ש(ש) *s*, ש ^š *š*, צ *s*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר *r* (Sonorous Sounds); ו *u*, י *i* (Non-syllabic Vowels).

c 2. ה, ע(פ), ו(ז), ת, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.

d א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is חקלאה from *חקליא.

e The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, הדר, etc.; אבא, אודדי, אממא, אמד „dive“, א = על (§ j), אד = עד, etc.

f Intervocalic א (ע) appears as י: שיילו = שִׁילוֹ, שיירת = שִׁירָת, סיאר = סִיר, סיים = סִים, etc., for *שִׁאִלוֹ, *שִׁאֲרָת, *סִעֵר, *סִאם.

g ב may become ו, e. g., צוּתא by the side of צבּתא (cf. also §h).

א (ע), when preceded by a reduced vowel or by a vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: בַּיִשׁ for בֵּיִשׁ*, מִלְפָּה for מֵלְפָּה, מִיץ for מֵיץ, מִיִּצְנָה for מֵיִצְנָה, שׁוּתָא for שֵׁוּתָא, מִסְמָא for מֵסְמָא* (but מִלְאָכָא),

- נָא(א) by the side of נָאָלְעָא. Loss of *א* at the end of a syllable is old in נָא(א)עָ, מָא(א)נִי, רִישָׁא, בִּיבָא, מְיִכְלָא, יִימָר, and the like. A secondary development is כְּאִיבָא = כְּאָבָא for כְּאָבָא (cf. Hebr. שָׂאָה by the side of לָשָׂאת). Intervocalic *א* was lost in early times in קָרָאוּ and the like (§5*d*). *א* is always lost at the end of a word: סָגִי pl. סָגִיָּין.
- m* ה at the end of a word may be left unpronounced; רִישָׁה, בְּלָהּ for רִישָׁא, (כולי) בְּלָהּ.
- n* חֲנִי = חֲנִיָּי (for *חֲנִי = חֲנִי) may serve as an example of a consonantal insertion for the purpose of resolving gemination.
- o* Closing consonants have disappeared in נָשָׂא, סָגָא, נָשָׂא, אָוָא for סָגָר, נָשָׁב, אָוָל, אָימָר; comp. also חֲוָּ = חֲוָּב and the forms of the verb קוּם: נָקוּ, חָקוּ, אָוָקִי.
- p* ב, ג, ד, כ, פ, ת are spirantized after full or reduced vowels, e. g. בְּחַפָּא, אֶלְפִי, etc.

5. The Vowels and their Changes.

- a* 1. $\bar{u}$, *u*, $\bar{o}$, *o*; $\bar{a}$, *a*; $\bar{e}$, *e*; $\bar{i}$, *i*, $\bar{e}$, *e*, *e*; (א) $\bar{a}$; $\bar{a}$; $\bar{a}$.
- b* These vowels proceed from the Semitic vowels $\bar{u}$, $\bar{i}$, $\bar{a}$; *u*, *i*, *a* and the diphthongs *au*, *ai*. $\bar{a}$ appears sporadically as $\bar{o}$, e. g. מְזִוְנָא, but commonly as $\bar{a}$.
- c* 2. The production of the orig. short vowel in נָא(א)עָ, מָא(א)נִי (= *עָאָנָא, *מָאָנִי) which in consequence of the loss of the *א* at the end of the syllable (§4*l*) comes to stand in an *opened* syllable, belongs to Early Aram.; of somewhat later date (observe the assimilated vowel, §*i*) are רִישָׁא, מְיִכְלָא, יִימָר, חִיכּוּל for *רִישָׁא, etc.; בִּיבָא for *כְּאָבָא is of course perfectly regular.
- d* In consequence of the loss of an intervocalic *א* (§4*l*) there arises a (falling) diphthong, e. g. *kārau* for *kāraʾū*.

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: *au* becomes *ō*, *ai* — *ē* (*i*), e. g., יומא, קרו, חילא, תנינא, תידיבא. But the monophthongization need not take place, e. g. רווחא = רוחא, גייסא = גיסא, תנינא = תנינא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בגוייהו = בגויהו, but מיגו = מגו.

The monophthongization of *a*₂ may take place also in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before *n*, e. g. בָּעַן for *בַּעִין, סָנָן for *סַנְיָן, גָּלָן for *גַּלְיָן (in the two last exx. *a*₂*n* represents a contraction from *a*₁*n*); אֶבְרָתָנָא, רַבָּנָן for *יְנָא = *יָן = (and accordingly אֶרְרָתָן, רַעֲתָן, §22); before ה *a* becomes *e*: מְנַהָא (cf. §k). Elsewhere *a*₂ is also found contracted to *ā*: אֶחָתָהּ, אֶרְעִיהָ for יָהּ = (and accordingly יוֹמָהּ, בְּפִיָּהּ). (*u*?) *i*, when followed by the laryngeals ה, ח, ע or ר, *f* is sounded as *a*; thus in primitive times in forms like שְׁמַעַח, שְׁמַעַח, תִּיּוּרַע, נִימַשַׁח, מוֹקַח, מוֹדַע, שְׁדַח, שְׁדַח, אִתְעַקְרוּ, סַחַר, נִבַח, בָּלַע, יִיטַר. At the same time we find רִיעִיָּא, רִיחִיָּא, שִׁיחָנָא, סַחִיר, דְּאִירָנָא (by the side of דִּירָנָא), etc.

The same effect appears to be produced by other *g* consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., מִדְּבָרִי = אֲדַבֵּר by the side of מִדְּבָרִי.

When followed by a labial, *a* or *i* becomes *u*: e. g., ^hגוברין, גובתא, גובשא; גופנא; שומשמנא, etc. שום is an early example of this transformation.

When preceded by a laryngeal, *i* becomes *e*: e. g., *i* חֵלֶם, חֵשֶׁק, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., חֵלֶם, חֵשֶׁק, need not necessarily point to a

pronunciation הַשְׁקוּל , הַלְטָא (§2*j*). In front of a laryngeal (cf. §*f*) $\text{לִיהֲדַר} = \text{לְהֲדַר}$ (cf. also §*c*).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אֲשָׁא , אֲשָׁתָא , etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound γ , *i* (over *e*) becoming *e* and *a* — $\hat{a}$. The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה , ה , ע , א , ר . Hence point בִּירוּשׁ , יִרְתֹּן (בִּירוּשׁ), (תִּיחַתּוֹ), מַעֲוָטָא (מַעֲוָטָא), etc.; אֲצַטְעַר (אֲצַטְעַר), (בִּרְכִּי), פְּרָשָׂא , נִתְחַל , צַעֲוִירִי (צַעֲוִירִי), etc. Before ה , *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §*e*): פְּתָרָא . Note יְרוֹק .

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open			In opened syllable
	un-accented syllable	accented syllable	un-accented syllable		accented syllable	
			after other consonants	after laryngeals		
$\bar{u}, \bar{o}, \bar{i}, \bar{e}, \hat{a}$	with <i>meteg</i> α	unchanged	unchanged; with <i>meteg</i> β		unchanged	
<i>u, o</i>	$\text{u}^\gamma, \text{o}^\delta$	o^ϵ	o^ζ	o^η	u^θ	
<i>i, e</i>	$\text{i}^\delta, \text{e}^\delta$	e^ϵ	e^ζ	e^η	i^θ	
<i>a</i>	a^γ	<i>a</i>	a^ζ	a^η	a^θ	

Explanations and exx.:

m

^a קָטֵלִין. The *meteg* stroke means: „so!“ Otherwise the vowel might be shortened. || ^β When not in the syllable immediately preceding the accented syllable. Otherwise the vowel might be reduced after the manner of short vowels. || ^γ עֲצָבָא (עוצבא), אֲרָהֶן ^δ || גִּפְּא, מִלְּפָא; (ליבאר) לִפִּי, (חיקטול) חִקְטֹל; (כולהו) כֻּלְּהוּ, (קבילתון) קִבְּלִיתֹן, (שאילתא) שְׁאֵלְתָּא. Note תִּלְמָא, כָּל-; כְּלָהוּ, the *meteg* signifies: „so, against expectation“. || ^ε חֲרִיב (חרוב), יִחְבֵּת, (איעבד) אֲעִבֵּד, (חריב) חֲרִיב; (עולו) עֻלוּ, (חיקטול) חִקְטֹל. || (עילא) עֵלָא, (קבילת) קִבְּלִית, (איתהפיד) אִתְּהִפֵּד, (שביק) שְׂבִיק, (יחיבת) יִחְיֵב. || ^ζ עֲבִדוּ, חֲמָר, דִּחְקָא ^η || שְׁלָמָא, שְׁלָם, כְּלִיכָא, לְבוּשָׁא, (כתובו) כְּתֻבּוּ, (עבירו) עֲבִירוּ, (אזילו) אֲזִילוּ, (אזילת) אֲזִילְתָּא. With א, — may take the place of —; it is just as correct to read אֲזִילוּ. Cf. also יִשְׁבְּתָא. After emphatic consonants and sonorous sounds we find occasionally semi-reduced vowels: נִנְקָטוּ, (ליפרוקינן) לִפְרוֹקִינָן, קְדָמָנָא (נינקוטו) (נינקוטו). I write — in deference to the system; very likely, however, the words were pronounced *lifrūkinnan*, *ninkūtū*. || ^θ (פקידא) פִּקְדָּא, (איפליגו) אִפְּלִיגוּ, (עבירו) עֲבִירוּ; (כתובו) כְּתֻבּוּ, (פקידא) פִּקְדָּא, (איפליגו) אִפְּלִיגוּ, (עבירו) עֲבִירוּ, (אסחירו) אֲסַחֲרוּ. || ^ι דִּחְקָא; חֲעִירֹק; or *tūrok*), דִּחְקָא. || ^κ מִלְּךָ; עֲסָק, (טיהרא) טִיְהֵרָא; (אורח) אֲרַח.

Note 1. In the place of *a* we find frequently in Aram. *n* *i* in unaccented closed syllables, e. g. רִירְכָא (Hebr. רִיקָנָא) by the side of דִּרְכָא, גִּינְחָא, חִיקְטֹל for *taktul, etc.; in the case of the nouns we are perhaps dealing with ancient by-forms. In the Talmud. idiom note Af'el forms like אִיפְסִיק by the side of אִפְסִיק, אִיפְרוּכִי, לִיזְלָן, etc.

Note 2. By means of artificial gemination a vowel in an *o* open unaccented syllable may escape reduction, e. g., לִישָׁנָא (לישנא) (Arab. *lisan*), חִלְקָא (חילקא), לִכְוֹן (ליכוון), etc. Artificial production is found in מְמוֹנָא, מְחוּ, etc., and in the imperf. and infin. Pe'al of עו"ר verbs (cf. § 38).

Note 3. In using the table for words of more than two *p* syllables, the following should be had in mind. The vowel of the open syllable next preceding the accented syllable suffers reduction. When then further back an open syllable with a long vowel precedes, a closed syllable is the result, in which the long

vowel is protected by a *meteg*: גְּבוּרָה. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: מַעֲרָבָא, (מַדְינָהָא) מַדְנָהָא and אַרְעֵכּוֹן. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אַרְעֵכּוֹן, רְשׁוּהָא by the side of שְׁלִיחָא (שְׁלִיחָהּא), מְשַׁכְּלָהּא (מְשִׁיכְלָהּא). When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: בְּתַפָּא. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: צְדִיקָהּא and צִדְקָהּא. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: שׁוֹשְׁלָהּא, אֲשִׁיחָא, תַּעֲנִיחָא, מַחְנִיחָא, מַתְנַחָא, מְטַלְלָהּא, קִרְתָּלָהּא.

q Note 4. *ayn* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *aiin*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§e); so בְּנִיךְ (בְּעִיךְ), מְלִיךְ (מְלִיין).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: סְתָמָא *stāmā* for *stāmā. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אֲשֶׁתֶּק (אִשְׁתִּיק) for *štek by the side of שֶׁתֶּק (שִׁתִּיק), אֲשָׁתוֹ by the side of שָׁתוֹ. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אֲמָצִי (אִמְצִי) and אִתְבָּת (אִתְיִבַת), אִתְבִּי (אִתְיִבִי) by the side of יְתִבִּי, יְתִבָּת.

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אַנְתָּ (אַנְתָּ) for 'antā, 'antī, בְּנִיךְ (§q) by the side of the older form בְּנִיכִי, אֲנִי (at the same time the laryngeal disappears) for אֲנָחָא. From קָטְלוֹ resulted the form *קָטַל, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8.

8. Personal Pronoun.

a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

b

Table:

Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אֲנִי	אֲנִי	יָ; as objective suffix אֲנִי, אֲנִי
1 p.	אֲנִי; אֲנִי ^a	אֲנִי	אֲנִי; אֲנִי; as objective suffix אֲנִי
2 s. m.	אַתָּה ^a ; אַתָּה ^γ	אַתָּה	אַתָּה
2 f. s.	אַתָּה ^a ; אַתָּה ^γ	אַתָּה	אַתָּה; אַתָּה
2 p. m.	אַתָּה ^β ; אַתָּה ^γ	אַתָּה	אַתָּה; אַתָּה
2 p. f.			אַתָּה
3 s. m.	הוא ^δ , אֵינוֹ ^ε , אֵינוֹ ^θ		הוא; אֵינוֹ, אֵינוֹ
3 s. f.	היא ^δ , אֵינָהּ ^ε , אֵינָהּ ^θ		היא; אֵינוֹ, אֵינוֹ
3 p. m.	הֵם ^ξ , אֵינֵם ^η , אֵינֵם ^θ		הֵם; אֵינוֹ
3 p. f.	הֵנָּה ^η , אֵינֵהָ ^θ		הֵנָּה

^a § 5 s. || ^β For אַנרויך no reference is available. || ^γ § 4 j. ||
^δ As a resumptive form (§§ 48 b; 63 c) also in the later language. ||
^ε אַיִלִּין (in Targumic) may be meant for אַיִלִּין; opinions are divided on the explanation of the form. || ^ζ = אֵין + הוּן (§ 4 j); אֵין probably a deictic element. || ^η With unassimilated ה and loss of ך. || ^θ Copula-forms (§63 a); the ן in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קריבנא, צוטרין, מביבא חכמת, מביבא חכמת; to participial predicates cf. the Verb (§§ 31–40).

For the manner in which the possessive and objective suffixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun.

9.

1. For the designation of the proximate („this“):

Early forms: sg. m. דיין (דין), f. דא, pl. אילין; with pre-a fixed deictic element (א)ה: sg. m. הדיין, f. הדא, pl. הלין.

Sporadic forms: sg. m. עדי, f. עדא (עדה), pl. עדי. b These forms still requiring explanation are specifically Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) c הא, f. (esp. in a neuter sense) הא, pl. הני.

These forms are contracted from הדיין, הדא, הלין; in d the last instance, ל has been transformed into ן. Through combination of הדיין and הוא arise in the same manner (but with retention of ן) היינו (היינו) *ecce eum (id)*, „that is“; f. היני.

אידי, formed from דיין with אי (§8 b^e?) in front, is e found only in the expression אידי ואידי with correlative force, „this and that“, „both“.

2. For the designation of the distant („that“) two f series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. כִּי or ךְּ to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed (א)ה. Hence: (1) sporadically sg. m. דִּכִּי, pl. אֵילָךְ, commonly sg. m. הָאִיךְ, f. הֵךְ, pl. הֵנֶךְ; (2) sg. m. הָהוּא, f. הִהיא, pl. הֵנָהוּ.

g From *דָּךְ (= דִּיךְ m. and דָּךְ f.), through prefixing אִי (§6), arise sg. m. אִידֶךְ, f. אִידֶךְ, „that“, „the other“. In a similar manner (at the same time with transition of לִ into נו) the plural אִינֶךְ „those“, „the others“, is formed.

10. 10. Relative Pronoun.

a דִּי, usually shortened to ד.

b By combining the relative pronoun דִּי with the preposition לִ, in the common language with the noun יד, an independent possessive pronoun is formed, דִּילִי, etc.

11. 11. Interrogative Pronoun.

a 1. In a substantive function: מֶאֵן of persons, מַה, דִּי מַה, מַאי (§6*b*) of things.

b מֶה דִּין (§4*γ*) by side of מֶאֵן הוּא; מֶנִּי = מֶאֵן הִיא. דִּי מֶה דִּין (whence מַאי), cf. Hebr. מַה זֶה.

c 2. In an adjectival function: הִי (but also in a subst. function), דִּי אִידֶין (cf. Hebr. אִי זֶה).

d For the employment of the pers. pron. מֶאֵן, מַאי in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (§51*b*).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks.

12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, סגי נהור, pl. סגי נהורי; (בתרי) בי תרי; (= בר ורעא*) ביורא, pl. ביורני.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal *forms* according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in עוי and לווי roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem.

13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

שום, פום, מרא, יר, pl. זוני, זנא, דם, בר. With feminine *b* ending: אמתא, קשתא, שיפתא, שנא. || אבו(הי), אחו(ה), אח(א)רע, חמת(ך). || חמו(ה), „city“ comes probably from the Assyrian.

14.

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

	I stirpis sanæ	II פ"א	III med. ע sive א	IV ult. א sive ע	V ע"נ
<i>b</i>	1. fa'al, fi'al כפנא, פדירקא ^a שיכרא ^β ברכתא ^β עינבתא	חד		פקתא	
	2. fa'il חברא לבינתא				
	3. fa'ul חשוכא סעודתא				
<i>c</i>	4. fa'il מלכא ^δ , דירכא ^a מלכתא	א	רשע, ע(א)נא תאינתא	קרא	אפ(א), אנפ(י)†
	5. fi'il גירסא ^ε		כאיבא, כיבא	קינ(יה), פיקא ביזתא	עיוזא אי(ז)חתא
	6. fu'il שופרא חוכמתא		טונא		
<i>d</i>	7. fa'al, fa'il עלמא ספרא בהנתא			מ(א)רי מרתא	
<i>e</i>	8. fa'al, fi'al, fu'al שלמא לישנא ^η חולקא ^η שיבבתא ^θ שערתא			קריי(ך), קרא	
	9. fa'/i'il זריז ספינתא		ביש		
	10. fu'ul לבושא גבורתא				
<i>f</i>	11. fa'ul ינוקא ינוקתא				
	12. fu'al אוזילא ^η				

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

VI פ"ר	VII ע"צ	VIII ע"ו	IX ע"ר	X ל"ו	XI ל"ר
					קניא ר(י)חיא עניא
דעתא	רב		VII.d.חייא ^a		pl. שמיא ^a
דנא ^a כלתא ^a	דנא ^a כלתא ^a	דנא ^a כלתא ^a VII. כוותא ^a	חילא, גייסא אימתא X. תיותא	רעוא רעו ^a	כריא אליתא קרתא ^a
ליבא מילתא			דינא דירתא	חידווא רשו ^a III. שותא ^a	ציריא שילייתא סילתא ^a
טולא דוכתא	גופא				pl. כוליותא
					רעיא אשיה ^a
גללא		ניית, זווד(ינ)			
כלילא	עויר				

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation
(s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. *a* It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). || דרבשא^β and גנורבא after §5*h*. || ז By the side of כחפא also כפא (§4*j*). || δ גפא by the side of גרפא (§4*j*); גרפנא (§5*h*). || ε ריהשא (5*m**). || ζ ארנא by the side of אורנא (§4*j*). || η §5*o*. || θ §5*m*η.

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*j*l; 5*c*.

IV. Cf. 4*j*l. Note the transition into the לר"י class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שינרוא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. *a* With *i* גינרוא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. חנינגי (§4*n*).

VIII—IX. *a* §5*d*. || *β* סיפא has replaced סיפא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite רישא. In the table are wanting זר"י forms like דרא, f. עקרא (1. or 8.) and ריהא; קים (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. *a* With shortened stem. || *β* Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate
(s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (קים = מקים; תקנתא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

15. b. With the middle radical geminate.

	I	II med.laryng.	III ל"א	IV ע"ע	V ע"י	VI ע"י	VII ל"י
13. fa/i ^{al}	אימר, pl. אימרתא ^a						
14. fi ^{il}	חגרא						
15. fa ^{al}	חמרא חקנתא	פרשא, פחרא		צללא	קיס, גוויזא ^a	דיינא	חנא, בנאי ^a
16. fi ^{al}		ירוק			β חירר		
17. fu ^{al}	איכס	ירוק					
18. fa ^{il}	ימין	חריק, יחיר	סג pl. סגיאין	קליל II. קריי			
19. fa ^{ul}	עמורי, pl.	חרובא					
20. fi ^{il}	איסורא זיבורתא	מיצוטא					

16. c. With prefixes.

Tab. V.

I	II prim. sive	III ע"א	IV פ"נ	V פ"ר	VI ע"ע	VII ע"ר	VIII ל"ן	IX ל"ר
21. m ^a /f'al	מדרבא ^a	מברא מיכלא	מגלא מנהא	מרחב	ממשא pl. משלל משללחא	מזונא ^a		מישריא מיה(ר) II.
22. maf'il	מכהבא			מחובחא ^a				מחניהא
23. maf'ul							מסורה ^a	
24. m ^a /f'al	מדרשא	מסנא		מודעא ^β				מפניהא
25. taf'il								
26. taf'il	חלמירא							
27. taf'ul	חלמירא							
28. 'af'al	אסמכחא		אגידחא ^a					V. אוריהא
29. 'af'ul			אבוב					

c I. ^a מדינהא according to §5p; משיכלא is formed from משיכלחא.

II. Cf. §4j; 5c.

III. Cf. §4l.

IV. Cf. §4j; 5p. || ^a Also חגורה, borrowed from the Hebrew.

V. Cf. §5d. || ^a Metaplastically from the root חוּב (after the manner of ו' roots), prob. through

the influence of Hebr. רשיבה. || ^β Belongs to the Causative Stem.

VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.

VII. ^a Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., ^a became ^ō.

VIII. ^a = מסורה, cf. §4j.

I. ^a The fem. of ציפּרא is ציפּורתא. c

II. Cf. §5*k*.

III. Cf. §4*l*.

V. ^a גיורא after the manner of Hebrew. || ^β Belongs perhaps originally to 17.

VII. ^a Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4*d*).

16. c. With prefixes

16.

(s. Tab. V, p. 24).

21.—24. *nomina actionis, loci and instrumenti*; 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem.

17. III. Pluriconsonantal Stems.

17.

a. *fʿll*: שטנון, מרטוט, שבריר. a

b. *flfl*: גלגלא, גילגלא, גולגלא; גרגירא; f. דקדקתא, b. קילקילתא. With dissimilation (§4*h*): דרדקי and דעדקי; קיקילתא and שושילתא (§5*dp*); the simplification may also take place at the end in front of the fem. ending: קילקתא. From stems with ב as second radical (according to §4*h*; 5*d*): כוכבא, לוליבא, דידיבא. An old form of this category is ליליא.

c. *fʿʿl*: f. (with simplification at the end) ירקרתי. c

d. With *l* at the end: ערפילא, פרולא, שמאלא; d. f. ארמלתא.

e. Other nouns: צוארא, עקרבא, עכברא, שותפא (Assyrian *e* loan-word); f. כרכושתא, etc.; also the adjective ווטא, in shortened form ווטא.

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Affirmatives.

a The affirmative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b $-\bar{a}n$ ($-\bar{e}n$, $-\bar{i}n$): 1.—2. שלמנא, f. (with the addition of an $-\bar{i}$ the nature of which has been differently explained) גטלניתא; 4. סדנא (VII.), מותנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. שולטן, f. אחריתי (§4j), פלן (IV.) d. פלניא f. פלניתא, בוצינא (VIII.); 8. f. גללניתא; 21. מפקנא (IV.), מסקנא (סלק /), מעלנא (VI.); from תולע: תולענא (תולאנא, תולנא, §4l); from a pluriconsonantal stem: שו(מ)שנא (§5h; 4h); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצוינא (V. + VIII.).

c $-\bar{a}i$ ($-ai$): 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. קמא, קדמא, חקלאה (§4j; 15c^{VIIa}), תתאי for תחתאי (§4j), סדאה (VII.), f. pl. גוייתא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the affirmative $-\bar{i}n$: 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double affirmative) from חנותא (§4d). Gentilic nouns: גלילאה, ארמאה, etc.

d $-\bar{u}t$ (properly $*uat$) (for the dropping of the t in the absol. st. cf. §44c): 2. מלכותא, חברותא (with spirantic k ; hence from the original *malik-*, not *malk-*), חירו (VII.; the underlying $*חיר$ has probably been transformed from חר pl. חרי in conformity with עו"י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבותא, from סב); 7. ינקותא, אסו (X.), similarly זכות, חנותא, מטותא, שטותא; the $\bar{e}$ in שירותא has not been satisfactorily explained; 8. שיבכות(י); 9. גריעותא; from מית: מיתותא, similarly from זיל (analogical formation from זלל): זילותא; 18. עתירות(י). From pluriconsonantals: שותפותא (§40), From the pass. partic. of the Intensive (§33): מעליותא, מפנקותא. From a noun with the affirmative $\bar{a}n$: ליצנותא. The foreign word ליסטא (with the afform. $\bar{a}l$) furnishes ליסטיותא.

$-al$ ($-\bar{e}$): 10. חבוליא, כנופיא, סוסיא (from סוס); כודניא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings.

19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the *a* Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable *b* through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אימא, רחילא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (ידא, אודנא, כרעא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth“ (ארעא), „sun“ (שימשא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals (חריי) *f. c* (חריי and מאתן (§23*a*); but traces may also be found in forms like בירכיה, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol. ^a	†- ^γ	† ^ד י ^ה י, י ^ה י ^ה	†ת ^ה (א ^ה) ^ξ	†י ^ה
constr. ^β	†- ^γ	†י ^ה	†ת ^ה	†ת ^ה
determ.	א ^ה	†א ^ה י, י ^ה ^ε	א ^ה ת, ת ^ה ^η	א ^ה ת

e

Explanations.

^a Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43b.

^β Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44e.

^γ Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

^δ Only with adjectives and participles.

^ε With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43b.

^ξ = *-ah, pausal form from *-at.

^η In certain adjectives: 1. חדתי (§4k); 2. רבתי (VII.); 16. ירוקתי (II.), חיורתי (V.); 17. אובמתי; also ירקרתי (§17c) and אחריתי (§18b).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13c); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ה, it is only virtual (§5k)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו"י formations of the types 1—6 (§14bc); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שמיא; f. sg. d. קרתא (pl. ק[י]רייתא), סילתא by the side of שלייתא (שליתא).

נ as last radical may be assimilated to the ה of the c st. d. fem. sg. (§4j); hence שתא (abs. שנא, §13b).

The plural endings in the forms 4—6 (§14c) are *d* joined to the expanded stems of the type *fa'al-*, *fi'al-*, *fu'al-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4p). E. g., מסכי, אלפי, חסדין, מלכאתא.

The plural of אחתא (§13c) is אחוותא; i. e., the *e* plural ending is affixed to the form *'ahau-*, language identifying therewith the stem *'ahā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפתא is presupposed by the pl. נפוותא.

The shortened nouns אמתא and שיפתא (§13b) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *fa'/_i al-*: שיפוותא, אמהתא. The pl. אמהתא from אמתא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *fi'āl-*): אבהתא (note the fem. ending). The pl. אימהתא from אימא (5VII.) rests on analogy.

לו"י (orig. לו"י) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסוותא from לו"א stems may

be raised to the same level: thus **מרוותא** from the sg. **מ(א)רי**, **סנוותא** from the sg. **סני**. **חתנוותא** (from **חתנא** 1.) is properly a double plural presupposing the intermediate ***חתנוותא**.

i Similarly the pl. of **ליליא** (§17*b*) is **לילותא** (לילוי); of **סוסיא** (§18*e*) — **סוסותא**; on the other hand **כודניא** — **כודניאתא**.

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of **א**: **אפונאי**, **אמודאי**.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic *-ān* (itself an affirmative with pluralic function); thus **צלמניא**, **צמני(ן)**, **ביורני** (from **ביורא**, §12*a*). But also **רברב** from **רברבנוהי** (§17*b*).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. **שמעתהא**; pl. abs. **צניעתן**, d. **שמעתהא**. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. 21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20*gh* we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19*b*); thus **ארתן** from **אורח**. **קרנא** forms both **קרנתא** and **קרני(ן)**, the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus **שני(ן)**, **כלמי**, **דמע**, **גומרי**, **ליבני**, **שערי**, **פתילי**.

The pl. of **איתתא** is **נשי(א)**. The underlying form is *nišai-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14*g*^{XIa}).

22. The Noun with Pronominal Suffixes. Tab. VII.

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 s.	-	בני, בני ^a	בנת, שיתבנת ^a	שנאי	דעתי	אחתי [†] ברי [†]	אבתי [†]
1 p.	אבן, אבונא [†]	רבנן ^β	בנת ^a	אורח ^a	דעת ^a	ברת ^a ברי [†]	אבתנא [†]
2 s.m.	אבך	בניך, בניך ^β		ארעך ^a	אחתי ^a	דעת ^a אורח ^a	בנתך
2 s.f.	אבך	בניך ^β				רעתך בריך	
2 p.m.	אבך [†]	בתיך ^β , בניך ^ε	אבתך ^β	נפשיך ^β	רשתיך ^β	ארעך [†]	
2 p.f.		בתיך ^ε		פמיך ^β			
3 s.m.	אבתי, אבתי [†]	בתי, בניך ^β , אפתי [†]				ברתי, בולי ^β	בנתי
3 s.f.	אבתי, אבתי [†]	בתי, בניך ^β	שיתבנת [†]			אחתי [†] גברתי ^β	אבתתי [†]
3 p.m.	אבתי [†]	רגליך ^ε , בניך ^ε	אבתתי ^β	מתי ^β	גזי ^β	כולתי, בוליך [†]	אבתתיך [†]
3 p.f.		קתי ^ε				כולתי	

22. The Noun with Pronominal Suffixes
(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אָחִי shortened to אָח. „My father“ is אָבָא = st. d.

II*a*. *a* An orthographic variant. || *β* The diphthong monophthongized (§5*de*). || *γ* The same pronunciation as in יוֹמָךְ. || *δ* §5*q*. || *ε* The diphthong remains. || *ζ* Defective writing.

II*b*. Analogical form after the pl. m. || *a* The י is mute. || *β* Defective writing.

II*c*. The st. d. appears to be the basis. || *a* The י only graphic. || *β* Defective writing.

III. *a* Shortened form. || *β* The ה quiesces; י and א graphic means.

23. Numerals.

a Cardinal numbers:

1 חָדָא (חדא); f. חַדָּא (§6*a*).

2 תְּרוּיִנָּן (תלתי) תְּרִיתִי, תְּרִיתָן (f. תְּרִיתָן); תְּרִי, תְּרִינָּן
תְּרוּיִיכוּ, תְּרוּיִיכוּ

3 תְּלָתָא (f. תְּלָתָא); תְּלָתָא

4 אַרְבַּעָא (f. אַרְבַּעָא); אַרְבַּעָא

5 חַמְשָּׁא (f. חַמְשָּׁא); חַמְשָּׁא

6 שִׁיחָא (f. שִׁיחָא); שִׁיחָא

7 שְׁבַעָא (f. שְׁבַעָא); שְׁבַעָא, שְׁבַעָא

8 תְּמַנְיָא (f. תְּמַנְיָא); תְּמַנְיָא

9 חַשְׁעָא (f. חַשְׁעָא); חַשְׁעָא

10 עֶשְׂרָא (f. עֶשְׂרָא); עֶשְׂרָא

- 11 חד סרי f.; חדיסר, חד סר
 12 תרי סרי, תרתי סרי f.; חריסר, תרי עשר[†]
 13 תלת[†], תלת עשרי[†], תלת עשרה[†] f.; תליסר, תלת עשר[†]
 תליסרי, סרי
 14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה[†] f.; ארב(י)סר
 15 חמ(י)סרי, חמש סרי[†], חמש עשרה[†] f.; חמ(י)סר
 16 שית סרי, שית עשרה[†] f.; (שתיסר) שיתסר, שית סר
 17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה[†] f.; (שביסר) ש(י)בסר
 18 תמני סרי, תמני עשרה[†] f.; תמניסר
 19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי[†], תשע עשרה[†] f.; תשסר
 20 חמשין 50 | ארבעי, ארבעין[†] 40 | תלתין 30 | עשרין
 [תשעין 90] | תמנ(י)ן 80 | שבעין 70 | שיתי, ש(י)תין[†] 60
 | ארבע מאה 400 | תלת מאה 300 | מאתן 200 | מאה 100
 | תמני מאה 800 | שבע מאה 700
 | 10 000 | שיחא אלפי 6000 | תרי אלפי 2000 | אלפא 1000
 ר(י)בוותא, ריבוון, ריבואן pl.; רבבתיא, רבבותא

Ordinal numbers:

b

- 1 קמייתא, קדמייתא[†] f.; קמא, קדמאה[†]
 2 תנייחא, תניינחא[†] f.; תניינא[†], תניין[†]
 3 תליחאי (also in a multiplicative sense)
 8 תמינאה
 „Last“ בתרייחא f.; בתרא

Fractions:

c

- חומשא $\frac{1}{5}$ | ריבעא $\frac{1}{4}$ | תילתא, תולתא $\frac{1}{3}$ | פלגא, פלגא $\frac{1}{2}$ |
 שתיחא, שחוחא $\frac{1}{6}$

multiplicative. (תולתא, תילתא) תלתא

C. Particles (§ 24—26).

24. 24. Adverb (s. Glossary).

- a* 1. Adjectives in the adverbial case; thus קליל, שפיר, טפי, ערטיל, ריקן.
- b* 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): בייעות, בישות.
- c* 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.
- d* 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לשלם, לעגל, מריש, בחדא, לחוד (with suffixes לחודך, לחודיה, לחודי(י)הו), אבראי, מעילאי, מתחאי; בשלמא, מעיקרא, etc.
- e* 5. חוב shortened from חוב (Imptv.).
- f* 6. The petrified Imptv. הדר.
- g* 7. Compositions like השתא (= שעתא), האידנא (= עידנא), מנא (for מנאן = cf. Hebr. מֵאֵן; for an explanation cf. §5*e*; 4*jo*), לאי (for לא הוא) by the side of לא, etc.
- h* 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as היכא, הכא, etc.

25. 25. Prepositions.

- a* Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (ב, כ, ל, מן). Note אמטול with the closing consonant dropped: אמט by the side of אטו = *אטון = אמטון. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings *ī* *āt*; in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, *al* (*ē*) is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, בוות, *āt* is to be regarded as the final part of the stem, *ā* + femin. ending *t*.

Prepositions with Suffixes.

Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in <i>-āt</i>	in <i>-a₁</i>	<i>b</i>
1 sg.	לִּי, מִיְנִי, מִיָּן, מִיְנָא	כּוּתִי, כּוּת, כּוּתָא	עִלּוּאִי	
1 pl.	לָן, לְנָא		עִלּוּן	
2 sg.m.	לְךָ, לִיךְ	כּוּתִיךְ, כּוּתךְ	עִלּוּ(י)ךְ	
2 sg.f.	לִיךְ		בְּגוּיְךָ, בְּגוּיכִי	
2 pl.m.	לָכוּ, לְכוּן, מִיְנִיכוּ	כּוּתִיכוּ	בְּגִיכוּ, קְדַמִּיכוּן	
3 sg.m.	מִיְנִיה, לִיה	אֲמְטוּלְתִּיה, כּוּתִיה	עִלּוּיָה, קְדַמּוּהִי	
3 sg.f.	מִיְנָה, לָהּ		עִלּוּהָ	
3 pl.m.	בָּהּ, לְהוֹן, מִיְנִיָּהּ, מִיְנִיָּהוּן	כּוּתִיָּהּ	אֲבַתְרִיָּהּ, עִלּוּיָּהּ	
3 pl.f.	לָהּ			

The preposition ל may take on in Talm. Aram. *c* before suffixes also the form נִהֵל; hence נִהֵלִי, נִהֵלִיה, נִהֵלָה, נִהֵלִיָּהּ.

26. Conjunctions (s. Glossary).

26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem.

27.

(1) Simple stem (*Pe^{al}*); (2) Reflexive-passive thereof (*Itpe^{el}*, abbreviated *Itpe.*); (3) Intensive (*Pa^{el}*, abbr. *Pa.*); (4) The Reflexive-passive thereof (*Itpa^{el}*, abbr. *Itpa.*); (5) Causative (*Af^{el}*, abbr. *Af.*); (6) the Reflexive-passive thereof (*Ittaf^{al}*, abbr. *Ittaf.*).

In the remnants of the earlier language, the initial *b* consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is ה. Exx.: הִדְרַבְתָּ, הִקְרַבְתָּ, הִתְנַסַּבְתָּ.

- c* הִיטִין is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).
d Rarer stems (esp. from roots פ"ע and ע"י): *Pā(ēl)* and *Itpā(ēal)*; *Palp(ēl)* and *Itpalp(al)*; *Šaf(ēl)*.

28.

28. Inflectional Elements.

- a* 1. Perfect. Tab. IX.

1 sg. †ת—, †ית—, י—	1 pl. †נא—, †נן—, ין—
2 sg. m. ת—	2 pl. m. †חון—, חו—
2 sg. f. ת—	
3 sg. m. —	3 pl. m. †ו—
3 sg. f. †ת—, ה— (א—)	3 pl. f. †ן—, א—

b Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of *ū* in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§5s).

c Note 2. In front of the endings (נן, חו) we find occasionally the vowel *i* which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e. g., ררינן by the side of קמנן שביקתו (but שבקתו), אשגחיתו. The forms are to be regarded as less correct.

- d* 2. Imperfect. Tab. X.

1 sg. —א	1 pl. —נ
2 sg. m. —ת	2 pl. m. †ון—ת, ו—ת
2 sg. f. †ין—ת, י—ת	
3 sg. m. —י†, —נ, —ל	3 pl. m. †ון—י, †ון—ל, ו—נ, ו—ל
3 sg. f. —ת	3 pl. f. —ל

e In a few examples, we find in the 1 pl. —ל for —נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f 3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g 4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Pe'al s. § 29—31.

stirpis sanæ				סלֵק		פִּי	
fa'al-		fa'il-	fa'ul-			fa'al-	fa'il-
1 sg.	אֶמְרָה†, שְׁמַעְתָּה†, אֶמְרָה†	שְׁפִילָה†, שְׁפִילְתָּה†	שְׁפִילָה†	שְׁחָקְרִי		יִחְיֶיבָה (א)†	
1 pl.	שְׁכַחְנוּ†, סָבַרְנוּ†, שְׁכַחְנוּ†	שְׁכַחְנוּ†, שְׁכַחְנוּ†, שְׁכַחְנוּ†	שְׁכַחְנוּ†, שְׁכַחְנוּ†, שְׁכַחְנוּ†	חָיִיב		יִחְיֶיב (א)†	
2 sg. m.	זָבַחְתָּ	נָסִיבָה	נָסִיבָה	כָּאִישׁ, (אִישׁ) שְׁחָקְרִי, קָרִישׁ		יִחְיֶיבָה†, יִחְיֶיבָה†, יִחְיֶיבָה†	
2 sg. f.	שָׁבַחְתָּ	שָׁבַחְתָּ	שָׁבַחְתָּ	שְׁכַחְתָּ			
2 pl. m.	שָׁבַחְתֶּם	שָׁבַחְתֶּם	שָׁבַחְתֶּם	שְׁכַחְתֶּם			
3 sg. m.	שָׁכַח	שָׁכַח	שָׁכַח	שָׁכַח			
3 sg. f.	שָׁכַחְתָּ	שָׁכַחְתָּ	שָׁכַחְתָּ	שָׁכַחְתָּ			
3 pl. m.	שָׁכַחוּ	שָׁכַחוּ	שָׁכַחוּ	שָׁכַחוּ			
3 pl. f.	נָחַרְתֶּן	נָחַרְתֶּן	נָחַרְתֶּן				

a

b a אֶמְרָה after the analogy of לִי"ו. || β Sp- contracted in כְּפִינִי (S4k). || γ §5r. ||
 radically we find forms like עֲבַרְתִּי (S28c); δ Once יִחְיֶיבָה! || ε Also יִחְיֶיבָה.
 the : of the stem and the : of the ending

30.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

Tab. XII.

	stirpis sanæ			א"פ §4l; 5c			
	u	i	a	u	i	a	
Imperfect	1 sg.	א(ר)שקול	איעביר	אטרח	איוזל	אימר	
	1 pl.	ניקטול	נ(ר)עביר		ניזול		
	2 sg. m.	תיקטול	תעב(ר)ר	חקרב	תיכול	תימר	
	2 sg. f.	תעביר, ת(ר)חלילן†			תימרו, תיכלון†		
	2 pl. m.	תזבנו, תיזבנון†					
	2 pl. f.						
	3 sg. m.	רספור†, נ(ר)שקול	ליזביר, נעביר	ליקרב, ילבש†, נרמשח	ליכול†	ריוזל†, נליזול	רימר†
	3 sg. f.	תיע(ר)רוק			תיזול		
	3 pl. m.	ליהדור, נ(ר)גרסו, רספורן†			ניכלו, לימר		
	3 pl. f.						
Imperative	sg. m.	קטול	עיביר	קרב	זיל (כול) אכול		
	sg. f.	שבקי, שקולי ^a			זילר	מר(ר)י ^a	
	pl. m.	כחובו, כ(ר)תבו ^a	עבירו	פתחו	אכלו ^a זילו (אר)זילו	מר(ר)י ^a	
	pl. f.	קטולן, קטולן ^a					
Infinitive		מיתשף, מיוזבן			מימרא, מיכל	§4j ע"א	
						מישאל, מישב	

d

^a The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

§4j (סלק) פ"נ			פ"ר		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אתן ξ ניהיב תינסבי	א(ר)סק ניסק תיסב		θ תיחיב	
β תיח(ו)תו, תינקטו			ε תיתבו, תירחון†		
ניפוק		† יסק	תירות	יִלִּיתִיב	
† ניקוט, β ננינקוטו, ליפקו(ן), יסבון†			לידעו, ירחון†		
פוק, נקוט	נסבי	γ, א(ר)נטר סק	תיב (א)תיבו	הב	
מיסק, ξ מ(ר)חבא, ξ מיתב, מיפק			ε מיהב, מידע, מיתב		

β §5m. || γ §5r. || θ תִּחִיב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. || ε With compensative production (§5k). || ξ A mixed form from נִתָּן and יִהָב.

31.

31. The Participles.

Tab. XIII.

		active		passive
			ע"א	
a	sg. m.	ידע, שביק	שייב	ידע, אכיל, קטיל
	f.	יהבא, אזלא		עציבא, כסיפא
	pl. m.	גנבי, טחנין, אבדין, †	שייבי	עבירי, גלירין, †
	f.	יהבו, יחבי ^a		
b		רחטן, †, אזלן	שיבה	חמיהא, שקילן, †
	1 sg.	טרחנא, קטילנא ^β		חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן		עסיקינן
	2 sg.	יחבת ^ε , קטלח		חשיבה ^ε
	2 pl.	אמריחו, אמריחו ^γ , †		בדיקחו ^δ

c   ^a The ending imported from the perf.

^β By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

^γ Sporadically אזילחו.

^δ Forms like צריכחו are not well attested.

^ε Femin. forms אסירה, עברת.

Tab. XIV a.

32. Itpe'el.

	of. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. י, צ §4i	prim. ד, ז, ת §4j/k	ש"א §4j (after ש"א)	ש"י
a						
1 sg.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
1 pl.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
2 sg.m.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
2 pl.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
3 sg.m.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
f.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
3 pl.m.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
f.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
1 sg.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
2 pl.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
3 sg.m.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
f.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
pl. m.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	
f.	אִתְּכֶם, אִתְּכֶם, אִתְּכֶם			אִתְּכֶם	אִתְּכֶם	

32. Itpe'el.

Tab. XIV^b.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. ז, צ §4i	prim. ד, ט, ק §4j/k	פ"א §4j	ע"א (after א"פ)	פ"י
sg.m.	אפרע, אחרער			אפרע ‡ אינעמיר ‡ אינעמיר			
pl.m.							
	אינעמיר, א' חתנעמיר ‡	אסמיר	אזרחיר	אזרחיר	אזרחיר	א' (ח)שיל	
sg.m.	מינעמיר, מחרחיר ‡ מינעמיר		מצריר	מצריר	מינעמיר ‡ מחרחיר	מ' (ח)שיל	
f.	מינעמיר, מחרחיר ‡	מינעמיר, מחרחיר ‡					
pl.m.	מינעמיר, מחרחיר ‡	מינעמיר, מחרחיר ‡					
f.	מינעמיר, מחרחיר ‡	מינעמיר, מחרחיר ‡					
1 sg.	מינעמיר			מינעמיר			
1 pl.	מינעמיר			מינעמיר			
2 sg.	מינעמיר			מינעמיר			

sg.m. Part. c. suff. f. Inf. d. e Part. f.

33. Pa^{al}el.

Tab. XV^a.

33.

		med. laryng. §5 <i>k</i>	§4 <i>l</i> פ"א	§4 <i>f</i> צ"א	
1 sg.	† שדרו, זבויני, קבילית †	† קריבית, ברייכי		† שיירית †	<i>a</i>
1 pl.	† נקירנא †	† בריכנא, † ברכינן †			
2 sg. m.	קבילת			שיורה	Perf.
2 pl. m.	† פטרתון, † קב(י)לתון †				
3 sg. m.	שדר, קביל	ברייך, שער		שיילה	
f.	שדרה, פקידא			שיילג †	
3 pl. m.	† קדום, שבחו †				
1 sg.	א(י)שדר, אישלם, אזבין	א(י)בר(י), אפריש			<i>b</i>
1 pl.	נשדר, נקדים	נ(י)ברייך			
2 sg. m.	חשק, חשפיץ				
3 sg. m.	† לישר, ניהליט, יקבר †	נ(י)ברייך, ליחרייך			Imperf.
f.	חשדר				
3 pl. m.	† ליקבלו, יקברון †, ליכנפ			לישי(י)לו	
f.	† ליכנפ				
sg. m.	שדר, זבין				<i>c</i>
f.	בשילי				Imptv.
pl. m.	זבינו	בעירו, קריבו			

		med. laryng. §5 <i>k</i>	§4 <i>f</i> ע"א	§4 <i>l</i> פ"א
Inf. <i>a</i>		קדומי	ברוכי, צעורי	שיולי
Part. act. <i>e</i>	sg. m.	מטבע, מזבין	מחרין	משאיל
	f.	מיקרא, מזבנה		
	pl. m.	מגנבו, משררי, מבטלין †	מצערין † מקרבין † מצערי	משיילין †
	f.	מרמזן †		
c. suff. <i>f</i>	1 sg.	משרנא, מזבינ(נ)א		
	1 pl.	מבדהינן		
	2 sg.	מזבנה	מצערת	
	2 pl.	מקבליהו, משלמתון	מגרשיתו	
Part. pass. <i>g</i>	sg. m.	מתקן	מקרב	
	f.	מתקנא	מקרבא	מלפא
	pl. m.	מרתחו, מייבשי	מפרשי	
	f.	מבדרין †	מסרגאן † מרחקא מקרבא	
c. suff. <i>h</i>	1 sg.	משמתנא	מקרבנא	
	1 pl.		מרתקינן	
	2 sg.	מפקרת		
	2 pl.	מרתקיהון †		

34. Itpa'al.

Tab. XVI. 34.

		med. laryng. et ר §5 <i>k</i>	prim. ש, ס §4 <i>i</i>	prim. ז, צ §4 <i>i</i>	prim. ח §4 <i>k</i>	ע"א §4 <i>f</i>	
1 sg. 2 sg. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איעתרי איעססת איעססת אייקר איתקדשת, אינגעאר, איקשטא איעתור, איעתרו		אשחטחי איהרץ אשחבוש	אזדבן, איעטער איוזמנא			a Part.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m. f.	איעבב חיתעתרו לכפר חיקבל, תחקבל יתעסקון ליבטלון ניבדחי, ליעתרו	תתחרט	ח(ר)סחכל ניסחכל ליסחכלן	אעטער נעטער תעטער ליעטער ליזדבנו ליעטרפי			b Imperf.
sg. m. f.	איקשטי		איסחכל				c Imptv.
Inf.	איתי(ר) קורי, איבסומי		איסחכלא, איסחכולי				d
sg. f. pl. m. f.	מיקבל, מתכפר מחצו(ר)א מיבסמי		משתלם מסתברא מסתכלא	מצטער מצטבחא מזדבני מיעטרפי	מיתקפא		e Part.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.			משחלמנא מזדבנינן משחלמח מיסחלוקיהו				f Part. c. suff.

sg. m. f. pl. m. f.	מחמה, מדליק מ(י)חלל, מפסקא מדלקר מפסקר ⁺	מזגל, מאכיל	מושיגל	מושיגל מושגל	מנקיט, מחית, מזיק מסיק מנקטא, מפלא מפקר, מפקין ⁺ מבען ⁺	מירע, מוהיב מק(ר) מוקרא מוזפי, מובלין ⁺ מובלן ⁺
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	משכחנא מחללינן משכחת מגבחינהו				מפיקנא מפקינן	מודענא מוחבינן מוקרת
sg. m. f. pl. m. f.					מחת מחתי מחתינ ⁺	מוכחא

36. Ittafal (cf. §4).

Exx.: Perf. 1 sg. א(י)חוקי 1 sg. || Part. sg. m. ליחוספו, יחוחבון⁺ 3 pl. m. ||
 m. איתחוקת; 3 sg. m. איתחוק; f. איתחוספא; m. מחוגר, מחותב, מיתחוק; f. מיתחוגרא; pl. m. מיתחוקי;
 3 pl. m. א(י)חוספון⁺ || Impf. 3 sg. m. ניהוק; cum suff. 2 s. חצלת⁺ 2 s. מ(י)חצלת.

37.

37. Verbs ע"ע.

a Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal affirmatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel $\bar{e}$ imported from verbs לו"י: תפיתו, מצית; otherwise the gemination must naturally be given up: מצת, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.

b Forms occur which are made exactly as in the strong verb: להתי, תגוו, קשישנא.

c Through analogical force, עו"י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa.* (*Itpa.*).

d—*j* s. Table p. 49.

k *Itpē.*: Perf. 1 pl. † אידוקקין; Infin. אידוקקי; Part. cum suff. 1 sg. מ(י)ודקיקנא, 1 pl. מ(י)ודקיקין, hence after the manner of strong verbs.

l *Pa^{ae}el.*: strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חדר; Infin. צגוני; Part. act. pl. m. מחללי; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. † מחדדן. After the fashion of עו"י: Perf. 2 sg. m. עיילה; 3 sg. m. עייל; f. עי(י)לא; 3 pl. m. † עיילו, עייל; Impf. 2 sg. m. חעייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. ליעיילו, ניעיילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. † מעיילין; cum suff. 1 pl. מ(י)עיילין || *Itpa.*: Perf. 3 sg. f. איהננא.

m *Pā^{ae}el.*: Part. act. sg. m. מחטט. *Itpā.*: Perf. 3 pl. m. איהקצצו (the form may however be *Itpē.*).

n *Palp.*: Perf. 3 sg. m. הררר; Infin. ולולי; Part. act. c. suff. 1 sg. מולוילנא. *Itpalp.*: Impf. 3 sg. m. לישתלשל, מיקלקלא; Part. sg. f. ל(י)בלבל.

Table:

Tab. XVIII.

	Pe'al	Af'el	
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl. 3 sg. m. f. 3 p.	חשאי, חשר, עלית † קשינן †, קשישנא †, קשינא † מצית, מצח [קשישן] תפיתו גרר, ע(א)ל, קש רקקה, עלא, רקח, עלח † עול, עלו †	אקלח ארע אחילו †	d Perf.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איעול, איקוץ נ(ר)חוש חידול, חקוץ תגוזו ליציל, לייעול, ניקוץ חירוק ליגוזו, ליג(ו)זו, נרקצו, לייעלון †	ניקיר, לקיל	e Imperf.
sg. m. pl. m.	דוק קוצו	אקיל	f Imptv.
	מיגרר, מיעל, מיתם, מיקר	אחורי, אורועי, אקורי	g Inf.
sg. m. f. pl. m. f.	צריר, צייר, גייו, קאיץ עיולא לתחי, עירלו, עירלו ^a , עליון † עירלון †	מחים, (מיקל) מקיל מננא מגנו	h Part. act.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	עירלנא חי(ר)שין עירלת עירליתו, גניתון †	מגנית, מרעת	i c. suff.
sg. m. f. pl. m. f.	צליל, זריג, זרג רעיעא, צילא צילר כרפן †		j Part. pass.

^a = עִלְלִין.

- o Ittaf.*: Perf. 3 sg. m. אִתְּקִיל, אִתְּרַע (after the fashion of עו"י); Impf. 3 sg. m. לִיתְחַל (and after the manner of עו"י), לִיתְחַל (ליתחיל); 3 pl. m. לִתְחַלוּ; Part. sg. m. מִתְחַל, f. מִתְחַלָּה.

38.

38. Verbs צו"ר.

- a* In the *Afiel* the forms, as a rule, are conformed to פו"י verbs.
- b* The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe.* proceed from the same basic form. In the one case *kaīm appears as *kīm*; in the second, the same form has been turned into *kaīm (cf. §5e) which of course became *kaīm* (§5q).
- c* Forms like לִימְחֹן, etc., are due to the analogical force of verbs ע"ע.
- d* The verb קום loses occasionally its closing consonant; thus קאי, תִּיקוּ, נִיקוּ, אִיקוּ (whence קא, קד, §58f), אִיקוּ by the side of resp. for אִיקוּם, תִּיקוּם, נִיקוּם, אִיקוּם.
- e—k* Table p. 51.
- l Pa. (Itpa.)* as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. קִימִיתָ, נִימִי, 1 pl. עִימִנָּה; Impf. 1 sg. אִקִּים, etc.; *Itpa.*: Perf. 3 sg. m. אִתְּחִיב, אִתְּחִיב, etc. — With ו as middle radical from the root כון: Impf. 3 sg. m. לִיכֹן; Part. pass. sg. f. מְכוּנָה; *Itpa.* Perf. 1 sg. אִיכוּנִי.
- m Palp.*: Inf. טִלְטֹל; Part. act. sg. m. מְנַמֵּם; pass. pl. m. מְטַלְטֵל; *Itpalp.*: Perf. 3 sg. m. אִיטְעָא.
- n Ittaf. (Itpa.)*: Perf. 3 sg. m. אִתְּרַע, אִתְּחַב; f. אִתְּנַח; 3 pl. m. אִתְּשַׁעוּ, אִתְּדוּן; Impf. 3 sg. m. לִיתְרַע, 3 pl. m. מִתְרַע, f. לִיתְרַע; Inf. אִתְּצוּר; Part. sg. m. מִתְרַע, f. מִתְרַעָּה; *Itpa.* Perf. 3 sg. m. אִתְּרַע, אִתְּדַע, f. מִתְרַעָּה; 3 pl. m. אִתְּרַעוּ, אִתְּדַעוּ, f. מִתְרַעָּה; *Itpa.* Perf. 3 sg. m. אִתְּרַע, אִתְּדַע, f. מִתְרַעָּה; 3 pl. m. אִתְּרַעוּ, אִתְּדַעוּ, f. מִתְרַעָּה.

	<i>Pe.</i>	<i>Af.</i>	
1 sg.		אנחי	<i>e</i> Perf.
1 pl.	דרינק, קמנ, תבנא †	אנחנו †, אוהיבנא †	
2 sg.m.	קמה	אחיבת †	
2 pl. m.		אוקימתון †	
3 sg.m.	סיב, מיה, קם		
f.	מיתא, קמה, מיתח †, קמת †	אוקים, אחיך	
3 pl. m.	קום, ביתו †, מיתו †, קמו †		<i>f</i> Impl.
f.	פשא		
1 sg.	אוקים	אוקים	
1 pl.	ניקום		
2 sg.m.	חדור †	חתיכו †	
2 pl. m.	חלשו †, תקומו †	ננה, לוקים	
3 sg.m.	לינה, ניסים, לניקום, יקום †		<i>g</i> Imptv. Inf.
f.	חינה, חיקום, תמות †		
3 pl. m.	ליקומו, לימתון †, ימותו † ימותון †, ליקמו		
sg.m.	קום	אצית †	
f.	קום, חובר		
pl. m.	לישו, דונו		
	מידר, מבח †	אנוחי, אוקומי, אחוכי	<i>h</i> <i>i</i> Part. act.
sg.m.	דייר, נ(י)ח, ניים, קאים	מוקים, משיב †, מתיב †	
f.	נדיא, קי(י)מא	מנה, מורח	
pl. m.	שאפו, קימו, קי(י)מי, מי(י)הין †	מחכו, מוקמי, מתיברי †	
f.	קיימן †		
1 sg.	דיירנא, דאירנא, זיינא, קאימנא	מוקימנא	<i>j</i> cum suff.
1 pl.	מייחין	מוקמינן	
2 sg.	קיימה	מוקמה	
2 pl.	צייתו	מוקמיתו	
sg.m.	קיים, קים	מנה	<i>k</i> Pit. pass.
f.	קיימא, דיקא	מנחא	
pl. m.	שייפי, שיפי		

^a After the analogy of לו"ר.

Table:

Tab. XX^a.

		Pe'al	Itpe'el
e	1 sg.	בעיר, בעאי, חזיר, בניתי	אנשאי
	1 pl.	בעין, הוירין, גלינן, בעינא	אישתלי(ר)
	2 sg. m.	קנית	א(ר)תחנית
	f.	אתית	
	2 pl.	אתיחו, גליחון	
	3 sg. m.	אימצי, שתי, הוה, גלא	איבעי, איתרמי
	f.	מטיא, סגאי, בנת	איגלאי, איתרמאי, איבעיא, איסהגיא, איבריא
	3 pl. m.	בעו, אתון, מלאו	אישתניו, א(ר)תחמיו, איברו
	f.	אתאן, שריין, שריאן	איגליין, א(ר)שתביין
f	1 sg.	איתי, איתזי, א(ר)גלי	אתחני
	1 pl.	ניתי, ג(ר)בעי	ניתחני
	2 sg. m.	תהא, ת(ר)חזי, תיגני	תיסתפי
	f.	ת(ר)צביין	
	2 pl.	תחוו, תיחלו, תיחזון	תישתרו, תיפנון
	3 sg. m.	יחזי, יחאי, יחזי, יחדי	ליתחני, יתקרי
	f.	ניתי, נחי, ליהוי, ייתני	
	3 pl. m.	תיתי, תהא, ת(ר)חזי, ת(ר)מלי	תיבעי
Impf.			
	3 pl. m.	ליבעו, ליבעון, ריבכון	ליפנו, יפנו
		ניתי, גיחזי	

Table:

Tab. XX^a.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al} al	Af ^{el} el	Ittaf ^{al} al
<p>צליר, צלירתי † שנינא † שנין, שנינן † שנית</p>	<p>א(י)חסאי</p>	<p>א איהאי, אהניי איתנין †, אתרינן † איותית, אמטית</p>	
<p>שני דליא, מתאי מחו</p>	<p>אירצי, איכסי א(י)חסי, א(י)שתעי איעלית †, איתסיאת † איעליא א(י)שתעו</p>	<p>אורי, איותי, אשרי איתלאי, אתואת † איותיא אתו, אמטו, איותיו †</p>	<p>א(י)תחזי</p>
<p>אישני ניתתי תקנא, תבזי תיגרי ת(י)גלו לניצלי, רלונה † תרבי</p>	<p>תתגרי לתסי לישתהרי</p>	<p>איותי, אחורי ל(י)תרי תיחני, תשרי ייתי, ליותו</p>	<p>תתחזו</p>

Table:

Tab. XX^b.

		Pe'al	Itpe'el
Imptv. q	sg. m.	חא, חור, אישתי, שתי, בער	איקרר
	f.	חאי, חואר	
	pl. m.	(א)תו, א(ר)שתו, שתו, חזו	
Inf. h		א(ר)תרמווי, מיחזר, מיחדא, מיבער, מיבעא	
		מיחא	
Part. act. i	sg.	חיר, חור, בני	מיקרר, מיתבער
	f.	חויא, בעיא, בכיא	מינציר(ר)א
	pl. m.	בכו, בכיר, אחאן, סגן, בעירן, רער	מינציר, מינצו, מתבעין, מיתבעין
	f.	מליר, הוירן, מליר(ר)ן	מקריין, מתקריין
cum suff. j	1 sg.	אמינא, חירנא, בנינא	מבעינא, מחבעינא
	1 pl.	חזינן	מקלינן
	2 sg.	חיות, הוית, בעית	מינצית, מחברית
	2 pl.	בעיתו, בעיתון	מסתפיתו
Part. pass. k	sg. m.	שדיר, מציר	
	f.	חניא	
	pl. m.	מליר, מלירן	
	f.	שדירן, רמיראן	
c. suff. l	1 sg.	מצינא	
	1 pl.		
	2 sg.	מצית	
	2 pl.		

Table:

Tab. XX^b.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al} al	Af ^{el} el	Ittaf ^{al} al
דל, דלי דלו	אשתעי	אירתי, אגני איחא אייתיאו †, אמטיו † איתו, אקרו	
† אסאח, אסאח †	† איתכסאח, † אסורי	א(י)תורי, אגנויר	איתתזורי
מצלי מכליא † מסירן, מסו † משנירן, משניא	מ(י)שתעי, מרצי מיגניא	מירתי, מתיי, מקשי מורי מתיא, מגניא † מייתין †, מסגן † † מייתו, מגנו, מורן † † מייתין †, מהניאן †	
מגלינא, מסינא משורין		מי(י)חינא, מגנינא מדינן, מגבינן	
מעלי מעלו † מדמירן			
מעלינן מכסירח			

39.

39. Verbs לו"י.

a Forms like אישתבין, תיצביין, רמייאן, מכסיית, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of *u* resp. *i* appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.

b According to §5*s*, דל is easily explained (by-form of דלי, Imptv. *Pa.*).

c In the imperf. of the verb הוה we find by the side of the regular forms יהוי, ליהוי, etc., shortened forms like יהי, נהי, etc.

d In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.

e—l s. Table p. 52—55.

40.

40. Pluriconsonantals.

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šaf'el* and the verb הימין §27*cd*): Perf. 1 sg. הימני; 3 sg. m. משכ(ין); 3 pl.[†] תרגימו; Impf. 3 sg. m. נייגנדר; Inf. כברוי, שעבורי; Part. act. sg. m. משעביד; c. suff. 1 pl. מתרגמינן; pass. sg. m. מהימן, משלהי; c. suff. 1 sg. מהימנא (מהימננא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אימרטט, אישתרבב, איזוטר; Inf. מרטוטי, א(י)מרטובי; Part. sg. m. מיגנדר, f. מ(י)זדוטרא.

41. The Verb with Objective Suffixes.

41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*.

a

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the *b* shortened form, e. g., שְׁאִילִינֶהוּ; such forms, however, are less frequent.

The ending נָא in the 1 pl. appears as נֹנֹ in the *c* remnants of the older language.

The stem of the imperf. may be expanded by *d* means of יִי -*inn*-; this element intrudes itself then also into the perf.

Concerning לוֹ"י stems s. the Table. Occasionally *e* we meet with transitions into the לוֹ"י class also in other verbal classes.

אִיִּת is treated as an imperf.

f

The suffixes יִינֶהוּ, יִינֶהוּ, יִינֶהוּ coalesce with the verbal *g* forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words (so esp. אִינֶהוּ). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form.

Table s. p. 58—61.

Table:

Tab. XXIa.

Perf.

	1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
1 sg. ל"ר	— —	— —	m. פרעתיך, f. גרשתיך חזיתך	בדדתינכו, אשבעתינכו חזיתנכו, שו(ו)ינכו
1 pl. ל"ר	— —	— —	קב(ר)לנך חזינך	...
2 sg. ל"ר	קב(ר)לחך אקריחך	חשדתינך חזיתינך	— —	— —
2 pl. ל"ר	סבינתיך ...	... ...	— —	— —
3 sg. m. ל"ר	דנך, גקטן ל"ר	אשבען, אשמעינך דל"נך	נשק(ר)ך ל"ר	אוקמינכו ...
f. ל"ר	קרצתך ...	...	...	...
3 pl. ל"ר	צערון אקריון	שבקינך ...	קדמוך שדיוך	... ...

Table:

Tab. XXIa.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
קטלחיה, אומינחיה, קטלחיה אשכחיה רפיתיה, חזיתיה	זבנתה, זבניתה אי(י)תיה	שאילינהו, שאילתינהו שוינהו, חזיתיהו	אשכחיתיהו
†כתבנוהי, †אגרנוה, †בדקיניה, †קרעניה, †אשקיניה, †אקרינוהי	אוקימנה ...	שקלינהו, שכחנינהו שנינהו, חזנהו	תננהי, חזננהי
שתלחיה א(י)שתיתיה, חזיתיה	אוקימתא, אמריתה אי(י)תיה	קטלתינהו, פשרתינון† איתותיהו	
תפס(י)תוה ...	תניתוה		
קטליה, גזייה, גזייה, קטליה דצייה אקרייה, חזייה אגביה	זבנה, שמעא חזייה	קטלינהו, טעימינון† חזינהו, חזנהו דלינהו	אנהרינהי בננהי
שבקחיה שדיחיה, שדחיה רפיתיה	דצחא, אסרתה רמתא	לבישתינהו, איכס[י]תינהו	כבשתנהי
קטלוה, אדחיה† דליוה, מחיוה מחוה	†אזמנוהא, אותבוה שפיוה שריוהא†	שבקונוהו, קטלינון† כרכינהו חזונהו, אי(י)תינון† מלינהו, חזנהו, סמונהו	גזוהי שרונהי חזינהי

Table:

Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
<i>i</i>	sine aff.	נינסבן	נשמעין	m. אגמרך, ‡ ידכריןך, אגזיך f. אוכליך לישוויך	א(י)ברקינכו
	ל"י	לימטיין	...	...	...
Impf.	c. aff.	...	ניגמרינן	ליקטליך	...
	ל"י	...	...	...	...
<i>i</i>	sg. m.	‡ ארהיטני, ש(י)בן	...	...	...
	ל"י	אגריין	...	...	...
	sg. f.	אסקין	...	...	...
	pl. ל"י	אוהיבון ...	...	...	...
<i>k</i>	Inf.	לצעורן	לאשמועין	לאותובך	...
	ל"י	...	...	...	...
<i>l</i>	Part.	מצערן	...	מלפך	...
	ל"י	...	...	...	...
<i>m</i>	Part. c. aff.	פרעתין	...	...	...
<i>n</i>	אית	...	איתין	...	אית(י)נכו

Table:

Tab. XXI^b.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(י)שבקיה, אלטירה, אלכישנייה	א(י)קבלה, לשבקינה	איקטלינון [†] , איקטלינהו	
א(י)תמ(י)ניה לירקליה, א(י)בנייה	לחלייה	לירשדינהו	...
ירקברוניה, נידחקיה ילווניה, לשדיוה	חחלונה ...	ניזבנינהו, תקטלונהו ...	ניכלינהו ...
תירפשיה, שקליה ...	קטלה דלייה	שבקינהו כסינהו	רמינהו
שבקיה			
תפסוה אמטוה	אתרוה ...	אמטונהו	
לזבוניה, למ(י)קטליה מילטויה, מיקצויה בזויה, מסנייה מסניה	למיכבשה לזבונה איתויה	למינקטינהו, לזבונינהו עשויהנהו, למימנינהו	למינקטינהו, זבוננהו למבנינהו
מזמינתיה, פסליה ...	ממלייה, בנייה	דבריינהו, pl. תבריינהו s. ...	
	מזבינתה		
איתיה	ליתה	איתנהו	איתנהו

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42.

42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus **בין טב לביש** „between good and evil“; **עביר ביש** „a doer of evil“; **עתיקתא** „the old“, **חדתא** „the new“. The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: **דדא ביה כולא ביה** „in whom *this* is, everything is“; **דלא הא ולא הא** „where neither this nor that is“.

b Frequently the speaker may have in mind the noun **מילתא** (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus **שמע מינה** „learn therefrom“; **דון מינה** „conclude therefrom“; **מאי נפקא לן מינה** „what follows for us therefrom?“

43.

43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus **הוא גבר בכולא** „he is a man in everything“; **באתר דלית גבר תמן הוי גבר** „where there is no man, there be a man“; but **גוזליא רכיבין ואימריא דעדקין** „the pigeons are tender, and the lambs small“.

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, *M* reads **באתר דלית גברא**,

but characteristically חמן הוּי גבר (after הוּה as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: פֶּלֶן „a certain one“ (thus דּוּכַחַת פֶּלֶן B. b. 73^b H [M פֶּלְנִיתָא] and דּוּךְ פֶּלֶן Ber 18^b; Šab 66^b מַ reads בַּר פֶּלְנִית, but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M בַּר פֶּלְנִיתָא; פֶּלְנִיתָא precedes), „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: לְעַגְל „below“, מִלְרַע „above“, מִלְעִיל „in peace“, לְשֹׁלָם „soon“, לְמָחָר „to-morrow“, מִרִּישׁ „at first“, לְסוֹף „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: בְּנִיחוּתָא „gently“, בְּדִינָא „rightly“, בְּעֵלְמָא „merely“, מִעִיקְרָא „at first (opp.: לְבִסּוֹף in the end)“, etc. After כָּל we find usually the st. d.: כָּל יוֹמָא „every day“, כָּל עֲבָדָא „(ב) כל שעתא ושעתא“, „at every hour“, כָּל חַד וְחַד „every single one“.

The st. a. is of course indispensable as a predicative *d* adjective: חִילְמָא בִּישָׁא עֲדִיף מִחִילְמָא טַבָּא „an evil dream is better than a good dream“; Suk 56^b בּוֹצִינָא טַב מִקְרָא MM₁ Ar (טַבָּא is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; אחתי „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: טַבָּא הוּא וְטַבָּא לְהוּי; but supply חִילְמָא and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“.

44. St. constr. and Periphrastic Genitive.

44.

The st. c. for expressing the genitive relation is *a* frequent in the older language and in proverbs; thus קַל חֲבֵרִיָּה „at the door of the shop“, אַבְב חֲנוּתָא „the

voice of his neighbor“; בשמי שמיא „in the heavens of heaven“; איתת אחוה „his brother's wife“; בנת ישראל „daughters of Israel“.

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא „טור מלכא“, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton“, מרי ביתא „new moon“, ריש שתא „new year“, אורה ארעא „housemaster, landlord“, custom“. Cf. also §12*a*. Esp. in combinations with בר, בת, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביר ביש (§42*a*), „shedder of blood“, מפשר חלמי „interpreter of dreams“, etc. The fem. end. ת is dropped in צבו ביתה Ioma 87^a ב „the needs of his house“, פלגו נוקא B. k. 13^b H „half the damage“.

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus חלף „according to“, חלף „instead of“, כגון „on account of“, אגב „after the manner of, like“, בתר „behind, after“, בגו „within, in“, תחות(י) „under“, עילוי „on, over“, קמי „before“, אחורי „behind“, etc.

e In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (1) the governing noun is put in the st. d.; (2) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: (1) אתרא דשמואל „Samuel's place“; גלימי דאינשי „people's garments“; מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven“; אימהתא דינוקי „the mothers of the little children“; similarly after a demonstr.

pron.: אבוא דרב המנונא „that of R. Hamnuna; (2) אבוא דשמואל „Samuel's father“; זוויא דאיניש „a man's money“; אבהתהון דינוקי „the fathers of the little children“; חסדא דרב „R. Hisda's daughter“; נפשה דרביתא etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ד may stand by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus שותא דינוקא „a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother“; אמצעי דיתמי „the middle belongs to the orphans“. But also: דאבא עדיפא מדברא „that of the father is better than that of the son“; טבא דנפחא מדבר נפחא „that of the smith is better than that of the smith's son“.

45. Coordination.

45.

The attributive adjective agrees with its noun in *a* gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: מא(י)גר רם לבירא עמיקתא „from a high roof to the deepest pit“; גברא M (אחרניא) Ber 56^a „a great man“; מילתא קמייתא „another woman“; the former status“; גרמי קטיני „a sharp knife“; „small bones“; חמרי חיוורתא „white she-asses“. || עינא עיורא „a blind eye“, עינא בישא „an evil eye“, לישנא בתרא „the latter (last) expression“ are no exception to the rule, since עינא is used both as a masc. and as a fem., while לישנא is always masc. But note איניש מעליא B. m. 101^b „a small man“, איניש גוצא Meg 27^b „an excellent man“. — Ex. of an attributive participle: מלכותא קטיעתא „a curtailed kingdom“.

b As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשיראה ביר „my tenth son“.

c In אינשי ברוחי „cheerers“, גברי נגרי „carpenters“, the second noun is an appositive; the first noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אחים).

d The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus תרי קבי תמרי קבא קשייתא וסרה Ioma 79^bMM₁ (⌘ reads דתמרי „two *kabs* of dates are equal to one *kab* of kernels and something over“; תלת מאה גרבי B. b. 73^b ⌘H (but דמישה M) „300 pitchers of oil“; תרתי חמרא (sic) מוגי מיא ib. M (⌘ reads דחמרא „two cups of wine“).

46. Construction of כל.

a The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43*a*); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).

b כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד וחד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילתא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. עמה); it is not necessary to emend it into כלקבל, כלעמה): כל Ber 18^b M „exactly the same number of years“; כל כי הני מילי מעלייתא Bes 28^a „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: כל מילי *c* „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, *d* with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: כלולי תלמודא „the whole Scriptural verse“, כלולא אורחא „the whole way“; כולה מרחא „the entire city“; כולה נכסך „all thy goods“. כולה האי Ber 7^b מ (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהון *e* „on account of all of them“, כולה „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns.

47.

Distributive Repetition.

When more than two nouns are joined together, *a* the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus הרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“; תרנוגלא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): בהני תלת מילי . . . במסכתא בפוריא באושפיוא „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיוא).

When the connection is a close one, the governing *b* part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכספא „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שדיתה ,,she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: משה ושיחין ריבון ,,than Moses and the 600 000“. On the other hand: בשוקי ובברייתא ,,in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דאבריה ואברתיה לא חס ,,who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. ד may equally be placed but once: בי דינא דר' אמי ור' אסי ,,the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דוכתא דגברי דוכתא דנשי לחודיהו ,,a separate place for men and women“.

- c* Distributive repetition: לבינתא לבינתא ,,one brick after the other“; ביועי ביועי ,,all sorts of holes“; דיקולי דיקולי ,,one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48.

48. Personal Pronoun.

- a* The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אנא במיא דביתו אמרי ,,I meant: water that has remained over night“; אנן . . . לא מצינן ,,we . . . cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.
- b* On cases like אנא הוא דאפיקית יתכון דשתלתיה, etc., cf. §63*c*. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds מהו, לאו.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, 2); || (2) with prepositions, (*a*) as in the case of the genitive, by means of ד: רביתא דביתא „into the house“; עליה דאיניש „on a man“ (איניש is determined by itself); קמיה דשכיה קמי רבנן „before one who associates with scholars“; מיניה דמר „from you“; (*b*) by repeating the preposition: ביה בחייוא „in the snake“; ליה לקיסר „to the elder“; ליה לקיסר „to Caesar“; לה דאיחתא „to that woman = to me“; לה דאיחתא „for the righteous“; להו דרבנן „his two sons“; להו דרבנן „in the scholars“; לא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי „do not provoke death against us“; || (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun דיל-ד, דידי *d* (§10*b*) is found (1) by itself: דידי „is thine, belongs to thee“; בדידי קיימא „it stands in thine (= thy book)“; רבא דידי „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: כספא ודהבא „his gold and silver“; אפרנא דידי „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: בין השמשות „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: עלי דידי „over me“; בהדאי „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: אי צאית לדילי „if he listens to me“; לי „I saw“; לדידן „for us“, לדידהו „for them“; בדידכי „with you“; so also לדירי, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

e The reflexive pronoun is expressed by means of „נפשא (בנפשאי) soul, person“ + personal suffix: „בנפש „in myself“, „בנפשי „in ourselves“; „לנפשה „for herself“; „על נפשיה „for the sake of himself“; „נפשיה „himself“.

f The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49.

49. Demonstrative Pronoun.

a The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus „ההוא גברא *vir quidam*, „ההיא איתתא *femina quaedam*, „ההוא סבא „a certain old man“, „ההוא אתרא „a certain place“, „ההוא יומא „upon a certain day“, „הנך עיז „goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns „גברא, „איתתא, „אינשי to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: „קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה „God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with *me*!“ „פוק מאתרין ולא חיגרי „go forth from our place, lest thou provoke death against *us*“; „מכדי ההוא גברא בעיל דבביה „since *thou* art *my* enemy, „אמאי לא צניעא הק איתתא „what doest thou here?“ „באיסורא עשרה בני אית לה להך איתתא ולית לה מגברה אלא חד „why art *thou* not secretive in sin? *I* have ten sons, „and only one from *my* husband“.

b All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: „בר אינש ... כדין „a man ... like

this one“; אינסיבי ליה להאי „the other one“; אידך „this one is
 „I married this one“; האי בר עלמא דאתי „this one is
 a son of the world to come“; הני נמי בני עלמא דאתי נינהו „these
 „these also are sons, etc.“; כולהו נכסי דהאי „the whole
 property belongs to this one“. In a neuter sense: מאי
 לבר מיהא „all this“; כולי האי „what is this?“ „except this“;
 „on account of this“. So esp. at the beginning of a sentence as
 predicate: דין עסק „this is a bad business“; דין גרמא דעשיראה
 ביר „that is he“. The demonstr. pronouns are used also nominally
 as the antecedent of a relative pronoun: להא דאמר ר' „that which
 R. Johanan said“.

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun:
 (a) ביתא „this house“; הדא מילתא „this word“; אילן מלאכייא „these
 „in these ten days“; האי אינש „this man“; הא איתתא „this
 „these words“; הק וויחא „that corner“; הני מילי „these words“;
 „for another dead person“; (b) שטרא דנן „this document“; עמא
 „these years“; „this land“; „these years“. On the whole, the pronoun
 more frequently precedes the noun; I do not know of an example where
 the noun follows the pronoun.

50. Interrogative Pronouns.

50.

מאי is used of persons, מה of things; thus a מאי שמך „what is thy name?“

מאן is used nominally. It may therefore be dependent upon a preposition: בהדי מאן נשדר „through

whom shall we send?" In the ex. חזי מאן גברא רבא „see, what a great man testifies for him“, מאן apparently has adjectival force.

c מאן is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus מאן הואי Ket 65^a M „who (which woman) was to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: מאי טיבותא עבדי בהו R. h. 20^a „what favor they have conferred upon them“; מאי טעמא „for what reason?“

51.

51. Relative Pronoun.

a The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: „whosoever דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; „מי איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי is there one who molests God so much?“ „whatsoever is hateful to thee“. So also after כל: „every one who is needy“.

b Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or מידי): „he who דקא מחיל מאן דיויף „he who desecrates the holiday“; „he who דכתיב בספר מאן דכתיב בספר „he who lends the sabbath“; „that which is written in the Book of the Law“; „whatsoever you have to ask“; „and concerning that which first came to our mind“; „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: „he who is arrogant“.

52. Numerals.

52.

The cardinal numbers may stand nominally by *a* themselves: „one (a single one), who is more capable than sixty“; „two are better than three“. Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

„one“ as an adjectival attribute (§45*b*) properly *b* follows the object numbered: „one people“, „one day“, „once“. But the numeral may just as well precede the noun: „one zūz“, „with one beating“, „on the one shoulder“, „one benediction“. The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., „two kabs“, „two women“, „thy seven daughters“, „twelve years“.

The numerals from 3—10 are still construed in *c* accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: „7 days and 7 nights“, „7000 *denarii*“. The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus „before three (sc. men)“, „9 (cubits) on the one side“. To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

d On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).

c Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: מאתן ועשרין וחד (variant לווגא 201 logs); „21 years“.

f Ordinals may be replaced by cardinals: חד בשבא, תרי בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.

g על חד תרין has a multiplicative force: „twice as large“.

h אחדדדי signifies „one another“; with prepositions אחדדדי, בהדי הדדי. „To one another“ may also be expressed by the phrase אחד להבריה.

53. 53. Adverbial Expression.

a The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.

b An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש גברא „how great is the man!“

54. 54. Prepositions.

a ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לענא „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: *b*
cf. §58*i*.

מן (1) in a causal sense: מעוצבא דלכך „because of *c*
grief“; מחרוא דלכך „because of joy“; (2) partitively,
cf. מן אכל; (3) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף „an evil dream is better than a good
dream“; frequently with טפי superadded, cf. טומק טפי „is redder (מדםא דחברך than the blood of thy fellow-man)“.

מן pleonastically in מקמי, מחותי and the like. *d*

בגו and בהדי take the place of ב both in a local *c*
and in an instrumental sense. ב has orig. a local force
in מתפסת בגנבי „thou wilt be caught into the thieves
(among the thieves, as a thief)“.

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender.

55.

With a finite verb, the personal pronoun is ex-*a*
pressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*).
Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of
the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה „he stumbled, and his camel stumbled over him“
(so HM*; M^{superscr} adds איהו).

The 3. person is often omitted with the participle *b*
serving as predicate, both when the subject is indefinite
(„they“, „one“) and when the definite subject is easily
supplied from the context. Exx.: (a) גמירי „they say“;
כולי עלמא כיילי ליה בקבא זוטא „to everybody else they
measure with a small measure“; מיהב יהבין טשקל לא „they give, but they do not take back“;

(b) מיניא „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?“

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus אקרינן „it was recited to me (by God or by an angel)“; „they have not benefited thee“. When the subject is a human person, איניש or איניש is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): לא „his fellow-man's property does not concern him“; „if I had it“; „how does he fare (how fares it with him)“; לא שמיעא לי „I have heard nothing“; „is it acceptable to you, that you become the head of the college?“ „it grew dark“; „hast thou heard aught in this matter?“ The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of מילתא, עלמא and the like; thus לי „it is troublesome for me“; „it was straitened about them, they were in straitened circumstances“; „it is straitened about him.“ Incorrect readings: איבראי ליה עלמא „he became well“; דחיקא ליה עלמא.

56.

56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58f).

As a perfect proper: מַחִיִּאן רַבִּאי „my master has b struck me“; סָלִיק לְמַתִּיבְהָא דְרִקְעָא „he is gone up to the heavenly college“.

Occasionally in a subordinate clause to express c coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58*b*); the main clause, of course, has the perfect likewise: בַּהֲדִי דְחֻיִּנְךָ בְּרִיכִינָן עָלְךָ תִּרְתִּי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions“. To designate the pluperfect: עַד דָּאֲתָא שְׂמוּאֵל מִבֵּי רַב נָח „before S. had come from school, his father died“; „I saw, that the house had fallen in“. So also after the conjunction כִּי (§71*d*).

In conditional clauses to designate unreality (§73*c*). d So also שׁוּאִי נַפְשָׁאֵי כְּמֵאן דְּשָׁקְלִי מִינִיה „I acted as if I had taken from him“.

In cases like שְׂרָא לִיה מְרִיָּה לְפִלְנִיָּא the perf. de- e signates a fact (not a wish).

57. The Imperfect.

57.

For the future proper only few exx. are available a „cut off thine, then I shall cut off mine“; „woe to the one, when the other will arise“.

Usually a modal force attaches to the impf.; we b then use the auxiliaries „be able, may, shall“: מַאי אֵיזִיל וְאִימְלִיךְ בְּאִינְשֵׁי בֵּיתָאֵי „what shall I do?“ „let me go and take counsel with my family“; „let us all be one people“; „thou shalt sow, but not reap“; „God remember thee for peace“. So also in

indirect questions: „לא ידעיתו היכי תעבדו“, „you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically „תקטלונם כולם... תקטלונם להנך“, „if you are to slay them all . . . , if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction „אי“, „when“ and esp. after final conjunctions like „די“, „בי היכי די“, „אי הקלאה מלכא ליהוי“, „when a rustic becomes king“; „לא מצינא דאטרה“, „I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); „במטותא מינייכו“, „לא תהוו קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי דלא תטרו“, „I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; „אוקירו נשיכו כי היכי דתיתעתרו“, „honor your wives, in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with „ו“ consecutive or the voluntative with weak „ו“, we find in Talmud. Aram. the imperf. with „ו“ continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: „ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי“, „let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; „אוקמן נמי לדירי“, „cause me to arise likewise, in order that I may pray“; „שלה מדרך ואנא אלבשיה“, „take off thy garment, in order that I may put it on“; „אגמרו לבנייכו תורה ונגרמו“, „teach your sons the Torah, that they may study therein“; „השתא אתו יומי ונינום“, „soon days are coming . . . , when we shall sleep“; „מאן יהיב לן נגרי דפרזלא“, „would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle.

58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (1) duration *a* in the present, but also the simple or real present: „דע אבון בהאי צערא „dost thou stand with thy back in the presence of thy Lord?“ „ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“ „ורחמנא היכא יתיב „and where does God dwell?“

(2) a continuous state in the past, esp. in subordinate clauses: „חזייה ללוי דיתיב אבראי „he saw Levi sitting outside“; „אשכח ביה חויא דפסיק ושדי בתרתי גובי „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions „אדיתבי אול ואחא: בהדי ד „while they were sitting there, he went and returned“; „בהדי דמחזורי להו נפל בהו „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(3) imminent or certain futurity: „you say that *c* you are wise; tell me then, מאי חוינא בחלמאי what I am going to see in my dream“; „thou wilt see“; „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; „soon days are coming“; „thy son will (is destined to) be a thief“; „both of you will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in *d* Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: „למאן מברכינ „whom are we in the habit of blessing?“; „מאן דיהיב ליה ווא מפשר ליה חלמא

לטיבו „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably“.

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כד, כי, בחר ד, עד; thus כד מפיקנא לכו עבידנא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle“; עד דגניתון לי גננא איזיל ואשמע מילתא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something“. The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: מאן דיילמא מתבעינא „would that we had“ (מי יתן. Hebr.); „lest I am sought“; „in order that ye may know“. We find ומצלינא as a variant for ואצלי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוא אכיל ואנא משינא „he is eating, and I am to wash myself!“ The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אתון מהליתו והוו כוותן „rather you circumcise yourselves and be like unto us“.

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: למחר איתבר מוונא „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba“; דרשה . . . שקלי כולי עלמא „he discoursed on it . . . , then everybody took his pitcher and came to him“; לא

they did not know what he meant; so they came to R. Banna'a".

The partic. is frequently strengthened by a prefixed *g* שמע דקאמר „why art thou weeping?"; (ק) קא „he heard a godless person say to his wife"; „as he was departing, he dropped a book"; „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door"; „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away"; „he seated himself beside a spring and ate bread". In a conative sense: קא קטלי ליה „they were about to kill him"; „and it was about to swallow the ship".

Very frequently the idea of duration in the past *h* conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוה. | Occasionally הוה also is inflected, e. g., הויתי דייר = *habitabam*; „whenever a woman came to him, he would have her put on". Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוו יתבי = *sedebant*, הוו קא = *ibant*. As a rule, however, הוה remains uninflected: הוה קאימנא Suk 44^b M₁ (M, however, reads הווא = *stabam*; הוה יתבא = *sedebat*, etc. The partic. with הוה and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוה קא מצטער רבי „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about". For the use of the partic. with הוה in conditional clauses cf. §73c.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written“; מידע ידיע „it is well known“; שקילן טופריה „its claws have been taken away“; שכיב ליה ברתיה „one of them died“; שכיב חד מיניה „his daughter died“. The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., חזא טוב דהוה כתיב „he saw again that it was written“; לא הוו ידעי היכא הוה „they did not know where he had died“.

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard“; לא שמיע לי „I have never heard it“; חזאי = לדידי חזי לי „I saw a gazelle“; with no attempt at concord: מאן דשמיע ליה „any one who has heard anything“; לדידי חזי לי „I saw a frog“.

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing“; לביש „(clothed in,) having on“; גמירי „they say“; דכירנא „I remember“; נקיטינ „we hold“; עסקינן and עסיקינן „we are occupied“.

59.

59. The Imperative.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill“, לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill“.

60. The Infinitive.

60.

The infin., when corresponding to the infin. constr. *a* in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: חמר למירכב „an ass for riding“; קריבו יומך „thy days are drawn nigh that thou must die“; „be alert to do the will of your Lord“... רהוטו . . . למעבד רעותא דמריכו „he wished to wage war with them“; בעא למיעבד קרבא בהדיהו „barring that which I am not able to do“; לבר מיהא דלא מצינא למיעבד „a certain province which they were not able to conquer“; ולא שבקא ליה למיפק לבי „she would not permit him to go to the academy“, etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., לאו אורח ארעא למעבד „it is not customary, to act thus“. Exx. without ל: הכי „does not my lord wish to sleep?“; לא בעי מר מינא „we cannot be like unto you“; לא שבקתיה גלויי רישיה „she did not permit him to uncover his head“.

In the place of the infin. with ל, the finite verb *b* with ד may be found to express the functions referred to, e. g., בעינא דאיויל „I wish to go“; אי רגיל את דדרית „if thou art accustomed to carry in thy city“ (cf. אי רגיליתו לקדומי „if you are accustomed to dine early“); עתידה דשדיא B. b. 74^b מ (M on the other hand reads (למישר) „she is destined to throw“.

With איכא, הוה, איבעי, the infin. denotes obligation, *c* necessity, or ability: מאי איכא למיטר „what shall (may)

one say?"; הוּה לך למידה „thou shouldst have given“;
 „he should have taken heed“.

d I find a subject by the side of the infin. in the
 ex. למבעא רחמי ומיחא מטרא „that you may pray and
 that rain may come“.

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61.

61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent
 objective particle ית, but only with suffixes, hence in
 the place of objective suffixes. Cf. אפיקית יתכון Ber 38^a ו
 = אפיקתנכו M.

b In the later language, the pronominal object is ex-
 pressed either by means of objective suffixes or by
 means of ל (or 'לדיד' §48*d*) with its (nominal) suffixes.
 In the case of the partic., the latter mode of expression
 predominates; but even there the simpler method of
 appending suffixes directly to the verbal stem is met
 with. — || Exx.: אפסיל ליה „he rendered him unfit“;
 „cause (f.) me to hear“; „look at
 me“. — With the partic.: מצערן „who vexes me“;
 „teaches thee“; מודעיה „he informs him“;
 „she invites him“; „he rebuilds it“; „he
 fills it“; „thou payest me“; „thou in-
 formest me“. Much more frequent, however, are exx.
 like קטיל ליה „he slays him“, קטלת לן „thou slayest us“.

c Where the object is particularly emphasized, the
 pronominal object is pleonastically expressed by means
 of an objective suffix plus 'לדיד' with its suffix: שדיוה
 „they cast him“; „ask him“.

The nominal object when (syntactically) undetermined, requires no specific designation: „I have built a house“; „give me a pair of scissors“; „take out purple garments“; „he saw a man“ (accordingly also (חזא ההוא גברא)). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) „I am looking for my father“. So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of „beat the grave of your father“; „if they slay me“; „who planted this carob-tree?“ The object may precede: „his brother's sons he has appointed“; „whom are we in the habit of blessing?“ || (2) „beaten“; „he heard his wife“; „thou hast brought their sons“; „to fetch his garments“. This is the most usual construction. The object may again precede: „his brother he has appointed“. || (3) „they cut open his belly“; „they slew all of the villagers“.

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: „teach your sons the Torah“; „permit me to see the righteous scholars“; „he made of him a great man“.

Exx. of the transitive construction of the passive of a doubly transitive verb: „she covered herself therewith (with the garments)“; „be paid with bran“; „thou art worthy of

two deaths“. The verbs לבש, מלא and the like are similarly construed: לבישתיהו „she clothed herself therewith“; מלא דוכתא דמא „the spot was filled with blood“. אדכר and אשתמיט are equally construed as transitives: אי אדכרתון ומניה דשטרא „if you remember the date of the document“; אשתמיטתן „it escaped us“. Note also: אבדן „it was lost to me“.

- g* Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. מיהשב חשיבנא „I am esteemed“; מיכר שפיר קא אמרת „thou speakest well“; מילט קא „thou strikest in addition“; לייטת להו „thou art cursing them“; מידע ידיע „it is well known“. Rarely it follows: דמצלו אצלויי „as they bent (their body)“.

62.

62. אִית.

- a* אִית (negatively לא אִית, לית) is properly a noun in the st. c. signifying „existence“. Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are“). Thus it coalesces with כא into איכא (ליכא). Exx.: באתר דלית גבר „where there is no man“; אית לן בגויכו חולקא „have we a share in you?“; מי איכא מידי „is there anything?“ In accordance with §44e: איכא דאמרי „there are those who say“; וליכא דשמעיה „and there was none who heard him“. The noun may even precede איכא: אבא טובא איכא הכא „there are many Abbas here“. Of course, the interrog. pronoun always comes first: מאן איכא „who is there?“
- b* The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): בריה ליתיה:

בר בריה איתיה „his son no longer lives, but his grandson does“; ליתה הבא „she is not here“. — The suffixes are originally possessives, but, as the forms become independent (§a), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתנין „we are“; ליתנהו „they are“; איתנהו „they are not“. Even the independent pronoun is met with: איתי אן (read thus for איתו) Pes 50^a B.

Conformably to the construction with objective *c* suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתיה לבר Taan 23^a M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: אית לכו כמה שני גבן „you have been with us these many years“ Pes 87^b M.

As a mere copula: לית הוא עבד (var. ליתיה עבד) *d* „he does not do“.

Although in itself אית possesses no temporal *e* connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by היה איכא חד מינן: היה „there was one among us“.

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula.

63.

The function of a copula is assumed not only by אית (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms אינהו, אינן, איהי, איהו, היא, הוא are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms ניהו, ניהי, נינהו, נינהי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e.g., טור הלג „the mountain is (covered with) snow“; so esp. with an adjectival predicate: אורחן רחיקא וצוותין בסימא „our road was long, but our society pleasant“. Contrast, on the other hand: עדי סוראה הוא „this man comes from Sora“; הכא אתרא דשמואל הוא „here is the place of Samuel“; מר ניהו (var. הוא) רב „you are master“; „all of these (benedictions) are one“.

c הוא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דאנא הוא דאפיקית „that it is I who brought out“. But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אנא „I will rise and throw together“.

64.

64. The Casus Pendens.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e. g., כולי עלמא כיילי ליה בקבא זוטא האי מרבנן כיילי ליה „to everybody they deal out with a small measure, but to this disciple with a large measure“; „what shall I do with the children?“ ינוקי מאי אעביד להו „I was not acquainted with the saying of R. Hamnuna“.

65. Concord of the Parts of Speech.

65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre-^a dominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45^a; 50^c; 52; 55^d; 57ⁱ). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בעדנא דמצלו צבורא Ber 7^b ^b M^{mg} (צמלי מ) „when the congregation prays“; ודייני „and everybody concludes“; כולי עלמא „and everybody concludes“; on the other hand, כולי עלמא כילי ליה (§64). When מלכותא is subject, the predicate may be placed either in the sg. (masc. or fem.) or in the pl.

For the construction of מאן cf. §50^c.

מיד construed as a fem.: מדי מדי „something that stinks“.

When two or more nouns are joined by means of ו, the predicate is put in the pl. and agrees so far as the gender is concerned with the subject next preceding or following: בנך ובנתן מסירן Ber 56^a M, but ואתו בניה ואבו ובנתיה *ibid*.

66. The Order of Words.

66.

Normally the predicate follows the subject whether ^a in the verbal or in the nominal clause. The least emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריביה

שימשא „a relative of R. Ide died“; חוצפא מלכותא „the sun sets of itself“; דלא האגא „impudence is uncrowned royalty“; קירא „a pot belonging to partners is neither hot nor cold“; on the other hand: נבה „a dog barked at her“; יייל נחום איש גם זו „let Nahum of Gimzo go“; „the disciples are desecrating the sabbath“; כפין עניא ולא ידע „a poor man is hungry, and knows it not“.

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ירך „give me thy hand“; לכנפי למר עשרה „let them assemble for you ten persons“; on the other hand: אגרא הוה לך למיהב „thou shouldst have paid the reward“; רחמנא לבא בעי „God demands the heart“.

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרער כולי יומא „he mused over it the whole day“; שפיר קאמרת „thou speakest well“; „do not appear before me either in Nisan or in Tischri“. || נמי is with preference given the second place in the sentence. מימחא נמי מחית „thou strikest in addition“.

67.

67. Negative Sentences.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: אפילו גברא כוותיך „I have not flattered even a man like thyself“; לא אשגה בה „he paid no attention to her“; אהדורי „he does not go about begging“. — When the predicate is a noun or when a single word

is negated, לא is used, which is placed immediately before the negated word: לא בר הכי הוא „he is not capable thereof“; לא אורה ארעא למעבד הכי „it is not customary to act thus“; לא עכברא גנב אלא חורא גנב „not the mouse, but the hole stole“; לא דרבא לא „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred“; לא „a miracle does not happen every day“.

בלא, however, is used (ל) in בלא (e. g., בלא מתאי „outside of my home“; בלא שניה „prematurely“), דלא (e. g., דלא תאגא „uncrowned“), לא איניש „nobody“, לא „nothing“. || (2) in repetitions: לא דינא ולא דיינא „there is neither law nor judge“. — Note double negation: ... ולא פילא ... ולא דיקלא „they show a man neither a palm-tree ... nor an elephant ...“; לא אמר ליה ולא מידי „he said to him nothing“; || (3) elliptically: לא „no“, ואי לא „and if not“.

68. Interrogative Sentences.

68.

A direct question concerning the predicate is introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי מיניה „does he leave ought thereof for me?“; מי איכא מידי „is there anything that we do not know, but the scribes know?“ — A *casus pendens*, however, may precede: רישא מי אמרינן דפליגא אמתניתין „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?“

b Much more frequently the interrogative particle is dispensed with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“; תרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?“ אית לכו ארעא „have you land?“

c With a negative: לא לישרד ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?“ „does not my lord wish to sleep a little?“ — מי לא מכתפינן קמיה: מי „Together with him, should we not carry before him?“

d The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?“ עד „why dost thou sit outside?“ אימא עבדיתו הכי „how long will ye act thus?“ Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: וזויי היכא „where is my money?“ ורחמנא „and where does God dwell?“ „and why I?“

e The phrase מהו דחימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*

f Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: כמה נפיש גברא מ „how greater is this man than . . .!“

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69.

69. Copulative Sentences.

a Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: „אייל ואשמע“, „I will go and hear“, but „אייל איחוי“, „I will go and see“; „ניפוק וניתהני“, „let him go forth and enjoy himself“, but „פוק חוי“, „go forth and see“; „איקום ואגלי“, „I will arise and go into exile“, but „ניקום ניזיל נעביד עיסקא“, „come, let us go and do business“. || Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: „קדום סלוק“, „the clouds rose first at the corner where his wife was“; „ענני מהר ווייתא דדביתהו חשיך תקין נפשך וקדים תקין“, „set thyself aright (ease thyself) early and late“; „אחריפו עולו אחריפו פוקו“, „enter early and go out early“; „הדרת שקלתינהו“, „thou tookest them again“. || In the same manner „לא מצי“, „be able“ is construed: „לא מצי“, „I am not able to fulfill“; „לא מציית אמרת“, „thou art not able to say“.

b בפניא אתא עניא . . . והוה מריד כולי : Circumstantial „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וְאִין שִׁמְעַ“)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: „נח נפשה דרביהא ולא פקידא“, „the girl died, having left no will“. || „= ו“, „nevertheless“: „בדידך קיימא וצערתן כולי האי“, „it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also §57*d*.

c או serves to introduce the second alternative in a double question: „לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא“, „did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70. Attributive Relative Sentences.

a   ד, די, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.

b   This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקטיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and שקלתיא לדסתנא דיהבת לי „I took the portion which thou gavest me“; מהני מילי מעליתא דהוה עביד רב הונא „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.

c   On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: ההוא אתרא „a place the name of which was Truth-town“; דקושטא שמיא „a certain Gentile who had great wealth“; מתא דלית בה מקרי דרדקי „a city in which there is no teacher“; הנך דמלכותו עילויהו „those over whom you are ruling“.

d   The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באחר „in the place where there is no man“; דלית גבר „at the corner in which his wife stood“; וזיתא דהות קימא דביתהו „on the day on which she enters“; מהא „from the day that Sarah died“; מן יומא דמיחת שרה „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: כל אימא דהוה עייל לבי מדרשא „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a second relative clause: **הָהוּא חֲסִידָא דְהוּא רִגִּיל אֵלֵיהּ** „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“.

When a relative sentence refers to the 1. or 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: **אֲנָא הוּא דִּאֲפִיקִית** „it is I who brought out“; **שׁוּאִי נִפְשָׁאִי כַּמָּאן דְּשָׁקְלִי** „I acted as (one who had taken) if I had taken“.

71. Conjunctional Relative Sentences.

71.

ד as a conjunction transforms a whole clause into a noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition.

Exx. of subjective sentences: **בְּנִיחָא לִיהּ לְמַר דְּלִיהּוּי** „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ **וּוִי לָן דְּמִיִּיתִין** „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: **הָאִי דְּלֹא אֲכָלוּהּ** „the circumstance that they did not eat him“.

Exx. of objective clauses: **אַמְרִיתוּ דְּחַכְּ[י]מִיתוּ** „you say that you are wise“; **הֵכָּא נִיהוּ . . .** **מִידַּע יִדְעָנָא דְּגִבְרָא** „I know that the man . . . is here“.

The most important of the prepositional compounds is **כְּד** „while, as, when“ which occurs only in the older language: **כְּד נִפִּיק וְאַחֵי** „as he went away“; **כְּד הוּיִנֵּן זֹוּטְרִי** „when we were small“; **כְּד יָקוּם דִּין** „when this one will arise“; **כְּד מִפִּיקְנָא לְבוּ** „when I bring you out“. || In the later language **כְּד** is replaced by **כִּי**:

ידך „while thou hadst not washed thy hands“; „when I came to him“; „when a poor man comes“. — כי is found also in front of an unfinished clause: „he was as a bear (is) = like unto a bear“. כי may be strengthened by a preceding ל; „since“.

c Other combinations: „while, as“; „because“; „while, until“; „although“; „in order that, that“; „before“; „after“; „because“. In some cases, ד alone suffices; thus it signifies „because“, „in order that“.

72. Indirect Interrogative Sentences

are treated exactly as the direct ones.

73. Conditional Sentences.

a אי with the partic., אית, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: „if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister“; „if they steal, let them steal of yours“; „if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in“; „if there is any one who has heard anything, let him say it“; „if he is an Israelite, he will return“; „if it is so, he means as follows“.

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: „if thou hast married two, marry three“.

Unreality is expressed by means of the pf. both in the *c* protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אחאי סכנתון „if I had not come this moment, you would have endangered my son“; השתא איכו לא חויתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat“. Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי אחיב מר „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?“ Note also: אי לאו דנחמני אח לא הוה משדרינן „if it were not that thou art Nahmani, we should not have sent it back to you“ (the conditional particle is strengthened by ד and the protasis is a nominal clause).

Sometimes the conditional particle is dispensed *d* with entirely: בחר גנבא גנוב ומעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof“; ריש תורא בדיקולא סק „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof“.

Literature.

1. Introductions.

Hermann LStrack, Einleitung in den Talmud, L. 1887, 1908.

M Mielziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.

SSchechter, Art. „Talmud“ in Hasting's Dictionary of the Bible V (1904), 57—66.

WBacher et alii, Art. „Talmud“ in Jewish Encyclopedia XII (1906), 1—37.

Margolis, Gr. Bab. Talm.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

Michael Sachs, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.

Joseph Perles, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.

Jacob Levy, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.

Alexander Kohut, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.

M Jastron, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.

Samuel Krauss, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.

G Dalman, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkf. a. M. 1901.

W Bacher, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

SD Luzzatto, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MS Krüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by J Goldammer, New York 1876.

Is Rosenberg, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.

Arthur Liebermann, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.

CLevias, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *CBrockelmann*, Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

- WWright*, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.
- ThNöldeke*, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.
- JBarth*, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.
- Etymologische Studien, L. 1893.
- Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.
- PdeLagarde*, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.
2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.
- Armenische Studien, Gött. 1877.
- SFraenkel*, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.
- ImmLöw*, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.
- Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Noeldeke zum siebzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.
3. *MLidzbarski*, Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.
4. *EKautzsch*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.
- HLStrack*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.
- KMarti*, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.
- HHPowell*, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.
5. *GDalman*, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.
6. *ThNöldeke*, Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.
7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.
8. — Mandäische Grammatik, Halle 1875.
9. *AJMaclean*, Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

13. 14c A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא, ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור תלג¹. דעל² סום מלך. (43a; 44ab).
- (43b; 44c) בריש כל מותא אנא דם³. הוא גבר בכולא. || B. קטלא, גדפא, גפא, דירכא, טעמא, ועפא, ענא, רישא, קרא, דנא דחלא, רווחא, יומא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילמא, פיקעא, פיקא, ביבא, באיבא, עיוא, חולשא דליבא, דינא, חידווא, ריעיא; שופרא, אודנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אנרא דפירקא ריהטא⁴. נו"ן סמ"ך עי"ן, נונא סמא לעינא⁵.
- 14b. A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. || B. כפנא, כווא חדתא, דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כתפא, כפא, גברא רבה⁶; קניא, ריחיא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא. מגמלא אונא. צנא דדובשא בווא. שימשא דבתר מיטרא כמיטרא⁷. ווי מפרא, ווי מביתא.
- 14df. A. אשיד דמא, מרי ביתא. || B. בר עלמא, ספרא דחמה⁸, רעיא ד^pבן כלבא שבוע^p, ינוקא | כשורא במתא בווא, כשורא בדברא בווא⁸.
- 14c. A. זמר, חמר, בר אנש, בר אינש, בר נש. || B. שלמא, לישנא, חולקא, גופא דעובדא, גללא.
- 14ef. A. וריו, עביד ביש, ביש גדא. || B. חמירא, לישנא בישא, כלילא דוורדא, עינא עוירא, סימא בביחא; לבושא; אווילא | שיקרא שכיח⁹, קושטא לא שכיח¹⁰.

¹ §63b. || ² §§10a; 51a. || ³ B. b. 58a HM. || ⁴ Ber 6b. || ⁵ Ned 54b M. ||

⁶ §45a. || ⁷ Taan 3b M. || ⁸ B. k. 11a TB. || ⁹ §43d. || ¹⁰ Šab 104a.

14g A. כִּף ימָא; שְׁלָם טַב לְרַב טַב. || B. דְּרָא, מָלָא חוּטָא דְחָלָא, כְּסָא, שְׂקָא, רִיחָא דְבִישָׁרָא | חִלְמָא בִישָׁא עֲדִיף¹ מְחִלְמָא טַבָּא². VIII—IX β.
סבא בביתא פִּתְחָא בביתא³.

A. בְּנִין, גּוֹבְרִין, גְּבִרִין, גְּמַל חֲסִדִין, יוֹמִין, זְמַנִין, וִיקִין דְּנֹדֵר 19—20
ובעורין דְּאִישָׁא | בְּיוֹמֵי חֲמוּן, בְּנֵי חָרִי, כָּל חֲלָלֵי עֲלָמָא | כּוּזָא דְמִיָּא, *abjk*.
אֲרוּיָא, כְּרִמִּיָּא, וִיתִיָּא; פְּוִרִיָּא; חֲבֵרִיָּא, בְּשִׁמִּי שְׁמִיָּא; חֲשׁוּכִיָּא; פְּרִיטִיָּא;
רִוּיָּא | סַמְנִין, צִלְמִנִיָּא | בְּרָאשׁ כָּל חִיִּין אָנָּא חֲמֵר⁴. בְּרִישׁ כָּל
מַרְעִין אָנָּא דֵם⁵. || B. בְּנֵי, אָחִי, גּוֹבְרִי, גְּבִרִי, חִי, יוֹמִי; בִּיעֵי, בּוּי, חִינְגִי;
אֹודְנִי; זְוִי דִיתְמִי; סַפְרִי; אֵינְשֵׁי בְּדוּחִי, בּוּטְטִי דְנֹרָא; מְכִי, קְנִי |
סַמְנִי, בִּיורְנִי | בֵּר אָמוּדִאי, סַפּוּנִאי | תְּעֵלִי בְּנִי תַעֲלֵ. נַפִּישִׁי
גְּמִלִי ס(א)בִּי דַטְעִינִי מַשְׁכִּי דְהוּנְגִי⁶.

22. 1 sg. A. אַסְוִירוּס⁷ בְּרִי, בֵּיר, אָח, יֵד, נַפְשִׁי, נַפְשִׁי, רִישִׁי, מְרִי, מְרִי |
1 pl. אַבּוּנָא, אַרְעָנָא, מְרָנָא | 2 sg. f. בְּנִיכִי | 2 pl. m. אַבּוּכּוֹן,
בְּחִיכּוֹן, אַרְעִכּוֹן | 3 sg. m. אַבּוּהִי, בְּנוּהִי, רְגִלוּהִי, רִיגְלוּהִי, עַנְפּוּהִי,
שְׁנֵאוּהִי, רְוּוּהִי | 3 sg. f. אַבּוּהָא, אָחָהָא, מְנָהָא, מַצְרַנָּהָא | 3 pl. m.
אַבּוּהוֹן, רְגִלִּיהוֹן, שְׁנֵאִיהוֹן, מְנִיִּיהוֹן, כּוּלְהוֹן | כְּלָבוּהִי לֹא נִבְחִין, טַחְנוּהִי
לֹא טַחְנִין⁷. || B. 1 sg. בְּנִי, בְּנָאי, סַמְנָאי; בְּרָאי, יֵדֵאי, נַפְשָׁאי,
רִישֵׁי, לִיבָאי, מוּחָאי, פּוּרִיָּאי, פּוּרִי, רַבָּאי, שְׁטַרָּאי | 1 pl. אַבּוֹן,
רַבְּנִין | אֹורְחִין, גְּמַלִין, אִיסְדִין; חֵילִמִין, אֹורְחִין, אַתְרִין, אִיסְדִין | 2 sg. m.
אַבּוּהִי, מְיִיָּה, נַכְסִיךְ, נַגְרִיךְ, כְּנַפִּיךְ, כְּרַעִיךְ, כַּפִּיךְ; יוֹמֶךְ | בֵּר בְּרֶךְ,
דְּמֶךְ, יֵדְךְ, מְבִיתְךְ, עֵיסְקְךְ, מְרֶךְ, פְּתוּרְךְ, קְרִיִיךְ; אַרְעִיָּה, לִיטַעְמִיךְ,
רִישִׁיךְ, שְׂקִיךְ, כִּיסִיךְ, אַרְחִיךְ, מְרִיךְ, בְּעִיל דְּבִכִיךְ, קְרִאִיךְ | 2 sg. f.
אַבּוּהִי, בְּנִיָּה, כְּשׁוּרִיךְ; כְּשׁוּרָה; בְּרִיָּה, לַחְמִיךְ, אִימִיךְ, עַפְרִיךְ | 2 pl. m.
בְּנִיכּוֹן, מְנִיכּוֹן; נַפְשִׁיכּוֹן, עוּבְדִיכּוֹן | 2 pl. f. גְּבַרְיָיכִי; פּוּמִיכִי |
3 sg. m. אַבּוּהִי דְשְׁמוּאֵל, בְּנִיָּה, מְגַרְמִיָּה, מֵאִנִּיה, חוּבִיָּה דְּדִרָא,
בְּעִינִיָּה דְּחִי(י)א, בִּירְכִיָּה, מִלִּיָּה, אֹודְנִיָּה, טוּפְרִיָּה, חֲבֵרִיָּה, בְּמַעִיָּה,
כְּעוּבְרִיָּה, מְעִינִיָּה | בְּרִיָּה, בְּשִׁמִּיָּה דְאַבּוּהִי, אֵינְשֵׁי בֵיתָה, קִינִיָּה,
כּוּלִּיָּה יוּמָא, כּוּלִּי עֲלָמָא, בְּאֹוּרִיָּה, אַתְרִיָּה דְרַב⁸ וְשְׁמוּאֵל⁹, בִּישְׁרִיָּה,

¹ § 43d. || ² Ber 55^a M. || ³ Ar 19^a XB. || ⁴ B. b. 58^b XB. ||
⁵ ib. HM. || ⁶ Sanh 52^a. || ⁷ Šab 152^a.

בעיל דבביה, גלימיה, אָסייה דרבי, בָּבִיָּה | 3 sg. f. שְׁמָה, מַגְבֵּרָה,
גִּבְרָא, בַּמָּתָא דְרִישָׁה (דְּרִישָׁא) אָסִיא, לְכוּלָּה מַתָּא, לְמָרָה |
3 pl. m. בְּנֵיהוּ, יְדֵיהוּ, מִיְּהוּ, גְּדֵיהוּ, מְנִיְהוּ, כְּרַעֲיְהוּ, גְּלִימֵיהוּ;
מַעֲמִיְהוּ, שְׂמִנֵּיהוּ, שׁוּמְנֵיהוּ, מְפַרְיֵיהוּ, מִן מְרִיְהוּ, מְתִיְהוּ; כֹּלְהוּ |
3 pl. f. קְתִיְהִי; שְׂמִיְהִי; כֹּלְהִי | כְּתִישׁ לִי חִילָאִי. חֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית
לִיָּה, וְחֲבֵרָא דְחֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית לִיָּה. עֲשִׂיק לְגַבִּיךָ וְשׁוּי לְכַרְ(י) סִיךָ.¹
נְהָרָא נְהָרָא וּפְשִׁמִּיָּה.

13. 14. 19. A. שְׁנָא, מְלָה; צְבוּ | בַּת קְלָא, בַּת יוֹמָא, אִיתָּת אַחוּהָ, אִיתָּת
חֲבֵרָה, בְּרַעוּת נִפְשִׁיָּה, צְבוּ² בִּיתָּה, סְפִינַת צִיּוּדִין. || B. אֲמַתָּא, 20bcl.
בְּרַתָּא וּבְרָא, קְשִׁתָּא, שִׁפְתָּא, יֶרְחִי שְׁתָּא, אֲחָתָא; מְלַכְתָּא, תְּאִינְתָּא,
חֲתָנָא וְכֻלְתָּא, גִּינְתָּא, בְּנִתָּא, חֻזְבְּתָּא, אִימְתָּא דְשְׂמִיא, חִיּוּתָּא,
רַעוּתָּא דְמַרְיִכּוֹ, אֱלֻתָּא, קְדָרָא; בִּיּוּתָּא, אִינְתָּתָא, אִיתָּתָא, מִלְתָּא,
דִּירְתָּא, שִׁיעָתָא דְדִנָּא, רְשׁוּתָא, שְׁלִייתָא, שְׁלִיטָא, סִילְתָּא; חֻכְמָתָא,
דּוּכְתָּא; בְּרַכְתָּא; הִלְכְתָּא, צְדָקָתָא, עֵינְבָתָא, עֲנַבְתָּא, מְדִיבְחָא
לְעִצְרָתָא, פְּדַעְתָּא, שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּתָא; לְבִינְתָּא, גּוֹזִירְתָּא, אֲדַעְתָּא
דְּרַבְנָן, סְמָא דְשִׁנְתָּא; סְעוּדָתָא; כְּהִנְתָּא, אִשִּׁיתָא, זְוִיתָא, חֲבִיתָא
דְּעִפְרָא; יְנוּקָתָא; שְׁעֵרְתָּא, שִׁיבְבָתָא, חֲמֵרְתָּא; מְצִיעָתָא, כִּי כְּנִישָׁתָא,
סְפִינְתָּא, צִפִּירְתָּא, שְׁכִינְתָּא, עֲבִידְתָּא, עֵיבִידְתָּא; גְּבוּרְתָּא; דְּרָתָא,
עֻקָּתָא; שְׁתָּא חֲדָתִי, הִלְכְתָּא רַפְתִּי | שְׁוֹתָא דִּינּוּקָא בְּשׁוּקָא אוּ
דַּאבוּהָ³ אוּ דַּאִימִיָּה. אֲגָרָא דְשְׁמַעְתָּא סְבָרָא⁴. דַּאבָּא⁵ עֲדִיפָא
מְדִבְרָא⁶. סְבָתָא בְּבִיתָא סִימָא בְּבִיתָא⁶.

19. 20d—gi. A. בְּנָן | בְּנַת יִשְׂרָאֵל. || B. בְּנָתָן, צְנִיעָתָן | בְּנָתָא; מְלַכְתָּא,
חִיּוּתָא, בְּנִי ק(י) רִייתָא; אִילוּאָתָא, חֲיִי דְבִרִּייתָא; מִיא דְכוּלִּייתָא;
בְּרַכְתָּא, חֲדַתָּא, קְשִׁייתָא, קְשִׁיאתָא; שְׁכִינְתָּא; שְׁמַעְתָּתָא; אֲמַתָּתָא
דְּבִי רַבִּי, אֲמַתָּתָא, אִימְתָּתָא דִּינּוּקִי, נְפּוּתָא | יְהוּדָה^p וְחֻקִּיָּה^p אַחִי,
פּוּי^p וְטוּי^p אַחוּוּתָא.

20gh. 21. A. אֲרַחֵן דְּקִנְקֵן, קֶרְנִין, בַּר אַבְהוֹן, שְׁנִין, כְּבַשְׁנִי חוּנִי^p, מִלִּין. ||
B. קֶרְנִי, קֶרְנָתָא; אֲסוּוּתָא, מְרוּוּתָא, חֲתָנוּוּתָא, אַבְהָתָא דִּינּוּקִי;

¹ B. m. 52^a B H. || ² §44c. || ³ ib. f. || ⁴ Ber 6^b. || ⁵ B. b. 90^b H. ||

⁶ Ar 19^a B.

שני דחוני^p, סאוי; כלמי, תאני, יוני, כווי, כאווי, כאוי, כוי, בעי; דמע, חיטי, מילי דשמיא, מילי דעלמא; כסא דגומרי, חמרא חדתא בעינבי; ליבני; נהמא דשערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחוא | אבב¹ חוטרא מילי.

22. | 1 sg. A. ברת, אחתי; סנוותי, אבהתי | 1 pl. אבהתנא | 3 sg. f. שיכבתהא | 3 pl. m. אבהתהון דינוקי. || 1 sg. B. אחתאי, ס(י)לתאי, דעתאי, אשיתאי; בנתי, שיבבתאי | 1 pl. דעתן, דעתין; בנתין, אבהתין, שמעתתין | 2 sg. m. ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך, בר אחתך, איתתך, סעודתך, יוניך; בנתך | 2 sg. f. ריפתך | 2 pl. m. ברשותי(י)כו, עיבדתיכו; אבהתיכו | 3 sg. m. ברתיא דרב חסדא^p, אימא שלום^p אחתיה דרבן גמליאל^p, אמתיה, אליתיה, לא(י)נתתיה, איתתיה, אופתיה; בנתיה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה, שמעתתיה | 3 sg. f. ברתיא | 3 pl. m. גוירתייהו; אבהתיהו | תורא אריכא גנובתיה.

8. A. אנחנא שדדי, אנת אנתתי, אנתו גופיכו. || B. אנא. אלכסנדרוס^p. אתו גופיכו. אינשי בדוחי אנן. וכן את. מאן את (f.)? אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

A. שטרא דנן, מן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא, (49) 9 שניא אילן, שניא אילן, הדין ביחא, הדין לישנא, הדין פסוקא, עמא הדין, הדין מילתא, בארעא דא, דא מילתא, מרי דיכי | דין עסק ביש. דין כבר לקישא?² דין גירא בעיניה דסטנא³. עדי סוראה הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אניש, הא איתתא, האי מילתא, הני מילי; דמא דהאיך, הך וויתא, הנך אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, איךך, איךך, אינך, אידי ואידי | האי ניהו. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, זנאי, תנא | איגר שורא, עיבר. ימינ[א], סגי נהור, שיעור וווי, ברחוק מילא | אימריא, קצביא, רשיעיא | יהיר(א)ן, עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עמיקתא. נכסוהי

¹ = גל-בב || ² § 68b. || ³ Suk 38a B.

דבר איניש אינון ערבין ביה. ווודין קלילין ואורחא רחיקא. ||
 B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשא, בר חמרא,
 תגרא, פחרא, פרשא, גונרא דפרשי, ברחא קרחא, צללא, גווא,
 דיינא, דייני, זיפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, חור, ווא חורא,
 חיותי לחיותי, חמרי חיות[א], ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא;
 פתיא אוכמא, שילייתא דשונרתא אוכמתא, אוכמתי לאוכמתי, יורק,
 יורקא, ברוא סומקא, חביתא דאודדי; גובתא דחמרא עתיקא,
 יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא
 חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מיעוטא, זיבורא, זיבורתא,
 זיבורי, זיבורת[א] | טבא דנפחא מדבר נפחא¹. ערבא וערבא
 דערבא. בריה דחוני המעגל² מי קיים? או גנבא או אומנא או
 טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא³. לית
 דעני מכלבא, ולית דעתיר מחוירא⁴. חמרא אפילו⁵ בתקופת
 תמוז⁶ קריר ליה⁴. רווחא לבסימא שכיח⁵. יציבא בארעא,
 וגוירא בשמי שמיא!⁶ אסיא רחיקא עינא עוירא⁷. אורחן
 רחיקא וצוותין בסימא⁸. נהירי לי שבילי דרקיעא כשבילי
 דנהרדעא⁹. רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמימי¹⁰. מילתא
 אלבישייהי יקירא¹¹. אגרא דבי הלולי מילי¹².

16. A. ממון, במותב תלתא, ספר אורייתא, מספריי[א], מחצליא |
 בריך מיתייך לשלם. אבוב לחרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן,
 חמרא וחיי לפום תלמידיהון¹³. דעל חמור⁴ בר חורין⁵, דמנעלין
 ברגלוהיבר אינש¹⁴. || B. מדבחה, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא,
 משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי,
 מברא, מחשבתייה, מיכלא, מגלא, מתנתא טמירתא, מפקתיה,
 ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מוניה, מווי,
 מווייכו, מישתא, משתיא, מכתבא, מרובא, מרו(י)בי דצפורי, ריש

¹ Sanh 96^a. N. = Johanan Nappaḥa; Bar N. = Jishak bar
 Joh. N. || ² Pes 113^a MM₁. || ³ Šab 155^b. || ⁴ ib. 53^a. || ⁵ Meg 7^b
 B. Ra^m. || ⁶ Erub 9^a +. || ⁷ B. k. 85^a; §45^a. || ⁸ Suk 52^a M.
 (וצבתיין Ar^m). || ⁹ Ber 58^b M. || ¹⁰ Šab. 55^a. || ¹¹ ib. 10^b M. ||
¹² Ber 6^b B. || ¹³ Šab 67^b M: || ¹⁴ ib. 152^a M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתניתא, מתניתין, מתנייתא דמר, מסותא, גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, מסאנא דרב מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא | את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתוקא¹. אגרא דתעניתא צדקתא². במתאי שמאי, בלא³ מתאי תותבאי⁴.

17. A. רברבנהי | גווליא רכיכין ואימריא דעדקין. || B. גלגלא.

(דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל, דקדקתא, דרדקי, כוכבא זוטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילותא, לילוי, גרגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניהו, בחללא דבי צוארא, מצואריה, צוורא, עקרבי, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא, ערפילא, פרזלא, זוטרא, זוטרת, זוטרי, זוטי | רברבן אודניה וזוטרא גנובתיה. לית בקא בר יומא, ולית דידבא בת שתא⁵. תוקפא בביתא כי קריא לשושמשא⁶. ונית[א] בביתא כי קריא לשושמשא⁷. ממהדורי מילי וממרטוטי כלמי⁸. קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קרירא⁹. עכברא דשכיב אדינרי¹⁰. כל קיטרי בשמאלא¹¹. טבא שתא דטבת¹² ארמלתא¹³.

18. 20ik. A. שולטן, לדוך פלן, רגון, ויותן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו.

חירו, אסו דרבי¹⁴, עידן¹⁵ קריאת שמע¹⁶, דוכרן פתגמי, זכות אבהתא; אילנייא, רוחצני, עניות, בשיבבותי, עתירות. || B. סדנא, מותנא, בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמריה דפלניא בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפושתא גמלניתא, מילחא גללניתא, ריחתנא, מפקנא, מסקנא, מעלנא, מצוינא, רחמנא, תולענא, שושמשנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרני[א], אתתא אחרית, לאחרני, מילי אחרנייתא, חקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה, סדאה, גינאה, גינאי, גוי(י)תא, גיראה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה, בשוקי ובברייתא, חנואה, חנונאה, ירחינאה, ליסמאה, שיראי, ארמאה,

¹ Meg 18^a GMM₁. || ² Ber 6^b. || ³ §67^b. || ⁴ Šab 145^b Ar. ||
⁵ Hul 58^b ZB. || ⁶ Soṭa 3^b. || ⁷ ib. M (ZBH זנורא). || ⁸ Ber 51^b ZB (מסמרטוטי M; קלמי Ar). || ⁹ Erub 3^a M. ||
¹⁰ Sanh 29^b. || ¹¹ Šab 66^b. || ¹² Taan 6^b M₁.

גלילאה, רב יהודה^p הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא,
הללא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותך,
בשיבותיה, אסותיה דרבי^p, חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך,
דוכתא דצניעותא, זילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, הימנותא,
שותפותא, ליצנותא, ליסטיותיה, חבוליא, כנופא, סוסיא, סוסותיהו,
כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא¹. כל מנייני
בשמא דאמא². רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא³.
בוצינא טב מקרא⁴. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני⁵. חמרא
דמריה וטיבותא דשקיא⁶. או חברותא או מיתותא⁷. חוצפא
מלכותא דלא תאנא⁸. ינקותא כלילא דוורדא, סבותא כלילא
דחילפי⁹. אבב חנותא נפישא אחי ורחמי, אבב בי זיונא לא
אחי ולא רחמי¹⁰. נָאָה^h ליהודאי עניותא כברוא סומקא לסוסיא
חורא¹¹.

A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אגב אורחיה, בגו ביתא, 25 (54).
חלא לגו חמרא, מגו מרעיה, בין טב לביש, מן גברא רבא, אטו
שבת^h, בתר מרי נ(י)כסי, תחות צינורא, אמטול מטרא, אמטו ווא;
קמי רבנן, באנפי חבריי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי,
בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה,
תחותי ההיא אשיתא, תותי כנפוך | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין,
לקיבלי, כוותי, כוות, לותי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא,
ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון,
מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפווי, עלוהי, מן קדמוהי,
אמטולתיה | 3 pl. m. להון, דילהון, עליהון, אבתריהון, מ(י)נהון |
לפום חורפא שבשחא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא.
חלף שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלדין¹². ||
1 sg. B. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

¹ Pes 51^b M₁. || ² Šab 66^b M. || ³ Sanh 14^a K; דברנא || ⁴ Suk 56^b MM₁ Ar. || ⁵ Meg 12^{ab} GArM. || ⁶ B. k. 92^b M. || ⁷ Taan 23^a W. || ⁸ Sanh 105^a KM. || ⁹ Šab 152^a. || ¹⁰ ib. 32^a Ar. בי זיונא sic l. pro ביזינא, ביזיני, בי זיונא; cf Ber 56^a F. || ¹¹ Hag 9^b G. || ¹² Šab 152^a [סחרנוהי] RaM).

עילוואי | 1 pl. בן, לן, דילן, ניהלן, מינן, גבן, עילון | 2 sg. m.
 בך, ביד, לך, ליד, ניהלך, מינך, בתרך, כוותרך, כוותרך, לוותרך,
 לוותרך, קמר, באפך, עליך, עלך, עילוך, עילוך | 2 sg. f. לך,
 לך, בגוויך | 2 pl. m. בכו, לכו, מיניכו, כוותרכו, גביכו, בגביכו,
 בהדיכו | 3 sg. m. ביה בחיויא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה
 דביתא, מיניה וביה, לאחוריה, כותיה דרב¹, לגביה, גבי דאבוכון,
 בהדיה, עליה דאניש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. בה, לה, לה
 ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילוה | 3 pl. m. בהו, ניהליהו,
 מינייהו, מיניהו, בתרייהו, כוותריהו, קמייהו, באנפיהו, באפיהו,
 בגוייהו, ביניהו, עליהו, עילויהו, עילויהו, בהדיהו, מתותיהו |
 3 pl. f. בהי, להי, מיניהי, בהדיהי | משח אודניה, וחוטרא אבתריה.
 קמי[ה] דשתי חמרא חמרא, קמי[ה] דרפוקא גריוויא דיבלי¹.
 בהדי כיבשי דרחמנא למה לך²?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע
 שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך
 עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכפורי, תרי עשר ירחי שתא,
 תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תכטקי, תלת עשרה תעננתא,
 תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה
 שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה,
 מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי,
 מאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת ד¹אוויל
 מרודך², תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשיין, ש(י)תין
 ותלת, בר שבועין וארבע, תמנין, בתמנן וזוי, בר תמנן נכי תרתין,
 עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא,
 תלת שעין קדמיתא, תניין, ארבא תניין³ א] דגישרא, אוריאן תליתאי
 לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי³, לישן
 תליתאי קטיל תלתא⁴ || B. חד דמשתין וריו, חד זווא, בהד מחטרא,
 עמא חד, יומא חד, וימנא חדא, אחד כתפיה, אכתפיה חד, ולא

¹ Sotā 10^a M. (גריוויא) M!). || ² Ber 10^a H.; §68d. ||

* Šab 88^a B (בירח) Mmg). || ⁴ Ar 16^b M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד
 בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה,
 דוכתא דגברי לחודי(י)הו ודנשי לחודי(י)הו; תרי אודי יבישי וחד
 רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרוויכו,
 תרוייהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת טילי, הנהו תלתא
 עתירי, באפי תלתא, בארבע שעי, ארבעא זווי, חמש [ביניתא],
 חמשה חומשי לחמשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיממא, שיתא
 סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתתא, שבעא זמני, שבעה
 יומי, לך ולשב בנתיך ולתמני כלתך; עשרה, תמניא, שיתא, ארבעה
 [כסי], תשע אמהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי,
 בחד סר בתשרי¹, בחדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי
 סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דדינרי, ארבסר וחמסר,
 ארבסר וחמיסר, בארביסר ובחמיסר, ארביסרי, ארבסרי, חמסרי
 סעודות², חמיסרי, שיתסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר זווי, בר
 שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי,
 תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר
 שיתי גרמידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה
 ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא
 משמאליה ורבותא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה
 גרמידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי,
 שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי
 ריבוותא; קמא קמא, קמייתא, קמאי קמאי, תלת שעי קמייתא,
 יומא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; תרי
 ופלגא, פלגו נוקא; תילתא שמעתא, תילתא אנדתא, תילתא
 מתלי³; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, תרי תילתי, עגלא
 תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חומשא, שתיתא, שתותא |
 חדא שמה זיבורתא, וחדא שמה כרכושתא. טבא חדא פלפלתא
 חריפתא ממלא צנא דקרי². כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא
 קשיין אהדדי. תרי קבי תמרי³ קבא קשייתא וסרת. וחד מינייהו

¹ Sanh 38^b IB. || ² Meg 7^a M. || ³ §45d.

עדיף כתרי מינן. מולא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת. ארבעה לצלא, ארבעה לצללא¹. בר שית למקרא^h, בר עשר למשנה^h, בר תריסר לתעניתא². שב בירי לשלמנא, וחדא לעביד ביש³. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי^p, ולא חדא רבינא⁴. מאה זווי בעי(י)סקא בישרא וחמרא, מאה זווי בארעא מילחא וחפורא⁵. כמה נפיש גברא ממשה^p ושיתין ריבון⁶. יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמיטא, ואי קריר כולה שתא קרירא. והלכתא כלישנא בתרא ד^pריש לקיש^p. תשעה מתלתין ושיתא ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא⁷.

A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא, (56) 29

פתחנא, סברנן, אגרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת, שקלת, אולת, ילדת, עריקת | בדקו, מלחו, מדרו, שקלו, אולו, אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו, נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נתון, שלחן | אנא אמרית ניהליה, ומשמיה דרבא^p אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין שאילתא דשאילנא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברינן ירדנא. אנן לשום אמהותא פרקינן לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה. אף היא עבדת זוודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה אממונא דחבריה. כרכושתא ושוניא עבדו הלולא מתרבא דביש גדא. || B. ובני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי, עבדי, עברי, נדרי, שפילי, שאלי, נסיבי, יכולי | שכחן, הדרן, שכיבן | זבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת, נסיבת, סלקת, יתיבת, איתיבת | שבקת, עבדת | עבדיתו | בחש, בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק, טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא, סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אזול, אכול,

¹ B. b. 5a. || ² Ket 50a IB. || ³ Sanh 7a. || ⁴ Pes 89b (חד M₁). || ⁵ Ieb 63a MM₁ (יהפירא M₁). || ⁶ Hul 7a IB. || ⁷ Suk 8a MM₁.

אמור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק |
 אנא לא בעניותי אכלי ירקא, ולא בעתירותי אכלי ירקא¹. אין,
 חטפי, וידי חטפי². תורא שאילי, אריא לא שאילי³. אי שתיקי
 לך כדשתיקו ליה חבריה לרבי יהודה^p, נפק מיניה חורבא⁴. אמאי
 לא טעמט מדי? עמא קטילא קטלת. קימחא טחינא טחנת.
 דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת לך תלתא. לאו⁵ עכברא
 גנב, אלא חורא גנב⁶. גזר רבי^p תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי
 לא סמך רבי אלעזר^p בר שמעון^p אנפשיה. תבר גזיו דברדא
 ונחית וטבל. אול אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה ויתב
 קמיה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא. אמר מר. מלא חוטא
 חלא ולית דעבר. נבה בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא
 דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי בדינא⁷.
 גחין ולחיש ליה לרבה^p. קריביה דרב אידי^p בר אבין^p שכיב
 ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי“. צפרא נהור. אמרה
 לי אם. אסור חד כרעיה לחד ארוא, וחד כרעיה לחד ארוא.
 A. ת(י)דחלין | תדרשון, תיובנן, תאמרן, תימרן | ימלך, יספוד,
 30a (57). יאמר, ילבש | יספדון, יסבון, ליפקון (f.), ליתנן | ננטרן, לנטרן,
 לילפן | במטותא מיניכו, לא תירתון תרתי גיהנם⁸. לא תיכלון
 נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי,
 יסק לתמידא! ברא וברתא כחדא ירתון⁹. || B. א(י)שקול, איפוק,
 אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אתן, איתיב, אטרח,
 אסק | ניקטול, ניסק, ניתב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר,
 תינסיב, תיתיב | תובנו, תובינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול,
 נ(י)שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, ליובין,
 לחליף, ניוזיל, ניתב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו,
 ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכלי, ליפקו, ניקוטו, ניקוט, ליעבדו,
 לימרו, ליהדרו, ליהדור, לישמעו, לידעו | איזיל איכול¹⁰ בהו קורצא

¹ Šab 140^b. || ² B. b. 33^b. || ³ B. k. 29^b. || ⁴ Šab 29^b M. ||

⁵ §67a. || ⁶ Git 45^a. || ⁷ Ber 58^a M. || ⁸ Ioma 72^b B. || ⁹ Šab 116^b B. ||

¹⁰ §69a.

בי מלכא. איול ואשמע מ(י) לתא מבי מדרשא. אימר דאמור רבנן היכא דאיכא סכנה^א, היכא דליכא סכנה^ה מי אמור? אינקוט שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניזיל נעביד עיסקא. הכא אתרא דשמואל^פ הוא, ניעביד כותיה דרב^פ? לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)זרע (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתת. לא תשוור ניגרא. לא תיסק לפוריא בלא^א קרית שמע^ה. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי. לא תיתבו בשוקי ובב^רייטא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתיכו. לא תיחותו הכא. אטו תנא כי רוכלא ליחשוב וליזיל^י? ת(י)כחוש ארעא, ולא ליכחוש מרה^ז. ליטעום מר מידי. בר בי רב לא ליכול ירקא. ליגמר איניש והדר ליסבר^ז. ל(י)חרוב בית(י)ך וליתיב אושפיוך. נהרא כפשטיה לזייל. נתיב מר אפוריא. מאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום^ה ברא, ברתא לא תירות^ד. תיזיל לעיל. לזילו רבנן בשלמא^ה.

A. כול, קטולן | למת ירקא ירקא שקול^ב. כל מן דין, כל מן. (59) 30b

דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתומו והבו ליה“. || B. פשוט, קטול, קבוצ, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף, אכול, טול, כוס, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, שאל, קרב, פתח, סק | שקולי, שבקי, וילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו, חותו, טבילו (f.), שקילו, טעימו, עבדו, זילו, איזילו, איתבו, פתחו | בתר גנבא גנוב ושעמא טעום^ז. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך בנבילתה ולא תיפוך במילי^ח. לא תנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי, נקוט תלת^ט. נחות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא. איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידיניה סגיד ליה. שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשמואל^פ הוא, זיל עיביד לה כרב^פ. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר. סק עילואי לפורייך. הב לי ידך. הב לי ברתך. זילי נהוגי

¹ Git 33^a M. || ² B. m. 104^b HM (ליכחוש) HM; an (ליכחוש) Afel legendum?). || ³ Šab 63^a. || ⁴ ib. 116^b. || ⁵ Taan 9^b XB. || ⁶ Men 85^a En. || ⁷ Ber 5^b Ar^M vid. || ⁸ Pes 113^a XB. || ⁹ ib. M₁.

נויפּותא חד יומא בנפשיך. זיל אמרי לאימיר. טרוקו גלי.
מהולו נפשיכו ועיבידו פסח¹. לדידיה לא תימרו ליה, לאחרני
אימרו להו. אקיקלי דמתא מחסיא^p תיבו, ולא על אפדני
דפומבדיתא^{1p}.

A. עמר למילבש. טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו. 30c (60).

שאיילו כל מה דאית לכון למישאל. || B. למ(י)זבן, מ(י)צמת, למסעד,
למ(י)הדר, מיחטף, למיכל, למילף, למימר, למימרא, מישב, למיפק,
מיתב, מ(י)תבא, למיחת, למיסק, מידע | מיגמר בעתיקתא² קשי
מבחדתא³. לאו אורח ארעא למעבד הכי.

A. אבדין, אכלין, בטליו, דחליו, נסבין, עבדין, צלבין, קטליו, 31 (58).

קטרין, רהטין, תפסין, אמריתון, ידעיתון | כד רגיו רעיא על עאניה,
עביד לנגודא סמיתא⁴. תלת אמרת, חלת את שמע! „לך לך,
אמרי, „נוירא! סחור סחור, לכרמא לא תקרב⁵“. כלבוהי לא
נבחין, טחנהוי לא טחנין. מיהב יהבין, משקל לא שקליו. ||
B. אחיר, אסר, כפר, מסר, סתר, סתיר, דאיג, שאיל, שייב |
יהבא | אסרי, גנבי, טחני, עבדי, שמעי, שי(י)לי, שייבי, נהגי, נפקי,
סלקי, יהבי, יהבו, קטלו | עבדו, שקלו, אזלו, יהבו, שיבה | אוילנא,
אוילנא, אכילנא, בחישנא, רחימנא⁶, יהיבנא, כחיבנא, פשיטנא,
נפילנא, סליקנא, עבידנא, עבדינא, קטילנא, טרחנא, טבענא, אוגרנא,
אגירנא, סכרנא, סתרנא, אמרנא, הדרנא, אסרנא, מסרנא | שקלינן,
קטלינן, שבקינן | אכלת, בלעת, טבחת, יהבת, קטלת | עברת (f.) |
אמריתו, ידעיתו, מלכיתו, אוילתו⁷, עבידיתו | מי שביק לי מידי
מיניה? חמרא מולא דמ(א)ריה גרים⁸. דכאיב ליה כ(א)יבא, הוא
אויל לבי אסיא. חמור^h מקל^h יליף, קל^h מחמור^h לא יליף.
כלבא בלא מ(א)תיה שב שנין לא נבת. כלבא לכפניה גללי בלע.
כודניא עקרא, מאי פרע לי? מכתבא גללא בוע, ודגלא בחבריה
ידע⁹. כפין ענייא ולא ידע. רטין מגושא ולא ידע מאי אמר¹⁰.

סמיתא) 1 Ker 6^a M. || 2 §42a. || 3 Ioma 29^a. || 4 B. k. 52^a H (מיתא) H* ArM). || 5 Šab 13^a M; Pes 40^b MM. || 6 Sanh 89^b K. || 7 Pes 101^a B. || 8 B. b. 98^a. || 9 A. z. 22^b Ar s v. דגל || 10 Soṭa 22^a ArM.

חמרא אכתפא דמאריה שוואר¹. איתחא בהדי שותא פלכא. בחר עניא אולא עניותא. ש(י)משא ממילא ערבא. מאי נפקא לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא דדובשא בווא, ובבלאי לא עסקי באוריתא! לא אכלי מינן, ולא נסבי מינן. זווייה דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא ועיוי רהטן, אבב חומרא מילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א] מלכ[ות]א: „עקדנא טורא“, עקר[א] ולא הדר[א] בה². סלקת לאיגרא, שירותיך בכנפיך. משה! שפיר קאמרת. מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום^h, ומר סבר: לא דרשינן וביום^h. במאי עסקינן? בהא סלקינן ובהא נחתין. והא אמרת „ולא במרכבה ביחיד“^h? אי הדרת בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל להאי חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבקת רשיעי? שמעת מינה: „יש ברירה“^h. אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא לא סלקת? ואת (f.) להיכא אולת? במאי עסקיתו? עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?

A. גלידיו, נפישין | דעל סוס מלך, דעל חמור^h בר חורין^h, דמנעלין ברגלוהי בר אינש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב מיניה. עביד איניש דכל חלתין יומין טריד בשוקא. || B. גמיר, פסיק, קטיל, שליף, אכיל, אניס, ידיע, רויח | כסיפא, עציבא, פשיטא, מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא, שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבינן | חשיבת, צניעת (f.), אסירת (f.) | צריכיתו, רגיליתו | גביל לתורא, גביל לתורי. קרא כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, זמר ואויל באורחיה. הוא עסיק בחיי דברייטא, ואת אמרת: „במילי דעלמא“! עביד איניש דגוים ולא עביד. עביד איניש דפרע בגו ז(י)מניה. עביד איניש דזבין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין⁴. מידי שמיע לך בהא? טריחא לי מ(י)לתא. לא שמיעא לי (כלומר^h): לא סבירא לי. סיפא ודאי^h פליגא אמתניתין; רישא מי אמרינן

¹ B. b. 96^b 28. || ² ib. 3^b H* M. || ³ Ieb 72^b. || ⁴ B. b. 41^b 28.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא¹ דהדר ביה. גמירי:
 „קללת חכם אפילו על תנאי באה“^h. הא מיפלג פליגי ביה!
 אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן.
 כל מילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה
 דכירנא. בשופטני עסיקנן? מכלל ד^hבנותן טעם^h עסיקנן.
 הכא במאי עסיקנן. אנן עדיפינן מיניכו. בתי^h, אמאי עציבת?
 לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרינן להו: „אמאי חתימיתו?“²

32. Perf. 1 sg. A. | 1 pl. אידבקנא, איקלעינן,
 איקלענן | 3 sg. f. איתנסבת, א(י)תיהיבת, אינטילת | 3 pl. m.
 א(י)תהפיכו, איפליגו, איתעקרו, איעקרו | 3 pl. f. איקרען | Impf.
 3 sg. m. יודהר | 3 sg. f. תתעביד | 3 p. f. לישתמען | Inf.
 איתנסבא | Pt. pl. m. מקלעין | pl. f. מישתקל[ן], משתמען, מנסבן,
 מכתבן | כי כתביתון הני תברי, אי אדכרתון³ זמניה דשטרא,
 כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. זילו חתומו ולא תתקטלון. זילו
 איטמרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא,
 בחר דעבדין מתמלכין? תבל על דאבדין ולא משתכחין. ||
 Perf. 1 sg. B. אשתבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. איקלען |
 2 sg. m. איתנחת | 2 pl. איפטיריתו, איפטיריתו | 3 sg. m. א(י)תהפיק,
 איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י)ך,
 א(י)שתמע, איודריק, איוריק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר,
 איתנח, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. איכנעאי, אבלעא,
 איבליעא, אינסבא, אינסבא, איתרעא | 3 pl. m. איפטור |
 3 pl. f. אחיילידא | Impf. 1 sg. איתסר | 2 pl. m. תיכספו,
 תטרדו | 3 sg. m. ליתעבד, ליתמסיר, ליכסיף, ליתמסר, נמסר,
 לישתבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. תיתסר | 3 pl. m.
 ליכספו | Imp. sg. m. איטמר | pl. m. איטמון[ר] | Inf.
 אישתכוחי, לאסתמורי, לאיודהורי, לאיטרודי, אתנוחי, א(י)תשולי |
 Pt. sg. m. מיגניב, מידביק, מיקטיף, מיחלף, מינגד, מיקלע, מצטריך,
 מיטריד, מיתביד, מתנח, מ(י)תשיל | sg. f. מ(י)שתמטא, מימסרא,

¹ sc. אלא. || ² Ket 19a M. || ³ §61e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, מ(י)נסבי, מ(י)פלגי, מיתכלי |
 pl. f. מינטרא, מישתמטא | 1 sg. מ(י)טרידנא, מינסיבנא (f.) |
 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, מ(י)תנחת, מ(י)נסבת (f.) | מעיקרא
 אכלי בתרומה^ה דבי נָשִׁי; אינסיבי ליה להאי, אכלי בתרומה
 דגבראי; והשתא הדרי לי למילתא קמייתא. אטו בקבא דקירא
 אידבקי בכו? אִיתְנָת ליה, פוץ עמריה. א(י)שתקיל טילוליה.
 אימסר עלמא בידא דטפשאי. איטריד עלמא. אמאי? והא
 מינס איתנים! הא דרבא^ה לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא
 איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין איפשיטא;
 מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)מליך באינשי ביתאי. רבנותיה
 דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה.
 ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל
 יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא
 דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלתא
 לית בה משום לישנא בישא¹.

33. Pf. 1 sg. A. קבילית | 1 pl. קבילנא, נקירנא, בריכנא, ברכינן.
 2 pl. m. קב(י)לתון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו
 Impf. 3 pl. f. | 3 pl. m. | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי |
 מבטלין, מחשבין, מצערין, מקרבין, מנגדין, מנסרין, משיילין | 2 pl.
 משלמתון | pass. pl. f. מברדן, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא
 קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בזביני אילן קדמאי כלום. פטרתון
 יתי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבלאי
 טפשאי, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתא דמחשכן.
 הני נשי דמחוזא^ה, אף על גב דלא עבדן עיבדתא במעלי שבתא
 משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן².

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירת | 3 sg. m. קביל,
 שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדרו |
 Impf. 1 sg. אובין, אישלם, א(י)שדר, איבר(י)ך | 1 pl. נשדר |
 2 sg. m. תשפיץ | 3 sg. m. ליובין, נחליט, ליחרין, ניחרין,

¹ B. b. 39^{ab} HM. || ² Pes 50^b M₁.

נ(י) בריך, לישדר | 3 sg. f. תשדר | 3 pl. ליקבלו, ליכנפי, ליתקני,
 ליש(י)לו | Imp. sg. f. בשילי | pl. m. זבינו, קדימו, חשיכו, בעירו,
 קריבו | Inf. קדומי, קדושי, צעורי, ברוכי, נגודי, סלוקי | Pt. act.
 sg. m. מובין, מקבל, מחרין, מפרק, מטבע, מידואר | sg. f. מעכבא,
 מזבנה, מיקרא | pl. m. מדברי, מצלחי, משדרי, משחרי, מצערי, מגנבו,
 מרחמו | pl. f. מרמון | 1 sg. מוביננא, מזביננא, משדרנא | 1 pl.
 מבדחינן, מסלקינן | 2 sg. מזבנת, מדברת (f.), מצערת (f.) | 2 pl.
 מקבליתו, מגרשיתו | pass. sg. m. מדבק, מפשר, מתקן, מקרב, מרווח |
 sg. f. מתקנא, מקרבא, משבששא, מתרצתא, מחוורתא, מ(י)יתבא |
 pl. m. מייבשי, מרתחו | pl. f. מקרבא, מרחקא | 1 sg. משמתנא,
 מקרבנא | 1 pl. מרחקינן | 2 sg. מפקדת | בירא זביני לך, מיא לא זביני
 לך. כי אזלינן לההוא עלמא, בדיחא דעתאי דאפילו גברא כוותיך לא
 חניפי ליה. אנא שדרי ליה חוליא, (ו)איהו שדר לי חורפא. חיתא
 דקטרי סברת וקבלת. קדומי קדים לגרסיה. קדום סלוק¹ ענני מהך
 וויתא דדב[י]תהו. אטו² כל השנה כולה³ מי עבדינן כרבי עקיבא
 דהשתא נעביד כרבי עקיבא? — כל השנה כולה מאי טעמא לא
 עבדינן כרבי עקיבא, תמני סרי תקון, תשיסרי לא תקון; הכא נמי
 שב תקון, תמני לא תקון. נקדים וניזיל בארחא. למחר ליקדים
 וליוזיל באורחא פלן². הב לן ונברין. הב נברין. הבו ניברין. לא
 תעקר ככא. לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא. לא לישדר ליה
 מר שלמא לילתה? נשדר ליה מר שלמא לילתא! ארחלא אכרעין,
 זבינך זבין. חשיך תקין נפשך, וקדים תקין נפשך. שדר להו
 ק(ו)רבנא. פטומי מילי בעלמא הוא. סכינא דחריפא לפסוקי קראי.
 אי אמרת בשלמא: חד דקדש³ וחד דתרומה³, היינו דאצטריכא
 לשיוולי; אלא אי אמרת: אידי ואידי דקדש, למה לי למהדר ולשיוולי?³
 כל דמשאיל לי מילתא בדבי רבי חייא ובדבי רבי הושעיה ולא
 פשיטנא ליה ממתניתין, נפילנא מאיסקריא וטבענא. קאקי חיזורי,
 משלחי גלימי דאינשי. דמלפא תכלי לא בהתא. כל מנייני דמפרשי
 כדמפרשי, ודלא מפרשי ארבעין וחד זימנא.

¹ §69 a. || ² Suk 52^a M. || ³ Nid 6^b M.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
 ליבטלון | 3 pl. f. ליסתכלן | Inf. לאיסתכלא | יתעסקון ביה עממין.
 איעסקת, איעסקת, 2 sg. m. | אסתכלי Pf. 1 sg. B. ||
 3 sg. m. | א(י)צטער, אודבן, איחרר, אשתייר, אייקר | 3 sg. f. |
 איודמנא, איקשטא, אינגעאי | 3 pl. אישטבוש, אשתכור, איעתור |
 Impf. 1 sg. אצטער, איעכב | 1 pl. נצטער | 2 sg. m. ת(י)סתכל |
 2 pl. m. ת(י)תערתו | 3 sg. m. לשתתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
 לכפר | 3 sg. f. תתקבל, תיקבל | 3 pl. m. ליודבנו, ליעתרו, ליצטרפי,
 ניבדחי | Imp. sg. m. א(י)סתכל | sg. f. איקשטי | Inf. א(י)שתמושי,
 לאסתכולי, לאיבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי | Pt. sg. m. |
 מתכפר, משחלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב | sg. f. |
 מתעו(ו)רא | pl. m. מ(י)צטרפי, מודבני, מיבסמי, מיתקפו | pl. f. |
 מסתכלא | 1 sg. משתמישנא, מסתלקנא | 1 pl. מיודבנינן | 2 sg. |
 מודבנת | 2 pl. מסתליקיתו | אי לא נסיבנא¹ כהנתא, לא איעתרי.
 בר ברך קירא ליובין, ואת לא תצטער. כל מילי זבין ותתחרט, בר
 מחמרא דתובין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי מאן דיהיר,
 אפילו אינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברתא
 באימא לא מצטבתא². להכי שקלי כספים^h, דאי מיגנבי לא
 מישחלמנא מינך; להכי שקלת קרקע^h, דאי מיטפרא לא מישתלמת
 מינאי³.

35. Pf. 1 pl. A. אשכחינן | 2 sg. m. הודעת | 3 sg. f. הקרבת,
 אשגחת | 3 pl. m. אדליקו, אסהידו, אשכחו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
 Impf. 3 pl. m. יחסנו, יפקון, לרגשון | Pt. act. pl. m. מפקין,
 מובלין (f.) | pl. f. מפסדון, מבען, מובלן | pass. pl. f. מחתן | הדא
 היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משרייתי ועלה כבשית כל
 מדינתא[א]? הלא היא ועירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עממין[א]
 דכבשית בתקופ ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
 דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצדים. מה דין אתריסתון
 לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא דארץ ישראל^p, אדרומי

¹ §73c. || ² B. b. 80a Ar. || ³ B. m. 109a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנוותי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי,
 אחויקי, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אתריסת, אהדרת,
 אוזפת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק,
 איפסיק, אהדר, אוריד, אוגר, אפיק, אניד, אסיק, אותיב | 3 sg. f.
 אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. אצרוך | 1 sg. Impf.
 אחויק, אשמע | 1 pl. נחויק, נשכת, נחית | 2 sg. m. תשכח, תוריד,
 תפיק, תוליד | 2 pl. תחוק, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר,
 נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | 1 sg. Imp. sg. m. אקדים (f.),
 אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגמורי,
 אדכורי, אתמוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכלי, אושולי, אווקי, לאסוקי,
 אוסופי, אוותובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מתמה,
 מאכיל, מוגר, מושיל, מויק, מחית, מנקיט, מנסיב, מותיב, מוקר,
 מודע | sg. f. מ(י)תחלא, מפלא, מפקא, מנקטא, מוקרא | pl. m.
 מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מוופי, מותבי | 1 sg. משכחנא,
 מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מותבינן |
 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו |
 pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מותבא | pl. m. מחתי | בירא
 אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי
 אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יממא לליליא...
 אלא לדידך ביממא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן
 צ(י)בור^h, משיח^h מנלן? ארבעת לי אריא אמצראי. תרנגולתא
 אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח
 ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא¹.
 קרא אשכח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר
 להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איפפל ואוליד חד
 משתין וריו. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי.
 אנמירו בנייכו תורה^h, כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי
 היכי דתיתעטרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי^p: ומי מאיס?²
 דפרע קיניה, מחריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר. מי

¹ Sab 88^b M. || ² A. Z. 68^b M.

איכא דמטרה קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמרד האי שעתא מצלח. ב,,מוציא“^h כולי עלמא לא פליגי ד,,אפיק“ משמע (דכתיב¹: „אל מוציאו ממצרים“); כי פליגי ב,,המוציא“, רבנן סברי: „המוציא“ נמי „דאפיק“ משמע (שנאמר²: „המוציא לך מים מצור החלמיש“), ורבי נחמיה סבר: „המוציא“ „דמפיק“ משמע (שנאמר³: „המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים“)⁴. מאי קמשמע לן? מאן דאית ליה סיסיא, ברחמיה מסיק ליה? סכינא חריפתא מפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: „בששה בסיון“^h, משכחת לה (דאמר מר: „בשבעה באדר נולד משה“^h, ומ^hשבעה באדר“^h עד „ששה בסיון“^h תלתא ירחי); אלא למאן דאמר: „בעשרים ואחד בניסן“^h, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. | א(י)תוספו | ארי כמה דמיתותב עולם עם.
 3 sg. m. | איתוקת | Pf. 2 sg. m. B. || יתותבון בגויכי בניכי.
 3 pl. m. | איתוק | 3 sg. f. | איתוספא | Impf. 3 sg. m. | ניהוק | 3 pl. m. | ליתוספו | Pt. sg. m. | מתוגר | sg. f. | מיתוגרא | pl. m. | מיתוקי | 2 sg. | מ(י)תצלח | אנא סמכי וא(י)תוקי.
 37. Pf. 1 sg. A. | עלית, חיית | 1 pl. | קשינא, קשינן, קשישנא, קשישן | 3 sg. f. | ולת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. | גוז, קצו, עלו | Impf. 3 pl. m. | ליעלון | Pt. act. pl. m. | עלין | pl. f. | עיילן | 2 pl. | גניתון | pass. pl. f. | כיפן || Itpe. | 1 pl. | אידוקקין | 2 pl. | איטליתון || Pa. | 3 pl. m. | עיילו | Pt. act. pl. m. || Itpā. | 3 pl. m. | איתקצו || Af. | 3 pl. m. | אחילו | Pt. act. pl. m. | מחליין | באתר דויקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן? | 1 sg. B. | חשי, חיי, חאיי, חשאי, קשאי | 1 pl. | קשישן | 2 sg. m. | מצת, מצית, חיית | 2 pl. | תפיתו | 3 sg. m. | חס, חש, על, עאל, צר, קש, גרר | 3 sg. f. | ולא, חשא, קשא, עלא, רקא, רקקה | 3 pl. m. | עול | 1 sg. | Impf. | 1 pl. | נ(י)חוש | 2 sg. m. | תקוץ | 2 pl. m. | תגוזו | 3 sg. m. | ניעול, ליעול, ליציל | 3 sg. f. | תירוק | 3 pl. m. | ניקצו, ליגוזו, ליגוזו | Imp. sg. m. | כוף, מוך, עול

¹ Nu 24⁶. || ² De 8¹⁵. || ³ Ex 6⁷. || ⁴ Ber 38^a M.

Pt. act. sg. m. | Inf. מיקר, מיחם, מיעל, מיגרר, מ(י)צרר | pl. m. קוצו |
 קאיץ, חאים, קאיר, גייו, חייט, חיים, כייף, מייץ, עייף, צייר, צריר,
 חטיט | sg. f. חייפא, עיילא | pl. m. גייו, מייכי, עיילי, עיילו,
 לחתי | 1 sg. עיילנא | 1 pl. חי(י)שני | 2 sg. עיילת | 2 pl. עייליתו |
 pass. sg. m. ויג, עיף, עייף, ציל, צילל, צייל, קיל, דייק,
 חקיק | sg. f. וילא, צילא, d. קילתא, רעיעא | pl. m. צילי, קילי ||
 Inf. איורקוקי | Pt. 1 sg. מ(י)ודקיקנא | 1 pl. מ(י)ודקיקינן ||
 Pf. 2 sg. m. עיילת | 3 sg. m. עייל, עילל | 3 sg. f. עילא,
 עיילא | 3 pl. עייוול | 2 sg. m. תעייל | 3 sg. m. ליעייל |
 Pt. act. | Inf. צנוני | Imp. עייל | sg. m. נייעילו | 3 pl.
 pass. sg. m. מחייט | pl. m. מחלל, מרגני | 1 pl. מעי(י)לינן |
 מעפף | pl. f. מחדדן | Pf. 3 sg. f. איחננא || Pā.
 Pt. act. 1 sg. הררר | Pf. 3 sg. m. Palp. || Pt. act. sg. m.
 מולוילנא || Impf. 3 sg. m. לישתלשל, ל(י)בלבל | Pt. sg. f.
 מיקלקלא || Pf. 2 sg. m. אקלת | 3 sg. m. ארע | 1 pl.
 ניקור¹ | 3 sg. m. לקיל | Imp. אקיל | Inf. אגוני, אקורי, לאורועי,
 אחויי | Pt. act. sg. m. ממיר, מחיל, מחים, מקיל | sg. f. מגנא,
 מקרא | pl. m. מגנו | 2 sg. מגנית, מרעת | pass. sg. m. מיקל² |
 sg. f. מ(י)גניא | pl. m. מ(י)גנו || Ittaf. Pf. 3 sg. m. איתרע, איתקיל |
 Impf. 3 sg. m. ליחרע | Pt. sg. m. מתחל | sg. f. מ(י)תחלא ||
 כפא דחט נגרא, בגויה נ(י)שרוף חרדלא. אדמקיפנא אדרי, א(י)עול
 בהא. זבין ולא תידול. ניקוץ מר. ביתא דאית ביה שונרא, לא
 נייעול בה איניש בלא מסני. (מאי טעמא? משום דשונרא קטיל
 לחיויא ואכיל ליה, ואית ביה בחיויא גרמי קטיני, ואי יתיב ליה
 גרמא דחיויא אכרעיה, לא נפיק, ומיסתכן.) ליקיצו עילאי ותתאי,
 והדר איקוץ אנא. דוק בככי, ותשכח בניגרי. קוץ דידך, והדר
 איקוץ דידי. אחריפו עולו, אחריפו פוקו; כי היכי דלישמעו בכו
 אינשי. היכא דעייל ירקא, לייעול בשרא וכוורי. קידרא דבי שותפי

¹ Pes 118^b M (l. ניקיר). || ² A. z. 66^b B (sic l. pro מיקלא; sequitur א).

לא קיירא ולא היימא. רבי אמי^p ורבי אסי^p מכתפי ועיילי,
מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו מיקלע לן רבי יוחנן^p, מי לא מכתפינן
קמיה“? לאו אורח ארעא לולוולי במלכותא. מן האי? ליתחל
גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל
יומא טבא. נתחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יויף
איניש בצנעה יויף, כי היכי דלא ליתולו נכסיה; וכי זבין איניש
בפרהסיא ובין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | מיתח, 3 sg. f. | קמת, 1 pl. A. Pf. | קמנן, דרינן | 3 sg. f. | 3 pl. m. |
קמו, מיתו | 3 sg. m. | Impf. 3 sg. m. | ימות | 3 sg. f. | תמות, 3 pl. m. |
ימותון, לימתון, ימותו | Inf. | מבת, 3 pl. m. | Pt. act. pl. m. | מי(י)תין |
3 pl. m. | Pf. 1 sg. Pa. || אתשעו | 3 pl. m. | Itpe. = Ittaf. || קיימן | 3 pl. f. |
קיימית | 1 pl. | עיינינן | 3 pl. m. | עיינו | Pt. pass. pl. f. | מכו(ו)נן ||
1 pl. Af. | אותיבנא, אנחנא | 2 pl. | אוקימתון || בעשרי[ן] ותמני[א]
ביה תבנ[א] | לדינ[א]. | אנא במיא דביתו אמרי. לא תדור במתא
דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. ווי לדין, כד
יקום דין. שלם טב לרב טב מריבון טב דמטוביה מטיב לעמיה¹.
3 sg. m. | 2 sg. m. B. Pf. | קמת | 3 sg. m. | גר, חס, פש, קם, מית,
נים, סיב | 3 sg. f. | קמה, מיתא | 3 pl. m. | קום, צוד | 3 pl. f. |
פשא | 1 sg. | Impf. 1 sg. | איקום, איקו, אימות | 1 pl. | נינום | 2 pl. m. |
תלושו, תלישו | 3 sg. m. | ליקום, ליקו, לידון, לידין, נידון, נינום,
ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. | תיקום, תיקו | 3 pl. m. | ליקומו,
ליקמו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. | מוש | sg. f. | תובי,
קום | pl. m. | דונו, לושו, לישו | Inf. | מידר, מיון, מילט, למימת |
Pt. act. sg. m. | דאיק, מאית, קאים, קאי, d. | לאטא, חייר, ניים,
פייש, דייר, ני(י)ח | sg. f. | דיירא, נדיא | pl. m. | דיירי, חייכי,
מייתי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. | דיירנא, דיירנא, ויירנא, היירנא,
ניימנא, קאימנא, קאמינא (f.)² | 1 pl. | לישנין | 2 sg. | חייכת, לייטת,
מיתת, צייתת (f.) | 2 pl. | צייתתו | pass. sg. m. | קים, d. | לוטא |
sg. f. | דיקא | pl. m. | שיפי, שייפי || Ittaf. = Itpe. | 3 sg. m. | Pf. | איתער

¹ Taan 24^b יב. || ² Šab 156^b יבM (sed l. קארינא).

| 3 sg. f. איתנחא | 3 pl. א(י)תדון | Impf. 3 sg. m. ליתער
 | 3 pl. m. ניתוני | 3 pl. f. ליתצדה | Inf. איתננחי, א(י)תצודי
 | Pt. sg. m. מתקים, מ(י)תדר | sg. f. מיתדנא | pl. m. מ(י)תצדי ||
 Impf. 1 sg. | ניימי Pf. 1 sg. Pa. | 3 sg. m. כוין, עיין, ציין | 1 sg. Impf.
 | 1 pl. נקיים, נעיין | 3 sg. m. ליבון, לעיין | 3 pl. m.
 | Imp. sg. m. עיין | Inf. סיועי | Pt. act. sg. m. מציין |
 | sg. f. מסייעא | pl. m. מחייבי, מסיימי | 1 sg. מקימנא,
 מעיינא (f.) | pass. sg. m. מקים | sg. f. מקיימא | pl. m. מחייבי ||
 | 1 sg. Itpa. | Pf. 1 sg. איכוני | 3 sg. m. איתחייב, איחייב, איגיר,
 | 3 sg. f. Impf. | תקיים || Inf. Palp. | לטלטולי | Pt. act.
 | pass. pl. m. מטלטלי || 3 sg. f. Itpalp. | 3 sg. Pf.
 | sg. d. Pa. | Pt. act. | מלטטא | 1 sg. Pf. | אנהי |
 | 2 sg. m. אחיכת | 3 sg. m. אחיך, אוקי[ם] | 1 sg. Impf. | אוקים
 | 3 sg. m. לוקים, ננה | Imp. | אצית | Inf. | אוקומי, אחוכי, אנוחי
 | Pt. act. sg. m. מתיב, מותיב, מוריק, מורח, מנח | pl. m. מוקמי,
 | 1 sg. מוקימנא | pl. 1 מוקמינן | 2 sg. מוקמת |
 | pass. sg. m. מנח | sg. f. מנחא || 3 sg. m. Ittaf. | 3 sg. Pf. | איתותב ||
 בת דינא, בטל דינא. נפק דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה.
 קם ליה בדרכה מיניה. „חברך מית“, אשר; „אי(ת)עתר“, לא
 תאשר. עד אימת אידון ואיוול בהאי דוחקא? ¹ ניקום ניויל נעביד
 עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא
 דמ(י)לחא. בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר
 ונמליך. ליתבי מר לינח. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה
 דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ^h קרבן אנשים,
 קרבן נשים ^h מאי איכא למימר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף
 כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס,
 עלי ידי חיים? שלח ערטיל וסיים מסאניה. תנא היכא
 קאי...? תנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא
 לא קי(י)מא. היא ני(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כיילי ליה

¹ Taan 25^a G.

בקבא ווטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי דידענא טפי. עבדא בהפקירא נוחא ליה, וילא ליה, שכיחא ליה (ו)פריצא ליה. הניחא למאן דאמר: „עד דמנקיב קרטא תתאה“; אלא למאן דאמר: „אנקיב עילאה אף על גב דלא אינקיב תתאה“, ניחוש דלטא עילאה אינקיב, תתאה לא אינקיב? מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן ד^העד צאת הכוכבים^ה יטמא הוא? מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, רב^ב מאי טעמא לא אמר כשמואל^ל? ווי לן דמיייתנן. אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך. בדובר קיימת קמי מרך¹? וילו קיימו שטרייכו וחוחו לדינא. פתיא אובמא, מינאי ומינך תסתיים שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא מקיים כוליה. גברא רבה אמר ט(י)לחא, לא תחיכו עליה! לא תציתו להני כללי דכליל יהודה^ה אחי משמיה דשמואל^ל. דון מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי ממונא בחוקת^ה מריה. מוקים לה כרבי בנימין^ה בר יפת^ה. מוקי לה דנגעי כוליה בראשון^ה. חגא מידע לא ידע מאי קאמרי רבנן, חיובתא קא מוטיב? מחכו עלה במערבא. ומדרבי אליעזר קמותבת ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא בפרה^ה לא ט(י)תוקם.

39. Pf. 1 sg. A. בניתי, חוייתי, בני[ת], חויית | 1 pl. בעינא, חוינא, תניינא, אתינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הוייתון | 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון | Impf. 2 sg. f. ת(י)צביין, תיהוין | 2 pl. תשתון (f.), תיחווין | 3 sg. m. יבכה, יחדו, יהוי, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכו, יגבון, ליבעון (f.) | Pt. act. pl. m. בְּעִיין, סגִיין, סגן, אתאן | 2 pl. בעיתון | pass. pl. m. מְלִיין, גלן, כסן || אנא^ה עון גיליון^ה לא למיפחת מן אורייתא דמשה^ה אחיתי, אלא לאוסופי על אורייתא דמשה אחיתי. כדו הוייתי דייר בארעא הדא ארבעין שנין, ולא חמיתי בר אינש מהלך בארתן דחקנן כדון. במותב תלתא הוינא, וחד ליתוהי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא לה במתנית[ין]? כד הוינן ווטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדרדקי.

דילמא מפומבדיתא אחית, דמעייילין פילא בקופא דמחטא? מן יומא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אורייתא דמשה ואחיהיב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותריך ית פלניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדמת דנא מן יומא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איזל ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואימר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיוכי דאיתיב בטולא דכפותא דחמריה. ייתון בני עמטין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. ולת, קפוץ קנה מינה; באתר דלית גבר, תמן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מדיהו עביד להו¹. דאכיל אליחא טשי בעיליתא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחית נפיש, או דחיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שתי; עד דרתחא קדרך, שפוך.

Pf. 1 sg. B. אחאי, בעיי, בעאי, גלאי, הואי, חואי, מטאי, מצאי, קראי, שדאי, חנאי | 1 pl. הויין, אתן, בען, חון, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אחית | 2 pl. m. אתיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סגא, תנא, אימצי, צחי, שתי | 3 sg. f. אחאי, חואי, סגאי, אחיא, הויא, חויא, מטאי | 3 pl. m. בען, הוון, חוון, טשו, מטו | 3 pl. f. אתאן, הויין, שדיאן, שדיין | 1 sg. m. Impf. (י)גלי, איחוי | 1 pl. (ני)בעי, נישדי, ניתי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחוון | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישדי, לישרי, ניתני, לתני, ליתי, נתי, לימא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי | 3 pl. m. לבעו, (f.) ל(י)בעי, לטעו, ליטעי, נימטו, ליתרו, ליתו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שתי, אישתי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, תאי | pl. m. חוון, שתו, אשתו, אישתו, אתו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משתא, למירמא, למישרא, למיפא, מיחא, למיבעי, למיחוי, למימני, למי(י)רעי, מייתי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכיא, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכיי, רעיי, רעי, שדי, בכו,

בעו, גנו, דמו, חדו, חוּו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיין,
 מטיין, מלי(י)ן, מליא, הויין | 1 sg. בנינא, בעינא, בעינא (f.),
 שדינא, שתינא, אמינא, אחינא, חיינא | 1 pl. חוינן, מחינן, קרינן |
 2 sg. דרית, חוית, מטית, הוית, חיית, גבית (f.) | pass. sg. m. |
 בעי, לדידי חוי לי, טשי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפיא, תליא |
 pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || זבנת, קנית;
 זבין, אוביד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא
 מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה ^p חטא, וזיגוד ^p
 מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אוא ¹. ד(י)רמא
 לך הא, לא חש לקימחיה. תלא לסילתיה, תלא למווניה. חד
 סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגי ושליטי הואי איואן ^p
 לגברי ניגדי ². שיתין מני דפרולא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו
 רבנן. (ו)אימא: „לבו“ ^h... „(ו)אימא: „אנו“ ^h...? נימא
 קסבר: „נותן טעם לפגם אסור“ ^h? לא תרתח ולא תחטי. לא
 תרוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי תימא: „נילף מיניה“,
 טמונא מאיסורא לא ילפינן; וכי תימא: „נילף מקנסא“, ממונא
 מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא ³. לא תיתלו בוקי
 סריקי ברב נחמן. במטותא מינייכו דלא תהוו קמאי לא ביומי
 ניסן ^h ולא ביומי תשרי ^h, דלא תטרדו במוונייכו כולה שתא. לעולם ^h
 ליבעי איניש רחמי על נפשיה, ואפילו עד זבילא בתרייתא, לשלמא.
 בר בי רב דלית ליה משחא, נימשי במיא דחריצי. מאן נימא לן?
 תפיש תירוס אמתא, בחד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה מלכא
 ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא
 ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי בטתא
 בווא, תותי כנפיך ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חמרא,
 מוך שקיך וגני. קום משי ידך. פוק קרי קרייך לברא. כי
 עיילת לקמיה דרבי אבהו ^p, רמי ליה. ריש תורא בדיקולא —
 סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא.
 שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

ניגדי 1 Sanh 29^a M. || 2 ib. 106^a cf. Teš-geon; pro [איואן] 3 ib. 49^a M (K לייטא = ליטא) (וגדי l. 1).

דתקיים בין ותור[ך]חיי. פוק תני לברא. חוי, מאן גברא רבא מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה“^h, אלא אימא: „הואיל ואומרה על הכוס“^h. תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש! לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אביי^p, תו אכלו בשרא שמינא בי רבא^p. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלטא דאולינן מיניה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי, לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי זריקא רמי קראי קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי זריקא: רבי אלעזר רמי): כתיב¹: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן עליו הענן“, וכתיב²: „ויבא משה בתוך הענן“? טוט אסר, (ו)טוט שרי. ^hמעשה לסתור^h! — חסורי מחסרא והכי קתני. מאי שנא הכא דקתני „שתים שהן ארבע בפנים ושנים שהן ארבע בחוץ“^h, ומאי שנא התם קתני „שתים שהן ארבע“ ותו לא? במשלם שערי מכדא, נקיש ואתי תיגרא. אי בר אחתיך דיילא חוי, חוי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה^h בעיא צילותא כיומא דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא. בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני. רהיט ונפיל תורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן; דדחיל מרבנן, הוא גופיה חוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משתמען מיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שמייה; חדא ניבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באחרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא, ולא תימא: „כהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא“³. היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, אמר לה ולאן אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי. כל ליצנותא אסירא, בר מליצנותא ד^hעבודה ורה^h דשריא. מריה דאברהם^p,

¹ Ex 40³⁵. || ² ib. 24¹⁸. || ³ Pes 113^a M₁ (Ar) [נשיט].

ת(א) לי תניא בדלא תניא? מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא. כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא דלא מצינא למיעבד. לא מצינא דאטרח. מאי טעמא (קא) בכית? מאי בעית בהאי ארעא? אי דלית, דלינא; ואי לא דלית, לא דלינא. כי מחית לינוקא, לא תמחי אלא בערקתא דמסאני; דקארי, קארי, ודלא קארי, ליהוי צותא בעלמא לחבריה. אי לא אתית, מחינא לך בסילוא דלא מבע דמא. בירא דשתית מיניה מיא, הוי, קלא לא שדית ביה. לא מצית אמרת. בעירו חמירא דבני חילא; דכיון דאילו מינגיב ואילו מיחביד, ברשותיכו קאי ובעיתו שלומי, כדידכו דמי.

Itpe. | 3 pl. m. A. Pf. 3 pl. m. א(י) תחמיאו, אישחניו | 3 pl. f. א(י) שתביין |

Pt. pl. f. | 3 pl. m. | 3 sg. m. | ת(י) פנו | 3 sg. m. | יתקרי | 3 pl. m. | 3 pl. f. | מתקדן, מקריין, מיקלי(י) | אפילו מילי דמיטמרן איגליין להון. רגלוהי דבר אינש אנון ערבין ביה, לאתר דמיתבעי תמן מובלן יתיה. באתר דלית חמר, תמן מתבעין סמנין. || 1 sg. B. Pf. 1 sg. B. | אנשיי, אנשאי | 1 pl. | אישתליין | 2 sg. m. א(י) תהנית | 3 sg. m. | איתרמי, איבעי, איפני, אשתב[י] | 3 sg. f. | איתרמאי, איגלאי, אשתביי, אחרמיא, איסתגיא, איברייא | 3 pl. | איברו, אימנו, איתלו | Impf. | 1 sg. | אתהני | 1 pl. | ניתהני | 2 sg. | תיסחפי (f.) | 3 sg. m. | ליתהני | 3 pl. | ליפנו | Inf. | א(י) תרמוי | Pt. sg. m. | מתרמי, מיקרי, מינצי(י) | 3 pl. m. | מתבעו, מתבעי, מינצו, מינצי, מפני | 1 sg. | מתבעינא, מיבעינא | 1 pl. | מקלינן | 2 sg. | מתברית, מינצית | 2 pl. | מסתפיתו | אידלי יומא, אידלי קצירא. איבעיא להו. יהא רעוא דתישתרו תרבא. ומאי תיבעי ליה? זבון וזבין, תגרא איקרי. מבעי ליה לאיניש לאסתמורי מעינא בישא. נקיטינן: האי צורבא מרבנן לא מעינא. השתא סיפא דלא קמשבח כלל, אסרי רבנן; רישא מיבעיא? חלמא דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא.

Pa. Itpa. Impf. | 1 sg. A. Pf. 1 sg. A. | 1 pl. | טוינא, שנינא, שנינן |

3 sg. m. | ילוה | Inf. | אסאה | Pt. act. pl. m. | מפיין | Pt. pl. f. | משניין | pass. pl. f. | מדמין || 3 sg. f. | Itpa. | איתסיאת, איעלית | Pt. pass. sg. f. | מגניא | יהא רעוא כל כי הני מילי מעלייתא חדרשון משמאי. || 1 sg. B. Pf. 1 sg. B. | צליי, מחאי | 2 sg. m. |

שנית | 3 sg. m. דלי, שני | 3 sg. f. מחאי, דליא | 3 pl. מחו |
 2 sg. m. | 1 pl. ניתני | אישני | אצלי, אישני | 1 sg. Impf. א(י)מלי, אצלי, אישני |
 תיגרי | 2 pl. ת(י)גלו | 3 sg. m. ניצלי, ליתתי | 3 sg. f. תרבי |
 Pt. act. | Inf. גלוי, אסוי | 3 pl. m. דלו | 3 sg. m. Imp. כסי, דל |
 sg. m. מגלי, מצלי, משני | 3 sg. f. מסכיא | 3 pl. m. מגלו, מצלו, |
 מסו | 3 pl. f. משניא | 1 sg. מגלינא, מצלינא | 1 pl. משוינן |
 1 pl. איניש מעליא | f. d. טענתא מעלייתא | 1 pl. מעלינן | 2 sg. מכסיית || 1 sg. Itpa. א(י)תסאי | 3 sg. m. |
 איכסי, אירצי, א(י)שתעי, א(י)תסי | 3 sg. f. א(י)שתעיא, איעליא |
 3 pl. א(י)שתעו | 2 sg. m. תתגרי | 3 sg. m. לתסי | 3 pl. לישתהי |
 Imp. אשתעי | Pt. sg. m. מרצי | 3 sg. f. מיגניא || אלא |
 מחוורתא כדשנין מעיקרא. גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמא[ה]
 קמיה. לא תקנא בארמאה. לא תקנא בח(י)ווא. ליכנפי ליה
 למר עשרה וליצלי. ניתי מר ונתני. רבי רבי, בר ברתך אנא.
 אנא שנאי חדא, ואת שני חדא. דלי כרעך מקמי גהינם¹. גלוי
 מ(י)לתא בעלמא הוא. אנרא דהספדא דלוי. לא חציף איניש
 לשויי שמיה דאבוה סימנא. מיקרי ומיתני במטללתא, ותנווי בר
 ממטללתא. חציף עלן מאן דמצלי בפקתא. בר בי רב לא ליתב
 אציפתא חדתא דמכליא מאניה. בהני תלת מילי עבידי רבנן
 דמשנו בד(י)בוריהו: במסכתא, בפוריא, (ו)באושפיוא. לכל מילי
 עותקא מעלי, לבר מתמרי ושכרא והרסנא. תלתא מוקמי, חמשה
 מסו, שבעה אפילו לכשפים² מעלו. הב לי לדידי, (ו)אנא מסינא
 נפשאי. איערב² שימשא ואידכי יומא. ומי מישתעי ריש לקיש
 בהדי רבה³ בר בר חנה⁴? השתא בהדי רבי אלעזר מרה דארעא
 דישראל לא מישתעי (דמאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה בשוקא,
 מוופי ליה וזוי בלא סהדי), בהדי רבה בר בר חנה מישתעי?

| 1 pl. A. אתרינן, איתינן | 3 sg. f. אתיאית | 3 pl. אייתיו |
 Imp. pl. m. אמטיו, אייתיו | Pt. act. pl. m. מסגן, מורן, מיתין |
 pl. f. מהניאן, מייתין || 1 sg. B. אהנאי, אהניי, איחאי |
 2 sg. m. אמטית, אהנית, אייתית | 3 sg. m. אשרי, אהני, אחוי,
 אייתי, אורי | 3 sg. f. איתלאי, אייתאי | 3 pl. m. אמטו, אתנו, אייתי,

Af. Ittaf.

3 sg. f. | ליתי 3 sg. m. | אייתי Impf. 1 sg. | אתו
 תיהני 3 pl. m. | לייתו Imp. sg. m. | אנני, אשני, אחוי,
 אייתי, איבראי | sg. f. | איתא pl. m. | אייתו Inf. | אגנווי, אצלוי,
 איתוי, אחוי, אודוי | Pt. act. sg. m. | מקרי דרדקי, מקשי, מתני,
 מחיי, מודי | sg. f. | מגניא, מרמיא, מתיא | pl. m. | מגנו, ממטו,
 מצלו, משקו, מייתו | 1 sg. | מגניא, מקרינא, מתנינא, מי(י)תינא |
 1 pl. | מגבינו, מרמינו, מדינו || Ittaf. | 3 sg. m. | א(י)תחוי |
 Impf. 2 pl. m. | תתחוו Inf. | איתחוו || ארמלתא לא תרבי כלבא,
 ולא תשרי בר בי רב באושפיוה. עד בר שית לא תקביל, ^hמיכן
 ואילך ^hקביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי
 ואתנו בהדי הדדי. אשוו זבינו; ואי לא, דרישנא לכו כרבי שמעון.
 „זה הכלל^h“, לאיתוי מאי? לאו לאיתוי ^hתענית צבור ותשעה
 באב? ^hלא מייתי איניש חובתא לנפשיה. לא מחוו ליה לאיניש
 לא דיקלא דדהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.

40. משלהי ולאי Pt. pass. sg. m. || תרגימו Perf. 3 pl. m. A.
 Impf. 3 sg. m. | משכ(י)ן | 3 sg. m. | הימני Perf. 1 sg. B. ||
 ניגנדר | Inf. | כרושי, שעבודי, כבדוי | Pt. act. sg. m. | משעביד |
 1 pl. | מתרגמינו | pass. sg. m. | מהימן | 1 sg. | מהימנא, מהימנא ||
 Perf. 3 sg. m. It. | אישתרבוני אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט,
 איווטר | Pt. sg. m. | מיגנדר | sg. f. | מ(י)ודוטר[א].

41. 2 sg. | חכרנוה | אשתמודענוהי | חכרנוה | 2 sg. |
 פטרתינון | 3 sg. | טעימינון | 3 pl. | אדחוהי | אומנוהא | קטלינון |
 Impf. | איקטלינון, נקטלינון | יקברוניה | Inf. | למ(י)דייניה || שטרא
 דנן דכתבנוהי לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא
 כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורוה לגברא
 דמצפרא כרך. אבוב לחרי זמר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא
 ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא
 יאמר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה.“
 במטותא בעינא מיניכו, לא תחלוני. כי מטית להתם, ארהיטני¹.

¹ A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. | פרעתך, ספנתך, קריבתך, אויפתך | גרשתיך |
 בדרתינכו, אפקיתנכו, אשבעתיכו | קטלתי, שאילתי, לָטַתִּי,
 שדרתי, צערתי, אוינתי, אשכחתי | ובנתה, ובניתה, אכלתה,
 אמרית, אמרת[ה], קיימתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו,
 שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו,
 אשכחתינהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחתינהי | 1 pl. קב(י)לנך,
 אותיבנך | קרעני, חכרני[ה], בדקיני, אוכליני, אותיבני, אותיבני
 אוקימנה | שכחנינהו, שקלינהו, אותבינהו | 2 sg. זמנתן, קב(י)לתן,
 צערתן, אדכרתן, אודעתן, אותיבתן | חשדתינן, כסיפיתנן | שתלתי,
 כסיפתי, קבילתי, חריבתי, אמליכתי, אחלישתי, אפיקתי |
 אמרית, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סיימתינהו, אפסדתינהו |
 2 pl. סכינתין | תפסתוה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דנן, אישתמטן,
 אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, זפנך, אבטחך, אומנך | קטליה,
 גויה, גוייה, גווי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה,
 אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איתיביה, אתיביה, שובי[ה] |
 אמרה, שמעא, זפנה, אותבה | קטלינהו, זפנינהו, תרצינהו, אשכחנינהו,
 אחתינהו, אותבינהו | חתכינהי, מלחינהי, שפצינהי, אחתינהי |
 3 sg. f. קרצתן, אישתמיטת[ן], אויקתן | שבקתי, זפינתי, שדרתי,
 אפיקתי | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתינהו, תבעתינהו, לבישתינהו |
 כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקין, שדרינן | קדמוך |
 זקפיה, חבשוה, שחטוה, קבלוה, שדרוה, עיילוה, אטרחוה, אסקוה,
 המנוה | אכלוה, אמרוה, בטלוה, טייפוה, אותבוה, אוקמוה | שבקוהו,
 שקלונגוה, כרכינהו, עיילונגוה, חרכינהו, אהדרונגוה, אטרחונגוה |
 Imperf. נינסבן, למנען, תבדחן, תצערן, ליפרכן, ליגמרן, ליצלו,
 לישובן | נשמעינן | אגזייד, אגמרך, לישבעך | אוכליך | א(י)בדקינכו,
 א(י)שבקיה, אלטייה, נגרייה, נשדריה, ליכיפיה, לצייריה, ליהדריה,
 נודעיה | א(י)קבלה, נ(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה] |
 איקטלינהו, א(י)שבקינהו, תשבקינהו, לימרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו |
 3 pl. ניגמרינן | ליברכוך | נידחקוה, נ(י)עי(י)לוה, נידינוה, נותבוה |
 sg. m. Imp. תקטלונגוה, תיכלינהו, ניוזבנינהו, להימנינהו | ניכלינהי |
 שבקן, שיבקן, פרע(י)ן, צערן, אושלו, אוופן | שקליה, תיפשי[ה],

חדדיה, שייליה | קטלה, שבקה, אהדרה, אותבה | שבקינהו, שקלינהו, סייעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקוה, תפסוה, שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדמוה | Inf. לצעורן, לאגמרן | לאשמועינן | לאותובך | למ(י)קטליה, מיקצייה, למילטייה, לזבונה, לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)וביה | למיכבשה, למינסה, לזבונה, אטבולה, אוגורה, משכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו, לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהי, זבוננהי, חילופינהי, חלופנהי, אוזפנהי | Part. מצערן, מלפך, פסליה, מודעיה, תברינהו | מומינתיה | דברינהו | פרעתין, מודעתין | מובינתה || לתקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנונא^p לא שמיע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לכלהו. אנן אחתיניה, אנן מסקינן ליה; לוילותא דבי דינא לא חיישינן. גרעתיה לארמאה ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא מיניה. לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן¹ בחישנא. בריך רחמנא דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פלגא אוקמינכו?² כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב ששת³, ואנהרינהי לעינין⁴. טוביה דשמע ואדיש, חלפוא בישתא⁴ מאה. עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה, אוקמוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. גברא דנשי קטלוה, לא דינא ולא דיינא. על דא אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוה לרבי ירמיה לבי מדרשא. חרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא⁵. מייך אשפלוח⁶ לארעין. גמלא דאול למיבעי קרני, אודני דהו ליה גזון[נ]הי מיניה. כל כי האי ריתחא לירתח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן. מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרולא ונשמעינך. דנפיק מינך טעמא נלפך. האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביממא. האי צורבא מרבנן דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישילא קמיה דשכיח קמי רבנן, דלא איפשר דלא שמיע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא תיקטול. אוקמן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרויא, דמנפשיה נפיל. לא לימא איניש לינוקא: „יהיבנא לך האי מיד“, ולא יהיב ליה, דילמא אתי לאגמוריה שקרא.

לר"י 3 pl. A. שריוהא, אי(י) חינון | אי(י) חמ(י) ניה, לייחיהא, ילוניה ||
 איך פלני[חא] בת פלני[חא] הקרבת ית פלן לקדמנא ואישתמודענו[הי]
 דאחיה דמיתנא ^המן האב ^ההוא, ואמרנא ליה: „אי צבית לייבומה,
 ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא“, ואיטלע לה רגלא ימיניה
 ושרת סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחזי לנא בבי
 דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
 ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י)ך, חותינכו, שו(ו)ינכו |
 שדיתיה, חותיה, רביתיה, שותיה, אגניתיה, אמשיתיה | אי(י)תיתיה |
 חותיניהו, עשיתניהו, שויניהו, אי(י)תניהו | 1 pl. אשקיניה | חונהו,
 שניניהו | חוננְיָה, תננְיָה | 2 sg. אקריתן | אי(י)שיתיה | אי(י)תיתיה |
 אייתיתניהו | 2 pl. תניתוה | 3 sg. m. מחיון, כפיין | דלינן, אקרינן |
 אתיין | חוייה, שתייה, דלייה, כבייה, שוייה, אמשייה, אקרייה,
 ארמיה, אשקיה, אתניה, איתיה, אייתיתיה[ה], אחיה, אגביה,
 אסחיה | חוייה, תליה | חונהו, חויניהו, שדניהו, שדיניהו, שרניהו,
 קרניהו, דליניהו, שויניהו, אשקיניהו | תלנְיָה, בננְיָה | 3 sg. f. שדתייה,
 שדיתיה, חותיה, רביתיה, אייתיתיה | רמתא | איכסתיניהו | 3 pl.
 אקריון | שויוך | חזיוה, מחיוה, מחוה, תליוה, אינשויה, דליוה,
 סמיוה, אשקיוה, איתיוה, אתיוה, מחונהו, שרונהו, קלונהו, חונהו,
 חוננהו, מליניהו, סמונהו, אמטיניהו, אי(י)תניהו | שרונהו, חויניהו |
 Imperf. לישוויך, אשקיך | אי(י)בנייה, לימחי[ה], ליתלייה, ליקליה,
 לימלייה | לחלייה, למלייה | לישדיניהו, לספיניהו, נשהניהו | לשדיוה,
 נתיוה || sg. Imp. אגניין(f), אשקיין | שדייה, דלייה | כפיניהו, אייתניהו |
 רמינְיָה | pl. אמטיוה, אשקיוה | אתיוה | אמטונהו || Inf. מסנייה,
 מסניה, למימחיה, לבזוייה, לשויה, איתוה | למימניניהו, מ(י)טויניהו,
 ל(י)מפיניהו, עשוניהו, לאי(י)תויניהו | למבנינְיָה || Part. בנניה,
 ממל[ניה] || השתא איכו לא חזיתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
 חזינך, ברכינן עליך תרתי. ואנן היכי חזיתנן? שב שני אימראי
 בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: „חותיה לבי מחוז[אה] דסחי מיא
 ואיכרך בסדיניה ויחבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
 לי.“ קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו)שדי
 עילויה. חברך קרייך חמרא, אוכפא מוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיד, מני כניך; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא
 עלך; פומבדיתא[ה] לוויך אשני אושפיזך. דאקרייך קהלת^א,
 לא אקרייך משלי^ה. כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. נתניאן
 מר^ה ספר יוחסין^ה.

II. Zusammenhängende Lesestücke.

Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. *Inaccurate Pronunciation.*

Erub 53^b B.

ההוא בר גלילא^א דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?“
 אמרו ליה: „גלילאה שוטה^ה! חמר למירכב, או חמר למישחי?
 עמר למילבש, או אימר לניכסא^ב?“

2. Liebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^b M.

ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא^א ביתא, נבח בה כלבא,
 איתעקר^ב ולדה. אמר לה מרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה,
 שקילן טופריה“. אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי!
 כבר נע ולד“.

3. Übermäßige Trauer. *Excessive Mourning.* M. k. 27^b M₁.

ההיא איתתא דהות^א בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה
 בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתרתא^ב. שלח
 לה רב הונא: „לא תעבדי^ג הכי^ג“. לא אשגחת. אמר: „אי
 צייתא, מוטב^ה; ואי לא, תמוש^א ההיא איתתא^א ווודתא לאידך
 מית^ג. ומיתו כולהו. אף היא עבדת ווודתא לנפשה ומיתת.

1. ^a M. | ^b Ra^M. || 2. ^a cf. B. | ^b B. || 3. ^a M. | ^b B. | ^c BM.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman.* Suk 44^b M₁.

אמר איבו: הוה^a קאימנא קמיה דרבי אלעזר ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה^h לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא^b אית לי, ויתיא אית לי; ואתאנ^b בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתיא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך“. הוה שביק ליה ואויל. אמר: „כדו הויתי דייר^c בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דתקנן כדן.“ הדר אתי^d אמר ליה: „מאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר ויתיא לחשוביא^e, ותן פרימיא^f לקשקושי^g כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse.* Ned 50^a B.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע^a בר כלבא שבוע^a, אדרה הנאה^h מכל ניכסיה. אזלה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הוה^a גנב^b בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה^a תיבנא מן מויה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא לך ירושלם דדהבא“. אחא אליהו, אידמי להון כאינשא, וקא קרי אכבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת^b איתתי, ולית לי מידעם לאגנוייה^c“. אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „חוי גברא דאפילו^h תיבנא לא אית ליה“. אמרה ליה: „ויל^a הוי בבי^a רב“. אזל הוה^a תרתי סרי שנין קמי רבי^a אליעזר ורבי^a יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, אקם^a ואתא^a לביתיה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע^h לדביתהו: „שפיר עביד לך אבוך: חדא, דלא דמי לך; ועוד^h ארמלות חיות^h כולהון שנין“. אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא^b“. אמר: הואיל^h ויהבת לי רשותא, איהדר לאחוריי^c. הדר אזל הוה תרתי סרי שנין^a אחרנייתא, אחא בעשרין וארבעה אלפין ווגין תלמידין^c. נפק כל עלמא^c לאפיה,

4. ^a M. | ^b M. | ^c דאיר RaM. | ^d אחא M. | ^e M₁^{mg} B. |^f B. | ^g B. || 5. ^a M (sed בן pro בר) En. | ^b M. | ^c En.

ואף היא קמת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אולת^a?” אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו^d“. אתת לאתחוא[ה]^b ליה, קא מדחן לה רבנן. אמר להון: „הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא^h“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, ואישתרי מן ניכסיה^e.

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיזיל למדינת אפריקי“. אמרו ליה: „לא מצית אולת, דפסקי^h הרי חושך^h“. אמר להון: „לא סגי דלא אוילנא; אטו^a הכי משיילנא^a לכו; אלא מאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי^b דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, נקטת בגווייהו^c ואתית^d“. עבד הכי ואול. מטא לההוא מחווא דכוליה^e נשי. בעי^f למיעבד קרבא בהדיה. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: נשי קטל; אי קטלינן^g לך, אמרי דנשי קטלוה“. אמר להי: „אייתו^h לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא^h אפתורא דדהבא^h. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוהⁱ לך נהמא באתרך, דשקלת ואתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחווא: „אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה^h מן נשייא“. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוה בהדיה^j גילדני דמליחיא^k. בהדי^l דמחוורי להו, נפל בהו ריחא^m. אמר: שמע מינה, האי מעיינא ט^pגן עדן^p קאתי. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

d Pr 12¹⁰. || 6. a mg laud lect: דאמטול הכי קא משייראילנא. | b XB לובי FM. | c mg. | d גאתית F. | e XB. | f = M בעא XB. | g M קטילנא XF. | h XB | i M הו(ו)ת F. | j בהדי F. | k דמלתי | mg מנהו מיא וטרא באפיה. | l בהדיה F. | m XB ריחא Fvid M.

דמטא לפתחא דגן עדן; ^h רמא קלא: „פתחו לי בבא“. אמרו ליה: „זה השער ליי צדיקים יבואו בו“^o. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי“. יהבו ליה גולגלתא חדא, אתא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „מאי האי?“ אמרו ליה: „גילגלא דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע“. אמר להו: „ממאי דהכי הוא?“ שקלו^q קליל עפרא^r, אלתר תקל. דכתיב^s: „שאול ואבדון^t לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה“.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy*. Ber 48^a B.

אביי ורבא ^aבריה דרב חנן^a הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „^bלמאן מברכינן^b?“ אמרו ליה: „לרחמנא“. — „ורחמנא היכי יתיב?“ — רבא אחוי לשמי טללא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו^b, ^cבוצינא מכניה ידיע^c“.

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher*. Hul 107^b M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבני. אמר ליה: „אמאי קבנית?“ אמר ליה: „דמחייאן רבאי“. אמר ליה: „אמאי מחייך?“ אמר ליה: „דאמר לי: „ספית^a לבראי, כי לא משית ידך.“ אמר ליה: „אמאי לא משית?“ אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?“ אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!“

דעינא + p | Ps 118²⁰ | ^o Fsuperscr. | כי מטא לפתחא דגן עדן + n | BM. | שקלי M | ^q F. | כסריה (ו) + r | BM. | Pr 27²⁰ | ^s | F, נגדו + t | Jb 26⁶. cf

1. a M. | b Hal-ged. | c Teš-geon. || 2. a B.

3. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father.* Erub 22^a B.

רב אדא בר מתנא הוה קאזיל לבי רב. אמרה ליה דביתהו:
 „ינוקי מאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו^a להו קראמי^b
 דאגמא^a?“

4. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father.*

Šab 151^b M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיא, ולא הוה קבכי עילוה.
 אמרה^a ליה דביתהו: „תרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה:
 „תרת, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausame Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law.*

Šab 26^a M.

היא^a חמתא דהוה סניא לכלתא, אמרה לה: „וילי איקשמי
 במשחא דאפרסמא.“ אזלא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „וילי
 ואתלי אשרגא.“ אזלא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding.* Pes 42^a M₁.

אמר רב יהודה: „אשה לא תלוש אלא במים שלנו^b.“
 דרשה רב מתנה בפפוניא, שקלי כולי עלמא חצביהו ואָחו לגביה.
 אמר להו: „אנא במיא דביתו^a אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will.*

B. b. 58^a F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי
 לחד בראי, חביתא דאודדי^a לחד בראי. לא ידעי מאי קאמר.
 אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו
 ליה: „אין.“ — „אית לכו חיותא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית
 לכו ביסתרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. ^a ArM. | ^b קוראמי RaM, קורמי B, קירמי M, קרמי En. ||

4. ^a B. || 5. ^a B. || 6. ^a B. דביתהו MM₁. || 7. ^a F. דאודדיה.

8. Ein fleißiger Gelehrter. *An Industrious Scholar.*Erub 65^a B.

אמרה ליה ברתיה דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מר מינא פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. *An Obliging Master.*Sanh 10^b B.

אמר ליה אבוי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצריכותו; מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. *A Conscientious Judge.*Ib. 7^b—8^a M.

אושפיוכניה דרב אתא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא: „פוק דייניה.“ חזייה דהוה קגיים ביה, אמר ליה: „אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. *A Sage, but no Rabbi.*B. m. 85^b H.

שמואל ירחנאה אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר ליה: „אימלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אוהב ליה גובתא דקניא תותי בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא קא מסתייעא מלחא. אמר ליה: „לא ליצטער מר כולי האי. לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון^ה, וכתוב ביה: „שמואל ירחינא חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואסותיה דרבי על ידיה תהא.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24^a H.

מר ווטרסא חסידא אגניב ליה כסא דכספא מאושפיוא^a,
 חזייה לבר בי רב דמשי ידיה וכפר בגלימא דחבריה. אמר:
 „האי הוא, דלא איכפת ליה אמטונא דחבריה.“ כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*Pes 25^b (= Ioma 82^b; Sanh 74^a).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „אמר לי מרי
 דוראי^{ab}: „ויל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא^c לך.“ אמר
 ליה: „ניקטלך ולא תקטול! מאי חזית דדמך סומק טפי, דילמא
 דמא דחברך סומק טפי^d?“

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151^b B.

אמר לה רבי חייא לדביההו: „כי אתי עניא, אקדים ליה
 ריפתא, כי היכי דליקדמו לבניך.“ אמרה ליה: „מילט קא לייטח
 להו.“ אמר לה^a: „קרא קא כתיב^b: כי בגלל הדבר הזה.“

15. Wohltätigkeit erlöst aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156^b B.

רבי עקיבא הויה ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא
 יומא דעיילא לבי גננא, טריק לה חויה ומיתא.“ הוה^a דאיג
 אמילתא^a טובא. ההוא יומא שקלחה למכבנתא, דצתא^b בגודא,
 איתרמי איתבי בעיניה דחויה. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

12. ^a H*: חזיה H^c. || 13. ^a MM₁. | ^b B Ra^M Han^M: דוראי
 MAr? דידי M₁. | ^c B Ioma. | ^d M₁ Ioma. || 14. ^a M. | ^b De 15¹⁰. ||
 15. ^a אמילתא B En mend. | ^b En.

קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: „מאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא^א שקלתיה לדסתנא^ד דיהבת לי, יהבתיה ניהליה^ב.“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות^ה,“ ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^ה.

16. Idem. Ib.

שמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאולי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: „האי גברא אויל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית“. אמר ליה שמואל: „אי בר ישראל הוא, אויל ואתי“. אדיתבי, ^אאול ואתא^א. קם אבלט^א שדיה לטוניה^ב, אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: „מאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה^ה, הוה קמכסיף^ה. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא^ה.“ כי מטאי לגביה^ד, שואי נפשאי כמאן דשקלי^א מיניה, כי היכי דלא ליכסיף“. אמר ליה: „מצוה^ה עבדת“. נפק שמואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^ה.“

17. Bedecke dein Haupt. *Cover thy Head.* Ib.

אימיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „ברוך גנב הוי^א“. לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא^א דשמיא, ובעי רחמי“. לא הוה^א ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גרים תותי דיקלא, נפל גלימא מעילוי^א רישיה, דלי עיניה, חזא^ב לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא^א בשיניה.

^c M. | ^d Ar. | ^e Pr. 11⁴. || 16. ^a M. | ^b En לטוניה ^{XB}. | ^c En. | ^d En לגבי ^{XB}. || 17. ^a M. | ^b חזאה ^{XB} En.

18. Die Zerstreuung Israels. *Israel's Dispersion*. Pes 86^b M₁.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפנן מיניכו: בדידכו כתיב^a: „כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום“, ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי“. ^hאמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?“ נטפל לו^h רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלוננו כולו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלוננו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטעתא“. אמר ליה: „גפה של^h רומי^e, בה סלקינן ובה נחתינן“.

19. Werdet ihr wie wir. *Be ye like unto us*. Sanh 39^a B.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד“. אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותיכו; אתון מהליתו והוו כוותן“. אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת^a, מיהו כל דזכי למלכא לשדיוה לביבר“. שדיוה לביבר, ולא אכלוה. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלוה^a, משום דלא כפון הוא“. שדיוה לדידיה ואכלוה.

20. Der Esel des Messias. *The Messiah's Ass*. Ib. 98^b B.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „אמריתון, משיח^a על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא ברקא^b דאית לי“. אמר ליה: מי אית לך^a כאר הור גונא^{ac}?

21. Heute, wenn ihr gehorcht. *To-day, if ye hearken*.Ib. 98^a K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאליהו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלמא דאתי?“

18. a 1 Reg 11¹⁶. || 19. a MEn. || 20. a Ar. | b Arlect. | c KM. גי(ו)נג

א[מרו] ליה: „אם ירצה אדון זה^h“. אמר רבי יהושע בן לוי: „שנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי^h“. אמר להו: „לאימת אתי משיח?“ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“ — „אפיתהא דרומי“. — „ומאי סימניה?“ — „יתיב ביני עניי סובלי חלאים^h, וכולהו שרו ואסרי בחד זימנא, ואיהו שרי חד ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא^a ולא איעכב“. אול לגביה, אמר ליה: „שלום עליך, רבי^{ab}!“ אמר ליה: שלום עליך, בר ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום^h“. אתא לגביⁱ אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי היום“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו“^d. אמר ליה: מאי אמר לך?“ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה: „אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. 28^a F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא. כי מטא^a למערתא דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה: „מאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: מידע ידיע^b ד^hיצר הרע^h בהאי עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערתא דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, בעא במטותא מיניה, שבקיה. הדר אתא, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, ולא שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגווי^b לדיקניה^a.

21. ^a ת superser. | ^b + ומורי superser. | ^c לגביה K. |

d Ps 95⁷. || 22. ^a מתא F | ^b ידע M. || 23. ^a IB. | ^b וגווי F וגירזוה^b H.

24. Idem. Ber 18^b M.

ועירי אפקיד זווי גבי ^aבת אושפיוכניה^a. עד דאתא מבי רב, נח נפשה דרביתא^b ולא פקידא. אול בתרה ל^hחצר מות^h, אמר לה: „זוויי היכא?“ — אמרה ליה: „מתותי^c צינורא דדשא בדוך פלן; ויל שקלינהו; ואימ' לי לאימא, תשדר גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר“.

25. Idem. Ber 18^b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי זווי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל^a זווי דיתמי. אול בתריה^b לחצר מות. אמר להו: „בעינא אבא“. אמרו ליה: „אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא“. אמרו ליה: „אבא בר אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא דשמואל“. אמרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, חוייה ללוי דיתיב אבראי. אמר ליה: „מאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאמרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס וחלישתיה^d לדעתיה, לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, אתא אבוה, ^eחוייה, בכא^e ואחיק. אמר ליה: „מאי טעמא בכית?“ אמר ליה: „דלעגל אחית, דקריבו יומך למטת“. — „ואמאי חייכת^f?“ אמר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא“. אמר ליה: „אי חשיבנא כולי האי, נייעילוה ללוי“. — דבריה ללוי ועיילוה. — אמר ליה: „זווי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דריחא, עילאי ותתאי דידך, ואמצעי^g דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך“.

24. ^a אושפיוכניה B. | ^b superscr. | ^c מתות Ar. || 25. ^a prm B. | ^b + נמי B. | ^c superscr. | ^d אבחריה B. | ^e ואחלשתיה B. | ^f אחיכת B. | ^g ומיצעי B.

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.

Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60^b M.

רבי עקיבא הוה קאויל באורחא, הוה בהדיה תרנוגלא חמרא ושרגא. כי מטא לההוא [ביתא], בעא למבת בליליא, לא יהבו ליה אושפיוא. נפק ובת בדברא; אתא אריא ואכלא לחמרא, אתא תעלא ואכלה לתרנוגלא, אתא ויקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב“. אתא גייסא שבייה^a לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב“.

27. Heilige den Sabbat. *Keep the Sabbath Holy.* Šab 119^a B.

יוסף מוקר^a שבי הוה ההוא גוי^b בשבבותיה, דהו^a נפיש נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסין^b יוסף מוקר שבי אכיל להו“. אזל זבנינהו לכולהו נכסיה^b, זבן בהו מרגניתא, אותבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה ויקא שדייה במיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: „מאן זבין כי השתא?“ אמרי להו: „זילו אמטויה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דזבין“. אמטויה ניהליה, זבניה, קרעיה, אשכח ביה מרגניתא, זבנה^b בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „מאן דיויף שבתא, פרעיה שבתא“.

28. Wahrheitsstadt. *Truth-town.* Sanh. 97^a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שמיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי לההוא אתרא דקושטא שמיה, ולא משני בדיבורי[הו], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא^a שניה; נסיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני“. יומא חד הוה יתבא דביתוהו וקא חייפא רישיה, אחיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

לאו אורח ארעא; אמרי לה: "ליתתה הכא". שכיבו לה בני^b; אתו אינשי לקמי[ה], אמרו: "מאי האי?", "אמינא להו: הכי הוה מעשה^h"; אמרו לי: במטותא מינך בענן, פוק מאתרין, ולא היגרי בהו מותנא בהנך אינשי^c."

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86^b M₁.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק. אמרי ליה: "מאי שמך?" אמר להו: "רב הונא". אמרי ליה: "תיב אפוריא", ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא זימנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: "מאי טעמא קרית נפשך, רב הונא?" אמר להו: "בעל השם^h אנא. — "מאי טעמא קבילת כסא בחדא זימנא?" אמר להו: "מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול"^h. — "ומאי טעמא כי אמרו לך: תיב אפוריא", איתיבת?" אמר להו: "כל שאומר לך בעל הבית עשה^h". — "ומאי טעמא אישתיחיה לכסך בתרי^a זימני?" אמר להו: "דתניא: ה^hהשותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן^h". — "ומאי טעמא לא אהדרת אפך?" אמר להו: "כלה^h תנן".

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109^b—110^a K.

אמר רב: ה^hאון בן פלת אשתו הצילתו^h. אמרה ליה: "מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה, ואנת תלמידה; ואי מר רבה, אנת תלמידה". אמר לה: "ומאי איעביד? הואי בעיצה^h ואישתבעי בהדיהו". אמרה ליה: "ידענא^a דכולה כנישתא^a קדישי נינהו, (דכתיב^b: כי כל העדה כולם קדושים)". אמרה ליה: "תיב דאנא מצילנא לך". אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי, איתיבה^c על בבא וסתרה למוייה; כל דאָתי, חוייה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

b = בנייה En. || 29. a BM. || 30. a BM. | b Nu 16³. | c En.

ליה: „חזית מאי קא עבד משה? איהו הוה^a מלכא, לאחור
שניה כהנא רבא, לבני אחור שוי^h סגני כהנים^h; אי אתיא
תרומה^h, אמר: תיהוי לכהן^h; אי אתיא תלה^h, אמר: תיהוי
לכהן; ^hמעשר ראשון^h דשקליתו אַתּוּ^d, אמר^e: הבו חד מעשרא
לכהן; ותו, גייז לכו למויכו ומטליל בכו^f ככפותא, עייניה^e יהיב
במויכו^g“. אמר לה: „הא איהו נמי קא עבד!“ אמרה ליה:
„כיון דכולהו^a רבותא בהדיה נינהו^g, תמות נפשי עם פלשתים
הוא דקא עבד“. ועוד דקאמר לכו: „עיבידו תכלת^h; אי סלקא
דעתך תכלתא ^hחשיבא היא^h מצוה^h, אפיק^a גלימי דתכלתא^a
וכסינהו לכולהו מתיבתך“. והינו דכתיבⁱ: „חכמת^j נשים בנתה
ביתה“, ^hזו אשתו של און^h; „ואולת בידה^k תהרסנה“, ^hזו אשתו
של קרח^h.

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in B).

^aאמרי אנשי סדום^a: „דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא;
דלית ליה, נרעי^b תרי יומי“. ההוא יתמא בר ארמלתא יהבו
ליה תורי למרעי, אול שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית
ליה תורא^c, נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי“. אמרו
ליה: „מאי האי?“ אמר להו: „סוף דינא כתחלת^h דינא; מה
תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא, דלית ליה נרעי^b
תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית
ליה נישקול תרי“.

דעבר במברא, ניתיב זווא; דלא עבר במברא, ניתיב תרי.
דהוה רמי ליבני, אחי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חדא
דשקלי!“ דהוה שדי תומי או שמכי, אחי כל חד, שקיל חד;
אמר ליה: „אנא חד דשקלי!“

d Kc. | e superser. | f M. | g Kc. | h mg. | i Pr 14¹. | j sic;
חכמות BM (ut Biblia). | k En (ut Biblia) || 31. ^a superser. |
^b En Ar. | c K.

ארבעה^d דייני הוו בסדום: שקראי ושקרוראי וייפאי^e ומצלי דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה ניהליה דמיעברה ניהליך^e. דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה, אמרי ליה: „הבה ניהליה^e עד דקדחה“^f.

דפדי^g ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. מאן דעבר אארבא^h יהיב^h ארבעה זווי; דעבר במיא, יהיב^h תמניא זווי. זיטנא חדא אתא ההוא כובס^h, איקלע להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה זווי“. אמר להו: „אנא במיא עברי“. אמרו ליה: „אם כן^h, הב תמניא זווי“. לא יהב. פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „זיל הב ליה ארבעה זווי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת במיא“. אליעזר עבד^j אברהם איתרמי להתם, פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדיה^j לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אנרא דנפיק לי מינך, יהביה ניהליה להאי!“ אמר ליה: „ולואי כדקיימי, קיימי!“

הויא להו פורייתא^k דהוו מגנו עלה^l אורחי; כי מאריך, גיזי מיניה; דהוה גוץ מתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „גידרא נדרי, מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא, וכתוב שמה עליה, וריפתא לא הוו ממטו ליה^m. כי הוה מאית, אתו כל חד וחד שקיל ידיה.

^m כי הוו עבדי הלולא, והוה אתי אכסניא, ומומין יתיה חד מנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם. אול אשכח להו הלולא, אול יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

d M* = rell; ששה Me, duo nomina קפשקר Mmg addit. | e זיפא K. | f + לאמתא וכן Msuperscr. | g M*KtF; פדעיה MeKc. | h FK. | i M*K*; פדעיה Me. | j M*KF; פדעיה Me. | k En K כורסייתא M. | l rell; עליה M. | m mg.

אמר ליה: „מאן ומנך הבא?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. עבד לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „מאן ומנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. שקלו כולהו גלימיהו ורהט. יתיב עלוי^m סעודתא ואכלה^m.

ההיא רביתא^o דקא מפקא ריפתא לעניא בתצבא, איגלאי^s מילתא; שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא, אתו ויבֹרְתֵא^p ואכלוה. והיינו דכתיב^q: „ויאמר יי ועקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“^h.

32. Sanherib. Sennacherib. Sanh. 95^b M.

אמר רבי אבהו: „אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו“^h, דכתיב^a: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אולת לגבי הנך“^h מלכי מורח ומערב^h דאיתיתניהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא^h יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“^e אמר ליה: „ויל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוןך“. — „במאי אשני?“^e אמר ליה: „ויל אייתי לי מספרא ואיגוויך“. — „מהיכא?“ אמר ליה: „עול לההוא^d ביתא ואייתי“. אול אשכחינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון^e חד גריוא דקשייתא^f „וניתן לך“. טחון חד גריווא דקשייתא^e, יהבו ליה מספרא. עד דאת[א]^g, איחשיך^b. אמר ליה: „ויל אייתי נורא“. „אייתי ליה^h. בהדי דקנפחⁱ ליה, איתלי נורא בדקניה. אול גווייה ולרישיה^j. היינו דכתיב^a: „וגם את הוקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: גרידת[יה]^k לארמאה שפיר^l, איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

n Mmg. | o rell. | p ז(ר)בורי BF | En. דבורי | q Gen 18²⁰. || 32. a Is 7²⁰. | b K. | c mg. | d En. | e טחן K. | f En K. | g K. דאתי | h superser. | i פח | j rell. לרישיה | k = K En שפר ליה | l quod postea deletum, ליה +^l | Ar. גרעתייה | Ar. ושפר ליה

חוכא^ה מיניה.) אול אשכח דפא מתיבותא דנח, אמר: היינו אלהא רבא דשובי[ה]^מ לנח מטופנא; אי אויל ההוא גברא ומצלח, מקרב להו לתרין בנوهי קט[ר]. שמעו בנوهי וקטלוה.

33. Eleazar, Sohn des R. Simeon.

Eleazar Son of R. Simeon. B. m. 83^b—84^b F.

רבי אלעזר ברבי שמעון אשכחיה ל^אפרהגבנא^א דמלכא דתפיש גנבי. אמר ליה: „היכי יכלת להו? לאו בחיותא^א מתילי, דכתיב^ב בהו: „בו תרמוש כל חיתו יעד^ג“? (איכא דאמרי: מהאי קרא^ד אמר ליה: „יארוב במסתר כאריה בסוכו יארב לחטף עני יחטף עני^ה במשכו ברשתו^ו“.)^ז אמר ליה: „מאי אעביד? הרמנא דמלכא הוא.“ אמר ליה: „תא אנטרך, היכי תעביד: עול בארבע^ח שעי לחנותא וחוי מאן שתי חמרא וקמנמנ^ט, עין אבתריה: אי עיבדתיא בליליא הוא, רדודי קא רדיד, ואי לא, גנבא הוא; אי צורבא מרבנן הוא, קדומי קדים לגירסיה; אי פועל^י הוא, קדומי קדים לעבידתיא^י; דלא הכי והכי, תפשיה^י“. אישתמעת מילתא בי מלכא, אמ^י ל^י: „קרנא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא“. הוה קא תפיש ואויל. שלח ליה רבי יהושע בן קרחה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר בניו של אלהינו להריגה?^כ“ שלח ליה: „קוצים אני מכלה מן הכרם^כ“. שלח^כ: „בעל הכרם יכלה את קוציו^כ“. פגע^כ ההוא כובס^כ, אמר ליה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה?^כ“ אמר: „מדחציף כולי האי, שמע מינה, רשע^כ הוא“. אחוי עליה, תפשוה. בחר דעבד, תב מדעתיא, ובעי

א
 En. | פרהגונה H פרה גנבא M Ar K. || 33. a = M Ar דשיזביניה m
 En. | b = HMvid כ HMvid | c Ps 104²⁰. | d Ps. 10⁹. | e למשכו
 H (א"ל) דיילמא (ק)שקלת צדיקי ו(ק)שבקת + f F. | ברשוהי
 En HM. | g rell. | h וקמנמס F. | i לעבודתיה F. |
 M. | k + ליה rell. | l + ביה rell. | j חיפשי'

לפרוקיה, ולא הוה קא מסתייעת מילתא. קרי אנפשיה: שומר פיו ולשונו שומר מצרה^m נפשוⁿ. אסקוה לזקיפה, קא אויל ואתי תותיה וקא מצטער. ^hאמ[ר] לו: „רבי, אל ירע לך! הוא ובנו בעלו נערה המאורסה^o ביום הכיפורים“. הניח ידו על כריסו, אמר: „כרסי ובני מעיי, שישו! ומה ספיקות שלכם כך, ודאות על אחת כמה וכמה! מובטחני בכם שאין דימה ותוליעה שולטת בכם^h“. ואפילו הכי, לא מייתבא דעתיה. אשקויה^p סמא דשינתה^q, ועילוה לביתא^r דשישא, וקרעוה^s לכרסיה, והוו מפקי מיניה דיקולי דיקולי דתרבא, ומותבי בשימשא בתמוז^t ואב^u, ולא מסרח^v.

ואפילו הכי לא סמיך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה^u. קביל עליה יסורי. בליליא הוו מייכין ליה שיתין נמטי, לצפרא מפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עבדא ליה דב[י]תהו שיתין מיני^v ליפדא דהוה אכיל ובארי^w, ולא שבקא ליה למיפק לבי מדרשא, סברא, דילמא חל[ו]י^x ש. בליליא אָמר: „אחי וריעי, בואו^h!“ לצפרא אָמר: „אחיי וריעי, צאו (מפני ביטול תורה^h)! יומא חד שמעתיא דביתהו, אָמרה ליה: „כיליתי ממון של בית אבא^h!“ שבקתיא ונפקת לבי^x נשה. ההוא יומא אתו^z שיתין^z ספוני^a, ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה שיתין מיני לפדא. אָמרה לה דביתהו לברתא: „איזילי חזי אבוך מאי קא הויא עליה!“ אתאי חזאי, אמר לה: „שלנו גדולה משלכם^h“. קרי אנפשיה: היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה^b.

^m text. masor. מצרות. | ⁿ Pr 21²³. | ^o = HM; art. > B En. | ^p = H. | ^q דשונאתא H. | ^r + ברי F* (דברי Fe); confusae sunt duae lectt. | ^s H עיה-Fvid. | ^t + כל — לא מסרח? | ^u rel. | ^v = M שוריקי H שוריקי M שוריקי [שוריקי] B En; שוריקי H שוריקי M שוריקי [שוריקי] B En; שוריקי H שוריקי M שוריקי [שוריקי] B En. | ^w rel. | ^x rel. | ^y F. | ^z > rel. | ^a F. | ^b Pr 31¹⁴. | ^c F. | ^d Pr 31¹⁴.

ההוא יומא איברי^g ליה עלמא ונפק^d לבי מדרשא. איתיו^e שיתין מיני דמא, טהרינהו. הוו קא מרנני רבנן, אַמרי: סלקא דעתך, לא הוה בהו חד טמא^h? אמר להו: „אם כמותי הוא, יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן“. היו^f כולם זכרים, והעלו^s להם אלעזר על שמו. (אמר רבא^h: חכמה פיריה וריביה בטלה אשהⁱ זו מישראל^h!)

כי נח נפשיה, אמר לה לדביתהו: „מידע ידענא דרבנן נקטי בדעתיהו עילוי^j, ולא נהגי בי יקרא כדמבעי ליה^k; אסקין אגניין בעיליתא, ולא תיסתפי מינא“. אמר רבי שמואל בר נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן^l דאישתעיא לה^m דביתהו דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמני סריⁿ ולא טפי מעשרין וארבע^o דאגניתיה בעיליתא; וכי הוה מעיינא ליה ברישיה, והוה מיתעקר שעריה, מלא דוכתא דמא. יומא חד חזייה מורנא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתה^p; איתחזי^q: „לההיא דשמעית בצורבא^r מרבנן, ולא מחאי^s כי דימבעי ליה“. כי הוו אָתו בתרי^t לדינא, מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נפקא בת קלא מעיליתא ואמ[רה]: „איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב!ח“ יומא חד הות קא מינצייא שיבכתה^u, אַמרה: „תהי כבעליך שלא ניתן לקבורה^v“. אַמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא. שלחו ליה^w לבני בירי לאסוקיה^x, סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא שבקינהו בני בירי, דכל כמה דהוה מנח גביהו, לא שלטא^y בהו חיה רעה^h. איתחזי ליה רבי שמעון בן יוחי אבוה דרבי אלעזר לרבנן בחילמא: „פרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם מביאין אותה אצלי^h“. יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

F. ויעלה g | F. יהו f | rel. אריתו M איתו e | F. ונפקא d | F. ראי e | F. להו k | H. יואי; F. וייה j | rel. רשעה | ef. Ra; i | H. מ. r' h | F. סר EnM u | F. ליה m | En. יונתן HM יוחנן l | לי בחילמא + q | F. חיה p | En. ותרין HM ותרין F וארבע o | EnM s | F. בזילוחא דצורבא r | Fmg. א"ל לי?? מידי אלא | rel. בהדי u | H. בתריה t | F. מיחאי H אמחאי | l. v | | F. שליטא x | quaedam hic omissa videntur. w

אגב דהוו טרידי, סליקו רבנן ואסקו^z, "אול ואמטיה" למערתא דאבוה, אשכתו עכנא דאהדרה^a למערתא דאבוה. אמרו ליה^b: "עכנא עכנא, ^bפתח^c פוך, ויכנס בן אצל אביו^h". פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Hija. *The Greatness of R. Hiyya*.
Ib. 85^b H.

כי הוו מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אָמר ליה רבי חנינא: "בהדאי ידי מינצית? דאי משתכחא תורה^h מישראל^p, מהדרנא לה מפילפולאי". אמר ליה רבי חייא: "בהדאי ידי מינצית? אנא עבידנא ^hלתורה שלא תשתכח מישראל^h: שדינא כיתנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי בשיתא סידרי, ואמינא להו: עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי; ועבדי לתורה^h דלא משתכחא מישראל^l".

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: חזאי לההוא מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוו שפירן עיניה, לצפרא הוה כדטיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: "טאי האי?" אמר: "דאמרי לאליהו: אחוי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא; ואמר לי: בכולהון גוהרקין איסתכל לבר מגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל". — וטאי סימני^a? — בכולהו גוהרקי עיילי מלאכי, לבר מגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחית. לא מצאי לאוקומי אנפשאי, ואסתכלי ביה". אתו חרי בוטאטי^b דנורא, מחו לעיניה וסמיוה. "אולי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: מתניתא דמר תנינא. ואיתפאי".

rell. | c פתחתי | b l. לה = rell. | F. r. ו | a. אול ואמטיה l. | z. ו. l. | y

35. H. בוטאשי FM Ar בוטטי = b | F. סימניה a.

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכח במתיבתא^a דרבי. יומא חד איעכב ולא
 אתא; כי אתא, אמר ליה: „מאי טעמא איעכב^b?“ אמר ליה:
 „אדמוקימנא לאברהם וממשינה ליה ידיה ומצלי ומגיננא^c ליה,
 ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי^d ומגיננא, וכן
 ליעקב“. אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי
 ליה^e שעתא, ואתי משיח^h בלא זמניה“. אמר ליה: „יש דוגמתן
 בעולם הוה^h?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו^h“. גור^f תעניתא,
 אותבינהו קמי^g תיבותא^h, אמ[ר], „משיב הרוח^h, נשא זיקא;
 אמ[ר], „מוריד הגשם^h, אתא מיטרא; כי מטא, מחייה המתים^h,
 אמרו ברקיעא: „מאן גליא להא מילתא?“ — „אליהו“. הוה
 אתיוה ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתיהיב ליה רשותא, הוה
 כי דובא; עלⁱ ביניהו וטרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a.*
 B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתהו דהוה אמרה לברתה: „אמאי
 לא צניעא הק איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך
 איתתא ולית לה מגברה אלא חד“. כי קא שכיב, אמר להו:
 „כלהו נכסי לחד ברא“. לא ידעי להי מיניהו; אתו לקמיה
 דרבי בנאה, אמר להו: „זילו חבוטו^a לקבריה דאבוכון, עד דאמר
 לבו“. אוול, פש חד מיניהו דלא אול. אמר: „כולהו נכסי
 דהאי“. אוולו ואכלו ביה קורצא^b בי מלכא^b, אמרו ליה:
 „איכא חד גברא ביהודאי דמפיק ממונא בלא סהדי ובלא
 מידי^c“. אתיוה, חבשוה^d. אתת דביתהו, אמרה להו: „עברא
 הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה; אוקמוה, וקא

36. a Fc. | b adde מר. | c rell. ומגיננא | d F. ומצליה |
 e l. לה? | f גזור F. | g קמיה F. | h חבטא Fvid. | i Fsuperscr. ||
 37. a B En F חבטו H. | b rell מלכא | c rell
 H. | d rell > H.

משקו ביה מִיָּא; לֹא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. לֹא הוּא ידעי, מִיָּא קאמרה להו. אָמרי: „אפקוה לסבא דיהודאי, דילמא ידע“. נפק אמר להו: „וזנוקא קאמרה“. אָמרי: „הואיל^h וחכים כולי האי, ליחיב אבבא ולידין דינא“. חזא דכתיב אבבא דאבולא: „כל דיין דמתקרי לדין, לֹא שמיא דיין“. אמר: „אלא מעתה^h, אפלו אתי איניש מעלמא ומקבע ליה ומנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא^e הכי כתוב^e: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדין, לֹא שמיא דיין“. כתבו הכי: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדין, לֹא שמיא דיין“. חזא תוב דהוה כתיב: „בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל חיין^f אנא חמר“. אמר להו: „אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, דנפיל מן דקלא ומית, הכי נמי דדם קטיל ליה? ודימטא לממטא ואשקויה חמרא, חיי? אלא כתובו הכי: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר“. כתבו: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר^h; באתרⁱ דלית חמר, תמן מתבעין סמנין.“

38. Die Bekehrung des Reš Lakīš.

The Conversion of Resh Lakīsh. B. m. 84^a F.

יומא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא ריש לקיש דמייה באיתתא^a, דצייה לרומחא, ^bשוור לירדנא^b אבתריה^e. אמר ליה: „חילך לאורייתא^d!“ אמר ליה: „שופרך לנשי!“ אמר ליה: „אי הדרת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי ויהיבנא לך“. הדר ביה. בעא^e למיהדר לאיתויינהו למניה, ולא אמצי. אקרייה ואיתגיה ושויה גברא רבה. יומא חד^f הוה יחיב^g בית מדרשא וקאמרי: „הסיף והסכין והרומח והפגיון מגל קציר ומגל

HEn. | חיי M חייא F | f B F | H, sed cf. infra. | H היכי כתיבי e
ובאתרא H באתרא i | H. | H לימות B En | למימת g FM
H. | H סבר איתתא הוא = M אדמיר' כאיתת' a | H. | b tr F. |
F. | d Fc. | e H בעיא F. | f > F. | g l. | יחבי e
F. | אברתיה e

יד מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איוהו גמר מלאכתן? ^h ר' יוחנן אמר: ^h משעה שיצרפינו בכבשן^h; ריש לקיש אמר: ^h משעה שיצחצחינו במים^h. אמר ליה: „ליסטאה בלסטיותיה^h ידע“. אמר ליה: „מאי אהנית לי? התם קרו לי רבי, הכא קרו לי רבי“. אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך תחת כנפי השכינה^h?“

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתוהו אמרה ליה: „חוי לדידי!“ לא אשגח בה^j. — „חוי לבניה^k ולבנתיה^l!“ לא אשגח בה^m. קרי עלה: „עובה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחו“^o. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיתבא^p דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמחדדן^q שמעתתיה, נייעול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה^r קאמר, הוה^r אמר ליה: „תניא דמסייעא לך“. ^s אמר ליה: „את^s כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי לי^t עשרין וארבעה קושייתא^u, ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי^v, וממילא^w רווחא שמעתא; ואת^x אמרת: תניא דמסייעא^x לך! אטו אנא^y לא ידענא דשפיר קאמינא?“ הוה אויל קא קרע מניה^z ואמר: „בר לקישא היכא את? בר לקישא היכא את?“ עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Nahmani.

The Death of Rabba b. Nahmani. Ib. 86^a F.

אמר רבינא^a: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחסא^b, דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אולו אכלו ביה קורצא בי מלכא,

^h H B En בליסטאותיה M בליסטאיה F. | ⁱ ליה F. | ^j H ביה F. | ^k I. לבניי. | ^l ? לבנתיי. | ^m F; I. ? לבנתיי. | ⁿ F. | ^o Je 49¹¹. | ^p H דליתייבה F. | ^q HM דו F. | ^r H > F. | ^s F. | ^t ליה F. | ^u B En H יאחא M-יאחא F. | ^v HM פירוקי B En פירוקי F. | ^w B En M ומימלא F. | ^x H. | ^y H אן F. | ^z מיניה F. || 39. ^a כחנא rell. | ^b superser.

אָמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל חליסר אלפי גברי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרגא“. שדרו פריסתקא^e דמלכא אבתריה, ערק^d לצריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבח^e, אול פריסתקא דמלכא אבתריה, ^fאיכלע להווא אושפיוא דהוה ביה^f, אשקיוה תרי כסי ^gודליוה לתכא מקמיה^g, הדר פרצופיה לאחוריה. אתו^h לגביה אמרו ליה: „מאי נעביד? גברא דמלכא הוא“. אמר להו: „הדרוⁱ לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדר^j פרצופיה“. עבדו ליה הכי ואיתסי. אמר: „מידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; מיהו, אי קטלי להווא גברא, לא מודע; אי מצערו ליה, מודע“. עיליה^k לביתיה, אחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אול לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: ^hאם בהרת קודמתי^l לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק^h מאי? אמר ^hהקדוש ברוך הוא: טהור^h, מתיבתא דרקיעא אָמרי: „טמא^h. אָמרי: מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: ^hאני יחיד בנגעים ואהילות^h. אתא שליח אבתריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שמע קלא דריגשא^m באגמא. הוא סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: ^hטהור, טהור^h. ^hיצתה בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתךⁿ בטהרה^h. נפל פיתקא ארישא דאביי: רבה בר נחמני ^hנתבקש לשיבה של מעלה^h. לא הוו ידעי, היכא הוה שכיב. חוו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה^o טולא^p. אולו אשכחו, וספרוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: ^hכל הפורש יהא בנדוי^h. ספרוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא מרקיעא: ^hלכו לביתכם^q לשלום^h. ^rההוא יומא דנח

^c prm פירי. | ^d HM. | ^e codd. inter se omnino differunt. | ^f cf. H. | ^g H. | ^h אתא F. | ⁱ תדורו F. | ^j תדור F. | ^k עילייה F. | ^l rell. | ^m F. - תיך rell. | ⁿ quod deletum est, דגירסיה prm, sed ריגשא F. | ^o H. | ^p חולא F. | ^q rell. - כו F.

נפשיה, דלי ועפא, דלייה להווא מייעא כי רכיב אנמלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „מאי היא?“ אמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני“. אמר לפניו: „ריבוניה דעלטא! רבה דידך, ועלטא דידך; אמאי מחרבת ליה? מיד נח ועפא.“

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.

Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20^b — 21^a M₁.

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: „לימא לן מר מהני מילי מעליה דהוה עביד רב הונא“. אמר ליה: „ביומא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דדהבא, וסייר ליה^a לכולה מתא: כל אשיתא דהוה^b רעיעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבחא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר^c להו^d לגינאי, ובין ליה ושדי ליה לנהרא . . . כי הוה כריך ריפתא, הוה פתח לה לרשא, אמר: „כל דצריך ליעול וליתי“. (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבתא הוה גמיר, הוה^d מומין ליה^d כווא דמיא ותלי ליה^e), אמר: „כל דצריך, ליעול ליתי^f, דלא ליסתכן.“ אמר ליה: „כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפשי בני חילא במחווא“.

b) Ib. 21^a M₁.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: „ניקום ניויל נעביד עיסקא ונקיים^a בנפשין, אפס כי לא יהיה בך אביון^b“. אולו איתיבו^c תחותי ההיא אשיתא רעיעא^d. הוו קא כרכי ריפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה^e מלאך

r H. || 40a. a לה En. | b דהו(ר)ת id. | c M₁c. | d M₁c מלי En. |

e En לה M₁. | f + ולידכי ידיה mg. || 40b. a rell ומקיים M₁. |

b De 15⁴. | c M₁. | d exspectaveris רעיעתא M₁c. | e M₁c. |

לִּחְבֵּרִיהֶ: „תא נשדִּיָּה עליהו ונקטלינהו^f, שְׁמַנִּיחִין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה^h“. אמר ליה אידך: „שבקינהו, דחד מניה קיימא ליה שעתא“. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: „שמע מר מידי?“ אמר ליה: „לא“. אמר: „שמע מינה, אנא הוא דקיימא לי שעתא. § איהדר אזיל § אנא אקיים בנפש^g, כי לא יחדל אביון מקרב הארץⁱ“. עד דאתא אילפא, מלך רבי יוחנן. כי אתא אילפא, אמרו ליה: „אי איתיב מר וגרים, לא מר הוה מליך?“

c) Ib. M.

ומאי קרו ליה נחום איש גם זו? דכל דהוה סלקא ביה, הוה אמר: „גם זו לטובה^h“. וימנא חדא שדרו רבנן דורון לקיסר מלכא. אמרי: בהדי מאן נשדר? אמרי: בהדי נחום איש גם זו, ד^h מלומד בניסין^h. שדרוה בהדיה. אול גנא בהווא דיורא, קמו הני דיוראי שקלו כל מה דהוה בסיפטיהו ומלונהו עפרא. כי מטא להתם, שרינהו^b לסיפטיהו, חונהו דמלו עפרא, אמר: אחוכי קא מחייכי בי^b יהודאי; פקידו^b עליה לְמִיקְטְלִיהָ. אמר: גם זו לטובה. אתא אליהו, אידמי ליה כחד מיניהו. אמר להו: „דילמא מעפרא דאברהם הוא, דהו שדו מיניה גילי והו גירי וחרבי לְמִיקְטְל שְׁנֵאוּהִי (שנאמר^c: יתן כעפר חרבו)“. הווא ההיא^b מדינתא דלא מצו לְמִיכְבְּשָׁה; בדקו מיניה^b עלה, וכבשוה. עיילונהו לבי גנא, ומלנהו^d לסיפטיהו^e אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת^h. אמטו להווא דיורא. אמרו ליה: „מאי אמטית בהדך, דעברו לך כולי האי?“ אמר להו: „מאי דשקלי^b מהכא, אמטאי להתם“. קמו אינהו נמי, אמטו מהווא עפרא. קם מלכא, בדקו וקטלונהו להו לכולהו דיוראי^b.

^f M₁-הי f. | ^g M₁* אי הדר אזיל | ^h M₁c. | ^h M₁c. בנפשאי | ⁱ De 15¹¹. || 40c. a XB En. | ^b M₁. | ^c Is 41². | ^d M₁ ומלינהו | ^e mend. לטיפטיהו En. | ומלונהו

d) Ib. 21^b—22^a M.

אבא אומנא כל יומא אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא,
 לאבוי ממעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי
 למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאבוי, והוה קחלשא
 דעתיה דאבוי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית
 למעבד כעובדי דאבא אומנא“. מאי עובדיה דאבא אומנא?
 כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לחודייהו ודנשי
 לחודייהו, והוה ליה לבושא ^aדאית ביה ביועי ביועי, דכי אתיא
 איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה
 דוכתא דצניעותא מאבראי למרמי ביה פשיטי: דאית ליה, קמי;
 דלית ליה, עייל ונפיק, אתי אזיל, ולא מיכסף. כי הוה חזי
 צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי
 בהלואה^h ואיבראי נפשך^a“. וימנא חדא^a שדור ווגא דרבנן
 למיבדקיה^a, אולו לביתיה, אוכלינהו^a ואשקינהו ומך להו ביסתרין.
 לצפרא כרכינהו^b ואייתינהו לשוקא. ^aאמרו ליה: „לישיימינהו
 מר“. אמר להו: „הכי והכי שוו“. אמרי: „דילמא שוו טפי“.
 אמר להו: „בהכי שקלי להו“. אמרו ליה: „במה חשדתינן?“
 אמר להו: „מילתא דמצוה^h איודמנא להו לרבנן, וכסיפא להו
 למימרא“. אמרו ליה: „לישקלינהו מר“. אמר להו: „מההיא
 שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה^h“. הוה קא חלשא^a דעתיה
 דרבא באבוי, אמרו ליה: „מסתיך דקא מגנא זכותך אכולה
 כרכא“.

e) Ib. 22^a M₁.

רב ברקא חזוואה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אתא אליהו
 איתחזי ליה. אמר ליה: „מאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא
 דאתי?“ אמר ליה: „לא איניש“. אדהכי^a, אתא גברא דסיים
 מסאני אוכמי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אול^b בתריה. אמר ליה: „מאי עובדך?“ אמר ליה: „ונדקנא^c אנא, ואסרנא גברי לחודיהו ונשי לחודיהו, ובלילא רמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי דלא ליתעבד איסורא. כי חוּנא^d בַּת יִשְׂרָאֵל^e דיהבי גוים^f עיניהו עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. וימנא חדא איתרמאי^g הנערה המאורסה^h, בעו למינסה^d; איתאי דורדיא דחמרא, שדאי^e לה בשיפולה^f, אמינא להו: „דשתנא היא.“ — „מאי שנא דסיימת מסני אוכמי?“ — „כי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא; דכי הוה מילתא דצינעא ובעו למיגזר גזירתא, מגלו לי ואמינא להו לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה.“ — „מאי טעמא כי קריתך, לא אתית?“ — „בההיא שעתא הוו גורי גזירתא, אמינא: „ברישא אשמעה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דמילתא.“ אדהכי^a אתו תרי אחריני^g, אמר ליה: „הני נמי בני עלמא דאתי גינהו.“ אמר להו: „מאי עובדיכו?“ אמרו ליה: „אינשי בדוחי^f אנן; וכי חוּנָּן איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בתרי דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא.“

f) Ib. 23^a M₁.

אמר רבי יוחנן: „כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על טקרא זה^h, שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים.“^a אמר: „איפשר^h שבועים שנה^h כחלמא?“ יומא חד הוה קא אויל באורחא, הוא ההוא גברא דקא נָטַע חרובא, אמר: „מכדי חרובא עד שבעין שנין לא טעין; פשיטא לך דחַיִּית שבעין שנין ואכלת מיניה?“ אמר ליה: „ואנא עלמא אשכחתי: כי היכי דשתלי^b לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי.“ איתבי קא כריך^c ריפתא, אתיא ליה שינתיה, נִיִּים. אהדריה ליה משינתא, איכפי מעינא, נִיִּים שבעין שנין. כי קס^c, הוא גברא דקא מנקיט חרובי

^b + M. | איהו M. | ^c ? ונדקנא En; an leg. est ונדוקא B | ונדוקנא M. | איהו +
^d En | ^e MM₁ mend. | ^f Ar. | ^g M. | ^h אחי M. || 40f. ^a Ps 126¹. | ^b En שחלו | ^c rell.

מהוא^d חרובא. אמר ליה: „ידעת מאן שחיל להאי חרובא?“
 אמר ליה: „הכי, אבוה דאבא.“ — „ומאן את?“ — „בר בריה
 דהוא סבא.“ אמר: „ודאי^h שבעין שנין כחלמא. אול לביתיה,
 אמר להו: „בריה דחוני^e המעגל^h מי מקים?“ אמרו ליה:
 „בריה ליתיה, בר בריה איתיה.“ אמר להו: „אנא הוא.“ לא
 המנוה^e. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא
 להו^f שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא,
 כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא.“
 לא המנוה, לא נהגו^g ביה יקרא כד מבעי ליה. בעי רחמי, נח
 נפשיה. (אמר רבה^h: הינו דאמרי אינאשי: „או חברא או
 מיתותאⁱ“.)

g) Ib. 23 M₁.

אבא חלקיה^p בר בריה דחוני המעגל הוה. וימנא חדא
 איצטריך עלמא למטרא, שדור רבנן ווגא דרבנן לגביה למבעא
 רחמי ומיתא מטרא. אוול^a לביתיה, לא אשכחיה. אולו לגביה
 לדברא, אשכחיה דהוה קא רפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא
 אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא
 ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סיים
 מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. ^bכי מטא היומי והגי,
 דלייה ללבושיה^{be}. ^bכי מטא למתא, נפקא דביתוהו לאפיה כי
 מקשטא^b. כי מטא לביתיה, עילא דביתוהו ברישא, והדר עייל
 איהו אבתרה. איתיב, כרך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן:
 „איתיבו כרכו ריפתא.“ פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא
 חדא, ולוטרס תרתי. אמר לה דביתוהו: „ידענא דרבנן^d אמטול
 מטרא^d אתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי רחמי, איפשר דמרצי
 קודשא בריך הוא ואתי מטרא.“ קם איהו בהא וזיתא, ודביתוהו
 בהא וזיתא; קדים סליק עננא מזויתא דביתוהו. נחית, אמר

^d En. | ^e — | ^f En. | ^g En. | ^h רבא | ⁱ En. |
ⁱ M₁. || 40g. ^a M₁^c. | ^b M₁^c; tr ord M₁^{*}. | ^c M. | ^d אמטול
 M₁. | ^e En. ולמטרא

להו: „מאי^f אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שדרינן לגביה דמר למבעא רחמי ומיתיג^g מטרא“. אמר להו: „ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא^h חלקיה^h“. אמרו ליה: „ידעינן דמטרא מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הני מילי דתמיהא לן טובא! מאי טעמא כי יהינן ליה שלמא למר, לא אסבר לן אפי?“ — „אגיד יומא הואי, אמינא: לא איפגרי“. — „מאי טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ — „טלית שאולה היא^h: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה לי¹“. — „מאי טעמא כלל אורחא לא סיים מר מסאניה, כי מטא מר מייא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חוינא, במיא לא קא חוינא“. — „מאי טעמא כי מטא מר היומי והגי, דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „זה מעלה ארוכה^k, וזה אינו מעלה ארוכה^h“. — „מאי טעמא נפקא דביתו דמר לאפיה כי מקשטא?“ — „שלא אתן עיני באשה אחרת^h“. — „מאי טעמא עילא איהי ברישא, ומר אבתרה?“ אמר להו: „לא בדיקיתו לי“. — „מאי טעמא לא אמר לן מר: כרוכו ריפתא^l“. — „לא הוה נפישא רפתא^a, ואמינא: לא אחזיק בהו ברבנן טובת חנם^h“. — „מאי טעמא יהיב¹ ליה לקשישא חדא, ולוטרדא תרתי?“ — „האי קאי בביתא, והאי קאי בבי מדרשא“. — „מאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא וזיחא דהות קימא דביתו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא ומקרבה הנייתה^m“(אי נמי, „הנך ביריוני דהוו בשיבבותי, אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי בתיובתא“)^m.

h) Ib. 24^b—25^a M₁.

אמר רב יהודה אמר רב: ^hבכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: כל העולם כולו אינו נוון אלא בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו קב חרובין מערב שבת לערב שבת^h. כל מעלי

x כולא En M | j En M ליה M₁. | i M | h rell. | g מיתיג M₁. | f מאי rell. | k הוא quod sequitur deletum est. | l יהב En. | m > M.

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אויל אחוי, טאי האי. אולא אשכחתי לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a לישא^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d לך ריפתיך^d“ (תנא: ^hאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלומדת בניסין^h).

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניוא להו לצדיקי דעלטא דאתי בעי רחמי דליתנון לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חואי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, ^gואינהו^g על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^hגדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא־שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבתא חון[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כוזא דמשחא לכווא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „בתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: ^hהיתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h.) הוה^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביתא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בניתי ביתא, ולא קא מטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכו^g.“ אמר לה: „איכו^g, איכו^g, נימטו^h כשוריך.“ (תנא: ^hפלימו^p אומר:

40h. ^a = En דמלי M. | ^b לירשא M. | ^c איתרי M איתחאי ArM. | ^d M. | ^e M₁^c. | ^f בחילמיה M₁. | ^g mg. | ^h ואיהו EnM. || 40i. ^a דהו(ו)ת XB EnM. | ^b לה G. | ^c איתחילף M₁ איתחילף EnM. | ^d הוירין M הוירין M₁. | ^e XB En. | ^f rell. | ^g Gvid XB ארבו EnMM₁. | ^h XB MM₁ לימטו En אימטו G.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^h. ואמרי לה: ^{hi}סניפין עשאום^{hi}.

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד טילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחוויה דבכא וחיך ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: „אמאי בכית וחיכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?“ אמר להו: „אתא שכינה^h, אמרי קמיה: רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיזיל^h בהאי דוחקא?“ אמר לי: „ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעחא דמווני!“ אמרי קמיה: „כולי האי, ואיפשר? — שני דחי נפשי, או דחינא?“ אמר לי: „דחיית“. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יִהֲבֵת לי?“ — יִהֲבֵנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשית בהו ירך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?“ — אמר לי: „ולחברך מאי ניתיב להו?“ אמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: „אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.“

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b—57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפתד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק^b חריב ביתר. ||

i M₁. || 40k. a G. | b EnM₁ ונפיק G. | c EnMM₁ ואיזיל G. | d Ge. | e EnMM₁ א(ר)גרו || 41. a Pr 28¹⁴. | b En Ar. דריספק.

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אויל אחוי, מאי האי. אולא אשכחתיה לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a ליששה^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d לך ריפתיך^d.“ (תנא: ^hאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלוטדת בניסין^h).

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניזא להו לצדיקי דעלטא דאתי בעי רחמי דליתנון לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. תזאי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, גואינהו^g על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^hגדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבתא חו[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כוזא דמשחא לכוזא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „^hבתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: ^hהיתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h.) הוה^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביתא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בניתי ביתא, ולא קא מטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכו^g.“ אמר לה: „איכו^g, איכו^g, ניטטו^h כשוריך.“ (תנא: ^hפלימו^p אומר:

40h. ^a = En דמלי M. | ^b לירשא M. | ^c איתרי M איתחאי ArM. | ^d M. | ^e M₁c. | ^f בחילמיה M₁. | ^g mg. | ^h ואיהו EnM. || 40i. ^a ת(ו)הו EnM. | ^b לה G. | ^c איתחילף M₁ איתחילף EnM. | ^d הווייך M הוירא M₁. | ^e En. | ^f rell. | ^g Gvid EnMM₁. | ^h En אימטו MM₁ G.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: וזה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^h. ואמרי לה: ^{hi}סניפין עשאום^{hi}).

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחזיוה דבכא וחיין ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: „אמאי בכית וחייכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?“ אמר להו: „אתא שכינה^h, אמרי קמיה: רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיויל^h בהאי דוחקא? אמר לי: ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דמווני? אמרי קמיה: „כולי האי, ואיפשר? — שני דחי נפשי, או דחיינא?“ אמר לי: „דחיית“. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יתבת לי?“ — יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשית בהו ירך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?“ — אמר לי: „ולחברך מאי ניתיב להו?“ אמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.“

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b—57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק^b חריב ביתר. ||

i M₁. סנאפי הוה || 40k. ^a דחיקא G. | ^b EnM₁ ונפיק G. | ^c EnMM₁ ואיויל G. | ^d Ge. | ^e גרו(י)א EnMM₁. || 41. ^a Pr 28¹⁴. | En Ar. דדיספק ^b.

אֶקְמָצָא וְכִי קְמָצָא חֲרִיב יְרוּשָׁלַם, דִּהְוָא גְּבֵרָא דִּרְחֻמִּיָּה,
 קְמָצָא וּבְעִיל דְּבִבְיָה בִּר קְמָצָא עֲבַד סְעוּדָתָא, אִמְר לְשִׁמְעִיָּה:
 „וְיֵל אִיִּיתִי לִי קְמָצָא“. אִל אִיִּיתִי לִיָּה בִּר קְמָצָא. אַתָּא
 אִשְׁכַּחִיָּה דִּהּוּה יִתִּיב, אִמְר לִיָּה: „מְכַדִּי הִהוּא גְּבֵרָא בְּעִיל דְּבִבְיָה
 דִּהְוָא גְּבֵרָא הוּא, מַאי בְּעִית הַכָּא?“ א”ל: „הוּאִיל^h וְאַתָּאִי,
 שְׁבִקוּ, וְיִהִיבְנָא לָךְ דְּמִי דְּאִכִּילְנָא וּשְׁתִּינָא.“ א”ל: „לֹא.“ —
 „יִהִיבְנָא לָךְ דְּמִי פִלְגָא דְּסְעוּדָתִיךְ“. א”ל: „לֹא.“ — „יִהִיבְנָא
 לָךְ דְּמִי כּוֹלָא סְעוּדָתִיךְ“. א”ל: „לֹא“. נִקְטִיָּה בִּידִיָּה וְאַפְקִיָּה.
 אִמְר: „הוּאִיל וְהוּו יִתְבִּי רַבֵּנן וְלֹא מַחֲזִי בִּיָּה, אִיזִיל אִיכּוֹל בְּהוּ
 קוֹרְצָא בִּי מִלְכָּא“. אִל אִמְר לִיָּה לְקִיסְר: „מִרְדּוּ בִּךְ יְהוּדָאִי.“
 א”ל: „מִי יִימֵר?“ א”ל: „שְׁדֵר לְהוּ קָרְבָּנָא, חֲוִית אִי מְקָרְבִּי
 לִיָּה.“ אִל שְׁדֵר בִּידִיָּה עֵיגְלָא תִילְתָּא^e. בְּהַדִּי דְּקָאֲתִי, שְׂדָא בִּיָּה
 מוּמָא בְּהִנֵּיב שְׁפָתִים^h (וְאִמְרִי לָהּ: בְּהִדּוּקִין^d שְׁבַעִין^h), דּוּכְתָא
 דְּלִדִּידֵן מוּמָא וְלִדִּידֵהוּ לֹאֻ מוּמָא. סְבוּר רַבֵּנן לְקִרּוּבִיָּה מִשּׁוּם
 שְׁלוֹם מַלְכוּת^h. אִמְר לְהוּ ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם: „יֵאֱמָרוּ, בְּעִילִי
 מוּמִין קָרְבִּין לְגַבִּי מוּבַח^h.“ סְבוּר לְמִיקְטִלִּיָּה, דְּלֹא לִיזִיל וְלִימָא.
 א’ לְהוּ ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם: „יֵאֱמָרוּ, מְטִיל מוֹם בְּקִדְשִׁים
 יִהְרַג^h.“ א”ר יוֹחָנָן: ^hעֲנֻתָנוּתוֹ שֶׁל ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם הַחֲרִיבָה
 בִּיתָנוּ וּשְׂרָפָה אֶת הֵיכְלָנוּ, וְהִגְלָתָנוּ מֵאַרְצֵנוּ^h. || שְׁדֵר עֵילוּיָהוּ לְנִירוֹן
 קִיסְר. כִּי אַתָּא, שְׂדָא^e גִּירָא לְמִזְרַח^h, אַתָּא וְנִפְל בִּירוּשָׁלַם; ^fלְמַעַרְב^h,
 אַתָּא נִפְל בִּירוּשָׁלַם^f; ^hלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם^h, אַתָּא נִפְל בִּירוּשָׁלַם.
 א”ל לִינוּקָא: „פְּסוּק לִי פְסוּקָךְ.“ א”ל: „וְנָתַתִּי אֶת נִקְמָתִי בְּאִדּוּם
 בִּיד עַמִּי יִשְׂרָאֵל^g.“ ^h(וְהִהוּא יִנוּקָא הוּא מְגַמְגֵּם בֵּין, בְּאִדּוּם וּבִין
 בְּאִדָּם).^h אִמְר: „קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְחַרּוֹבִי בִיתִיָּה, וּבְעִי
 לְכַפּוּרִי יִדִּיָּה בִּהְוָא גְּבֵרָא!“ עֵרָק וְאִל אִיגִיָּר, וְנִפְק מִיְנִיָּה ר’
 מַאִיר. || שְׁדִרְיָה עֵילוּיָהוּ לְאַסְפְּסִינּוּם, אַתָּא צֵר עֲלָה תִלְתָּ שְׁנִי.
 הוּו בְּה הִנְהוּ תִלְתָּא^f עֲתִירִי: נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוֹרִיוֹן וּבֶן כִּלְבָּא שְׁבוּע
 וּבֶן צִיצַן [ת] הַכֶּסֶת ... חַד אִמְר: „אַנָּא וְיִינָנָאⁱ לְכוּ בְּדַחִיטִי וּשְׁעִרִי“;

c En. | d Ar. | e M. | f En. | g Ez 25 14. | h > En. | i En. זיננא.

וחד אמר: בדמשחא ומילחא; וחד אמר: בדציבי. ושבחו רבנן
 לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמעיה,
 בר מציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי
 דציבי). הוה^f להו מיון עשרין וחדא שתא. || הוה בהו הנהו בריוני.
 אמרו להו רבנן: „ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו“. לא שבקונהו^f.
 אמרו להו אינהו: „ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו“. אמרו להו
 רבנן: „לא מסתייעא מילתא“. קמו קלונהו להנהו אמברי, והוה
 כפנא. || מרתא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה,
 אמרה: „אייתי לי סמידא“. אדאול, אודבן. אמר לה: „סמידא
 ליכא, חיור[תא] איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. אתא אמר לה: „חיורת[א] ליכא, גושקרא איכא“. אמרה
 ליה: „זיל אייתי“. אדאול, אודבן. אתא אמר לה: „גושקרא
 ליכא, קמחא דשערי איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. הוה שליפא מסאנא, אמרה: „איפוק ואחוי אי משכחנא
 מידי למיכל“. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה^h. קרי עלה רבן
 יוחנן בן זכאי: „הרכה בך והענוגה וגו“^k. (ואיכא דאמרי:
 גרונת^h אכלה מדרבי צדוק, ומתה^h. דר' צדוק איתיב ארבעין
 שנין בתעניתא¹. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחוי מאבראי; וכי
 הוה ברי, מייתו ליה גרונר[ות], מייץ מיהו ושדי להי). כי הוה
 ניהא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שריתיה בשוקא. אמרה:
 „האי למאי מבעי לי?“ והיינו דכתיב^m: „כספם בחוצות ישליכו
 וגו“¹. || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן
 בן זכאי הוה. שלח ליה: „תא בצנעא לגבאי“. אתא אמר ליה:
 „עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?“ „א“ל:
 „ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי.“ „א“ל: „חוי^f
 לי תקנתא לדירי; איפוק, איפשר דהוי הצלה^h פורתא“. „א“ל: „נקוט
 נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה;
 ואייתי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי
 דחייא קליל מטיתא“. עבד הכי. ^hנכנס בו רבי אליעזר מצד

^k De 28⁵⁶. | ¹ דלא לירחוב ירושלם + | ^m Ez 7¹⁹.

אחד, ורבי יהושע מצד אחד^h. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „יאמרו: רבן דקרו^h.“ בעו למדחפיה, אמר להו: „יאמרו: רבן דחפו^h.“ פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא.“ א”ל: „מיחייבת תרי קטלי: חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא; ועוד^h, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אחית לגבאי?“ א”ל: „דקאמרת, לאו מלכא אנא, סבראⁿ מלכא את; אי לאו מלכא את, לא מימסרא ירושלם בידך, דכתיב: ^pוהלבנון בִּפְאִדִיר יפול^h, ואין, אדיר, אלא מלך^h, שנאמר^q: והיה אדירו ממנו^r; ודקאמרת, אי מלכא אנא, אמאי לא אחית לגבאי?, בריוני^s דאית בן^s לא שבקין.“ א”ל: „אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון^h?“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): משיב חכמים אחור ודעתם יסכל^t; איבעי ליה למימר: שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא^t שבקין לה.) אדהכי, אתא פריסתקא, א”ל: „קום, דמית קיסר, ואימנו חשיבי דרומאי לאותובך ברישא.“ הוה סיים מסאניה חדא, בעי למסיימיה לאחרינא, לא עייל; בע[א] למישלפיה לאידך, לא נפק. א”ל: „לא תצטער, דכתיב: ^uושמועה טובה תדשן עצם.“ א”ל: „מאי תקנתיה?“ — „ליתי איניש דלא מייחבא דעתך מיניה, וליחלוף קמך, דכתיב^v: ורוח נכאה תיבש גרם.“ עבר הכי, עייל. — „ומאחר^h דחכימיתו כולי האי, אמאי לא אתיתו לגבאי?“ א”ל: „ולא אמרי לך?“ — „אנא נמי אמרי לך.“ א”ל: „מיזל אוילנא, ואיניש אחרינא משדרנא.“ א”ל: „בעי מינאי מילתא, ואחן לך.“ א”ל: „התן לי יבנה וחכמיה^h, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק.“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): משיב חכמים אחור ודעתם יסכל^t; איבעי ליה למימר: שבקינהו האי וימנא. והוא סבר: דילמא

ואין לבנון אלא + r | ^q Je 30²¹. | ^p Mc. | ^o Is 10³⁴. | ⁿ אִיבְרָא M. | ^s אִיבְן דִּיבְן ^{En}. | בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּי הָהָר הַטוֹב הַזֶּה וְהַלְבִּנוֹן ^{En}. | ^t Is 44²⁵. | ^u Pr 15³⁰. | ^v ib. 17²².

כולי האי לא יהבו^w, והצלה פורתא נמי לא הויא. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? — יומא קמא אשקוה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוסקא, למחר מיא דקימחא, עד דרויח מייעיה פורתא פורתא. . . .

אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא. דהוו נהיגי כי הוו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, כלומר: פרו ורבו כתרנגולין^h. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונהו מיניהו; נפול עליהו, מחונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר: רבוני דעלמא כולי! אי ניחא קמך, לא תמסריה לההוא גברא לדידיה ולמלכותיה ביד[יה] דחד גברא. “אכשליה פומיה לההוא בר דרומא ואמר: הלא אתה אלהים ונתתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו. ^x (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמהו.) על ל^h בית הכסא^h, אתא דרקונא, שטמיה לכרכשיה. אמר: הואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקינהו האי וימנא. שבקינהו, ואול^f. איודקור, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחוי ביליונא^f דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: [מיחד[א]] קא חדו לי. הדר אתא עליהו. א”ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילוותא, ובהך גיסא הלולי וחינגי, ולא הוו ידעי הני בהנך והנך בהני. . . .

אשקא דדייספק חריב ביתר. דהוו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שתלי ארוא, ינוקתא תו שתלי תורניתא, וכי הוו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גנא. יומא חד הוה קחלפה ברתיא דקיסר, איתבר שקא דדייספק. קצו ארוא ועיילו לה. נפול עליהו, מחונהו. אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עילווייהו.

^w + M; est alt lectio. | ^x Ps 60¹².

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories.*B. b. 73^a—74^b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיה^a דגלא תלת מאה פרסי, ומנא חדא דלינן גלא וחיותיה בי^b מרבעתיה דכוכבא, והוה כי מיבוק^c ארבעי גריוי חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קלי לן מהבלא. רמא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבקת מידי בעלמא דלא חריבתיה?“ אמר ליה: „תא חוי בגבורתיה דמריך, דאפלו כמלא חוטא דחלא^d לא עברי; שנאמר^e: האותי לא תיראו נאם, י.“.

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דאתי^f לטבועי ספינתא אית ליה ברישיה כי ציצתא דנורא חורא, ואית להו^g אילואתא דחקיק עליהו, ^hאיהא אשר אהיה י, צבאות^h, ומחינן ליה בגויהו^h, ונייח.

ואמר רבא: לדידי חוי לי הורמיוⁱ בר לילואתא^k דהוה קא משואר אקובנאה^l דמחוא, ורהיט פרשא בי רכבי סוסיא מתתאי ולא יכיל ליה. ומנא חדא סרגי^m ליה תרתי כודניאתא אתרי גשרי דאנגגⁿ, ושוור מהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מוגי מיא בדיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף^o נטופתא^p מיניהו. והווא יומא, יעלו שמים ירדו תהומות^q. שמע^r מלכותא עילוה וקטעתיה^s.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי אווילא^t בר יומיה דהוה ^hכהר תבור^h (והר תבור כמה הוי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה תלתא פרסי, בי מרבעיה^u דרישיה פרסא ופלגא; ורמא כפותא וסכריה לירדנא.

42. ^a pr > H. | ^b l. לברי. | ^c H* = M cf Ar. | ^d H. דחרדלא | ^e Je 5²². | ^f H. דאתי | ^g l. לן. | ^h H. בגויה | ⁱ = Ar cf RŠbM, Ar. סרגי | ^m = Ar. | ^k ליליאת' | ^l = Ar. | ⁿ דורנג | ^o = Ar. | ^p = En. | ^q Ps 107²⁶. | ^r שמע | ^s = M. | ^t He = M. | ^u + דראימא, sed del.

ואמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי ההיא^v אקרוקתא דהויא^v כי אקרא דהגרוניא (ואקרא דהגרוניא כמה חוי^w? שיתין בתי). אתא תנינא בלעה, אתא פשקצא^x בלעת^y לתנינא, וסליק ויתב באילנא. תא חוי חיליה דאילנא כמה חוי. (אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דהואי התם לא הימני.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא ליה לההוא כוורא דעילא ליה אכלה טינא באוסיה, ומית, ואגדיה^z מיא ושדייה^a לגודא: חריבו מיניה שתין מחווי, אכלו מיניה שיתין מחווי^b, מלחו מיניה שתין מחווי, מגולגלא דעיניה עבדי תלת מאה גרבי משחא. לישראל כי הדרינן ואתינן, הוה^c קא מנסרין מגרמיה קורי למבניקה להנך מחווי.

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא לההוא כוורא דיתב^d חלתא על גביה, וקדח עליה חיורתא. סברין דיבישתא הוא, וסלקינן לישנין ואפינן. חס גביה^e דכוורא, ואיתהפך; ואי לאו דהות ספינתא מקרבא לן, הוה מטבע^f לן. ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא ואולא ספינתא בין שיצא לשיצא דכוורא תלת יומי ותלת לילואתא, איהו בדלא^g ואנן בשפלא^g. (ודילמא אמרת לא מסגינא ספינתא טובא? כי אתא רב דימי, אמר: ^hכי חס^h קומקומא, סגינא ספינתא שיתא פרסי. ואיכא דאמרי: שדיⁱ גירא פרשא, ולא יכיל לה^j. אמר רב אשי: ההוא גולדנא דימא הוא, דאית ליה תרי שיצי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא, וחוינא לההיא צפורתא^k דהוה קימא עד קרסולה במיא, ורישיה^l מטי לרקיעא. סברנא דליכא מיא דנפישין^m, בעינא למיחת לצנוני נפשין. נפק בת קלא ואמרה לן: „הכא בעיתו לצנוני

^v IBM (הוא H En, דהוה H En). | ^w חויא IBM. | ^x = Ar. | ^y ובלעיה Mar. | ^z ואדחיה IBM. | ^a ושדייה id. | ^b זא H. | ^c pl. M. | ^d דיתבא IBM. | ^e rell גבה H. | ^f עא H. | ^g = M. | ^h rell. | ⁱ cf. IBM. | ^j שדיא H. | ^k צפרתא En. | ^l sic omn. | ^m שן H.

נפשיכו, דנפל ליה חצינא דבי נגרי שבע^h שנין ולא מטא ארעא?^q
 ולא משום דעמיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי:
 ההוא ^hויו שדי^h הוה, דכתיב^o: וויו שדי עמדי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא
 וחוינא להנך אוווי דינתור גדפיהו משומניהו, ונגיד ואתי חוטא
 דמשחא מיניהו. אמרי להו: „אית לן בגויכו חולקא לעלמא
 דאתי?“ חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גדפא. כי אתאי
 לקמיה דרבי אלעזר, אמר לי: ^hעתידין ישראל ליתן עליהן דין^h.
 אמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא,
 והוה בהדן ההוא טייעא דהוה טורח בעפרא, אָמר: האי אויל
 לדוכתא פלן, והאי אויל לדוכתא פלן. הבנן ליה עפרא אמר:
 „מרחקיתון ממא תמניא פרסי.“ הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון^p
 תלתא^q פרסי. הפכינן ליה עפרא, ולא יכלינן ליה.

אמר לן: „תא אחוי לכו ^hטתי מדבר^h“. אולאי וחואי
 דדמוכי כמאן דמיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן
 בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט רומחא בידיה, ולא נגע
 ביה^r. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן.
 אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי,
 דמאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה.“ הדרין ליה וסגינן.
 כי אתאי לבי מדרשא, אָמרי לי: „כל אבא חמור^h כל בר חנה
 סיכסא. מכדי הנך חוטין וחלייתא אי ^hכבית שמאי^h אי ^hכבית
 הלל^h, הוה מיבעי לך למיטנינהו ומיתי ומימר.“

אמר לן: „תו אחוי לכו ^hהר סיני^h“. אולאי וחואי דהדרי
 עקרבי כחמרי לובייתא. נפק בת קלא ואמרה: ^hאוי לי שנשבעתⁱ;
 ועכשוו שנשבעתⁱ, מי מפר לי^h? כי אתאי לבי מדרשא, אמרו:
 „כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: ^hמופר לך,
 מופר לך^h“. ואנא סברי: דילמא שבועה ד^hדור המבול^h הוה.
 (ורבנן? — אוי לא לימא.)

ⁿ prm הא rell. | ^o Ps 50¹¹. | ^p מרחיקיתון H. | ^q חלה M. |
^r rell H ביה = ביה.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרת. אחוי לן^s ההוא
 בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעמרא,
 אמשייה^t במיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה^s; איקלי ואיחרך.
 אמר לי: „אצית איזי מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי:
 „משה ותורתו אמת והן בדאין^k.“ אמר לי: „כל תלתין יומין
 מהדרא להו גיהנם כ^hבשר בקלחת^h, ואמרי הכי: „משה ותורתו
 אמת, והן בדאין^h.“

אמר לן: „תו אחוי לכו, היכא דסחיף^u רקיעא עילוי ארעא.“
 אחוי לן. חואי לההיא כנחא, שקלתה^v לסלתאי ואנחתה בגווה.
 עד דצללי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה^w. אמרי: „דילמא^h חס
 ושלום^h גנבי איכא הכא.“ אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא,
 הדר גלגלא לדוכתיה ושקלת ליה.“

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא הוה קא אוילנא ב^hספינה^h
 ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמין עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא
 מתרי^x זימיה^y כתרי מברי^z דסורא.

רב ספרא משתעי: זמנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי
 הדוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחוקק^a עליהו:
 „אני בריה קלה שבים^h, והוינא תלת מאה פרסי, ומומן לפומיה
 ד^hלויתן^h.“ (אמר רב אשי: ההוא עיוא דימא הוא וכחישא^b).
 רבי יונתן משתעי: זמנא חדא הוה אוילנא ב^hספינה^h, וחוינא
 לההיא קרטליתא דהוה מדבק בה^h אבנים טובות ומרגליות^h, והדר
 לה מינא דכוורא דשמיה כרשי^c. נחית בר אמודאי לאיתויי^d,
 בעא למקטליה. סליק, דרא זיקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא
 ואמרה: „מאי עב[י]דתיכו בהרי קרטליתא דדביתו דרבי חנינא בן
 דוסא, דאית בה תכלתא דשריא^e חוטי לצדיקי לעלמא דאתי?“

^s cf Ar nomine אחרים | ^t וטמשיה Ar. | ^u פא H. |
^v מתרחי^x | ^w = M חיה H. | ^x שקלתיה En שקליהה BM שקלחא
 M מיכרי^z Ar^v | ^y En cf RŠbM. | ^z Ar^v | ^a וחיקק rel. |
 Gerš^{ms}. | ^b סברי Ar ed. pr. #V סברי En מכרי
 M. | ^c כריש Ar כרישא BM כרשא | ^d לאיתוייה M. |
 דשדיא l. ^e

רבי יהודה הינדואה משתעי: זמנא חדא הוה קא אוילנא
בספינתא וחוינא להווא^f אבן^h טבא^g דהדר לה תנינא, נחית בר
אמודאי ואיתי לה, ואתא תנינא וקא בלעה לספינתא. אתא
פשקצא וקטליה, איתהפיכו מיא לדמא. אתא תנינא חבריה,
שקלה^h, אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בלע לספינתא,
הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה^h ופרח. בהדי דקא
פרח, נפלה בספינתא עילוי הנך צפוריⁱ דהוו מליחי. חיינ,
שקלוג ופרוח. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: זמנא חדא הוה קא
אוילנא במדברא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה
עילוי עשבי וחלמה. איתנין ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אתאי,
הוה קא מלחשן^j גומרי. כי אתא^k [י] לקמיה דאמימר, אמר לי:
„עשבי סמחרי הוה, וגומרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2^a—3^a M.

תנא היכא קאי, דקתני, מאמתי? ותו, מאי שנא דתני,
בערבין, ניתני, בשחרין? ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב^a:
בשכבך ובקומיך, והכי קאמר: ^hזמן קרית שמע^h דשכיבה^h
אימת? ^hמשעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן^h. || ואיבעית
אימא: תנא יליף מ^hבריתו של עולם^h, דכתיב^b: ויהי ערב ויהי
בקר יום אחד. || אי הכי, סיפא דקתני: בשחר מברך שתים
לפניה ואחת לאחריה, בערב שתים לפניה ושתים לאחריה,
ניתני, בערב? ברישא? — תנא ^cתני, ערבית? ברישא^c וקדר
תני, שחרית, ואדקאי^d ב, שחרית? מפרש כל מילי ד, שחרית,
וקדר מפרש מילי ד, ערבית.

f M. ההי' | g טוב' M. | h MEn ליה H. | i ציפריi rell. | j mg
מלחשן H | להי' M. || 43a. a De 6⁷. | b Ge 1⁵. | c ordo verborum Mc. |
d & pr superser.

מתני^e. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן^f [מִבְּדִי, כהני מאימת קאכלי בתרומה^h? ^hמצאת הכוכבים^{hf}; ניתני, משעת צאת הככבים! — מילתא אגב אורחיה קמשמע לן, דכהני^g אימת אַכְלִי^h בתרומתן^h, משעת צאת הככבים. ויהאⁱ קמשמע לן, דכפרה^h לֹא מעכבא להוⁱ, בְּדִתְנָא: ,ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים^j ביאת שמשו מעכבתו לאכול בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו לאכול בתרומה. || וממאי דהאי, ובא השמש וטהר^h ביאת שמשו^{hk} הוא, ומאי, וטהר, טהר יומא, ודילמא^h ביאת אורו^{hk} הוא, ומאי, וטהר, טהר גברא? אמר רבא בר רב שילא: ^hאם כן^h, ליכתוב קרא, ויטהר ואחר יאכל מן הקדשים, מאי, וטהר? שמע מינה ביאת שמשו הוא, יומאי, וטהר? טהר יומאⁱ, בְּדִתְנָא מרי אִינְשִׁי: , אִינְעִרְבִי^m שימשא ואידְבִי יומא. במערבא האי דרבה בר רב שילא לא שמיע להו, ובעו לה מיבְעָא: האי^m, ובא השמש וטהר ביאת שמשו הוא, ומאי, וטהר, טהר יומא, או^m דילמא ביאת אורו הוא, ומאי, וטהר, טהר גברא? ופשטו^o לה^p מְבַרְיָתָא, מדקתני בברייתא: סימן לדבר, עד צאת הככבים, שמע מינה, ביאת שמשו הוא, ומאי, וטהר, טהר יומא.

אמר מר: משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן. ורמיניה: מאמתי קורין את שמע בערבין? משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח ועד שעה שעומד ליפטר מתוך הסעודה. סיפא ודאי פליגא אמתניתין, רישא מי אַמְרִינן דְּפְלִיגָא אמתניתין? — דילמאⁱ עני, וכהן, חד שיעורא הוא. || ו,עני, ו,כהן, חד שיעורא הוא? ורמיניה: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבין? משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן בערבי שבתות, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים: משעה שהכהנים זכאין לאכול

^e sup ras. | ^f mg. | ^g Mc דכהנין M*. | ^h אַכְלִי Mc אוכלין M*. | ⁱ superscr. | ^j Le 22⁷. | ^k tr Ar; lectio Ar. in laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | ^l M*. | ^m sic vocal. instruct. | ⁿ Mc. | ^o ופשיטו M ופשיטו sic voc. instr. Mc. | ^p ליה M.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הככבים. ואף על פי שאין ראייה לדבר, זכר לדבר; שנאמר^q: ואנחנו חציים^r עשים במלאכה וחצים מחויקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הככבים; ואומר^s: והיה^t לנו הלילה לטמשמר, והיום לטמלאכה. (מאי ואומר? — וכי תימא, מעלות השחר לא יממא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום^h בנין בית המקדש^h אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע, והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה). קסלקא דעתך ד^h, בני אדם בערבי שבתות^h היינו, עניים, ואי סלקא דעתך, עניⁱ וכהןⁱ חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד, עניⁱ לחוד, ושיעורא ד, כהןⁱ לחוד! — לא לעולם^h, עניⁱ וכהןⁱ חד שיעורא הוא^f ורוב בני אדם^h לאו היינו עניים^f. || ו, עניⁱ וכהןⁱ חד שיעורא הוא? ורמינהי: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים^v לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו בטלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב. ואי סלקא דעתך, עניⁱ וכהןⁱ חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד, עניⁱ לחוד, ושיעורא ד, כהןⁱ לחוד? || הי מינייהו מאוחר^h? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד, עניⁱ מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד, עניⁱ מוקדם^h, רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד, עניⁱ מאוחר, שמע מינה! אמר מר: א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר^f: מי סברת א^h בין^w השמשות^h דידך קאמינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאמינא, דאמר: ^h בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא^h. || במאי קמיפלגי? — בבית השמשות

^q Ne 4¹⁵. | ^r > text mas. | ^s ib.¹⁶ | ^t והיו text. mas. (cf Norzi). |

^u > text. mas.; cf v. 10 | ^v seq נכנסין | ^w Mc; אבית M* vid.

קמיפלגי; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הוי, ^hהילכך, מבעוד יום טובלין^h; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו. || קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי ואליבא דרבי מאיר. || קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102^b—104^a M₁.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יקנה; ושמואל אמר: ינהק; ורבה אמר: ינהק; ולוי אמר: קנה; ^aורבנן אמרי: קנה^a; מר בריה דרבנא אמר: נקה; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נהיק. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „ילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך? ^h“ שלח ליה^b: „כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נהיק“. || אמר ר' חנינא: ^hמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מליון את המלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס^h. || היכי דאיבא זמן^h, היכי עביד? אביי אמר: יקנה; רבא אמר: יקנהו. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקמיה ^hמאור ובשמים^h, שקל ובריק אבשמים ברישא. אמרי ליה: „והא בית שמאי ובית הלל דמודו, ברישא מאור, ^hואחר כך^h בשמים (דתנן^c: בית שמאי אומרי: נר ומוזון בשמים והבדלה; ובית הלל אומ': נר בשמים מוזון והבדלה)“! עני רבא בתריה: „ו, דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המוזון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על מה נחלקו? — על המאור ועל הבשמים, שבית שמאי אומ': מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומ': בשמים, ואחר כך מאור^h. ואמר ר' יוחנן: ^hנהגו העם כבית הלל^h, ואליבא דר' יהודה^d“.

רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא, בריך רבא אכסא קמא ואכסא דברכתא. אמר ליה: „למה לך? הא בריכנא חדא זמנא!“ אמר ליה: „כי הוינן בי ריש גלותא, הכי עבדינן“. אמר ליה: „בי ריש גלותא, ספק^h מיתו לן, ספק לא מייתו לן; הכא, קמן מנח, ודעתין עילויה!“ אמר ליה: „אנא דעבדי כתלמידי דרב: דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב ייבא סבא; אמרו ליה: „הבו נברוך!“ ולבסוף אמרו ליה: „הבו נישתי“. אמ' להו: „הכי אמר רב: כיון דאמריהו, הבו ניברוך“, איתסר לכו למישתי.“

אמימר ומר ווטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב אחא בריה דרב אשי. אמימר בריך אכל כסא וכסא; מר ווטרא בריך אכסא קמא ואכסא דברכתא; רב אשי בריך אכסא קמא, ותו לא בריך. || אמר רב אחא בריה דרבא: „אנן כמאן נעביד?“ אמימר אמר: „אנא מימלך אנא“. מר ווטרא אמר: „אנא דעבדי כתלמידי דרב“. רב אשי אמר: „לית הילכתא כתלמידי^f דרב; דהא^h יום טוב אחר השבת^h, ואמר רב: יקנה“. — ולא היא, התם לא עקר דעתיה ממשתיא, הכא עקר דעתיה ממשתיא. || כי^g מטא לאבדולי, קם שמעיה, אדליק אבוקה^h משרגא. אמ' ליה: „והא מנחא שרגא!“ אמ' ליה: „שמעא דעתא^h דנפשיה עביד“. אמ' ליה: „אי לאו שמיע ליה מיניה דמר, מי הוה עביד?“ אמ' ליה: „ולא סבר לה מר להא דאמ' רבא: „אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר^h“? || פתח ואמר: „המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לגוים^h וכו'“. אמר ליה: „למה לך כולי האי? והא אמ' רב יהודה אמ' שמואל: „המבדיל בין קדש לחול“ זו היא הבדלתו של ר' יהודה הנשיא^h“. אמר ליה: „אנא כי הא סבירא לי, דאמ' ר' אלעזר אמ' ר' הושעיא: „הפוחת לא יפחות משלש, והמוסיף לא יוסיף על שבע^h“. אמר ליה: „והא מר לא תלת אמר, ולא שבע אמר!“ אמ' ליה: „בין יום השביעי לששת

ימי המעשה, מעין חתימה היא^h. דאמ' רב תחליפא בר אבימי
 אמ' שמואל: ^hהמבדיל צריך שיאמר מעין חתימתה סמוך
 לחתימתה^h. ופומבדיתאי אמרי: ^hמעין פתיחתה סמוך לחתימתה^h.
 מאי ביניהו? — איכא ביניהו ^hיום טוב שחל להיות אחר
 השבת^h דחתמינן, המבדיל בין קדש לקדש: מאן דאמר: מעין
 חתימתה סמוך לחתימתה, בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת
 יום טוב הַבְּדִלְתָּהּ; ומאן דאמ': מעין פתיחתה סמוך לחתימתה,
 לא בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלתה.

e) R. h. 2^a—3^a M₁.

למלכים] למאי הלכתא? אמר רב חסדא: לשטרות^h; דתנן:
 שטרי חוב המוקדמין פסולין, והמאוחרין כשרין.

תנו רבנן: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה; ואם לא עמד אלא באחד בניסן,
 אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר.

אמר מר: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה. הא קמשמע לן, דניסן ^hראש השנה
 למלכים, ויום אחד בשנה חשוב שנה^h.

ואם לא עמד אלא באחד בניסן, אין מונין לו שנה עד
 שיגיע ניסן אחר. פשיטא! — לא צריכה דאימנו ליה^a מאדר,
 ולא אמליך עד חד בניסן, מהו דתימא נמנו ליה תרתין
 שנין; קמ"ל.

ת"ר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה לזה
 ושנה לזה. מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה
 ולזה. מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה ראשונה
 לראשון, ושנייה לשני.

אמר מר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה
 לזה ולזה. פשיטא! — מהו דתימא שְׁתָּא לְבִתְרִי לֹא מְנִינָן,
 קמ"ל. || מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה

ולוה'. פשיטא! — מהו דתימא כי אמרינן, יום אחד בשנה חשוב שנה^h בסוף^b שנה, אבל בתחלת שנה^h לא אמרינן, קמ"ל. || מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני'. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה^a מאדר ו^h מלך בן מלך^h הוא, מהו דתימא נימנו ליה תרתין שנין, קמ"ל. אמ' ר' יוחנן: ^hמנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר^c: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל^d מארץ מצרים^d בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלוך שלמה על ישראל^f. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן^h. ויציאת מצרים גופה^e מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד^f, דכתיב^g: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי י', וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש^h. וכתיב^h: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש^h. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל ד^h ראש השנה^h לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפרש ליציאת מצרים, אלא האי, ממאי דליציאת מצרים, דילמא^h להקמת המשכן^h? כדאמר רב פפא: „שנת עשריםⁱ“ לגזירה שוה^h, הכא נמי, ארבעיםⁱ לגזירה שוה: מה התם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || וממאי דמעשה^h ד^dאב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב^k: אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי, וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב^l: וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב^h מה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב^m, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, ואמר ר' אבהו: אל תיקרי, ויראו

b prm חזרי מילי M₁^{superscr.} | c I Reg 6¹. | d superscr. = BM. | e B גופיה MM₁. | f mg = BM. | g Nu 33³⁸. | h De 1³. | i Ne 1¹. | j mg. | k De 1⁴. | l Nu 21¹. | m ib. 20³⁰.

אלא, וִירָאוּⁿ, וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ^hכי משמש בארבע לשונות^h: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא^o כנען, הכא סיחון! — תאנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; סיחון^o שדומה לסייח שבמדבר, כנען^o על שם מלכותו, ומה שמו? ערד^o שמו. איכא דאמרי: ערד^o שדומה לערוד שבמדבר, כנען^o על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו).

ואימא ראש השנה אייר? — לא ס"ד, דכתיב^p: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן^q, וכתיב^r: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד^t; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, נוקאי באייר וקרי ליה שנה שנית^u, מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא.

ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד, דכתיב^r: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים^s; ואם איתא, בחדש השלישי בשנה השנית^s מיבעי ליה!

ואימא תמוז? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ויחל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכותו^t; מאי שני^h? לאו ^hשני לירח שמונין בו למלכותו^h? || מתקיף לה רבינא: ואימא שני בחדש^h? — אם כן^h, שני בחדש^h בהדיא הוה^u כתיב. || ואימא שני בשבת^h? אמר רב אשי: חדא דשני בשבת^h לא אשכחן דכתיב; ועוד^h, מקיש שני^h בתרא ל'שני' קמא, מה שני^h קמא חדש, אף^h שני^h בתראה חדש.

תניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן, שנאמר: ויהי בשמונים שנה; ואומר: ויעל אהרן^h; ואומ': ויהי בארבעים; ואומ': אחרי הכותו^h; ואומ': וישמע הכנעני מלך ערד^h; ואומ': ויראו כל העדה^h; ואומ': ויהי בחדש הראשון^h; ואומ': ויהי בשנה השנית^h; ואומ': בחדש השלישי^h; ואומ': ויחל לבנות בחדש השני בשני^h.

ⁿ vocalis in cod. | ^o הָהֶם IBM. | ^p Ex 40¹⁷. | ^q Nu 10¹¹. | ^r Ex 19¹. |

^s IBM השני M₁. | ^t II Chr 3². | ^u IBM > M₁.

d) Git 36^a—37^a M.

והילל הוקן כו' תנן התם: פרוסבל אינו משמט, וזה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם^a זה, ועברו על מה שכתוב בתורה^b, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו', התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינין חותמין למטה או העדים. || ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא, והתקין^h הילל דלא משמטא? אמר אבוי: ^h בשביעית בזמן הזה^h, ורבי היא; דתניא: רבי אומר: וזה דבר השמטה שמוט^e, בשתי^d שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינן רבנן ד^hתשמט, זכר לשביעית^h; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. || ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא^d שביעית, ותקינן רבנן דתשמט? אמר אבוי: ^h שב ואל תעשה^h הוא. || רבא אמר: ^h הפקר בית דין הפקר^h. דאמר רבי יצחק: ^h מניין שהפקר בית דין הפקר? שנאמר: ^e, כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. רבי אלעזר אמר: מהכא, אלה הנחלות אשר נתלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'^f; ^h וכי מה ענין, ראשים, אצל, אבות? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו. || איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדריה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (למאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, טבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא ^h אין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין^h; מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: לא כתבינן

43 d. a אר אב. | b De 15⁹. | c ib. ¹. | d אב. | e Ezr 10⁸. |f Jos 19⁵¹.

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא. ואי סלקא דעתך, לדרי עלמא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! — דילמא כי תקין הילל לדרי עלמא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי דאלימי לאפקועי ממנא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל: הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, ^hאם אישר חיל^h, אבטליניה. — הכי קאמר: אי ^hאיישר חייל יותר מהלל^h אבטליניה. || ורב נחמן אמר: אוקמיניה, אוקמיניה? הא מיקיים^h וקאי! אלא אימא ביה מילתא דאע"ג דלא כתוב^h ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דחוצפא הוא, או לישנא דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: ^hעלובה כלה שוינתה בקרב חופתה^h. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד שהמלך במסכו נרדי נתן ריחוⁱ. אמר רבא: אכתי חביבותא היא גבן, דכתיב, נתן ולא כתיב, הסריח^h. תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ^dושמחין ביסורין^d, עליהן הכתוב אומר^k: ואהביו כצאת השמש בגבורתו.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי^h אלו עשירים^h (דכתיב¹: ושבדתי את גאון עונם). תני רב יוסף: ^hאלו בולאות שביהודה^h), בוטי^h אלו עניים^h (דכתיב^m: העבט תעביטנו). א"ל רבא ללעזא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דמילתא.

אבטליניה? והא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין ^gpru | M. מיקם ^h | B. חברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמניין! | ⁱ Ca 1¹². | ^k Jd 5³¹. | ¹ Le 26¹⁹. | ^m De 15⁸.

Addenda.

p 24*, l. 9. ¹ Ber 6^b Ar.

p 25*, l. 12. ¹ Taan 24^a, pr pars Ar, alt. M₁.

p 29*, l. 15, 23. ¹ Kid 81^a M (B. דל). || ² sic M (ארי superscr).

p 32*, l. 14 ff. ¹ Ar. || ² Kid 58^a (M. פלגאדה). || ³ Ieb 58^a M. ||

⁴ En. || ⁵ Sanh 93^a Ar. || ⁶ H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis. Aramaic Glossary.

א

א (§4ej) = עַל q. v.

אב (§13c) n. m.; d. אָבָא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. † אַבְנָא, אָבין; 2 s. m. & f. אָבוּךְ; 2 p. אָבוּךְ; 3 s. m. † אָבוּהִי; 3 s. f. † אָבוּהָ; p. a. אָבוּךְ († אָבוּהָ); d. אָבְדָתָא (§20g), sf. 1 s. † אָבְדָתִי; 1 p. אָבְדָתִין; 2 p. אָבְדָתִיכוּ; 3 p. אָבְדָתִיהוּ: Vater, *father*; אָבָא דְאָבָא: mein Großvater, *my grandfather*; p. Väter, Vorfahren, *fathers, ancestors*.

אבד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אָבַדְן (§61e); Pt. p. m. † אָבַדְתִּין: verloren gehen, *be lost*. | Itpe., Pt. מְאָבַד: id. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. אָבַדְתִּיהוּ: vernichten, *destroy*. | Af., Imp. s. m. אָבַד: verlieren, *lose*.

אָבוּב v. נָבַב.

אָבוּלָא (ass.) n. m. Stadttor, *city gate*.

[אָבְקָא] n. m. Staub, *dust*.

אָבְרָא v. בָּרַם.

אָבְדָתָא v. נָגַד.

אָגְמָא n. m. Sumpf, *swamp*.

אָגְנָא n. m. (f.) Becken, *basin*.

אָגַר vb. Pe., Pf. 1 p. † אָגְרָנִין; sf. 3. s. m. † אָגְרָנוּהִי; Pt. act.

1 s. אָגְרָנָא, אָגְרָנָא; pass.

אָגַר: mieten, *hire*. | Itpe.,

Pf. 2 s. אָתְגַּרְתָּ: sich vermieten, *hire oneself out*. |

Af., Pf. 3 s. m. אָגַר; Inf. c.

sf. 3 s. f. אָוְגַרְתָּ; Pt. act.

מְאָגַר: vermieten, *rent*. |

Ittaf., Pt. מְאָוְגַר: vermietet

werden, *be rented*. || אָגְרָא

n. m. Lohn, *hire, reward*.

אָגְרָא n. m.; c. אָגַר: Dach, *roof*.

אנרפא n. f. Brief, *letter*.

עד ד (= אנד §4k) = §4e v. עד.

[אנרפא] §4e n. m.; p. אנרפא: Wollflocken, *flakes of wool*.

אנרפא (et אנא §4j) n. f.;

sf. 3 s. m. אנרפא; p. אנרפא,

c. sf. 2 s. m. אנרפא: Ohr, *ear*.

אנרפא conj.: oder, *or*. אנרפא... אנרפא ent-

weder — oder, *either — or*.

אנרפא n. m. Wald, *forest*.

אנרפא n. m.; p. אנרפא: Schür-

holz, Brand, *kindling wood*,

firebrand.

[אנרפא] n. m.; p. אנרפא: Gans,

goose.

אנרפא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 p. f.

אנרפא l. מיצאנרפא; Pt. act.

אנרפא: drücken, *press*. | Pa.,

Inf. c. sf. 3 p. מיצאנרפא; Pt.

act. מיצאנרפא: id.

אנרפא v. ירא.

¹אנרפא (אנרפא §4o) vb. Pe., Pf. 1 s.

אנרפא (אנרפא); 3 f. אנרפא,

אנרפא, p. אנרפא; Impf.

1 s. אנרפא; 3 p. אנרפא; Imp.

s. m. אנרפא, f. אנרפא; Pt.

אנרפא, 1 s. אנרפא; 2 s. m.

אנרפא, f. אנרפא, p. אנרפא

1. gehen, *go*, *walk*; 2. fortsetzen, *go*

on: אנרפא קא תפש אנרפא er

fuhr fort, (Diebe) zu fan-

gen, *he went on capturing*

(*thieves*); אנרפא אנרפא er

ging fortwährend, *he kept*

walking.

²אנרפא n. m. Gazellen-

junges, *the young of a*

gazelle.

אנרפא (§13c) n. m.; sf. 1 f. אנרפא,

אנרפא; p. אנרפא (§20a), sf.

3 s. f. אנרפא: Bruder, *bro-*

ther. || אנרפא n. f.; sf. 1 s.

אנרפא; 2 s. m. אנרפא;

p. אנרפא, sf. 3 s. m. אנרפא:

Schwester, *sister*.

¹[אנרפא.] אנרפא (§6a) adj., d. אנרפא,

f. אנרפא (constructio §52b):

eins, ein, einzeln, einzig,

one, single. | אנרפא ein

jeder, *every one*. | ... אנרפא

אנרפא die eine — und die an-

dere, *the one — and the*

other. | אנרפא Sonntag,

Sunday. | אנרפא dop-

pelt, *double*. || אנרפא zusam-

men, *together*. || אנרפא beson-

ders, *separately*; sf. 2 s. m.

אנרפא du allein, *by thyself*,

3 p. אנרפא. || אנרפא (§4e)

einander, *each other*. || אנרפא

- (ib.) praep., sf. 1 s. בְּהִדְרִי; 2 s. m. בְּהִדְרֶךָ; 2 p. בְּהִדְיָכוּ; 3 s. m. בְּהִדְרֶיהָ; 3 p. m. בְּהִדְרֵיהֶן; f. בְּהִדְרֶיהִי: bei, mit, *with*. || בְּהִדְרֵי ד' conj. während, *while*. || לְהִדְרֵי präp. in der Richtung auf, *toward*. || 11. חֵד סְרִי, חֲדִים, חֵד סֵר
- ² אחד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶחָדָא: schließen, *close*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָדָא pass.
- אחך vb. Pe., Pt. act. s. m. אֶחָךְ: lachen, *laugh*. V. חוֹךְ.
- אחר vb. Pa., Imp. p. c. sf. 3 s. f. אַחְרוּהָ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאַחְרוּהָ; zurückhalten, *delay*. || אַחְרֵינָא adj., f. אַחְרֵינִי (§18b); p. m. אַחְרֵינִי, f. אַחְרֵינָא: ein anderer, *another*. || אַחְרוּיַּי praep., sf. 1 s. לְאַחְרוּיַּי; 3 s. m. לְאַחְרוּיָּהּ: hinter, *behind*.
- אחך v. אח. אַחְכָּא v. טען.
- אֶמְטָא (§4e) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh*.
- אי conj. wenn, *if* (§73). אי... ob — oder, *whether — or*. | איכו wenn doch, *if only, would that*.
- אידי (§9e) pron. dem. אידי וְאידי dieses und jenes, *beides, this and that one, both*.
- אידי v. יד.
- אידי (§9g) pron. dem., f. אִידָהּ: jener, der andere, *that, the other*.
- אידן v. ידן.
- איהו (§8b, ε) pron. pers., f. אִיהִי: er, sie, *he, she*.
- איוי (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now*.
- איכא v. אית. || איכו v. אי.
- אילימא v. אמר.
- אילנא (§18b) n. m., p. d. אִילָנָא: Baum, *tree*.
- אימחא n. f. Furcht, *fear*.
- אימחא דְּשְׁמֵי אֱלֹהִים die Furcht Gottes, *fear of God*.
- אין adv. ja, *yes*.
- [אן, אִין] adv.: מָנָא (§24g) woher? *whence?*
- איתן part., sf. 1 p. אִיתְנֵן; 2 p. אִיתְנָכוּ; 3 s. m. אִיתְנָהּ; s. f. אִיתְנָהּ; p. m. אִיתְנָהּ; f. אִיתְנָהּ: es gibt, *there is, are* (§62). | איכא id. | אית (§6b; 5d) sf. 3 s. m. לִיתְהוּ, f. לִיתְהָּ, p. m. לִיתְהוּ; .. לִיכָא es gibt

nicht, *there is not, are not* (ib.).

אָכַל vb. Pe., Pf. 1 s. אָכַל, sf. 3 s. f. אָכַלְתָּה; 3 p. אָכַלוּ; אָכַל, sf. 3 s. f. אָכַלְתָּה; Impf.

1 s. אֵיכֵל; 2 p. תֵּיכֵלוּ; sf.

3 p. m. תֵּיכֵלְיֶנָּה (pro לִנְהוּ);

3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִיכַלְתָּה; 3 p.

m. c. sf. 3 s. f. נִיכֵלְיֶנָּה;

Imp. s. m. אַכַּל, כָּל; p. אָכְלוּ;

Inf. לִמְיַכֵּל; Pt. act. p. m.

אָכַלְתָּ; 1 s. אָכַלְתָּ, 2 s.

אָכַלְתָּ; pass. אָכַל: essen,

verzehren, *eat, consume*.

אָכַל קָרָצָא בִּי verleumden,

slander. | Itpe., Pt. pl. m.

מִתְאָכֵל, pass. | Af., Pf. 1 s.

c. sf. 3 s. m. אָוַכְלֶנָּה; 3 s.

m. c. sf. 3 p. m. אָוַכְלֶנָּה;

Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אָוַכְלֶנָּה;

Inf. לְאָוַכֵּל; Pt. act. מִתְאָכֵל:

speisen, *feed*. || אָכַלְתָּ (?) טִינָא

Schlammfresser, *mud-eater*. ||

אָכַל n. m. Speise, *food*.

אָכַל (pers.?) n. m., p.

אָכַל: Speicher, *store-room*.

[אָכַל] adj., d. אָכַמָּא, p. a.

אָכַמִּי; f. d. אָכַמְחָא;

schwarz, *black*.

אָכַמְנָא (gr.) n. m. Fremder,

stranger.

אָכַח vb. Pe., Pf. 3 s. f. אָכַחְתָּ

לָּהּ es kummert ihn um,

es geht ihn an, *he has con-*

cern for; Pt. act. s. f. אָכַחְתָּ

sie drängt, *she urges*.

אָכַח n. m. Sattel, *saddle*.

אָכַח (etym.?) adv. noch, *yet*.

אָכַח v. אָכַח.

אָלָּהּ n. m. Gott, *God*.

[אָלָּהּ] n. f., p. אָלָּהּ: Kol-

ben, *chub*.

אָלָּהּ n. f., sf. 3 s. m. אָלָּהּ:

Fettschwanz, *fat tail*.

אָלָּהּ (§9a) pron. dem. p.

diese, *these*.

אָלָּהּ (§9f) pron. dem. p. jene,

those.

אָלָּהּ (gr.) n. m. Diagonale,

diagonal.

אָלָּהּ vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אָלָּהּ: überwältigen,

overcome. || אָלָּהּ adj., p.

אָלָּהּ: stark, *strong*.

אָלָּהּ (יָלָּהּ) vb. Pe., Pf. 1 s.

נִילָּהּ; Impf. 1 p. נִילָּהּ;

3 p. f. לִילָּהּ; Inf. לִמְיַלָּהּ;

Pt. act. יָלָּהּ, 1 p. יָלָּהּ:

lernen, deduzieren, *learn*,

derive. | Pa., Impf. 3 s. m.

c. sf. 2 s. m. נִילָּהּ (§4l);

Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

מִלְפָּא; pass. s. f. מִלְפָּא:
unterrichten, *instruct*.

אַלְפִּי, אֶלְפִּין[†] n. m., p. אֶלְפָּא:
tausend, *thousand*.

אַתָּר v. אָתַר.

אַמָּר v. אָמַר.

אַמְבָּרִי (pers.) n. m., p. [אַמְבָּרָא]:
Magazin, *store*.

אַמַּד (§4e) vb. Pe., Impf. 3 s. m.
אַמַּד: tauchen, *dive*. || [אַמֹּדָא]

n. m., p. אָמֹדָאי: Taucher,
diver. || בַּר אָמֹדָאי id.

אַמְתָּא (§13b) n. f., s. f. 3 s. m.
אַמְתָּה; p. d. אֲמַתָּה: Magd,
maid. || אֲמַהוּתָא: Magd-
dienst, *servitude*.

אַמְטוּל v. נָטַל.

¹ אַמָּא n. f., sf. 1 s. אַם;
2 s. f. אִמָּה; p. אִמָּתָא: Mut-
ter, *mother*.

² אַמְתָּא n. f., sf. 3
s. m. אֲמַתָּה; p. אִמָּתָא:
1. Elle, *cubit*. 2. membrum
virile.

³ אַמְתָּא n. f., c. אֲמַת,
אֲמַת דְּרַחֲיָא, אֲמַת רַחֲיָא;
das Gestell der Mühle, *the*
frame of a mill.

⁴ אַמְתָּא [אַמְתָּא] n. f., sf. 3 s. m.
אַמְתָּה: Volk, *people*.

אַמְנִי vb. Haf., Pf. 1 s. אִמְנִי;

3 p. c. sf. 3 s. m. אִמְנִי;
Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m.
אִמְנִי; Pt. pass. אִמְנִי;
1 s. אִמְנִי (אִמְנִי): glau-
ben, *believe*; pt. pass. glau-
benswürdig, *trustworthy*. ||
אִמְנִי n. f. Treue, *faith*.

אַמְנָא n. m. Handwerker, Ader-
lasser, *artisan, cupper*.

אַמַּר vb. Pe., Pf. 1 s. אִמַּר, sf.
3 s. f. אֲמַרְתָּה; 1 p.
אֲמַרְתָּה; 3 s. c. sf. 3 s. f. אֲמַרְתָּה;
3 p. אֲמַרְתָּה, sf. 3 s. f.
אֲמַרְתָּה; Impf. 1 s. אֲמַרְתָּה;
2 p. m. אֲמַרְתָּה (אֲמַרְתָּה);
3 s. אֲמַרְתָּה, sf. 3 p. m.
אֲמַרְתָּה; Imp. s. m. אֲמַרְתָּה, f.
אֲמַרְתָּה; Inf. אֲמַרְתָּה;
Pt. act. s. m. אֲמַרְתָּה,
p. m. אֲמַרְתָּה; 1 s. אֲמַרְתָּה
(אֲמַרְתָּה); 1 p. אֲמַרְתָּה; 2 s.
אֲמַרְתָּה; 2 p. אֲמַרְתָּה (אֲמַרְתָּה): sa-
gen, *say*. | אֲמַרְתָּה: ich sage,
daß, *I say, that*. | וְאֲמַרְתָּה:
und wenn du sagst, *and*
if you say = oder, *or*. |
אֲמַרְתָּה wenn etwa, *if per-*
chance. | Itpe., Pf. 3 s. m.
אֲמַרְתָּה; Impf. 3 s. f. אֲמַרְתָּה;
Pt. s. f. אֲמַרְתָּה: pass. ||
אֲמַרְתָּה n. m., d. אֲמַרְתָּה:

1. Dolmetscher, *interpreter*;
 2. Āmōrā.
 אָמַר n. m., pl. d. אֲמָרִיא:
 Lamm, *lamb*.
 עַד-אֵמַת adv. wann? *when*. |
 אֵמַת wie lange? *how long*? |
 כָּל-אֵמַת conj. so oft als,
as often as.
 [אֵין: wenn, *if*.] | אֵלָא conj.
 nisi.
 אָנָא (§8b) pr. pers. 1 s. ich, *I*.
 אָנְהוּ (§8b) pron. pers.
 3 p. m.; אֲנֵיהִי 3 p. f. sie,
they.
 אָנַח vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַח;
 Inf. אֲתַנְּחִי; Pt. s. m. מִתְנַח;
 2 s. מִתְנַחֶה: seufzen, *sigh*.
 אֲנַחְנָא (§8b) pron. pers. 1 p.
 wir, *we*.
 אֲנֵה (§9g) pron. dem. pl. jene,
 die andern, *those, the others*.
 אֲנִן (§8b) jüngere Form für,
the common form for אֲנַחְנָא.
 אָנַם vb. Pe., Inf. מִינַם, sf. 3 s. f.
 לְמִינָם; Pt. pass. אֲנִים: zwin-
 gen, notzüchtigen, *force*,
rape. | Itpe., Pf. 3 s. m.
 אֶתְנַם: pass.
 אָנָּה n. du., c. אֲפִי; sf.
 2 s. m. אֶפֶךָ; 3 s. m. אֶפִּיהָ:
 Gesicht, *countenance*; Art,

species. || בְּאִפִּי† praep.,
 sf. 1 s. † בְּאִפִּי, בְּאִפִּי; 1 p.
 † בְּאִנְפִּנָא; 2 s. m. בְּאֶפֶךָ; 3 s.
 m. בְּאִנְפִּיהִי (בְּאִפִּיהִי); 3 p. m.
 † בְּאִפִּיהִי, בְּאִנְפִּיהִי: vor, *be-*
fore. || כַּלְפִּי praep. gegen
 hin, *towards*. || אֶפֶתָּא n. f.,
 sf. 1 s. אֶפֶתִּי; 2 s. m. אֶפֶתֶיךָ;
 3 s. m. אֶפֶתֶיהָ: Nase, Stirn,
nose, forehead.
 אֲנָשׁ, אִנְשׁ, אָנָּשׁ n. m., p. אֲנָשִׁי:
 1. Mensch, *man*; 2. jemand,
some one. אֵלָא אֲנָשׁ: nie-
 mand, *none*. | בֶּרֶךְ אֲנָשׁ –
 בְּנֵי אֲנָשִׁי p. – אֲנָשׁ: Mensch,
man (individual). | בֵּית אֲנָשִׁי,
 בֵּית אִנְשֵׁי: das Haus meiner, ihrer
 Eltern, *the home of my,*
her parents.
 אָתָּה, אַתָּה (§8b) pron. pers. 2 s.
 du, *thou*.
 אֶתְתָּא, אֶתְתָּא n. f., s. c. † אֶתְתָּא;
 sf. 2 s. m. אֶתְתֶּךָ; 3 s. m.
 † אֶתְתֶּיהָ, אֶתְתֶּיהָ; p. אֶתְתִּי,
 † אֶתְתִּיךָ, sf. 2 p. m. אֶתְתִּיכִי:
 Frau, *woman, wife*.
 אֶתְוִן, אֶתְוִן (§8b) pron.
 2 p. m. ihr, *you*.
 אֶסְפִּיא vb. Pa., Inf. † אֶסְפִּיא;
 Pt. act. p. m. מְסִיחָא;
 1 s. מְסִיחָא: heilen, *cure*. |

Itpe., Pf. 1 s. אָתַפִּי; 3 s. m. אָתַפִּי, s. f. אָתַפִּי אַתָּה; Impf. 3 s. m. לְתַפִּי: pass. || אָסִי n. m., p. d. אָסוּתָּא: Arzt, *physician*. || אָסוּ n. f., d. אָסוּתָּא; p. a. אָסוּן: Heilung, Heilmittel, *cure, medication*.

[אָפֶּטֶן] n. m., sf. 1 p. אָפֶּטֶן: Polster, *cushion*. בִּי סִדְיָא, sf. 3 s. m. בִּי סִדְיָה: id. | אָפֶּטֶן uns zu Häupten, *by our head-side*.

[אָסִי] n., p. c. sf. 3 s. m. אָסִי: Nasenloch, *nostril*.

אָסְמַכְתָּא v. סַמַּךְ.

אָסְקִיטָא (gr.) n. Fingerschnippen, *snapping with the thumb*.

אָסְקִיטָא (gr.) n. Segelstange, *sail-yard*.

אָסַר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אָסַרְתָּה, 3 p. m. אָסַרְתָּהּ; Pt. act. אָסַר (אָסַר), p. אָסַרִי 1 s. אָסַרְנָא; pass. s. f. אָסִירָא: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind, imprison, bind by spell, forbid*. | **Itpe.**, Impf. 1 s. אָתַסַר; 3 s. m. לְתַסַר, f. אָתַסַר; 3 s. m. לְתַסַר: verboten werden, *be*

forbidden. || אָסְרָא n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation*. || אָסוּרָא n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition, anything forbidden, sin*.

אָסְתָּא n. m. Nordwind, *northwind*.

[אָסְתָּא *ἀσθενής* adj.] vb. denom., Pf. 3 s. f. אָסְתָּא: siech werden, *fall sick*.

אָפַּא vb. **Pe.**, Inf. לְמִיפֵּא, sf. 3 p. m. לְמִיפְּהוּ; Pt. act. 1 p. אָפִינָן: backen, *bake*.

אָפֶּטֶן n. m. Palast, *mansion*.

אָפּוּתָא v. אָנָּה.

אָפֶךְ v. הָפֶךְ.

אָפַל vb. **Af.**, Pt. act. 2 s. מְאָפַלָּת: dunkel machen, *darken*.

אָפֶרְסִמָּא n. m. = *βάλσαμον* = hebr. בָּשֶׂם.

אָפֶשֶׁר v. פֶּשֶׁר.

אָצְבַּע v. צַבַּע.

אָקְטִרְתָּא v. קִטַּר.

[אָקְלִידָא] (gr.) n. m., p. אָקְלִידִי: Schlüssel, *key*.

אָקְרָא (gr.) n. Burg, *citadel*.

אָקְרוּקְתָא (§4e) n. f. Frosch, *frog*.

אָרְבָּא (§4e) n. f. Boot, *boat*.

אָרְבַּע v. רַבַּע.

אַרְזָא n. m., p. אֶרְזִי, אֶרְזִיָּה: Zeder, cedar.

אַרְחָא n. f., c. אֶרַח; sf. 1 p. אֶרְחֵן; p. אֶרְחֵן: Weg, Gewohnheit, way, habit. אֶרַח אֶרְעָא Sitte, custom. אֶרְחָא beiläufig, by the way. || [אֶרְחָא n. m.], p. אֶרְחִי: Reisender, Gast, traveller, wayfarer.

אַרִי conj. weil, because.

אַרְיָא n. m. Löwe, lion.

[אַרְיָא] n. m., sf. 3 s. m. אֶרְיָה: Krippe, stall.

אַרְךָ vb. Af., Impf. 2 s. m. תֹּרְךָ; 2 p. m. תֹּרְכוּ; Pt. act. מִרְךָ: 1. lang machen, prolong; 2. lang sein, be long. || אֶרְכִי adj., p. אֶרְכִי: lang, long.

אַרְךָ adj. schicklich, proper. || אֶרְךָ vb. denom. Pe., Pt. act. 1 s. אֶרְכָּנָא: passend machen, zubereiten, make fit, prepare.

אַרְמָא n. m. Heide, pagan.

אַרְמִלָּא n. f. Witwe, widow. || אֶרְמִלוּ, c. אֶרְמִלוּ n. f.

Witwenschaft, widowhood.

[אַרְנָקָא] (gr.) n. f., p. אֶרְנָקִי: Beutel, bag.

אַרְעָא n. f., sf. 1 p. אֶרְעָנָא; 2 s. m. אֶרְעִיָּה, p. m. אֶרְעָכֹן; p. אֶרְעָתָא: Erde, Land, earth, land.

אַרְעָא (§4e) vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא: sich ereignen, occur.

אַרְעָא vb. Pe., Pt. act. s. m. c. אֶרְעָא: vergießen, shed.

אַרְשִׁיתָא n. f., sf. 1 s. אֶרְשִׁי; 2 s. m. אֶרְשִׁתָּה: Wand, wall.

אַרְשִׁינָא (pers.), sf. 2 s. m. אֶרְשִׁינָא: Herberge, lodging. || אֶרְשִׁינָא, sf. 3 s. אֶרְשִׁינָא: Wirt, host, landlord.

אַרְשָׁא n. f. Feuer, fire.

אַרְשָׁא vb. Pa., Impf. 2 s. m. אֶרְשָׁא; Imp. אֶרְשָׁא: glauben, believe.

אַרְשָׁא v. אֶרְשָׁא.

אַרְתָּא vb. Pe., Pf. 1 s. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; 1 p. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; 2 s. אֶרְתִּי, p. אֶרְתִּי; 3 s. f. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; p. m. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; f. אֶרְתִּי; Impf. 1 p. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; 3 p. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; Imp. s. m. אֶרְתִּי, f. אֶרְתִּי; p. m. אֶרְתִּי, Inf. אֶרְתִּי, sf. 2 s. m. אֶרְתִּי; Pt. act. s. m. אֶרְתִּי, f. אֶרְתִּי; p. m. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי; 1 s. אֶרְתִּי: kommen,

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back*.

בדח vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. בְּדִיָּה: heiter, *cheerful*. | **Pa.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s. חֲבִדְחָן; Pt. act. 1 p. מְבִדְחִין: erheitern, *cheer, make laugh*. | **Itpa.**, Impf. 3 p. m. נִבְדְּחִי: pass. || בְּדוּחָא n. m., p. בְּדוּחִי: Lustigmacher, *merry-maker*.

בְּדִיל v. לְ.

בדל vb. denom. **Af.**, Inf. לְאַבְדוּלִי: den Segenspruch am Sabbatausgang sagen, *recite the benediction at the outgoing of the sabbath*.

בדק vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. בְּדִקְנָה l. בְּדִקְנִיה. 3. p. m. בְּדִקוֹ; Impf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אֶבְדִּקְנֹ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִבְדִּקָּה; Pt. pass. 2 pl. בְּדִיקָתוֹ: prüfen, untersuchen, *try, examine*.

בדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. בְּדִרְתָּנֹ; Pt. pass. p. f. מְבִדְרִן: zerstreuen, *scatter*.

בְּדִי v. אחד.

בהח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. בְּהָתָא: sich fürchten, *be afraid*.

בּוֹצִינָא n. m., p. בּוֹצִינִי: junger Kürbis, *young pumpkin*.

בּוֹצִינָא n. m. Lampe, *lamp*.

בוא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּבוֹי; Inf. c. sf. 3 s. m.

לְבוֹיָה: verachten, *insult*.

בוע vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. בּוֹעַ: spalten, *cleave*. || בּוֹעֵץ n. m., pl. בּוֹעִי (בּוֹי): Ritze, Öffnung, *cleft, rent*. | בּוֹתָא n. f.: id.

בוק vb. **Pe.**, Inf. מְבוֹק: streuen, *scatter*.

בּוֹרָא v. וִרְעָא.

בּוֹתָא v. בוע.

בּוֹחַ vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. בְּחָשָׁא: suchen, *search*.

בטח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אֶבְטַחָה: versichern, *assure*.

[בְּטָטָא] n. m., p. בְּטָטִי: Funken, *spark*.

בטל vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. בְּטָלִין: nichtig sein, *be void*. |

Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f. בְּטָלוּה; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶבְטָלְנָה; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבְטוּלָה; Pt. act. s. m. מְבַטֵּל, p. m. מְבַטְלִין, 1 p.

מְבַטְלִין: müßig machen, ungültig machen, *make idle, make void*. | **Itpa.**, Impf. 3

p. m. לְבַטָּלֹן: pass. || בְּטָלָנָא
 n. m., p. בְּטָלָנִי: Müßig-
 gänger, *idler*.
 בָּטַשׁ vb. **Pe.**, stampfen,
kick.
 בִּיבָר (lat.) n. vivarium.
 בֵּין בֵּי דִין v. דיִן.
 בֵּין בֵּי דִדֹר v. דִּדֹר.
 בֵּין בֵּי הָלֹלָא v. הָלֹלָא.
 בֵּין בֵּי יוֹנָא v. יוֹנָא.
 בֵּין בֵּי כְנִישָׁתָא v. כְּנִישָׁתָא.
 בֵּין praepos., sf. 1 p.
 † בֵּינָהּ; 3 p. m. בֵּינֵיהּ: zwi-
 schen, *between*. בֵּין טָב לְבִישׁ
 zwischen dem Guten und
 Bösen, *between the good
 and the evil*. || בֵּינִי וּבֵינִי
 adv. dazwischen, *between*.
 בֵּין בֵּי נָשִׁי v. אִנֶּשׁ.
 בֵּין בֵּי סָדָא v. אִסְדָּא.
 בֵּיעֵי, בֵּיעֵין † n. f., p.
 Ei, *egg*.
 בֵּיתָא n. m., c. בֵּי; sf. 2 s. m.
 בֵּיתָהּ; 3 s. m. בֵּיתָהּ; p. בֵּיתִי;
 sf. 2 p. m. בֵּיתִיכֹן: Haus,
house. | בֵּיתָהּ דִּבֵּיתָהּוּ
 his wife. || בֵּית vb. denom.
Pe., Pf. 3 s. m. בָּת; 3 p. m.
 בִּיתוֹ; Inf. מְבַת; übernach-
 ten, *pass the night*.
 בֵּית, בֵּי praep. zwischen,

between. בֵּי חֲרִי zwei zu-
 sammen, ein Paar, *a pair*. •
 בָּכָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. בְּכִית;
 Impf. 3 s. m. † יִבְכֶּה; 3 p. m.
 † יִבְכּוֹן; Pt. act. s. m. בָּכִי,
 f. בָּכִיא; p. m. בָּכִי;
 weinen, *weep*.
 בָּכְדִי v. הִיא.
 בָּלִוְנָא (etym.?) n. m. eingra-
 vierte Figur, *impression*.
 בָּלַל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m.
 לְבַלְבֵּל: vermischet werden,
be confused.
 בָּלַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בָּלְעָה, 3 s. f. בָּלְעָה;
 3 s. f. † בָּלְעָת; Pt. act. s. m.
 בָּלַע, c. sf. 3 s. f. בָּלְעָה;
 2 s. בָּלְעָת; pass. p. m. בָּלוּעִי:
 verschlingen, *swallow*. |
 Itpe., Pf. 3 s. m. אָבַלַע,
 s. f. אָבַלְעָא, אָבַלְעָא: pass.
 בָּנָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † בָּנִיתִי,
 בָּנִית; 3 s. m. c. sf. 3
 p. f. בָּנִיתִי; 3 s. f. † בָּנִית;
 Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אָבָנִיה;
 Infin. לְמַבְנֶה, c. sf. 3 p. f.
 לְמַבְנֶה; Pt. act. s. m. בָּנִי,
 c. sf. 3 s. m. בָּנִיה; 1 s. בָּנִיתָא:
 bauen, *build*. || בָּנִי n. m.
 Baumeister, *builder*. || בָּנִיתָא
 n. m. Gebäude, *building*.

²בָּרָא vb. Pe., Pt. act. בָּרָא:
stark werden, *become*

strong. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶבְרִי לָהּ עָלְמָא, אֶבְרִי er genas, *he became well.* | **Af.**, Imp. s. m. אִיבְרָאִי l. אֶבְרִי: nähren, *nurse.*
 בִּרְאָ n. m. Hagel, Eis, *hail, ice.*
 בִּרְאָ (gr.) n. m. Lederriemen, *thong.*
 בִּרְאָ n. m. Ziegenbock, *he-goat.*
 בִּרְיוֹנִי (etym.?) n. m., p. [בִּרְיוֹנָא]: gewalttätiger Mensch, *rebel, outlaw.*
 בִּרְךְ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְבִרְךְ; נִבְרְךְ; Pt. pass. בִּרְיֶךְ; sed usitatus **Pa.**, Pf. 1 s. בִּרְכִי, sf. 2 s. m. בִּרְכָתְךָ; 3 p. m. בִּרְכָתְהוּ; 1 p. † בִּרְכִינִי; 3 s. m. בִּרְכָתְךָ; 3 p. m. c. sf. 1 s. בִּרְכֶנּוּ; Impf. 1 s. אֶבְרֶךְ, p. נִבְרֶךְ; 3 s. m. c. sf. 1 s. לְבִרְכֶנּוּ; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. לְבִרְכֶנּוּ; Inf. בִּרְכִי; Pt. act. 1 p. מְבִרְכִינִי: segnen, eine

Benediktion sprechen, *bless, say a benediction.* || [בִּרְכָא] n. f., du. c. sf. 3 s. m. בִּרְכִיָּה: Knie, *knee.* || בִּרְכָתָא n. f., p. d. בִּרְכָתָא: Segen, *blessing, benediction.*

בִּרְם v. ברר.

בִּרְקָא (בִּרְרָג) (pers.): vortrefflich, *excellent.*

בִּרְךְ adj., d. בִּרְךָ: draußen, außenstehend, freies Feld, Außenseite, *on the outside, external, field, peel.* | בִּרְיֶי adj., s. f. d. בִּרְיֶתָא, p. f. d. בִּרְיֶתָא: äußerer, *external.* | לְבִרְךָ, לְבִרְכָא (מְ) adv.: draußen, *outside.* | בִּרְמֶן, בִּרְמֶן: außer, *except.* | אֶבְרָא, בִּרְם: aber, fürwahr, *but, of a truth.*

בִּשְׂרָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*

בִּשְׂלִי vb. **Pa.**, Imp. s. f. בִּשְׂלִי: kochen, *seethe.*

בִּשְׂשָׁא n. m. Bergraute, *wild rue.*

בִּתּוּלָתָא n. f. Jungfrau, *virgin.*

בִּתְרָא v. בִּתְרָא.

ג

גבא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. † יִגְבּוֹן; Inf. לְמִגְבָּא; Pt. act. 2 s. f. גָּבִיתָ: erheben, *col-*

lect. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אִגְבִּיהָ; Pt. act. 1 p. מְגִבִּינִי, 1. = **Pe.**; 2. ein-

kassieren lassen, *order collected*.

¹ גבב n. f. Rohr, *tube*.

² גבב [n. f. גבבא], p. גבי: abgeschnittenes Stück, *a piece cut off*.

³ גבב n. m. Flocken, *flake*.

גבה vb. Af., Pt. 2 p. מַגְבִּיתוֹ: erheben, *lift up*.

גבל vb. Pe., Pt. pass. גָּבַל: kneten, *knead*.

גבר n. m., d. גִּבְרָא; sf. 1 s.

גִּבְרָא, 3 s. f. גְּבֻרָה, גְּבֻרִי;

p. גְּבֻרִי, גְּבֻרִי, גְּבֻרִי; sf. 2 p. f.

גְּבֻרִי: Mann, *man, husband*. || גְּבֻרָתָא n. f.,

sf. 3 s. m. גְּבֻרִיתָא: Macht,

power.

¹ גרא n. m. Böckchen,

kid.

² גרא vb. Af., 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

אֶגְרָא: auswerfen, *cast up*.

¹ גרא n. m. Geschick,

fortune.

² גרא n. m. (גִּרָא) Wand,

Uferwand, *wall, bank of a*

river, shore.

³ גרא n. m. Bande, *band,*

troop.

גדל vb. Pe., Pt. act. 1 s.

גָּדַל: flechten, *twine*.

גדל n. m. = hebr. גִּירָא.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

גִּדְפָא (גִּפָּא) n. m., p. sf. 3 p.

גִּדְפִיהוּ: Flügel, *wing*.

גִּדְרָא (pers.) n. m., p. † גִּדְרָא:

Tragsessel, *litter*.

[גו] praep., sf. 2 s. f.

בְּגֻיָּכוֹ, p. m. בְּגֻיָּכוֹ, בְּגֻיָּכוֹ;

3 s. f. בְּגֻיָּהוּ, p. m. בְּגֻיָּהוּ:

innerhalb, in, *within, in*. |

לְגֻיָּהוּ praep., sf. 3 s. m. לְגֻיָּהוּ:

in, *into*. | מִגֻּיָּהוּ praep. infolge,

on account of. | מִגֻּיָּהוּ conj.

infolgedessen daß, *because*.

|| גִּיּוּתָא adj., p. f. d. גִּיּוּתָא:

innerer, *inner*.

גִּנּוּא n. m. Eunuch, *eunuch*.

גִּנּוּא n. m., p. d. † גִּנּוּא:

junge Taube, *pigeon*.

גִּנּוּא (גִּנּוּג) (pers.) n. m. Farbe,

color. | כְּגִנּוּא praep. wie, *like*.

כְּכִדִּי גִנּוּא: auf diese Weise,

in this manner.

גוד vb. Pe., Pt. act. גָּיַם: dreist

sein, *be bold*.

גופא n. m., sf. 3 s. m. גִּוּפָא:

Körper, Person, Wesen,

body, person, essence. | הוּא

גִּוּפָא er selbst, *himself*.

אֲנָחוּ גִוּפִיכוּ ihr selbst, *your-*

selves.

גוץ adj., f. גִּוּצָא: klein, *small*.

גִּירָא n. m. = hebr. גִּירָא.

גִּיּוֹרָא n. f. | גִּוַר vb. denom.
Itpa., 3 s. m. אָגִיר: Pro-
selyt werden, *become a*
proselyte.

גִּזְזָא (pers.) n. m. Schatz,
treasure. גִּזְזָא בֵּי Schatz-
haus, *treasury*. || גָּזַן vb.
denom. Pe., Pt. pass. s.
f. אָגִיזָא: aufheben, *store*
up.

גָּזַן vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. גָּזַן, גָּזַן, גָּזַן;
3 p. m. גָּזַן, sf. 3 p. m.
גָּזַן, 3 p. f. גָּזַן; Impf.
1 s. c. sf. 2 s. m. אָגִיזָא;
3 p. m. אָגִיזָא (לָגִיזָא),
לָגִיזָא; Pt. act. גָּזַן, גָּזַן, p. m. גָּזַן:
scheren, abschneiden, *cut*,
cut off. || גִּזְזָא n. m., p.
גִּזְזָא: Stück, *piece*.

גָּזַן vb. Pe., Pt. act. גָּזַן:
drohen, *threaten*.

גָּזַן vb. Pe., Inf. לְגָזַן; Pt.
act. p. m. גָּזַן: beschließen,
anordnen, *determine upon*,
order. || גִּזְזָא: Beschluß,
Dekret, *decree*.

גָּזַן vb. Pe., Imp. גָּזַן: sich
beugen, *bow down*.

גִּזְזָא n. m. Räuberschar, *band*
of robbers.

גָּלַל vb. Pe., 1 s. גָּלַל; 1 p.
גָּלַל; 2 p. גָּלַל; Impf.
1 s. אָגִיל; Pt. pass. p. m.
גָּלַל: 1. offenbar machen,
reveal; 2. in die Verban-
nung gehen, *go into exile*. |
Itpe., Pf. 3 s. f. אָגִיל, p. f.
גָּלַל: geoffenbart werden,
be revealed. | Pa., Pf. 3 s.
m. c. sf. 3 s. f. אָגִיל; Impf.
2 p. m. גָּלַל; Inf. גָּלַל;
Pt. pl. m. גָּלַל; 1 s. אָגִיל;
entblößen, offenbaren, *un-*
cover, reveal.

גָּלַל vb. Pe., Pt. pass. pl.
m. גָּלַל: mit Eis über-
zogen, *covered with ice*,
congealed.

גָּלַל (גָּל) n. m., p. גָּלַל:
Name eines kleinen Fisches,
a certain small fish.

גָּלַל n. m. Welle, *wave*. ||
גָּלַל n. m., p. גָּלַל: dürres
Gras, *dried grass*. || גָּלַל
n. f. Mantel, *cloak*. || גָּלַל
n. m. Stein, *stone*. || גָּלַל
adj., f. d. גָּלַל: klumpen-
förmig, *in lumps*. || גָּלַל
(גָּל) n. m. Rad, *wheel*. ||
גָּלַל (גָּל) n. m. Augapfel,
apple of the eye. || גָּלַל

- n. f. id. || [מַגְלָחָה] (hebr.),
p. מַגְלָחָה: Rolle, *scroll*.
- ²גַּלְלָה n. m., p. גַּלְלִי: Tür,
door.
- גַּלְלִיָּה n. m. d. Galiläer, *Galilean*.
- גַּלְיָטָה n. m., p. c. sf. 3 p. m.
גַּלְיָטָה: Mantel, *cloak*.
- גַּמְלָן n. m. f., sf. 1 p. גַּמְלָן:
Kamel, *camel*. || [גַּמְלָן]
adj., f. d. גַּמְלָנִיָּה: groß,
large.
- גַּמַּל vb. **Pe.**, Pt. act. e. גַּמַּל:
vergelt, antun, *requite*,
deal out, *do*. גַּמַּל חַסְדִּין
der Wohltaten erweist, *a*
doer of kindnesses.
- גַּמַּם vb. **Palp.**, Pt. act. מַגְמַם:
stottern, *stammer*.
- ¹גַּמַּר vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. גַּמַּרְתָּ;
Impf. 3 s. m. לְגַמַּר; Inf.
מַגְמַר; Pt. pass. s. m. גַּמֵּיר,
p. m. גַּמֵּירִי; 1 s. גַּמֵּירָא;
2 s. גַּמֵּירָתָּה: lernen, *learn*. |
Af., Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
אֶגְמַרְךָ; 3 s. m. c. sf. 1 s.
לְגַמְרֶנּוּ; 3 p. m. c. sf. 1 p.
אֶגְמַרְוּ; Imper. p. m. גַּמְרִי;
Inf. אֶגְמֹרִי, sf. 1 s. לְאֶגְמֹרִי;
3 s. m. לְאֶגְמֹרְךָ: unterrich-
ten, *instruct*.
- ²גַּמַּר [גַּמַּרְחָה] n. f., p. גַּמַּרִּי:
Kohle, *coal*.
- ¹גַּמַּר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
תִּגְמַרְנִי; Imp. תִּגְמַרְנִי; Pt. s. m.
תִּגְמַרְנִי, p. m. תִּגְמַרְנֶנּוּ; 1 s. תִּגְמַרְנָא:
schlafen, *sleep*. | **Af.**, Pf.
1 s. c. sf. 3 s. m. אֶגְמַרְיָתָה;
3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֶגְמַרְיָתָה;
Imp. אֶגְמַרְנִי, sf. 1 s. אֶגְמַרְנֶנּוּ;
Inf. c. sf. 3 s. f. לְאֶגְמַרְיָתָה;
Pt. p. m. מִגְמַרְנָא; 1 s. מִגְמַרְנָא:
zu Bett legen, *put to bed*.
- ²גַּמַּר vb. **Itpa.**, Inf. מִגְמַרְיָא;
Pt. s. f. מִגְמַרְיָא: beschämt
werden, häßlich sein, *be*
ashamed, *be ugly*.
- ¹גַּנֵּב [גַּנְבָּחָה] n. f., sf. 3 s. m.
גַּנְבָּחָה: Schwanz, *tail*.
- ²גַּנֵּב [גַּנָּבָה] n. m., sf. 3 s. m.
גַּנָּבָה: Rücken, *back*. | (גַּנָּבָה) גַּנָּבָה:
praep., sf. 1 s. m. לְגַנָּבִי;
1 p. גַּנָּבִי; 2 s. m. לְגַנָּבִי(י);
2 p. m. לְגַנָּבִיכֻ; 3 s. m.
לְגַנָּבִיָּה: bei, zu, *with*,
to. | אֶגְנֵב praep. wegen, *on*
account of. | אֶגְנֵב conj.
während, *while*. | אֶגְנֵב conj.
obgleich, *although*.
- ³גַּנֵּב vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
לְגַנְבוּ; Imp. גַּנֵּב; Pt. act.
p. m. גַּנְבִּי: stehlen, *steal*. |

Itpe., Pt. מִגְנֵב, p. מִגְנֵבִי: pass. | **Pa.**, Pt. act. p. m. מִגְנֵבוּ = **Pe.** || מִגְנָבָא n. m., p. מִגְנָבִי: Dieb, *thief*. | רִישׁ מִגְנָבִי: Anführer von Dieben, *chief of thieves*.
 גָּנַדַּר vb., Impf. 3 s. m. מִגְנֵדָר: rollen, *roll*. | **It.**, Pt. מִגְנֵדָר: pass.
 גָּנָא v. גָּנָא.
 גָּנַן vb. **Af.**, Inf. אֶגְנִי; Pt. act. s. f. מִגְנָנָא; 2 s. מִגְנִיתָ; pass. s. f. מִגְנִיָּא l. מִגְנִיָּא (י)גְנִיָּא; p. מִגְנֵנָּו: beschützen, *protect*. || מִגְנָה n. f. Garten, *garden*. | מִגְנָה n. m., p. מִגְנָהִי: Gärtner, *gardener*. || מִגְנָנָא (בִּי) n. m.: Brautgemach, *bridal chamber*. | גָּנַן vb. denom. **Pe.**, Pt. act. 2 p. † מִגְנִיתוֹן: das Brautgemach herstellen, *build the bridal chamber*.
 גָּסָא n. m. Seite, *side*.
 גָּפְנָא n. m., p. גָּפְנִי: Rebe, Weinstock, *vine*. | עֵמֶר גָּפְנָא: Baumwolle, *cotton*.
 גָּרָא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. מִגְרִי: reizen, *incite*. | **Itpa.**, Pf. 3 p. m. מִגְרָו; Impf. 2 s. m. מִגְרִי: streiten,

contend. || מִגְרָא n. m. Streit, *quarrel*.
 גָּרַב vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. מִגְרָבִי: gefangen nehmen, *take captive*.
 מִגְרָבִי (pers.) n. m., p. מִגְרָבִי: Krug, *pitcher*.
 מִגְרָבִי (גָּלִי, גָּלִי) (gr.) n. m., p. מִגְרָבִי: Rübe, *turnip*.
 מִגְרָבִי n. m. Rauke, *watercress, rocket*.
 גָּרַב vb. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. מִגְרָבִיתָ: kratzen, *scratch*. | מִגְרָבִי n. m. Stumpf, *stump*.
 מִגְרָבִי (gr.) n. m., p. מִגְרָבִי: Weber, *weaver*.
 מִגְרָבִי (pers.) n. m. s., p. d. מִגְרָבִי: ein Maß, *a measure*.
 מִגְרָבִי = מִגְרָבִי.
 גָּרָם¹ n. m., sf. 3 s. m. מִגְרָמָא; p. מִגְרָמִי; sf. 3 s. m. מִגְרָמִי: Knochen, *bone*.
 גָּרָם² vb. **Pe.**, Pt. act. גָּרָם: verursachen, *cause*.
 מִגְרָמִי n. m., p. מִגְרָמִי: Elle, *cubit*.
 גָּרָם vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. מִגְרָמוּ; Pt. act. s. m. מִגְרָמוּ; p. m. מִגְרָמִי: studieren, *study*. || מִגְרָמָא n. m., Studium, *study*.

גרע vb. Pe. , Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּרְעִיתָהּ: scheren, <i>cut (the hair)</i> .	גרש (hebr.) vb. Pa. , Pf. 1 s. c. sf. 2 s. f. גִּרְשִׁיתָהּ; Pt. act. 2 s. מִגְרֶשֶׁתָּהּ: scheiden, <i>divorce</i> .
¹ גרר vb. Pe. , Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִגְרְרָהּ; Inf. מִגְרֵר: schleppen, ziehen, <i>drag, draw</i> .	גִּשְׁפָּנָא (pers.) n. m. Siegelring, <i>seal ring</i> .
גרר n. m., sf. 3 s. m. גִּרָּה; p. גִּרִּי, sf. 1 s. גִּרִּי: Pfeil, <i>arrow</i> , גִּרְאָה n. m.: Pfeilmacher, <i>arrow-maker</i> .	גִּשְׁקָא (pers.) n. m. Kleie, <i>bran</i> .
גרש vb. Pa. , Pt. act. 2 p. מִגְרֶשֶׁתָּהּ: zermalmen, <i>grind</i> .	גִּשְׁרָא n. m., p. גִּשְׂרֵי: Brücke, <i>bridge</i> .
	גש vb. Pe. , Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּשְׁשִׂיתָהּ, גִּשְׁשִׂיתָהּ: betasten, <i>touch, feel</i> .

ד

די v. דִּי	adhere. Pa. , Pt. pass. מִדְבֵּק: angeheftet, <i>clinging</i> .
דא (§9a) pron. dem. s. f. diese, <i>this</i> .	¹ דבר (hebr.) n. m., 3 p. m. דְּבִוְרֵיהּ: Wort, Ausspruch, <i>word, utterance</i> .
דאג vb. Pe. , Pt. act. דָּאָג: besorgt sein, <i>be anxious, concerned</i> .	² דבר vb. Pe. , Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּבִרָהּ, 3 p. m. דְּבִרְנָהּ; Pt. act. s. c. sf. 3 p. דְּבִרְנָהּ: führen, den Brauch haben, <i>lead, be accustomed</i> . Pa. , Pt. act. p. מְדַבֵּרִי: leiten, <i>guide</i> . דְּבָרָא n. m. Feld, <i>field</i> . מְדַבְרָא n. m. Wüste, <i>wilderness</i> . מְדַבְרָנָא n. m. Führer, <i>leader</i> .
¹ דבב (§17b) n. m. (f.) Fliege, <i>fly</i> .	דבש n. m. Honig, <i>honey</i> .
² דבב n. m., p. דְּבִי: Bär, <i>bear</i> .	
דבא n. m. = הַפֶּסֶח מְדַבְרָא n. m. Altar, <i>altar</i> .	
דבק vb. Itpe. , Pf. 1 s. אֲדַבְּקִי; 1 p. אֲדַבְּקָנָא; Pt. מְדַבֵּק: anhängen, ankleben, <i>cleave</i> ,	

דגל n. m. Lügner, *liar*.

דגל n. m. Gold, *gold*.

דגל vb. **Itpe.**, Imp. אֶדְגֵּל: fett werden, *become fat*. || [דגל]

adj., d. דְּגִיל: fett, *fat*.

דגל vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶדְגֵּל: fortfahren, *go on, continue*.

דגל (= דעץ) vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דִּגְלָה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. דִּגְלָה: einstecken, *thrust in*.

דגל vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. דָּק; Pt. act. דָּק, דָּק; pass. s. f. דִּקָּה, p. m. דִּקָּה: sorgfältig betrachten, genau sein, *observe carefully, be exact*; Pt. pass. genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, *proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with*.

¹דגל vb. **Pe.**, Pf. 1 p. דָּרִינָה; Impf. 2 s. m. דָּרִינָה; Inf. דָּרִינָה; Pt. act. s. m. דָּרִי, f. דָּרִי, p. m. דָּרִי; 1 s. דָּרִינָה, דָּרִינָה: wohnen, *dwell*. || **Itpe.**, Pt. מְדָרִי wohnbar, *habitable*. || דָּרִי n. f., sf. 3 s. m. דָּרִי: Hof, *court*. || דָּרִי Hürde, *sheepfold*. ||

דור n. m. Dorf, *village*. ||

דור n. m. Herberge, *inn*. ||

דור n. m., p. דָּרִי: Gastwirt, *inn-keeper*. || דָּרִי

n. m., p. דָּרִי: Geschlecht, *generation*. || דָּרִי n. m., p.

דָּרִי: Reihe, *row*.

²דור vb. **Pa.**, Pf. 3 p. sf. 3 s. m. דָּרִי; Pt. act. מְדָרִי: einholen, *overtake*.

דור (gr.) n. m. Gabe, *gift*.

דור vb. **Pe.**, Imp. דָּרִי: stoßen, *push*. || **Af.**, Pt. act. p. m. מְדָרִי: id.

דור vb. **Pe.**, Impf. 2 s. f. (דָּרִי); Pt. act. דָּרִי, p. (דָּרִי): fürchten, *fear*.

דור vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. דָּרִי: stoßen, *push*.

דור vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דָּרִי: einstecken, *thrust in*.

דור vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. דָּרִי; Pt. act. p. m. דָּרִי; pass. s. m. דָּרִי, f. דָּרִי: drängen, *crowd, push*; Pt. pass. eng, *straitened*. || דָּרִי (דָּרִי) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress*.

ד, דרי nota relationis (§70),

conj. (§71). | הֵילִי v. הָלָה;
הֵידִד v. יָדָה.

נְזַרְנִי n. m. Staatsdiener (insbes.
Steuereinnnehmer), *public
official (esp. tax-gatherer)*.

מה. v. דילמא

דין vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
 גִּדּוֹן, גִּדּוֹן, גִּדּוֹן; Imp. s. m.
 דוֹן, p. m. דוֹן: richten,
judge. | **Itpe.**, Pf. 3 p.
 אֶתְדוֹן; Pt. s. f. מִתְדַּנֵּת;
 pass. | **Pa.**, Impf. 3 p. m.
 גִּדְּיָנָה, sf. 3 s. m. גִּדְּיָנָה;
 Imp. c. sf. 3 s. m. גִּדְּיָנָה;
 Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִדְּיָנָה
 = **Pe.** || דִּין n. m., d. דִּינָא;
 sf. 1 p. דִּינָא: Gericht,
 Prozeß, Gesetz, *court, law-
 suit, law*. | בְּדִינָא adv. mit
 Recht, *rightfully*. | פִּי דִּינָא
 Gerichtshof, *court of justice*.
 || דִּין n. m., a. דִּינָא: Rich-
 ter, *judge*. || מְדִינָתָא n. f.,
 p. מְדִינָתָא: Bezirk, *district,
 province*.

דִּינָרִי, דִּינָרִין n. m., p. †
denarius.

דיספּק n. m. Sänfte, *litter*.

abgetan sein, *be gone*.

יִבְי (§9f) pron. dem. s. m.

jener, *that*. מְרִי יְדֵי der
Herr jenes (Windes), *the*
Lord of that (wind).

מָקוֹם n. f., a. מָקָם; sf. 3 s. m.
מָקוֹם Ort, Stelle, *place*.

דבר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c.

sf. 2 s. m. † יִדְבַּרְנָה, לְדַבְּרָה;

Pt. pass. p. m. דִּבְרֵי, 1 s.

דַּכִּירָנָא: eingedenk sein,

remember. | **Itpe.**, Pf. 2 p.

† אֶדְבָּרָתוֹן: sich erinnern,

remember. | **Af.**, Pf. 2 s. m.

c. sf. 1 s. אדפרתן; Inf.

לִּאֲדָפוֹרִי: erinnern, remind;

sq. **ז** erwähnen, *make*

mention. || זכרנא n. m., c.

דִּכְרוֹן: Andenken, *memorial*.

אלל vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s.

הִלִּינָא 2 s. הִלִּיתָ: pass. p.

m. יָלַף: schöpfen, erheben.

draw. lift. | **Itpe.** Pf. 3 s.

m. אָדלִי : Pt. מְדִלִי : sich er-

heben, hoch sein, *be lifted*

be high. | Pa. Pf. 3 s. m.

דָּלִי sf. 1 n. דָּלִינַן 3 s. m.

דליה: 3 s. f.

הַלֵּל: 3 p. c. sf 3 s. m.

הַלֵּלִי: Imp. הַלֵּלִי הַלֵּלִי.

erheben wegnemen *lift*

un take away deduct

אֶלֶף n m Höhe *height*

877. n. m. Hole, *height*.

דלל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
 יָדַל: spinnen, *spin*.

דלק vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָדַלַק;
 3 p. אָדַלְקוּ; Pt. act. מִדַּלַק,
 p. m. מִדַּלְקִי: anzünden,
light, kindle.

דם (§13b) n. m., d. דָּמָא; sf.
 2 s. m. דָּמָה: Blut, *blood*.

דמא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּמִי, p.
 m. דָּמוּ, f. דָּמִין: gleich sein,
be like. | מִי דָּמִי: ist es denn
 gleich? *is it at all like (the
 case mentioned)?* | **Itpe.**,
 Pf. 3 s. m. אָדָּמִי: in der
 Gestalt von ... erscheinen,
appear in the likeness of. |
Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. דָּמִיָּה; Pt. pass. p. f.
 מִדָּמִין: vergleichen, als ...
 vorstellen, *liken, imagine*. ||
 דָּמִי n. p. m., c. דָּמִי; sf. 3 p.
 דָּמִיָּה: Preis, *equivalent,*
price.

דמוף adj., p. m. דָּמוּכִי: schlaf-
 fend, *sleeping*.

[דָּמַעְחָא] n. f., p. דָּמַעִי et
 דָּמַעְחָא; sf. 3 s. m. דָּמַעִיָּה:
 Träne, *tear*.

דִּן (§9a) pron. dem. s. m.
 dieser, *this*.

דנחא n. m. Osten, *east*.

דנא n. m., p. דָּנִי: Faß,
wine-jar.

דַּסְמָנָא (pers.) n. m. Portion,
portion.

דקק v. דַּק.

דַּעְתָּא v. יַדַּע.

דפא n. m. Brett, *board*.

דַּקְלָא n. m. Dattelpalme, *palm-*
tree.

דַּקּוּלָא n. m, Korb, *basket*.

דַּקְנָא n. m. Bart, *beard*.

דקק vb. **Pe.**, Imp. דִּק; Pt. pass.

דִּיק: zermalmen, *grind*. |

דַּקְדַּקְתָּא adj., s. f. d. דַּקְדַּקְתָּא,

p. m. דַּעְדַּקִין (§4h): klein,

small. דַּרְדַּקִי: kleine Kin-
 der, *small children*.

דקר vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s.

m. לְמַדְקָרָה: durchbohren,
pierce through.

דור v. דוּר.

דרא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּרִי, 2 s.

דָּרִית (דָּרִיָּת): tragen, *carry*.

דַּרְגָּא n. m. Stufe, *step*.

[דַּרְדְּא] n. m., p. d. דַּרְדִּיאָ:
 Hefe, *dregs*.

דרדק v. דַּק.

דַּרְכָּא n. m. Weg, *way*.

דרומא (hebr.) n. m. Süden,
south. | דרם vb. denom. **Af.**,

Imp. p. אֶדְרִמוּ; Inf. אֶדְרִמִי:

sich südwärts wenden, *turn towards the south.*

דִּרְקוֹנָא (gr.) n. m. Drache, *dragon.*

דִּרַּשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. f. דִּרְשָׁה; p. m. דִּרְוֹשׁ;

Impf. 2 p. דִּרְשׁוּ: 1. den Schrifttext erklären, *interpret the Scriptural text*; 2. vortragen (im allgemei-

nen), *deliver in public (in general).* || בֵּי מִדְרָשָׁא: Haus des Vortrages, Schule, *school.*

דִּשָּׁא n. m. (f.?): Tür, Tor, *door, gate.*

דִּשָּׁא vb. **Af.**, Pf. 3 s. m.

אַדִּישׁ: schweigen, *be silent.*

דִּשְׁתָּנָא (pers.) n. f. menstruierendes Weib, *menstruating woman.*

ה

הָ part. interr. = num. | הִלָּא = *nonne.*

הָ (§9c) pron. dem. s. f. diese, *this*; im neutrischen Sinne (*in a neuter sense*): dieses, *this.* || הָ, הָ interj. siehe, *behold.* || הָ conj. weil, *because.*

הָאָרָא v. עָדָר.

הָאָרָא (§9f) pron. dem. s. m. jener, *that.*

הָבֵלָא n. m. Hauch, Dampf, *breath, vapor.*

הָבֵרָא n. m. Finsternis, *darkness.*

הָרָא (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this.*

הָרָא v. 'אָחָד.

הָרָא v. 'אָחָד.

הָרָא adv. ausdrücklich, *explicitly.*

הָרָא (§9a) pron. dem. s. m. dieser, *this.*

הָרָא vb. **Pe.**, Pf. 1 p. הָרָא,

הָרָא; 2 s. m. הָרָא;

Impf. 1 s. אָהָרָא; 3 p. m.

לְהָרָא; Inf. לְהָרָא;

Pt. act. הָרָא, הָרָא, f. הָרָא,

p. m. הָרָא; 1 s. הָרָא: zu-

rückkehren, *return*; sq. בָּ

seinen Sinn ändern, *change*

one's mind; sq. לָ umringen,

encircle. | הָרָא adv. wieder-

um, *again.* | **Pa.**, Pf. 1 p.

הָרָא: zurückerstatten,

restore. | **Af.**, 1 s. אָהָרָא,

sf. 3 p. m. אָהָרָא; 2 s.

m. אָהָרָא; 3 s. m. אָהָרָא,

הִינֵי m., הִינִי f. (§9d): das ist,
it is.

הֵּהָ (§9f) pron. dem. s. f. jene,
that.

הֵּכָּא adv. hier, *here.* | מֵהֵּכָּא:
von hier, *hence.*

הֵּכָּא adv. so, *so.* | בֵּר הֵּכָּא:
fähig dessen und dessen,
capable of this and that.

הֵּלֵּין (§9a) pron. dem. pl. diese,
these.

הלך vb. Pe., Imp. לֵךְ: gehen,
go. | Pa., Pt. act. מְהַלֵּךְ:
wandeln, *walk.* || הִלְכָּתָא n. f.
Brauch, Rechtssatz, Rechts-
entscheidung, *custom, law,*
legal utterance, legal de-
cision.

הַלּוּלָא n. m., p. הַלּוּלִי: Fest-
lichkeit, Hochzeit, *feast,*
wedding feast. | בֵּי הַלּוּלָא,
בֵּי הַלּוּלִי id.

הַלְלָא (hebr.) n. m.: מְצַרְצָא;
= Ps. 113—118.

הנא vb. Itpe., Pf. 2 s. אֶתְהֵנִית;
Impf. 1 s. אֶתְהֵנִי: genießen,
enjoy | Af., Pf. 1 s. אֶתְהֵנִי;
2 s. אֶתְהֵנִית; 3 s. m. אֶתְהֵנִי;
Pt. act. s. m. מְהֵנִי, p. f.

מְהֵנִי: Nutzen bringen,
benefit. || הִנְיָתָא n. f., sf.
3 s. f. הִנְיָתָה: Nutzen,
benefit.

הִנְדוּאָה n. m. indisch, *Hindoo.*
הֵּהָהוּ (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הֵּנֵי (§9c) pron. dem. pl. diese,
these.

הֵּהָהוּ (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הַסְפָּדָא v. ספד.

הפך (אפך) vb. Pe., Pf. 1 s.
† אֶפְכַּת; Impf. 2 s. m. תִּיפֵךְ;
Imp. הֲפֵךְ, אֶפֶךְ: wenden,
sich beschäftigen mit, *turn,*
busy oneself with. | Itpe.,
Pf. 3 s. m. אֶתְהַפֵּךְ; 3 p. m.
† אֶתְהַפְּכוּ: sich wenden, sich
verwandeln, *turn about, be*
changed.

הַפְּקָרָא v. פקר.

הרר vb. Palp., Pf. 3 s. m.
הִרְרָה: nachdenken, *muse.*

הַרְמָנָא (pers.) n. m. Dekret,
decree.

הַרְסָנָא n. m. Gericht von zer-
schnittenen Fischen, *fish-*
hash.

יֵר conj. und, aber; *and, but*.
 וְיֵר interj. wehe, *woe*.
 וְלֵד v. ילד.

וְרֵדָא (pers.) n. m. Rose, *rose*. |
 וְרֵדִינָא n. m. Rosenstrauch,
rose-bush.

וְבִילָא n. m. (f.) Spaten, *spade*.
 וְבִי vb. **Pe.**, Pf. 1 s. וְבִי, sf.
 3 s. f. וְבִנְתָּהּ (וְבִנְיָתָהּ); 2 s.
 m. וְבִנְתָּ; 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. וְבִנְתָּ; Impf. 2 p. m.
 וְבִנְתָּ, וְבִנְתָּ; 3 s. m.
 וְבִנְתָּ; Imp. וְבִנְתָּ, וְבִנְתָּ; Inf.
 וְבִנְתָּ; Pt. act. s. m. וְבִנְתָּ:
 kaufen, *buy*. | **Pa.**, Pf. 1 s.
 וְבִנְתָּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. f.
 וְבִנְתָּ, 3 p. m. וְבִנְתָּ; Impf.
 2 s. m. וְבִנְתָּ; 3 p. c. sf. 3 p.
 וְבִנְתָּ; Imp. וְבִנְתָּ, p. m.
 וְבִנְתָּ; Inf. c. sf. 3 s. m. וְבִנְתָּ,
 f. וְבִנְתָּ, p. m. וְבִנְתָּ,
 p. f. וְבִנְתָּ; Pt. act. s. m.
 וְבִנְתָּ, f. וְבִנְתָּ; 1 s. וְבִנְתָּ
 (וְבִנְתָּ); 2 s. c. sf. 2 s. f.
 וְבִנְתָּ: verkaufen, *sell*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. וְבִנְתָּ;
 Impf. 3 p. וְבִנְתָּ; Pt. 1 p.
 וְבִנְתָּ, 2 s. וְבִנְתָּ: pass. ||
 וְבִנְתָּ n. m., sf. 2 s. m.
 וְבִנְתָּ; p. וְבִנְתָּ, sf. 2 p.

וְבִנְיָנִי: Kauf, *purchase*. ||
 וְבִנְיָנִי n. m. Käufer, *buyer*.
 וְבִנְיָנִי n. m., וְבִנְיָנִי n. f., p.
 וְבִנְיָנִי: Wespe, *wasp*.
 וְבִנְיָנִי vb. **Pe.**, Pt. pass. וְבִנְיָנִי:
 klar, *clear*. || וְבִנְיָנִי n. m.,
 p. וְבִנְיָנִי: Becher, *cup*.
 וְבִנְיָנִי vb. **Itpa.**, Impf. 3 s. m.
 וְבִנְיָנִי; Inf. וְבִנְיָנִי: vor-
 sichtig sein, *take care*. ||
Af., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
 וְבִנְיָנִי: warnen, *fore-*
warn, admonish.
 וְבִנְיָנִי n. f. Winkel, *corner*.
 וְבִנְיָנִי n. m., p. וְבִנְיָנִי, Paar, *pair*.
 וְבִנְיָנִי n. m., p. וְבִנְיָנִי: Reise-
 kost, *provision for a journey*;
 p. וְבִנְיָנִי Sterbekleid, *shroud*.
 וְבִנְיָנִי n. m., p. וְבִנְיָנִי, sf. 1 s. וְבִנְיָנִי:
 Silberdenar, *silver denarius*;
 p. Geld, *money*.
 וְבִנְיָנִי vb. **It.**, Pf. 3 s. m. וְבִנְיָנִי;
 Pt. s. f. וְבִנְיָנִי: klein
 werden, erscheinen, *be or*

seem small. || זוטֶר adj., d. זוטֶר, זוטֶר; f. זוטֶר, זוטֶר; p. m. זוטֶר; 1 p. זוטֶר: klein, *small*.
 זון vb. **Pe.**, Inf. זון; Pt. act. 1 s. זונֶה (זונֶה): ernähren, *feed*. | **Itp.**, Impf. 3 p. זונֶה: pass. || זונֶה n. m., sf. 3 s. m. זונֶה; p. זונֶה, sf. 2 p. m. זונֶה: Speise, *food*.
 זוע vb. **Itpalp.**, Pf. 3 s. f. זועֶה: beben, *quake*.
 זונֶה (זונֶה) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house*.
 זונֶה adj. strahlend, *bright*.
 זונֶה n. f., p. c. sf. 3 s. m. זונֶה: Nasenloch, *nostril*.
 זונֶה vb. **Pe.**, Pt. pass. d. זונֶה: fälschen, *falsify*. || זונֶה n. m. = זונֶה = זונֶה: Fälscher, *falsifier*.
 זונֶה n. m. Wind, *wind*.
 זונֶה n. m., p. זונֶה: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree*.
 זונֶה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. זונֶה; Pt. act. זונֶה: 1. würdig sein, *be worthy*; 2. überwinden, *conquer*. || זונֶה, c. זונֶה; sf. 2 s. m. זונֶה: Gerechtigkeit, *righteousness*.

זונֶה vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. זונֶה, זונֶה; Pt. pass. s. f. זונֶה: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value*. | **Itp.**, Impf. 3 p. m. זונֶה: an Wert verlieren, *lose in value*. | **Palp.**, Inf. זונֶה; Pt. act. 1 s. זונֶה: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously*. || זונֶה n. f. Geringschätzung, *contempt*.
 זונֶה n. m., p. זונֶה: Zeit, Mal, *time*. | זונֶה חדֶה: einmal, *once*. | זונֶה זונֶה: vorzeitig, *prematurely*. || זונֶה vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זונֶה; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זונֶה, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זונֶה; Pt. act. s. m. זונֶה; f. זונֶה, sf. 3 s. m. זונֶה; pass. s. m. זונֶה: 1 einladen, *invite*; 2. bereiten, *prepare*. | **Itp.**, Pf. 3 s. f. זונֶה: sich treffen, *occur*. | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. זונֶה; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זונֶה; 3 p. c. sf. 3 s. f. זונֶה: einladen, *invite*.

זמר vb. **Pe.**, Pt. act. זָמַר : singen, *sing.* || זֶמֶר n. m. Musik, *music.*

זָנָא (§13b) n. m., p. זָנִי : Art, *kind.*

זָנָא n. f. Hure, *harlot.* || זָנִי n. m. Buhle, *whore-monger.*

זִנְדָנְקָא (pers.) n. m. Kerkermeister, *jailer.*

זַעַפָּא u. m. Sturm, *storm.*

זַעִיר adj., f. זַעִירָא : klein, *small.*

זָקָה vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זָקְפוּה : aufhängen, pfählen, *hang, crucify.* ||

זָקִיפָא n. m. Kreuz, *cross.*

זָקָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָקָא n. m., p. זָקִין : Funke, *spark.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 1 p. זָקְקִינִי ; Inf. זָקְקִי ; Pt. act. 1 s. זָקְקִנָא : sich verpflichten, *obligate oneself.*

זָקָא vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. זָקְנָה : alt werden, *grow old.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 p. זָקְקִינִי : aufspringen, *leap forth.*

זָרִיז adj. rüstig, *strenuous.*

זָרְנוּקָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָרַע vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. זָרַע : säen, *sow.*

זָרַק vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. זָרְקָא, זָרְקָא : gesprengt werden, *be sprinkled.*

ח

חֲבִיתָא n. f., p. חֲבִיתָא : Weinfäß, *wine-cask.*

חֲבִיבוּתָא n. f. Liebe, *affection.*

חֲבַט vb. **Pe.**, Imp. p. חֲבַטוּ : schlagen, klopfen, *beat.* || חֲבַטָּא n. m. Schlagen, *beating.*

חֲבֵלָא n. m. Strick, *rope.* ||

חֲבֻלָּא n. Wucher, *usury.*

חֲבַל sq. עַל־ interj. wehe, *woe.*

חֲבֵרָא n. m., sf. 2 s. m. חֲבֵרָא ; p. d. חֲבֵרָא, sf. 2 s. m. חֲבֵרָא ; 3 s. m. חֲבֵרָה : Genosse, *companion.* | חֵד לְחֵבְרָה :

einer zum andern, *one to the other.* || חֲבֻרָתָא n. f. Freundschaft, Geselligkeit, *companionship, familiarity.*

חֲבַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 pl. c. sf. 3 s. m. חֲבַשׁוּה : fesseln, *put in prison.*

חגג [חגג] n. m., p. חֲגִיגָה:

Reigen, *dance*.

חֲגִיגָה n. m. lahm, *lame*. || מְחַגְגֵּה

(pt. pass. d. Pa.) id.

חָדַד vb. Pa., Imp. חֲדֹד; Pt.

pass. p. f. מְחַדְדֵּן: wetzen,

whet; Pt. pass. scharfsinnig,

kühn, *sagacious, keen*.

חָדַד vb. Pe., Impf. 3 s. m.

חָדַד; Imp. s. f. חֲדֹדֵי;

Inf. מְחַדֵּד; Pt. act. p. m.

חָדַד: sich freuen, *rejoice*. ||

חֲדוּת n. m. Freude, *joy*. ||

[חֲדוּתָא], n. f., c. חֲדוּת:

id.

חֲדָתָא adj., d. חֲדָתָא; f. d.

חֲדָתָא, p. f. d. חֲדָתָא:

neu, *new*.

חָוָה vb. Af., Pf. 3 s. m. אָחַו;

Impf. 1 s. אָחַו; Imp. אָחַו;

Pt. act. s. m. מְחַו, p. m.

מְחַו: zeigen, *show*; sq. על-

anzeigen, *inform on*.

חֹב vb. Pa., Pt. pass. p. m.

מְחַיֵּב: verpflichten, *obli-*

gate. | Itpa., Pf. 3 s. m.

אָחַיב: schuldig be-

funden werden, *be found*

guilty. || חֹבָתָא n. f., p.

חֹבִינָה; sf. 3 s. f. חֹבִינָה:

Schuld, *guilt*.

מְחֻוָּה (ass.) n. m., p.

מְחֻוָּה: Stadt, *town*.

חֻוָּת n. m., p. חֻוָּת:

Faden, *thread*; p. Schau-

fäden, *fringes*.

חֻוָּה n. m. Schlange, *snake*.

חָוָה vb. Pe., Pt. act. חָוָה, p.

חָוָה, 1 s. חָוָה, 2 s. חָוָה:

lachen, *laugh*. | Pa., Pf. 3

s. m. חָוָה; Inf. חָוָה: Pt.

act. חָוָה, p. מְחַוָּה: id. |

Af., Pf. 2 s. m. אָחַיבָה;

3 s. m. אָחַיבָה; Impf. 2 p. m.

אָחַיבָה; Inf. אָחַיבָה; Pt. act.

p. m. מְחַוָּה: id. V. אָחַיבָה. ||

חֻוָּת n. m. Gelächter, *laughter*.

חֻוָּה n. m. Sand, *sand*. ||

חֻוָּתָא f. nomen unitatis.

חָוָה vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָוָה;

Impf. 3 p. m. לְחָוָה; Pt. act.

חָוָה: schonen, Mitleid haben,

spare, have pity.

חָוָה vb. Pa., Pt. act. p. m.

מְחַוָּה: reinigen, *clean*; pass.

s. f. d. מְחַוָּתָא: die rich-

tige Meinung, *the correct*

opinion. || חָוָה adj., d. חָוָה;

s. f. d. חָוָתָא, חָוָתָא, p. f.

d. חָוָתָא: weiß, *white*. ||

חָוָתָא n. f. weißes Mehl,

white flour.

live, become well. | **Af.**, **Pf.** 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אָחִיָּה; **Inf.** אַחֲוִי; **Pt. act. s. m.** מַחִי; wieder beleben, *revive*. || תַּחֲיֶיךָ, תַּחֲיֵי n. p. m., sf. 2 s. m. תַּחֲיֶיךָ: *Leben, life.* | לַחֲיֵי wohlauf, *well and good.* || חַי adj., d. חַיָּא: lebendig, *living.* || חַיִּיתָא n. f., p. חַיִּיתָא: Tier, *animal.* חֵיטָא n. f. (= syr. *hetta*, וְחֵטָא?) Sack, *sac.*

חֵילָא n. m., sf. 1 s. חֵילִי, 2 s. m. חֵילְךָ: Kraft, *strength.* | חֵילָא Soldaten, *soldiers.* חָכִים adj., 2 p. חָכִימִיתוּ: weise, *wise.* || חָכְמָתָא n. f. Weisheit, *wisdom.*

חָכַר vb. **Pe.**, **Pf.** 1 p. c. sf. 3 s. f. חָכַרְנוּהּ: verpachten, *give in rent.*

¹חָלָא adj. süß, *sweet.* || חָלִיא n. m. Süßigkeit, *sweetness.*

²חָלָא vb., **Pt.** חָלִי: bekümmert, *moved.*

³חָלָא [חֲלִיתָא] n. f., p. חֲלִיתָא: Glied, Stück, *portion.*

חֲלָבָא n. m. Milch, *milk.*

חָלַט vb. **Pe.**, **Impf.** 3 s. m. לְחַלֵּט: mischen, *mix.* | **Pa.**, **Impf.** 3 s. m. נִחְלַט, id.

¹חָלָא n. m. Essig, *vinegar.*

²חָלָא n. m., p. a. et c. חֲלָלִי: Höhlung, *hollow space*; p. verborgene Schätze, *hidden treasures.*

³חָלַל vb. **Pa.**, **Pt. act. p.** מִחָלִי: entweihen, *desecrate.* | **Af.**, **Pf.** 3 p. m. אֶחָלוּ; **Impf.** 2 p. m. c. sf. 3 s. f. תִּחְלוּנָהּ; **Pt. act. s. m.** מִחָל, p. m. מִחְלִין, id. | **Ittaf.**, **Impf.** 3 s. m. לְתַחַל (לְתַחִיל); **Pt. s. m.** מִתַּחַל, s. m. מִתַּחֲלָא, pass. || תַּחֲלָה [תַּחֲלָה] hebr. vb. denom. **Af.**, **Inf.** אֶתְחַלִּי; **Pt. s. f.** מִתַּחֲלָא; 1 p. מִתַּחֲלִינִי: anfangen, *begin.*

¹חָלַם vb. **Pe.**, **Pf.** 3 s. f. חָלְמָה: fest werden, *become solid.*

²חָלַם n. m., 1 s. f. חֲלֵמִי; 1 p. חֲלֵמִין; 3 s. f. חֲלֵמָה; p. חֲלֵמִין, † חֲלֵמִי: Traum, *dream.*

חָלַף vb. **Pe.**, **Pf.** 3 p. c. sf. 3 s. m. חָלְפוּהּ; **Impf.** 2 s. m. לְחַלֵּף; 3 s. m. לְחַלֵּף; **Pt. act. s. m.** חָלַף, f. חָלְפָה; pass. חָלִיף: vorübergehen, *pass by*; **Pt. pass.** verwechselte, *changed.* | **Itpe.**, **Pf.**

- 3 s. m. אֶחָלַף; Pt. מִחָלַף: verwechselt werden, *be changed*. || **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. f. חִלּוּפָנִי: umtauschen, *change*. || חָלַף praep. anstatt, *in the place of*.
- חֶלֶפָא n. m., p. חֶלְפִי: eine Dornart, *a species of thorns*.
- חֶלֶקָא n. m. Anteil, *portion*.
- חָלַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. חִלְשָׁא; Pt. act. חָלַשׁ: schwach sein, werden, *be, become faint*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶחָלַשׁ, id. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חִלְשִׁיתָה: schwach machen, *weaken*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶחָלַשְׁתָּה, id. || חִלְשָׁא n. m. Schwäche, *weakness*. || חָלַשׁ adj., f. חִלְשָׁא: schwach, *weak*.
- [חם] (§13c) n. m., sf. 3 s. m. חֲמוּתָה: Schwiegervater, *father-in-law*. || חֲמֻתָּה n. f., sf. 2 s. m. חֲמֻתָּךְ: Schwiegermutter, *mother-in-law*.
- חֲמַט vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חֲמִיתִי; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. חֲמִיתָה: Impf. 1 s. c. 3 s. m. אֶחֱמִיטָה: sehen, *see*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. אֶתְחַמֵּיטָא, pass.
- חָמַם vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חָמָם; Inf. מָחֵם; Pt. act. חָמָם, חָיָם, s. f. חֲמִימָא: warm sein, *be warm*. | **Af.**, Pt. act. מָחֵם: erwärmen, *warm up*. || חָמִים adj., p. m. d. חֲמִימִי: warm, *warm*.
- חֲמָרָא n. m. et f., d. חֲמָרָא; p. חֲמָרִי: Esel, Eselin, *he, she-ass*. | חֲמָרָתָא n. f. Eselin, *she-ass*. | בֶּר חֲמָרָא Esel, *ass*. || חֲמָרָא (בֶּר) n. m. Eseltreiber, *ass-driver*.
- חֲמָרָא n. m., d. חֲמָרָא; sf. 2 s. m. חֲמָרְךָ; 3 s. m. חֲמָרָה: Wein, *wine*. || חֲמִירָא n. m. Sauerteig, *fermented dough*.
- חֲמִשָּׁה n. m. et f. 5. || חֲמִשׁ עֶשְׂרִים, f. חֲמִי(סֵר) 15. || חֲמִשִּׁי n. m., p. חֲמִישִׁי: $\frac{1}{5}$.
- חֲמֻתָּה v. חָם.
- חֲנוּתָא n. f., p. חֲנוּן: Gewölbe, Kaufladen, *vaulted room, store*. || חֲנוּנָא, חֲנוּתָא n. m. Krämer, *shop-keeper*.
- חֲטִי n. f., p. [חֲטָא]: Weizen, *wheat*.
- חֲנָנָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶחֱנָנָא: um Erbarmen flehen, *supplicate*.

חנה vb. **Pa.**, Pf. 1 s. m. חָנַף: schmeicheln, *flatter*.

חֶסֶד n. m., p. חֶסֶדִּין: Gnade, Huld, *favor*; p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חֹסֶן vb. **Af.**, Impf. 3 p. m. חָסַן: Besitz ergreifen, *occupy*.

חָסֵר vb. **Pe.**, Mangel haben, *be lacking*. | **Pa.**, Inf. חָסַרְי; Pt. pass. s. m. מְחַסֵּר, f. מְחַסֶּרֶת: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חָפַף vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. חָפַף, f. חָפְפָא: abreiben, *rub*.

חֶפְצָא n. m. junges Gras, *young grass*.

חֶפְשָׁתָא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חֶצְבָא n. m., p. חֶצְבִּי 1 sf. 3 p. חֶצְבִּיהוּ: Krug, *pitcher*.

חָצַד vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. חָצַד: ernten, *reap*.

חֶצֶל n. f., p. [מַחְצֶלֶת]: Matte, *mat*.

חֶצִינָא n. m. Axt, *axe*.

חָצִיף adj. frech, *impudent*. || חֶצְפָא n. m. Frechheit, *impudence*.

חֶקְלָא n. m. Bauer, *rustic*.

חָקַק vb. **Pe.**, Pt. pass. חָקַק:

(חָקַק): eingravieren, *engrave*.

חֶרֶבָא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חֶרֶב n., p. חֶרֶבִּי: Schwert, *sword*.

חָרַב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. חָרַב; Impf. 3 s. m. לְחָרַב, לְחָרַב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָרַבְתָּ; Inf. לְחָרֹבִי: zerstören, *destroy*. || **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶחָרַבְתָּ; Pt. act. מְחָרֵב, 2 s. מְחָרַבְתָּ, id. || חֶרְבָא n. m. Schaden, *injury*.

חֶרְדָּל n. m. Senf, *mustard*.

חָרַט vb. **Itpa.**, Impf. 2 s. m. חָרַט; Imp. אֶחָרַט: be-reuen, *regret*.

חָרַךְ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. חָרַכָא: anbrennen, *burn*. |

Pa., Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חָרְכֻנְהוּ; Impf. 3 s. m. נִחְרַךְ; Pt. act. מְחָרֵךְ; pass. p. f. מְחָרְכָּן: versengen, *singe, scorch*. |

Itpa., Pf. 3 s. m. אֶחָרַךְ; Inf. אֶחָרֹכִי, pass.

¹חָרָף adj., s. f. d. חָרִיף: scharf, *sharp, keen*. || חָרְפָּא n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter)*.

²חָרַף vb. **Af.**, Imp. p. m. אֶחָרְפוּ: früh sein, *be early*.

חָרִיצָא n. m., p. חָרִיצִי: Graben, *ditch*.

לְחַרֵּק vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַרֵּק: einschneiden, *make an incision*.

¹חָרִי adj., p. m. חָרִי; p. f. חָרְתָּא: frei, *free*. | חָרוּ n. f. Freiheit, *freedom*.

²חָרָא n. m. Loch, *hole*.

חָשַׁב vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַשֵּׁב, Inf. מְחַשֵּׁב; Pt. pass. חָשִׁיב, f. חָשִׁיבָא; p. d. חָשִׁיבִי; 1 s. חָשִׁיבָא, 1 p. חָשִׁיבִין, 2 s. חָשִׁיבָת: rechnen, achten, *count, esteem*. | **Pa.**, Pt. act. p. m. מְחַשְׁבִּין: planen, *plan*. || מְחַשְׁבָּתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. מְחַשְׁבֵּתָה: Gedanken, Plan, *thought, plan*.

חָשַׁד **Pe.**, **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 p. חָשַׁדְתִּין, חָשַׁדְתִּין: verdächtigen, *suspect*.

חָשַׁךְ vb. Itpe., Pf. 3 s. m.

אֶחָשֶׁךְ: finster werden, *grow dark*. | **Pa.**, Imp. p. m. הֶשְׁכוּ;

Pt. act. p. m. מְהַשְׁכִּי, pass. p. f. מְהַשְׁכֵּן: dunkel machen, spät sein, *darken, be late*. ||

Af., Imp. p. m. אֶחָשֶׁכוּ: spät sein, *be late*. || חָשׁוֹךְ adj., d. חָשׁוּכָא; p. d. חָשׁוּכִיָּא: finster, elend, *dark, poor*. ||

חָשׁוּכָא n. m. Finsternis, *darkness*.

חָשַׁשׁ vb., **Pe.**, Pf. 1 s. חָשִׁי, חָשִׁי; 3 s. m. חָשַׁשׁ; 3 s. f. חָשַׁשְׁתָּ; Impf. 1 p. נָחַשׁ; Pt. act. 1 p. חָשִׁישֵׁן: leiden, besorgt sein, *suffer pain, care*.

חָתַךְ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. חָתַכְנִי: schneiden, *cut*.

חָתַם vb. **Pe.**, Imp. p. חָתְמוּ; Pt. act. 1 s. חָתַמְתִּין; pass. p. m. חָתַמְתִּי; 2 p. חָתַמְתִּיו: unterzeichnen, *sign, subscribe*; schließen, *close*.

חָתָנָא n. m., p. חָתָנִי, חָתָנָא: Bräutigam, Schwiegersohn, *bridegroom, son-in-law*.

ט

טבח vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. טַבַּחַת: schlachten, *kill*. || טַבָּחָא n. m. Schlächter, *butcher*.

טַבִּיָּא n. m., p. טַבִּי: Gazelle, *antelope*.

טָבַל vb. **Pe.**, Imp. p. טַבְּלוּ: eintauchen, *be immersed*.

טַבָּלָא n. m. Pauke, *drum*.

טבע vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. טַבַּעַן, 1 p. טַבַּעִין: versinken, *be drowned*. || **Pa.**, Inf. לְטַבֹּעַ Pt. act. מְטַבֵּע; pass. p. f. מְטַבָּעֵן: versenken, einsenken, *drown, fix deep*.

טָהַר vb. **Pe.**, rein sein, abgeschafft sein, *be clean, be clean gone*. || **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טָהַרְהוּ: für rein erklären, *pronounce clean*.

טָהֳרָא n. m. Mittag, *noon*.

טוא **Pa.**, Pf. 1 p. טָוִינָא: rösten, *roast*.

טוט interj. tut! *toot!*

טוּפָנָא n. m. Sintflut, *deluge*.

טור n. m. Berg, *mountain*.

טַחַן vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טַחַנְתָּ; Imp. טַחֵן; Pt. act. p. m.

טַחַנִּין, טַחַנִּי, sf. 3 s. m. טַחֲנוּהִי; pass. s. m. d. טַחֲנוּ: mahlen, *grind*.

טיב, טוב vb. **Af.**, Pt. act.

מְטִיב: Gutes tun, *do good, deal well*. || טָב adj., d.

טָבָא; s. f. טַבָּא: gut, *good*.

טָבָא יוֹמָא Feiertag, *holiday*.

טָבָא n. m. Güte, *goodness*.

טוֹבִיָּהּ heil dem, der,

happy he, who. || טוֹבָא adv.

viel, sehr, *much, very*. ||

טִיבוּ n. f., d. טִיבוּתָא; sf. 2

s. m. טִיבוּתִיָּהּ: Güte, Wohl-

tat, *goodness, kindness*.

טִינָא n. m. Schlamm, *mud*.

טִיעָא n. m. Araber, *Arab*.

טִיעוּת ad. arabisch, *in*

Arabic.

טלל vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m.

אַטְלִיתוּן: spielen, *play*. ||

Pa., Pt. act. מְטַלֵּל: scher-

zen, *sport*.

טללָא n. m. Schatten,

shadow. || טלל vb. denom.

Pe., Pt. act. p. מְטַלֵּל: über-

schatten, *overshadow*. || טללָא

n. m. Dach, *roof*. || מְטַלְלָתָא

n. f., p. מְטַלְלָתָא, מְטַלְלִי:

- Bedachung, Hütte, *roofing*,
booth.
- טלע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m.
 אָטלע; Imp. אָטלע: nach
 einer Seite stellen, *turn*
sidewards.
- טטר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. d.
 טַמִּירָה: verbergen, *hide*. |
Itpe., Imp. p. m. אָטטרו: sich
 verbergen, *hide one-*
self. | **Pa.**, Pt. pass. p. f.
 מְטַמֵּר: verborgen, *hidden*.
- טמש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.
 sf. 3 s. m. מְטַמֵּשׁ; Pt. act.
 מְטַמֵּשׁ: eintauchen, *dip*.
- טנא v. טען.
- טנד (pers.) adv. zu zweien,
two together.
- טעא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לְטַעו;
 Inf. מְטַעֵא: irren, *err*.
- טעם vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְטַעֵם;
 3 s. m. c. sf. 3 p. מְטַעֵמִן;
 Impf. 3 s. m. לְטַעֵם; Imp.
 s. m. טַעֵם, p. m. טַעֵמו; Inf.
 מְטַעֵם: kosten, *taste*. |
 טעמא n. m., sf. 2 s. m. טַעֲמִיָּה:
 Grund, Meinung, *reason*,
opinion.
- טען vb. **Pe.**, Pf. 3 p. טַעֵן;
 Pt. act. טַעֵן; pass. s. m.
 טַעֵן, p. m. טַעֵנִי: 1. beladen,
- tragen, *load*, *bear*, 2. an-
 klagen, *sue*. || טנא n. m. Last,
burden. || טאטו praep. um
 willen, wegen, *for the sake*
of, *on account of*; part.
 interr. = num.
- טפא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m.
 טַפֵּי, f. מְטַפֵּא, p. מְטַפֵּא: über-
 fließen, *be abundant*. |
 טַפֵּי adv. viel, sehr, mehr, *much*,
very, *more*.
- טפרא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
 מְטַפְרִיָּה: Klaue, *claw*.
- [מְטַפְשֵׁא] n. m., p. מְטַפְשֵׁא: dum-
 mer Mensch, *fool*.
- טרא vb. **Pe.**, werfen, *throw*.
- טראד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 p. m. מְטַרְדֵּנָה; Pt. pass.
 מְטַרְדֵּנָה, p. מְטַרְדֵּנָה: vertreiben,
drive away; Pt. pass. be-
 schäftigt, *busy*. | **Itpe.**,
 3 s. m. אֲטַרְדֵּנָה; Impf. 2 p. m.
 מְטַרְדֵּנָה; Inf. לְאֲטַרְדֵּנָה; Pt.
 מְטַרְדֵּנָה, 1 s. מְטַרְדֵּנָה: be-
 schäftigt sein, *be busy*.
- טרה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֲטַרְהָ;
 Pt. act. 1 s. מְטַרְהָנָה, 1 p.
 מְטַרְהָנָה; pass. s. f. מְטַרְהָנָה:
 sich mühen, *take pain*,
trouble oneself; Pt. pass.
 lästig, *burdensome*. | **Af.**,

Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m.
אַטְרָחוּהוּ, 3 p. m. אַטְרָחוּהוּ;
Pt. act. מַטְרָה: bemühen,
trouble.

¹טרף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. מַטְרָפָא:
klopfen, *knock*. || **Itpe.**, Pt.
f. s. מַטְרָפָא: entrissen wer-
den, *be snatched*.

²טרף n. m., sf. 2 s. m.
מַטְרָפָא: ein gerichtliches Do-
kument, das dem Gläubiger
gestattet, vom Schuldner

verkaufte Grundstücke den
Käufern zu entreißen, *a*
document which permits the
seizure of property sold by
the debtor.

טַרַק vb. **Pe.**, Imp. p. m. מַטְרָק;
Pt. act. מַטְרַק: 1. schlagen,
stechen, *strike, sting*; 2.
verschließen, *close*.

טָשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מָטָשׁ;
Pt. pass. מִטָּשׁ, p. מִטָּשׁ: sich
verbergen, *hide oneself*.

יָאָה vb. **Pe.**, Pt. act. יָאָה:
schön, passend, *fair, comely*.

יִבְלָא n. m. Gras, *grass*.

יָבַל vb. **Af.**, Pt. act. p. m.
מְוַבֵּלִין, p. f. מְוַבֵּלִין: hin-
führen, bringen, *conduct,*
bring.

יָבַם vb. **Pa.**, Imp. יָבַם; Inf. c.
sf. 3 s. f. לְיָבוּמָה: die Schwa-
gerehe vollziehen, *do a*
brother-in-law's office.

יָבַשׁ vb. **Pa.**, Pt. pass. p. m.
מִיָּבֵשׁ: trocken machen,
dry up. || יָבֵשׁ adj. trocken,
dry. | יִבְשָׁתָא (= s. f. d.):
trockenes Land, *dry land*.

יָדָא n. f., sf. 1 s. יָדִיתָ, יָדִיתָ,

יָדִיתָ; 2 s. m. יָדִיתָ; p. (sive du.)
c. sf. 3 s. m. יָדִיתָ, 3 p. m.
יָדִיתָ: Hand, *hand*. || אֲיָדִיתָ
(= עַל־יָדִיתָ) conj. da, weil,
since, because. || בִּידָהּ
praep. durch, *through*. ||
יָדִיתָ etc. (§§10b; 48d) mein,
my etc.; לְיָדִיתָ etc. (§61b)
mich, *me* etc.

יָדָא vb. **Af.**, 3 s. m. אֲדָא; Inf.
אֲדָא; Pt. act. מְדָא, p. מְדָא:
1. gestehen, *confess*; 2.
danken, *give thanks*.

יָדַע vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
לְדָעוּ, sf. 2 s. m. לְדָעוּ;
Inf. מְדָע; Pt. act. s. m. יָדַע,
p. m. יָדַע, 1 s. יָדַע,

1 p. יִדְעִינָן, 2 s. יִדְעָה, 2 p. (יִדְעִיתוּ); pass. s. m. יִדְעוּ: wissen, *know*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. הוֹדַעְתָּ, sf. 1 s. אֶדְעֶתָּ; Impf. 3 s. m. c. sf. גִּדְעָה; Inf. גִּדְעוּ; Pt. act. מוֹדַע, sf. 3 s. m. מוֹדַעָה; 1 s. מוֹדַעְנָא; 2 s. c. sf. 1 s. מוֹדַעְתָּן: kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform*. || אֶדְעָה n. f. (m.), sf. 1 s. דְּעָתִי; 1 p. דְּעָתִי(י); 2 s. m. דְּעָתְךָ; 2 p. m. דְּעָתִיכֹן: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion*. V. s. נִפְל, מִלֵּךְ || מוֹדַעָה n. m. Erklärung, *declaration*. || אֶשְׁחַמּוּדַע vb. denom., Pf. 1p.c.sf. 3s.m. אֶשְׁחַמּוּדַעְנוּדִי: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify*. || מִדְּעָם, מִדִּי: etwas, *something*.

יָהַב vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. יָהַבְתָּה; 1 p. יָהַבְנָא, יָהַבְנִי, יָהַבְנִינִי; 2 s. m. וַיָּהַב, וַיָּהַבְתָּ; 3 s. m. וַיָּהַבְתָּ; e. sf. 2 s. m. וַיָּהַבְתָּ(י); 3 s. f. וַיָּהַבְתָּ; 3 p. m. יָהַבּוּ; (יָהַבּוּ); Impf. 1 p. גִּיָּהַב (§30d), 3 s. m. גִּיָּהַב; Imp. s. m. יָהַב,

sf. 3 s. m. יָהַבְתָּה, יָהַבְתָּה, f. יָהַבְתָּה; p. יָהַבּוּ; Inf. מִיָּהַב, מִיָּהַבְתָּ; Pt. act. s. m. יָהַבְתָּ, f. יָהַבְתָּ, p. m. יָהַבְתָּ; יָהַבְתָּ, 1 s. יָהַבְנָא, 2 s. יָהַבְתָּ; pass. p. m. יָהַבְתָּ; geben, *give*; Pt. pass. גִּיָּהַב, *placed*. | יָהַבְתָּ sq. לֵי גִיָּהַב, *greet*. | יָהַבְתָּ sq. לֵי גִיָּהַב, *desire*. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f. יָהַבְתָּה, pass.

יְהוּדָה n. m. Jude, *Jew*.

יָהַב vb. **Itpa.**, Pt. מִיָּהַב: sich überheben, *be overbearing*. || יָהַב adj., p. f. יָהַבְתָּ: übermütig, *arrogant*. || יָהַב n. m., יָהַבְתָּ n. f. Übermut, *arrogance*.

יָהַב n. m., p. a. יָהַבְתָּ; sf. 2 s. m. יָהַבְתָּ: Tag, Tageslicht, *day, daylight*. || בְּיָהַב adv. am Tage, *during the day*. || מִן יָהַב conj. seit, *since*.

[יָהַבְתָּ] n. f., sf. 1 f. יָהַבְתָּ; 2 s. m. יָהַבְתָּ(י); p. יָהַבְתָּ: Taube, *dove*.

יָהַב vb. **Pe.**, Pt. act. יָהַב: 1. borgen, *borrow*; 2. leihen, *lend*. | **Af.**, Pf. 1 s.

- c. sf. 2 s. m. **אֶזְכָּרָה**; 2 s. m. **אֶזְכָּרָה**; Inf. c. sf. 3 p. f. **אֶזְכָּרָה**; Pt. p. m. **מִזְכָּרִי**: leihen, *lend*.
- יבח** vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. **נִזְכַּח**; Pt. pass. s. f. **מוֹכֵחָא**: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove*.
- יכל** vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **יָכַלְתִּי**; **יָכַלְתִּי**; Pt. act. **יָכַל**, 1 p. **יָכַלְתִּי**, 2 s. **יָכַלְתָּ**: können, vermögen, *be able*; sq. **יָכַל**: überwältigen, *overcome*.
- ילד** vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. **יָלְדָה**; **יָלְדָה**: gebären, *bear*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. f. **אֶתְיָלְדָא**; Pt. **מִתְיָלֵד**, pass. | **Af.**, Impf. 2 s. m. **תִּזְלַד**; Imp. **אֶזְלַד**: zeugen, *beget*. || **זֶלֶד** n. m., sf. 3 s. f. **וּלְדָה**: Kind, *child*.
- ימם** n. m. **יָמָא**: Meer, *sea*.
- ימין** adj., s. f. **יָמִינָא**: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot)*. || **ימן** vb. denom. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אֶיָּמַן**: rechts stehen, *choose the right*.
- ינקא** n. m., p. **יְנוּקִי**: Knabe, *boy*. | **יְנוּקָתָא** n. f. Mädchen, *girl*. || **יְנוּקוּתָא** n. f., sf. 3 s. m. **יְנוּקוּתָא**: Jugend, *youth*.
- יסף** vb. **Af.**, Pf. 1 s. **אֶזְסַפְתִּי**; Inf. **לְאֶזְסוּפִי**: hinzufügen, *add*. | **Itaf.**, Pf. 3 s. f. **אֶתְסַפָּא**, Impf. 3 p. m. **לְתִסְפּוּ**, pass.
- יטורי** n. m., p. **יִטוּרִי**: Züchtigung, *chastisement*.
- יעד** n. m., p. **מוֹעֲדִיא**: Fest, *festival*.
- יעץ** (hebr.) vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. **יַעֲצוּ**, **יַעֲצִי**: raten, *advise*. | **Pa.**, Pt. act. p. m. **מִיַּעֲצִי**: Rat pflegen, *take counsel*.
- יציב** adj., d. **יִצִיבָא**: einheimisch, *native*.
- יצר** (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse*.
- יקר** vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. s. m. **אֶזְקִירָה**: anzünden, *kindle*.
- יקר** vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. **מִיִּקְרָא**: ehren, *honor*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. **אֶזְקִירָה**; Inf. **אֶתְיִקְרִי**: teuer werden, *become dear*; geehrt werden, *be honored*. | **Af.**, Imp. p. m. **אֶזְקִירָה**; Pt. act. s. m. **מוֹקֵר**, 2 s. **יִקְרָה**: ehren, *honor*. || **יִקְרָא** adj., f. **יִקְרָא**: teuer, *dear*.
- ירא** vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אֶזְרִי**; Pt. act. p. m. **מוֹרִין**, **מוֹרִין**:

lehren, *teach.* || אִוְרָן n. m.,
 תּוֹרָה n. f. = תּוֹרָה.
 יִרְחָא n. m., p. יִרְחִי: Monat,
month. | רִישׁ יִרְחָא: Neu-
 mond, *new moon.* || יִרְחִינָא
 n. m. Astronom (Berechner
 des Mondlaufes), *astronomer*
(computer of the course of
the moon).
 יֶרֶק adj., d. יֶרְקָא; s. f.
 יִרְזָקִי; p. יֶרֶקִי: grün, *green.*
 | יֶרְקָרִי adj., s. f. יֶרְקָרִי
 (§17c), id. || יֶרְקָא n. m.
 Kraut, *herbs.*
 יִרַת vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m.
 יִרְתּוֹן; 3 s. f. יִרְתּוֹת; 3 p.
 יִרְתּוֹן: erben, *inherit.*
 יִשָּׁן n. f. Schlaf, *sleep.*
 יִת nota accus., sf. 1 s. יִתִּי;
 2 p. m. יִתְכוֹן; 3 s. m. יִתָּה.
 יִתַּב vb. **Pe.**, Pf. 2 s.
 m. יִתְבַּת, יִתְבַּת; 3 p. m.
 יִתְבוּ; Impf. 1 s. אִתְבּ; 2 p.
 m. יִתְבוּ; 3 s. m. יִתְבּ; Imp.
 יִתְבּ (יִתְבּ), p. m. אִתְבוּ;
 Pt. act. s. m. יִתְבּ, f. יִתְבָּא;
 p. m. יִתְבִּי, f. יִתְבִּי, 2 s.
 יִתְבִּי, 2 p. יִתְבִּי: sitzen,
 wohnen, bewohnt sein, *sit,*
dwel, be inhabited. | **Pa.**,
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

יִתְבִּי; Pt. pass. s. f. מִיִּתְבָּא:
 beruhigen, *quiet, soothe.* |
Af., Pf. 1 s. אִתְבִּי; 1 p. c.
 sf. 3 s. m. אִתְבִּי; 3 s. m.
 אִתְבִּי; sf. 3 s. m. אִתְבִּי;
 3 p. m. אִתְבִּי; 3 p. m. c.
 sf. 3 s. f. אִתְבִּי; Impf. 3 p.
 m. c. sf. 3 s. m. אִתְבִּי;
 Imp. s. m. c. sf. 3 s. f.
 אִתְבִּי; p. m. c. sf. 1 s.
 אִתְבִּי; Inf. אִתְבִּי, sf. 2 s.
 m. אִתְבִּי; Pt. act. s. m.
 מִתְבִּי, p. m. מִתְבִּי; 1 p.
 מִתְבִּי; pass. s. f. מִתְבָּא:
 setzen, *seat, set, place.* |
Ittaf., Impf. 3 p. m. יִתְבִּי;
 Pt. s. m. מִתְבִּי: sich nie-
 derlassen, *settle.* || מִתְבָּא
 n. m., c. מִתְבּ; sf. 2 s. m.
 מִתְבּ: Sitzung, Sitz, Wohn-
 ort, *session, seat, home.* ||
 מִתְבָּא n. f. (§16cV^a):
 Schule, *college.* | רִישׁ
 מִתְבָּא: Schuloberhaupt,
head of an academy.
 יִתְמָא n. m., p. יִתְמִי: Waise,
orphan.
 יִתִּיר adj., d. יִתִּירָא: über-
 schüssig, *in excess.* ||
 בִּיתִּירָא adv. übermässig,
to excess.

ב

בְּ praep. wie, *like, as.* || בְּדִי conj. als, wenn, *when.* ||
בְּדוֹ adv. schon, jetzt, *now.*

בָּא vb. **Pe.**, Pt. בָּאָב: schmerzen, *pain.* || בִּיאָב, בִּיאָבָא n. m. Schmerz, *pain.*

בָּא = pers. har Esel, *ass.*
בָּא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. e. sf. 3 s. m. בִּבִּיָּה: auslöschen, *extinguish.*

¹בָּבָא n. m. Eiter, *pus.*

²בֹּכְבָא n. m. Stern, *star.*

בָּבָא מְכַבְּנָא n. f., sf. 3 s. f. בָּבָא: Kapuze, *hood.*

בָּבָא adv. längst, *already.*

בָּבָא vb. denom., Inf. בְּבָרְוִי: schwefeln, *fumigate with sulphur.*

בָּבָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. בְּבָשָׁח: ;

3 s. f. c. sf. 3 p. f. בְּבָשָׁחָהי: ;

3 p. c. sf. 3 s. f. בְּבָשָׁחָהי: ;

Inf. c. sf. 3 s. f. לְמַכְבֵּשָׁה: ;

Pt. act. 1 s. בְּבָשָׁחָה: unter-

drücken, unterwerfen, *sup-*

press, subdue. || בְּבָשָׁח n. m.,

p. בְּבָשִׁי: Geheimnis, *secret.*

בְּ v. בְּ.

בְּ n. m. Krug, *pitcher.*

בְּ v. בְּ.

הִיא v. בְּדִי.

בְּדִיָּה n. m. et f., p. בְּדִיָּה: Maultier, *mule.*

בְּדִיָּה n. m. = בְּדִיָּה || בְּדִיָּה n. f., p. בְּדִיָּה = בְּדִיָּה, אִשְׁתִּי בְּדִיָּה.

[בְּדִיָּה] praep., sf. 1 s. בְּדִיָּה, בְּדִיָּה; 2 s. m. בְּדִיָּה; 2 p. m. בְּדִיָּה; 3 s. m. בְּדִיָּה; 3 p. m. בְּדִיָּה = בְּדִיָּה.

בְּדִיָּה n. f., p. בְּדִיָּה: Öffnung, Fenster, *aperture, window.*

בְּדִיָּה (pers.) n. m. Krug, *pitcher.*

בְּדִיָּה vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. בְּדִיָּה; Impf. 3 s. m. בְּדִיָּה; Pt. pass. p. f. בְּדִיָּה: richten, *direct.* |

Itpa., Pf. 1 s. בְּדִיָּה: beabsichtigen, *intend.* || בְּדִיָּה adv. so, *thus.*

בְּדִיָּה n. m., p. בְּדִיָּה: Becher, *cup.*

בְּדִיָּה n. m., p. בְּדִיָּה: Fisch, *fish.*

בְּדִיָּה v. אחד.

בְּדִיָּה n. m. Schminke, *eye-paint* (stibium).

בְּדִיָּה vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. בְּדִיָּה, f. בְּדִיָּה; Pt. pass. בְּדִיָּה: mager werden,

בְּדִיָּה v. בְּדִיָּה.

בְּדִיָּה v. בְּדִיָּה.

become lean; Pt. pass. schwach, *weak*.

בִּי v. בִּי

כֹּאב v. בִּיבֹא.

כִּיל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. ; תִּכּוּל ; 3 s. m. ; לִבִּיל ; Pt. act. p. m. ; בִּיִּל : abmessen, *measure off*.

בִּיסָא n. m., sf. 2 s. m. ; בִּיסָא(י) : Beutel, *purse*.

בִּיפָא n. m., c. בִּיף : Ufer, *shore*.

בִּף adv. so, *thus*.

בִּכָא n., p. בִּכִּי ; sf. 1 s. ; בִּכִּי ; 2 s. m. ; בִּכִּיָּה : Zahn, *tooth*.

בִּכְרָא n. m., p. בִּכְרִי : Talent, *talent*.

בִּלָא vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. ; מִבְּלִיא : vernichten, *wear out*.

בִּלִּיָּה n. f., p. [בִּלִּיתָא] : Niere, *kidney*.

בִּלְבָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. ; בִּלְבוּהִי : Hund, *dog*.

בִּלְדָא n. m. Mager, *astrologer*.

בִּלְכָא = אִכְלָא q. v.

בִּלְלָא n. m. ; בִּלְלָא ; sf. 3 s. m. ; בִּלְלָה = בִּלְלִי , בִּלְלָה ; p. m. ; בִּלְלָה , בִּלְלָה , p. f. ; בִּלְלָה , cf. §46. ||

בִּלְמָ : irgend etwas, *anything*. || בִּלְלָא n. m., p. בִּלְלִי : allgemeine Regel, *general rule*.

| מִבְּלָא adv. impliciter, *in an implied manner*. |

בִּלְלָא : es ergibt sich, daß, *it follows that*. |

בִּלְלָא . . . לָא : gar nicht, *in no way*. || כִּלָּל vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. ; בִּיִּל , בִּלְלָא : eine Regel aufstellen, *establish a rule*. || בִּלְלָא n. m. Krone, *crown*.

בִּלְתָא n. f., sf. 3 s. f. ; כִּלְלָא

בִּלְתָּה ; p. c. sf. 2 s. m. ; בִּלְתָּה : Braut, Schwiegertochter, *bride, daughter-in-law*.

בִּלְלָא v. כִּלְלָא

[בִּלְמָתָא] n. f., p. בִּלְמִי : Wurm, *worm*.

בִּלְמִי v. אָנַף

בִּין v. כּוּן

בִּנָא n. m. Stamm, *stem*.

בִּנְעָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. ; אֲבִנְעִי , אֲבִנְעִי : sich demütigen, *humble oneself*.

בִּנְפָא n. f., sf. 3 s. f. ; p. (sive du.) c. sf. 2 s. m. ;

בִּנְפִיָּה : Flügel, Zipfel, *wing, skirt*. || בִּנְפָא vb. denom. **Pa.**, Impf. 3 p. ; לְבִנְפִי : versam-

meln, *assemble*. || בְּנוּפִיא n.
 Versammlung, *assembly*.
 בְּנִישְׂתָא n. f., p. : Ver-
 sammlung, *assembly*. | בִּי
 בְּנִישְׂתָא : Synagoge, *syna-
 gogue*.
 כסא vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.
 בָּסַן : verbergen, *hide*. | **Pa.**,
 Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. בָּסִין ;
 Imp. בָּסִי, sf. 3 p. m. בְּסִינְהוּ ;
 Pt. pass. 2 s. מְבַסִּיתָ : be-
 decken, *cover*. | **Itpa.**, Pf.
 3 s. m. אֶבְסִי ; 3 s. f. c. sf.
 3 p. אֶבְסִיתְנְהוּ pass.
 כסס n. m. מְכָסָא . כסס
 כסף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 בָּסִיפָא : sie schä-
 men sich, *they are bashful*
 (§55d). | **Itpa.**, Impf. 2 p.
 m. תְּכַסְפוּ ; 3 s. m. לְכַסֵּף ;
 3 p. m. לְכַסְפוּ ; Pt. s. m.
 מְכַסֵּף : sich schämen, be-
 schämt werden, *be ashamed,
 be put to shame*. | **Pa.**,
 Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m.
 בְּסַפִּיתָ : beschämen, *put to
 shame*. || בְּסָפָא n. m., a.
 בָּסָף : Silber, *silver*. ||
 בְּסוּפָא n. m. Scham, *shame*.
 כְּפוּתָא n. f., p. (כְּבוּי) :
 Mist, *dung*.

אֶכְפֹּל vb. **Itpa.**, Imp. כָּפַל :
 sich angelegen sein lassen,
make it one's business.
 כָּפַן vb. **Pe.**, Pf. 1 p. כָּפִין ;
 3 p. כָּפוֹן ; Pt. act. 1 p.
 כָּפִינִי, 2 s. כָּפִינָה : hungrig
 sein, *be hungry*. || כָּפִין adj.
 hungrig, *hungry*. || כָּפָנָא n.
 m. Hunger, *hunger*.
 כָּפַן vb. **Pe.**, Imp. כָּף ; Pt. act.
 כָּפִי ; pass. p. f. בִּיפִין : beu-
 gen, überwinden, *bend, sub-
 due*. | **Pa.**, Impf., 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְכִיפֶה : um-
 biegen, *bend over*. || כָּפָא
 n. f., Schale, *bowl*.
 כָּפַר vb. **Pe.**, Pt. act. כָּפַר : ab-
 wischen, *wipe*. | **Pa.**, Inf.
 כְּפֹרִי ; Pt. pass. מְכַפֵּר : ab-
 wischen, sühnen, *wipe off,
 expiate*. | **Itpa.**, Impf. 3 s.
 m. לְכַפֵּר ; Pt. מְכַפֵּר : ge-
 sühnt werden, *be expiated*. ||
 כְּפֹרִיא n. m., p. כְּפֹרִי : Ver-
 söhnung, *atonement*. || יוֹמָא
 כְּפֹרִי : Versöhnungstag,
day of atonement.
 כַּת vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. כְּפִיתָה : fesseln, *chain*.
 כָּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a
 measure*.

כְּרָא n. m. Haufe, *heap*.

כְּרָבָא n. m. Kohl, *cabbage*.

כְּרָנָא n. m. Kopfsteuer, *poll tax*.

כְּרַךְ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 p. m. c.

sf. 3 p. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 p. f.

כְּרַכְתָּהּ; Imp. p. m. כְּרַכְתָּהּ;

Pt. act. כְּרַכְתָּהּ, p. כְּרַכְתָּהּ: um-

wickeln, zusammenwickeln,

wrap, wrap up. כְּרַכְתָּהּ: eine Mahlzeit halten, *dine*.

Itpe., Pf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ:

eingehüllt sein, *be wrapped up*. || כְּרַכְתָּהּ n. m., p. c.

כְּרַכְתָּהּ: Stadt, *city*.

כְּרַכְתָּהּ vb., Inf. כְּרַכְתָּהּ: ab-

schütteln, *shake off*.

כְּרַכְתָּהּ n. m., sf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ:

Mastdarm, *gut*.

כְּרַכְתָּהּ n. f. Wiesel, *weasel*.

כְּרַכְתָּהּ n. m., p. d. כְּרַכְתָּהּ:

Weingarten, *vineyard*.

כְּרַכְתָּהּ n. m., sf. 2 s. m. כְּרַכְתָּהּ;

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ: Bauch, *belly*.

כְּרַכְתָּהּ n. f., sf. 1 s. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. f.

כְּרַכְתָּהּ; p. (sive du.) כְּרַכְתָּהּ;

sf. 2 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m.

כְּרַכְתָּהּ; 3 p. m. כְּרַכְתָּהּ:

Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg,*

foot.

כְּרַכְתָּהּ (כְּרַכְתָּהּ, כְּרַכְתָּהּ) n. m.

Haifisch, *shark*.

כְּרַכְתָּהּ vb. **Af.**, 3 s. m. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ: straucheln

machen, *cause to stumble*.

כְּרַכְתָּהּ (ass.) n. m., p. כְּרַכְתָּהּ:

Balken, *beam*.

כְּרַכְתָּהּ vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 p. m. כְּרַכְתָּהּ; Impf.

2 p. m. כְּרַכְתָּהּ; Imp. p. m.

כְּרַכְתָּהּ; Inf. כְּרַכְתָּהּ;

Pt. act. 1 s. כְּרַכְתָּהּ, 2 p.

כְּרַכְתָּהּ; pass. s. m. כְּרַכְתָּהּ:

schreiben, *write*. || **Itpe.**,

Pt. p. f. כְּרַכְתָּהּ: eingetragen

werden, *be registered*. ||

כְּרַכְתָּהּ n. m. Griffel, *stile*.

כְּרַכְתָּהּ n. m. Flachs, *flax*.

כְּרַכְתָּהּ (כְּרַכְתָּהּ) n. f. (m.), sf. 3 s.

m. כְּרַכְתָּהּ: Schulter,

shoulder. || כְּרַכְתָּהּ vb. denom.

Pa., Pt. act. כְּרַכְתָּהּ, p. כְּרַכְתָּהּ;

1 s. כְּרַכְתָּהּ, 1 p. כְּרַכְתָּהּ:

aufladen, tragen, *carry on*

the shoulder.

ל

ל praep., sf. 1 s. לִי, לְיָ; 1 p. לָּ, לְךָ; 2 s. m. לְךָ, לְךָ; f. לְךָ, לְךָ (י); 3 s. m. לָּ, לְךָ; 3 s. m. לָּ, לְךָ; f. לָּ, לְךָ; p. m. לָּ, לְךָ; p. f. לָּ, לְךָ; zu, für, to, for; nota accusativi (§61b). | 1 p. לָּ, לְךָ; 2 p. m. לָּ, לְךָ; 3 s. m. לָּ, לְךָ; p. m. לָּ, לְךָ (§48d). | בְּדִל praep. wegen, on account of.

לָּ, לְךָ (§67) adv. nicht, nein, not, no. | אֵין v. אֵין.

לָּ v. Pe., Pt. pass. לָּ: müde, tired.

לָּ n. m., d. מַלְאַךְ; p. מַלְאַךְ: Engel, angel.

לָּ n. m., sf. 1 s. לָּ; 2 s. m. לָּ: Herz, heart.

לָּ: im Sinne von, according to.

לָּ n. m. Palmzweig, branch of a palm.

לָּ n. f., p. לָּ: Ziegel, brick.

לָּ v. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 p. לָּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לָּ; 3 s. m. לָּ; Imp. לָּ;

Inf. לָּ; Pt. pass. p. c. sf. 3 p. f. לָּ: anziehen, put on; Pt. pass. bekleidet, clothed. | Af., Pt. act. לָּ: bekleiden, clothe. || לָּ n. m., sf. 3 s. m. לָּ: Gewand, garment.

לָּ vb. Šaf., Pt. pass. לָּ: ermüdet, tired.

לָּ v. אחד.

לָּ vb. Itpe., Pf. 3 s. m. לָּ: sich anschließen, join. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לָּ; Impf. 3 s. m. לָּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. לָּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. לָּ: begleiten, accompany. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לָּ id.

לָּ n. m. Levit, Levite. | לָּ id.

לָּ n. m., p. m. לָּ, לָּ; f. d. לָּ: aus Libyen, Libyan.

לָּ n. m. Log, log (ein Maß, a measure).

לָּ vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לָּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לָּ; 3 s. m. לָּ; Inf. מָּ 1 sf. 3 s. m. לָּ;

לְמַלְטִיָּה; Pt. act. s. m. d. לְמַלְטָא, לְמַלְטָא, 2 s. לְמַלְטָא; pass. s. m. d. לְמַלְטָא, לְמַלְטָא: verfluchen, *curse*. | **Pā.**, Pt. act. s. m. d. מְלַמְטָא id. לֹשׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m. תְּלִישׁוּ, תְּלִישׁוּ; Imp. p. m. לִישׁוּ, לִישׁוּ; Pt. act. 1 p. לִישֵׁן: kneten, *knead*. || לִישָׁא, לִישָׁא n. m. Teig, *dough*. לֹת praep., sf. 1 s. לְוֹתִי, לְוֹתִי; 2 s. m. לְוֹתִי(י): zu, *to*. לָחַד v. אחד. לָחִי v. חיא. לְחָמָא n. m., sf. 2 s. f. לְחָמָה: Brot, *bread*. לָחַשׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תְּלַחֵשׁ; Imp. s. m. לָחַשׁ: flüstern, *whisper*. לָחַשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְלַחֵשׁ: glühend, *glowing*. לִכְפָּא v. אית. לִילִיָּה n. m., p. לִילֹתָא, לִילִיָּה: Nacht, *night*. || לִילִיתָא n. f. = לִילִית (weiblicher Dämon, *female demon*).

לִיצְנוּתָא n. f. Spott, *scoffing*. לִית v. אית. תְּלַמִּידָא n. m., p. תְּלַמִּידִין, תְּלַמִּידִין, sf. 2 s. m. תְּלַמִּידָהּ; 3 p. m. תְּלַמִּידֵיהוֹן: Schüler, *disciple*. || תְּלַמּוּדָא n. m. Talmud. לְסַטָּא (gr.) n. m. Räuber, *robber*. || לְסַטְיוּתָא n. f. Räuberei, *the robber's business*. לְעוּזָא n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language*. לְפָא (gr.) n. m. Pfanne, *pan*; eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs*. לָקָא vb. **Pe.**, Pt. act. לָקִי: geschlagen werden, *be beaten*. לָשׁ n. m., d. לְשָׁנָא: Zunge, Ausdruck, *tongue, expression*. לָחַת vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. לְחָתִי: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain)*.

מ

מָאָה n. f., du. מֵאָתָן, 100. מוּמָא (hebr.) n. m. Makel, *blemish*.

מָאָה n. m., p. מָאָה(א); c. מָאָה; sf. 2 p. m. מְנִיכָא; 3 s. m. מְנִיחָה; 3 p. m. מְנִיחָה(ו): Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment.*

מַאֵס vb. **Pe.**, Inf. מִמָּאֵס; Pt. pass. מְאִים: verachten, *despise*; Pt. pass. widerlich, *loathsome.*

מְבֹרָא v. עבר. מְבָרָא.

מִנְּן adv. umsonst, *gratuitously.*

מַגִּישׁ n. m. Magier, *magician.*

מְדַבֵּרָא v. דבר. מְדַבְּרָא.

מִדָּא n. m., sf. 2 s. m. מִדָּה: Kleid, *garment.*

מִדָּה: Kleid, *garment.*

יָדַע v. מִדָּה.

מִדְּנִתָּא v. דִּין.

מִדְּנִתָּא v. דָּנָה.

יָדַע v. מִדְּעָם.

מַה, מִי, מַה pron. interr. (§§11a;

50ad) was? *what?* | אֲמַי:

warum? *wherefore?* | בְּמִי:

worin? womit? *wherein?*

מִכָּמָה? | כִּמְדָּה: wie, *how.* |

לְמָה: wozu? *wherefore?* |

דִּילְמָה: daß nicht etwa, *lest;*

vielleicht, *perchance.* | מָה דְּ:

מִי: dasjenige, welches,

was, *that which, what.* |

כִּמְדָּה conj. wie, *as.*

מְהִירָא v. הדר. מְהִירָא.

מְהִירָא vb. **Pe.**, Imp. p. m. מְהִירָא;

Pt. act. 1 p. מְהִירָא, 2 p.

מְהִירָא: beschneiden, *circumcise.* || מְהִירָא n. m. Beschneider, *circumciser.*

יָדַע v. מוֹדָעָא.

מִמֶּנּוּ n. m., d. מִמֶּנּוּ (?). מוֹן:

Geld, *money.*

יָדַע v. מוֹעֲדָא.

מִוֶּרְנָא n. m. Made, *worm.*

מִוֶּשׁ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. f.

מִוֶּשׁ; imp. מִוֶּשׁ: zubereiten,

prepare.

מִוֶּת vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.

מִוֶּת, f. מִוֶּתָּה; 3 p. m.

מִוֶּתָּה; Impf. 3 s. m. מִוֶּתָּה;

f. מִוֶּתָּה; 3 p. m. מִוֶּתָּה;

Inf. מִוֶּתָּה; 3 p. m. מִוֶּתָּה;

Pt. act. s. m. מִוֶּתָּה;

p. m. מִוֶּתָּה; 1 p. m.

מִוֶּתָּה; 2 s. m. מִוֶּתָּה;

pass. s. d. מִוֶּתָּה: sterben, *die;*

Pt. pass. tot, *dead.* || מִוֶּתָּה n. m.

Toter, *a dead person.* || מִוֶּתָּה

n. m., מִוֶּתָּה n. m., מִוֶּתָּה

n. f. Tod, *death.*

מִוֶּתָּה n. m., sf. 1 s. מִוֶּתָּה.

מִוֶּתָּה; 3 s. m. מִוֶּתָּה; f. מִוֶּתָּה:

Haar, *hair.* || מִוֶּתָּה n. f., p.

מִוֶּתָּה; sf. 2 p. m. מִוֶּתָּה; 3 s.

m. מִוֶּתָּה id.

יָתַב v. מוֹתָבָא.

וָגַג v. מוֹנָא.

מִזְלָא v. גול.

מָחָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. מִחֲנִן, 2 s. m. מִחֲנָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. מִחֲיוֹה, מִחֻוָּה, 3 p. m. מִחֻוְּנָהוּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְמַחֲיוֹה; Inf. מִמְחָא, sf. 3 s. m. לְמַמְחָה; Pt. מַחִי, 1 p. מַחֲיִין, 2 s. מַחִית: schlagen, *strike, smite*. | **Pa.**, Pf. 1 s. מַחִי; 3 p. מָחוּ: verwehren, ver-hindern, *protest against, hinder*.

מִחְבָּטָא v. חבט.

מִחֻוָּא v. חוו.

מִחָא n. m., sf. 1 s. מַחִי: Gehirn, *brain*.

מִחְטָא v. חטט.

מִחְטָרָא v. חטר.

מָחַל vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s.

מִחְלָנָא: verzeihen, *forgive*.

מִחְצֵלָא v. חצל.

מִחְרָא (ל) adv. morgen, *to-mor-row*.

מִחְשְׁבָתָא v. חשב.

מָטָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. מַטִּי;

3 p. m. מָטֹ, sf. 3 s. m.

מָטִיָּה; Impf. 3 s. m. c. sf.

1 s. לְמָטִין; 3 p. גִּמְטֹ; Pt.

act. s. m. מַטִּי, f. מַטִּיא, p.

m. מָטֹ, f. מָטִין, 2 s. מַטִּית

absol., sq. לִּי sive accus.: gelangen, reichen, einholen, *arrive, reach, overtake*. |

Af., Pf. 2 s. m. אֶמְטִית; 3 p.

m. אֶמְטֹ, sf. 3 s. m. אֶמְטִיָּה,

3 p. m. אֶמְטִיָּנָהוּ; Imp.

אֶמְטִיָּו, sf. 3 s. m. אֶמְטִיָּה;

Pt. act. p. m. מְטֹ: bringen,

führen, *carry, conduct*. ||

מְטוֹתָא n. f. Bitte, *petition*.

בְּמְטוֹתָא מְנָה: bitte,

I pray thee, you.

מְטַלְלָתָא v. טלל.

מְטָרָא n. m. Regen, *rain*.

מִי part. interr. = num. || מִיָּה,

מִיָּהוּ v. הוה.

מִיָּא n. p. m., sf. 2 s. m. מִיָּה;

3 p. m. מִיָּהוּ: Wasser, *water*.

מִיכְלָא v. אכל.

מִילָא n. m. = *μίλον*.

מִילָתָא (gr.) n. f., p. מִילָתָא:

Wolle, wollener Mantel,

wool, woolen cloak.

מִינָא n. m., sf. 3 s. f. מִינָה;

p. מִינִי: Art, *kind*; Hä-

retiker, *heretic*.

מִיתָא v. אתא.

מִכְבְּנָתָא v. כבן.

מִכְדִּי v. הוא.

מָכַךְ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. מָכָה;

Imp. מָכֵךְ; Pt. act. p. m. מִכְיָן:

unterbreiten, *lay, spread.* | **Af.**, Pt. act. מִמֶּנָּה: niedrig machen, *lay low.* || מִבִּינָה adj., 2 s. מִבִּינָה: niedrig, *low.*

מִכָּסָא v. כָּסַם.

מִכְתָּבָא v. כָּתַב.

מִלָּא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מִלָּא; **Imf.** 3 s. f. מִלִּי; Pt. act. מִלִּי, p. m. מִלִּי, f. מִלִּי; **pass.** מִלִּי, f. מִלִּי, p. m. מִלִּי; מִלִּי: voll sein, füllen; *be full, fill.* | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. מִלִּי; **Imf.** 1 s. מִלִּי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מִלִּי, f. מִלִּי; Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f. מִלִּי: füllen, *fill.* || מִלָּא n. m. Fülle, *fulness.*

מִלָּא v. לָאךְ.

מִלָּחָא n. m. (f.) Salz, *salt.* || מִלַּח vb. denom. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. מִלַּח; p. m. מִלַּח; Pt. pass. p. m. מִלַּח: salzen, *salt.*

¹מִלְכָּא n. m., d. מִלְכָּא: König, *king.* || מִלְכָּחָא n. f. Königin, *queen.* || מִלְכוּתָא n. f. sf. 2 s. m. מִלְכוּתָא: Reich, königliche Person, Regierung, Herrschaft, *reign, government, kingdom, royalty.* ||

מִלָּךְ vb. denom. **Pe.**, **Imf.** 3 s. m. מִלָּךְ; Pt. act. s. m. מִלָּךְ, 2 p. מִלְכִּיתוּ: regieren, *reign.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. מִלָּךְ; **Imf.** 3 s. m. מִלָּךְ id.

²מִלַּךְ vb. **Itpe.**, **Imf.** 1 s. מִלָּךְ; **Inf.** מִלְכִּי; Pt. s. m. מִלָּךְ, p. m. מִלְכִּי: sich beraten, ändern Sinnes werden, *take counsel, change one's mind.*

מִלָּא n. f., d. מִלָּחָא, sf. 3 s. m. מִלָּחָא; p. מִלִּי, sf. 3 s. m. מִלִּי, 3 p. m. מִלִּי: Wort, Ding, *word, thing.* || מִלָּא adv. von selbst, *of itself.* || מִלִּי n. m. Rede, *speech.*

מִמֶּנָּה v. מִן.

מִמֶּנָּה v. מִלָּל.

מִמֶּנָּה v. מִשָּׁשׁ.

מִן praep., sf. 1 s. מִן; 1 p. מִן; 2 s. m. מִנָּה; 2 p. m. מִנָּה; 3 s. m. מִנָּה, f. מִנָּה, p. m. מִנָּה; מִנָּה: von, aus, als, *of, from, out of, than.* || מִנָּה v. מִן.

מִן pron. interr. (§§11a; 50): wer? *who?* || מִנָּה, מִנָּה

(§11b): wer ist es? *who is it?* || מִן דְּ (§51b): derjenige, welcher, *he who, whosoever*.

מִנָּה vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. מְנִי; Imp. מְנִי; Inf. מְנִי; sf. 3 p. m. מְמַנְהוּ; Pt. act. 1 p. מְנִינִן: zählen, *count*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. אָמְנוּ, sq. -עַל: durch Stimmenabgabe wählen, *vote for, elect by ballot*. || מְנִינָא n. m., p. מְנִינִי: Zahl, Zählung, *number, count*.

מִנֵּעַ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְמַנֵּעַ: zurückhalten, *restrain*. | **Itpe.**, Pt. p. m. מְמַנְעִי, pass.

מִסָּא n. m. Schaufel, *shovel*.

מִסָּאָנָא v. סָאן.

מִסְפָּרָא v. סִפֵּר.

מִסְקָנָא v. סִלַּק.

מִסֵּר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. מְמַסְרֵה; Pt. act. s. m. מְסִרָא, 1 s. מְסִרָא; pass. p. f. מְסִירָן: überliefern, *hand over*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אָמְסֵר; Impf. 3 s. m. †לְמַסֵּר, לְמַסֵּר; Pt. s. f. מְמַסְרָא, pass.

מִסְפָּחָא n. Genüge, *sufficiency*; sf.

מְסַחֲרִי 1 s.; 2 s. m. מְסַחֲרִי; 3 s. m. מְסַחֲרִיה: es ist genug für, *it is enough for*.

[מַעָא] n. m., sf. 3 s. m. מְעֵה; p. c. sf. 3 s. m. מְעֵינִיה: Eingeweide, *intestines*.

מַעֲטָא vb. **Pa.**, Inf. מְעוֹטִי: ausschließen, *exclude*. || מְעוֹטָא n. m. Ausschließung, *exclusion*.

מְעִינָא v. עִינָא.

עַלִּי v. מְעִלִּי.

עַלִּי v. מְעִלִּי.

עַלִּי v. מְעִלִּי.

עַלִּי v. מְעִלִּי.

נִפְקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מְפַקָא v. מְפַקָא.

מִצְרָאָה n. m. Ägypter, *Egyptian*.

מִקְרָא n. m., sf. 1 s. מִקְרִי: Gehirn, *brain*.

¹ מֵרָא n. m., c. מְרִי; sf. 1 s. מְרִי, מֵרָ; 1 p. מֵרָנָא; 2 s. m. מְרִי(י), p. m. מְרִיכּוּ; 3 s. m. מְרִה, f. מְרִה, p. m. מְרִיהוּ; 1 p. מְרִיחָא, sf. 3 p. m. מְרִיחָהוּ: Herr, *lord, master*.

² מֵרָא vb. *Itpe.*, Pf. 3 s. f. אֲמִרָא, אֲמִרָא = מֵרָא q. v.

רִבְעָא v. מְרַבְעָתָא, מְרַבְעָא.

מְרַגְנִיתָא (gr.) n. f. Perle, *pearl*.

מֵרָד vb. *Pe.*, Pf. 3 p. m. מֵרָדוּ; Pt. act. מֵרָד: sich empören, *revolt*. | *Itpe.*, Pf. 3 s. f. אֲמִרָדָא id.

רֹב v. מְרֹבָא.

מֵרָט vb. *It.*, Pf. 3 s. m. אֲמִרָט; Inf. אֲמִרָטוּי: in Fetzen zerrissen werden, *torn in shreds*. || מְרָטָא n. m., p. מְרָטוּי: Fetzen, *rag*.

מֵרָעָא n. m., sf. 3 s. m. מְרָעָא; p. מְרָעִין: Krankheit, *sickness*.

מְרִיר adj. bitter.

מֵשָׂא vb. *Pe.*, Pf. 2 s. m. מֵשִׂית; Impf. 3 s. m. גִּמְשִׂי; Imp. מְשִׂי; Pt. act. s. m. מְשִׂי, f. מְשִׂיא, 1 s. מְשִׂינָא: waschen, *wash*. | *Af.*, 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲמִשִּׁיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲמִשִּׁיָה id.

¹ מֵשָׂא vb. *Pe.*, Impf. 3 s. m. גִּמְשָׂה: messen, *measure*. || מֵשָׂחָא n. m., c. מֵשָׂח: Maß, *measure*.

² מֵשָׂחָא n. m., c. מֵשָׂח: Öl, *oil*.

מֵשָׁךְ vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מֵשְׁכִי: ziehen, *draw*. || מֵשָׁכָא n. m., sf. 3 s. m. מֵשְׁכָה; p. מֵשְׁכִי: Haut, Fell, *skin*. || מֵשָׁכָא n. m. Ausdehnung, *extent*.

מֵשָׂא n. m. Wesentliches, *something tangible*.

מֵשְׁתִּיא v. שְׁתִּי.

מֵתָא n. f., c. מֵתָ; sf. 1 s. מֵתִי; 3 p. m. מֵתִיהוּ: Stadt, *city*.

מֵתָחָא vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מֵתִחָא: spannen, *stretch*.

מְתִיבְתָּא v. יתב.

מחל vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.

מְחִילי sq. ב. sive ב. : ver-
gleichen, *liken*. || מְחִילָא n.

m. Gleichnis, Sinnspruch,
simile, parable.

מִתְנָא n. m. Strick, *rope*.

מִתְנָא v. נתן.

3

נאה vb. **Pe.**, Pt. act. נָאִי :
passen, *become*.

נבא [נְבִיאָה] (hebr.) n. m., p.

נְבִיאָה : Prophet, *prophet*.

נבב n. m. Flöte, *flute*.

נבב vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.

נִבְבִּין, p. m. † נִבְבִּין : bellen,
bark.

נבִלְתָּא n. f. Aas, *carcass*.

נבע vb. **Af.**, Pt. act. s. m.

נִבְעֵן, p. f. מִבְעֵן : sprudeln
lassen, *cause to gush forth*.

נגב vb. **Pe.**, Pt. act. נִגַּב : sich
trocknen, *dry oneself*.

נגד vb. **Pe.**, Inf. מִנְגֵּד ; Pt. act.

s. m. נִגַּד, p. m. נִגְדִי : 1. weg-
ziehen, *remove*; 2. fließen,
flow; 3. geißeln, *scourge*.

Itpe., Pf. 3 s. m. מִנְגֵּד, מִנְגֵּד ; Pt. s. m. מִנְגֵּד :

1. in Ohnmacht fallen, ver-
scheiden, *faint, pass away*;
2. gegeißelt werden, *be*

scourged. | **Pa.**, Inf. נִגְדִי ;

Pt. act. p. m. † מִנְגֵּדִין : gei-

ßeln, *scourge*. | **Af.**, Pf.

3 s. m. מִנְגֵּד, = מִנְגֵּדִי. ||

נִגְדִי n. m., p. m. 1. נִגְדִי :

Zieher, Schlepper,
one who draws (a ship). ||

נִגְדִי n. m. Führer, *leader*. ||

נִגְדִי n. f. = נִגְדִי, Hag-
gada.

נגה vb. **Pe.**, sich verspäten,

come late. נִגְהָא לָהּ, נִגְהָא לָהּ :

er verspätete sich, *he came*
late (§55d).

נגל n. m. מִנְלָא. נגל n. m. Sichel, *sickle*.

נגע vb. **Pe.** sq. ב. : berühren,

touch. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f.

אִנְגָּעִי, אִנְגָּעִי : aussätzig
werden, *become leprous*.

נִגְרָא n. m. Tischler, *carpenter*.

נִגְרָא n., p. c. sf. 2 s. m. נִגְרִי :

1. Kanal, *canal*; 2. Fuß,
Schritt, *foot, step*.

נדא vb. **Af.**, Pt. 1 p. מִדְּיֵנָּה :

sprengen, *sprinkle*.

נדב vb. **Pa.**, Pt. act. מִנְדֵּב,

Itpa., Pt. מִתְנֵדב, מִתְנֵדב :

freiwillig geloben, *offer as a freewill-gift.*

נָדָה vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf.

3 s. m. [†]אֶדְחוּרִי: ausstoßen, *thrust out.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נִדְרִי:

geloben, *vow.* | **Af.**, Pf. 2 s.

m. c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה; 3 m.

c. sf. 3 s. f. אֶדְרָה; 3 s. f.

c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה: ein

Gelübde auferlegen, *impose*

a vow. || נִדְרָא n. m. Gelübde,

vow.

נָדָה m., נָדִי f. (§63a), p. נָדָה

m., נָדִי f. pron. 3 pers. er,

sie, *he, she*; sie, *they.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. [†]נִדְּהָ,

נָדָה; Impf. s. f. נִדְּהִי; Pt.

act. p. m. נִדְּהִי, pass. p. m.

נִדְּהִי: führen, beobachten,

conduct, conduct oneself,

observe; Pt. pass. gewohnt,

accustomed. (ב) נָדָה יִקְרָא:

Ehre erweisen, *honor.*

נִדְּמָא n. m. Brot, *bread.*

¹נָדָה vb. **Pe.**, hell werden,

dawn. | **Af.**, 3 s. m. c. sf.

3 p. f. אֶנְדְּרִי: erleuchten,

cause to shine. || נִדְּהִי adj.,

p. m. נִדְּהִי, s. f. נִדְּהִי, p. f.

נִדְּהִי: leuchtend, klar,

bright, clear. || נִדְּהִי n. m.,

sf. 2 s. m. נִדְּהִי: Licht,

light. | סְגִי נִדְּהִי, p. סְגִי נִדְּהִי:

blind, *blind.*

²נָדָה n. m., c. נָדָה, p.

נָדָה: Strom, *river.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. נִדְּהִי:

sich bewegen, *move.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָדָה;

Impf. 3 s. m. נִנְה, f.

נִנְה; Inf. נִנְה; Pt. act. s.

m. נִנְה, pass. s. m. d. נִנְה,

s. f. נִנְה: ruhen, zur Ruhe

kommen, *rest, enter into*

rest; Pt. pass. angenehm,

annehmbar, *pleasing, ac-*

ceptable. | נִנְה: es ist an-

nehmbar, *it is acceptable.* |

Itpe., Pf. 3 s. f. אֶנְדְּהִי,

Inf. אֶנְדְּהִי: sich hinlegen,

lie down; darauf eingehen,

acquiesce. | **Af.**, Pf. 1 s.

אֶנְדְּהִי, sf. 3 s. f. אֶנְדְּהִי; 1 p.

אֶנְדְּהִי; Impf. 3 s. m. נִנְה;

Inf. אֶנְדְּהִי, sf. 3 p. אֶנְדְּהִי;

Pt. act. מִנְה; pass. s. m.

מִנְה, s. f. מִנְה: legen, hin-

legen, lassen, *lay, place,*

leave. || נִנְה n. m., c. נִנְה:

Ruhe, *rest.* || נִדְּהִי n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness*. ||
 תנח vb. deriv. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אָתַנַּח** = **אָנַח**.
 נום, נים vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נים; Impf. 1 p. נָנוּם; 3 s. m. נָנוּם; Inf. מְנַם; Pt. act. s. m. נָנוּם, f. נִימָא, 1 s. נִימָא: schlummern, schlafen, *slumber, sleep*. | **Pa.**, Pf. 1 s. נִימִי, id. | **Palp.**, Pt. act. מְנַמֵּם, id.
 נור n. m. (f.), d. נֹרָא: Feuer, *fire*.
 נול n. m. מוֹלָא: Schicksal, *fortune*.
 נוף n. f. נְוִיפוּתָא: Verweis, *rebuke*.
 נוק vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. אֶנְקֵן; Inf. אֶנְקִי; Pt. act. מְנוֹק: schädigen, *injure*. | **Ittaf.**, Pf. 1 s. אֶתְנִקִי; 2 s. m. אֶתְנִקָּה; 3 s. m. אֶתְנִק; Pt. p. m. מְתִנִּקִי: Schaden erleiden, *suffer injury*.
 נויר (hebr.) n. m. = נויר.
 נחל n. m., p. נַחְלִי: Bach, *brook*.
 נחת vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִחְתּוּ; Impf. 2 p. m. תִּחְתּוּ (תִּחְתּוּ); Imp. s. m. נִחַת, p. m. תִּחַת; Inf. לְמַחַת; Pt. act. s. m.

נִחַת, 1 p. נִחְתִּינָן: herabsteigen, *descend*. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אֶחְתִּינִיָּה; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אֶחְתִּינִיָּה, f. אֶחְתִּינִיָּה; 3 p. m. אֶחְתּוּ; Impf. 1 p. נִחַת; Pt. act. s. m. מִחַת; pass. p. m. מִחְתִּי, f. מִחְתִּי: herabkommen lassen, niederlegen, *cause to descend, place*. ||
 נחותא n. m.: נְחוּתִי יָמָא = יִרְדִּי הַיָּם.
 נטל vb. **Pe.**, Imp. טל: nehmen, *take*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶנְטִלָּתָא: pass. || אֶמְטוּל, praep. wegen, um willen, *on account of, for the sake of*. || אֶמְטוּלִי conj. weil, *because*.
 נטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִטְעָה: pflanzen, *plant*.
 נטף vb. **Pe.**, tropfen, *drop*. ||
 נטפתא n. f. Tropfen, *drop*.
 נטר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. f. נִנְטְרִין; Imp. s. m. נִטְר (אֶנְטְר): 1. bewahren, *guard*; 2. warten, *wait*. | **Itpe.**, Pt. p. f. מְנִטְרָא: bewacht werden, *be guarded*. | **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. m. לְנִטְרוּנְהוּ: bewachen, *guard*.

נִיבָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
נִיבִיָּה: Zahn, *tooth*.

נָח vb. **Pe.**, Pt. pass. נָחִי: abziehen, *subtract*.

נָח vb. **Pe.**, Imp. נָח: schlachten, *slaughter*. | **Pa.**, Inf. נָחִי leg. לְנָחִי id. || נָחִי n. p. m., sf. 1 s. נָחִי; 2 s. m. נָחִי(י); 3 s. m. נָחִי: Besitz, *possession*.

נָחָה n. m. fremd, *foreign*.

נָחָה n. m., p. נָחָה: Decke, *cover*.

נָחִי adv. auch, *also*. || נָחִי: oder, *or*.

נָח vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נָחִי; 1 p. נָחִי; 2 s. m. נָחִי; Impf. 2 s. m. נָחִי, נָחִי; 3 s. m. נָחִי; sf. 1 s. נָחִי; 3 p. m. נָחִי; Imp. נָחִי; Pt. act. p. m. נָחִי(ן): nehmen, heiraten, *take, marry (take a wife)*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. נָחִי, נָחִי; Inf. נָחִי, נָחִי; Pt. s. f. נָחִי, p. m. נָחִי, p. f. נָחִי; 1 s. נָחִי (נָחִי), 2 s. נָחִי, 1 p. נָחִי, f. נָחִי: sich verheiraten, verheiratet werden, *be mar-*

ried (take a husband). || **Af.**, Pt. act. נָחִי: verheiraten, *marry off (give a wife to)*.

נָח vb. **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 p. m. נָחִי: entfernen, *remove*.

נָח n. f. Traktat, *treatise*.

נָח n. m. Metallbarren, *bar of metal*.

נָח n. m., p. נָח: Wunder, *miracle*.

נָח n. m. Mißmut, *bad humor*.

נָח vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. נָח(ן): sägen, *saw*.

נָח n. m., p. נָח: Schuh, *shoe*.

נָח n. f., p. נָח: Sieb, *sieve*.

נָח vb. **Pe.**, Pt. act. נָח: anfachen, *blow*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. נָח pass. || נָח n. m. Schmied, *smith*.

נָח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. נָח; 3 p. m. נָח; Pt. act. s. m. נָח, 1 s. נָח: fallen, *fall*. | **Af.**, Pt. s. f. נָח: abortieren, *give premature birth to*.

נִפֵּץ vb. **Pe.**, Imp. נִפֵּץ: schüt-
teln, ausklopfen, *shake out*,
beat.

נִפֵּץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִפְּץ;
3 p. m. נִפֹּץ; Impf. 1 s. אִפֵּץ;
1 p. נִפֵּץ; 3 s. m. נִפֵּץ, f.
תִּפֵּץ; 3 p. לִפְּקוֹ (ו); Imp. פֵּץ,
p. פָּקוּ; Inf. לִמְפֵּץ; Pt. act.
s. m. נִפֵּץ, f. נִפְּץ p. m.
נִפְּקִי, 1 s. נִפְּקָנָא: heraus-
gehen, hervorgehen, *come*
out, *go forth*. | מִי נִפְּקָא לָן
מִנָּה: was ergibt sich uns
daraus? *what follows for us*
therefrom? | לְמִי נִפְּקָא מִנָּה:
was für Bedeutung hat es?
what is the significance
thereof? | **Af.**, Pf. 1 s. אִפְּקָה,
sf. 2 p. m. אִפְּקִיתָנְכוּ; 2 s.
m. אִפְּקָה, sf. 3 s. m. אִפְּקָה;
3 s. m. אִפֵּץ, sf. 3 s. m.
אִפְּקָה; 3 s. f. אִפְּקָה, sf. 3
s. m. אִפְּקָה; 3 p. m. אִפְּקוּ,
sf. 3 s. m. אִפְּקוּה; Impf. 2
s. m. תִּפֵּץ; 3 p. m. יִפְּקוּ;
Imp. s. m. אִפֵּץ, p. m. אִפְּקוּ;
Inf. לִאִפְּקִי; Pt. act. s. m.
מִפֵּץ, f. מִפְּקָא, p. m. מִפְּקִי (ו),
1 s. מִפְּקָנָא, 1 p. מִפְּקִינָא: her-
vorgehen machen, heraus-
ziehen, *cause to come out*,

cause to go forth, *bring out*,
lead out. || מִפְּקָתָא n. f., sf.
3 s. m. מִפְּקָתָה, מִפְּקָנָא n.
m. Ausgang, *exit*.

נִפְּשָׁא n. m., sf. 1 s. נִפְּשִׁי,
נִפְּשִׁי, נִפְּשִׁי; 1 p. נִפְּשִׁין; 2
s. m. נִפְּשָׁה; 2 p. m. נִפְּשִׁיכוּ;
3 s. m. נִפְּשָׁה; 3 s. f. נִפְּשָׁה:
Seele, *soul*; c. suff. = pron.
reflex. (§48e). | מִנְּפִשָׁה: aus
sich selbst, *of himself*. |
מִדִּנְפִישָׁה: aus seinen eignen
Mitteln, *out of his own*
means. || נִפֵּשׁ vb. **Pe.**, Pt.
pass. s. m. נִפְּשִׁשׁ, f. נִפְּשִׁשָׁא,
p. m. נִפְּשִׁשִׁין: viel, groß,
numerous, *large*. | **Af.**, Impf.
3 s. f. תִּפֵּשׁ: vermehren,
multiply.

נִצָּא vb. **Itpe.**, Pt. s. m. מִנְּצִי,
f. מִנְּצִיָּא, p. m. מִנְּצִי, 2 s.
מִנְּצִיָּת: streiten, *quarrel*. ||
מִצְוִינָא n. m. streitsüchtig,
quarrelsome.

נִצֵּל vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. c.
sf. 1 s. לִצְלֵן; Pt. act. 1 s.
מִצְלָנָא: (er)retten, *save*,
deliver, *rescue*. | **Ittaf.**, Pf.
3 s. m. מִתְּצִל; Pt. 2 s. מִתְּצִלָּת
pass.

נִקֵּב vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אָנָקב; Pt. s. m. מְנַקֵּב: durchlöchert werden, *be perforated*.

נָקַט vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. נִקְטָה; 3 s. m. c. sf. 1 s. נִקְטָה; 3 s. m. נִקְטָה; Impf. 1 s. אָנָקט; 2 s. m. תִּנְקֹט; 2 p. m. תִּנְקֹטוּ; 3 s. m. לִנְקֹט; 3 p. m. נִקְטוּ; Imp. נִקְט; Inf. c. sf. 3 p. m. לְמִנְקֹטֶנָּה; Pt. act. נִקְט, 1 s. נִקְטָה, 1 p. נִקְטָה; 2 s. נִקְטָה; pass. p. m. נִקְטִי, 1 p. נִקְטִי: ergreifen, halten, *seize, take hold, keep*; Pt. pass. = act. | נָקַט בְּדַעְתָּהּ (מִלְחָה) אֶ-יֵּ (sc. מִלְחָה) jmdm es übel nehmen, auf jmdn böse sein, *be angry with*. | **Pa.**, Pt. act. מִנְקֹט: sammeln, *gather*. | **Af.**, Pt. act. מִנְקֹט: auflesen, *pick*. נָקַח vb. **Af.**, Pt. act. 1 s. מִקְפָּנָה: umringen, *encompass*.

נָקַח vb. **Pa.**, Pf., 1 p. נִקְרָנָה: Fett und gewisse Adern beseitigen, *remove fat and certain veins*.

נָקַח vb. **Pe.**, Pt. act. נִקְחָה: klopfen, *knock*. || **Af.**, Pt.

act. מִקְשׁ: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing*.

נִרְגָּא n. m. Beil, *axe*.

נִשְׂאָה n. m. Fürst, *prince*.

נָשָׂא vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אָנָשִׁי; 3 p. c. sf. 3 s. m. אֲנָשִׁי; Pt. s. f. מְנַשֵּׂא: vergessen, *forget*.

נָשָׂא vb. **Pe.** = נָשָׂב.

נָשָׂב vb. **Pe.** wehen, *blow*.

נִשְׁבָּא n. m., p. נִשְׁבִּי: Netz, *net*.

נָשַׁט vb. **Pe.**, Imp. נִשְׁט: enthäuten, *skin*.

נָשַׁף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִשְׁפָּה: fortrücken, *depart*.

נָשַׁק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נִשְׁקָה; 3 p. m. נִשְׁקָה; Pt. act. s. f. נִשְׁקָה, p. m. נִשְׁקִי: küssen, sich berühren, *kiss, touch*.

נָתַן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶתֵּן; 3 p. m. לִתְנוֹן; Imp. תֵּן: geben, *give*. || מִתְנָתָא n. f. Geschenk, *gift*.

נָתַר vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִתְרָה, f. נִתְרָה: abfallen, *fall off*.

ס

[סִמָּחָה] n. f., p. סִמָּחָה: Seah,
ein Maß, *a measure*.

סָנַן n. m., sf. 3 s. f. מְסָנָנָה;
p. מְסָנָנָה sf. 3 s. m. מְסָנָנִיָּה:
Schuh, *shoe*. || סִנָּה n. m.,
sf. 3 s. m. סִנָּה, id.

סָבַל vb. Pe., Pt. act. s. m. c. סָבַל:
ertragen, *bear*.

סָבַר vb. Pe., Pf. 1 s. סָבַר; 1 p. סָבַרְנָה, סָבַרְנָה; 2 s. m. סָבַרְתָּ; 3 s. f. סָבַרְתָּ; 3 p. m. סָבַרוּ; Impf. 3 s. m. לְסָבַר; Pt. act. s. m. סָבַר, 1 p. סָבַרְנָה; 2 s. סָבַרְתָּ; pass. s. f. סָבַרְתָּ: meinen, nachdenken, verstehen, *think, reason, understand*; סָבַרְתָּ: es ist meine Meinung, *it is my opinion*. | Itpa., Pt. s. f. מְסָבַרְתָּ: für richtig befunden werden, *be found correct*. | Af., Pf. 3 s. m. אֶסְבַּר, sq. אֶסְבֵּי et לֵ: freundlich sein, anerkennen, *befriendly to, recognize*. || סָבַר n. m. etwas mit dem Verstande Erschlossenes,

something arrived at by reasoning.

סָגַל vb. Pe., Pf. 1 p. סָגַלְנָה; 3 s. f. סָגַלְתָּ; Pt. p. m. סָגַלְתָּ, סָגַלְתָּ, 1 p. סָגַלְנָה: gehen, wandeln, *walk*. | Itpe., Pf. 3 s. f. אֶסְגַּלְתָּ; Pt. s. m. מְסָגַלְתָּ: vorwärts kommen, *proceed*; אֶסְגַּלְתָּ id. | Af., Pt. act. s. m. מְסָגַל, f. מְסָגַלְתָּ, p. מְסָגַלְתָּ, = Pe. || סָגִי adj., p. m. סָגִי; p. f. סָגִי: viel, *numerous*. סָגִי לֵ: es genügt ihm, *it is enough for him*. לֵ: אֶסְגַּלְתָּ: ich muß gehen, *I must go*. נְהוּרָה v. סָגִי נְהוּרָה.

סָגַל vb. Pe. = סָגַר: zuschließen, *lock*.

סָגַר vb. Pe., Imp. סָגַר, sq. לֵ: sich niederwerfen vor, *prostrate oneself before*.

[סָגַר] n. m., p. סָגִי: Fürst, *prince*.

סָדָה n. m., sf. 3 s. m. סָדָה: Fußblock, *stocks*. || סָדָה n. m., סָדָה n. m.

- Verfertiger von Fußblöcken, *maker of stocks*.
- סִדְיָנָא n. m., sf. 3 s. m. סִדְיָנָא: leinenes Tuch, *linen wrapper*.
- סִדְדָּר vb. **Pa.**, Pt. act. מְסַדֵּד: ordnen, *arrange*. || סִדְרָא n. m., p. סְדִיר: Ordnung (= Teil der Mišna), *order* (= *part of the Mishna*).
- סִהָדָא (שִׁהָדָא): Zeuge, *witness*. || סִהָדָא vb. denom. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶסְהִיד; 3 p. m. אֶסְהִידוּ; pt. act. מְסִיִּד: Zeugnis ablegen, *bear testimony*.
- סִהָרָא n. m., p. סְהָרִי: Mond, *moon*.
- סִסְיָא n. m., p. c. sf. 3 p. m. סִסְיָתִיהוּ: Pferd, *horse*.
- סִיפָא (§14g) n. m. Ende, letzter Fall, *end, latter case*. | לְסוּף adv. zuletzt, endlich, *at last*.
- סִקָּח vb. **Pe.**, baden, *bathe*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶסְקִיחָא: baden, *bathe*. || מְסִיחָא (§16c) n. f. Bad, *bath*.
- סִחָף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. סִחִיפָא: niederwerfen, *throw down*; pass. ruhen, *rest*.
- סָחֹר adv. rings herum, *round about*. | סָחֲרִי n. p. m., sf. 3 s. m. סָחֲרִי: Umgebung, *surroundings*.
- סָטָנָא (שָׁטָנָא) (hebr.) n. m. Satan.
- סָטָר n. m. Seite, *side*.
- סִבָּ vb. **Pe.**, alt werden, *grow old*. || סָבָא n. m. Greis, *old man*; p. die Ältesten, *the elders*. || סְבִיתָא n. f. Greisin, *old woman*. || סִיבִיתָא, סְבִיתָא n. f., sf. 3 s. m. סִיבִיתָא: Greisenalter, *old age*.
- סִים vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. סִים; גָּסִים; Pt. act. סִים: anlegen, *put on*. || **Pa.**, Pf. 3 s. m. סִים; Inf. לְמַסִּימָא, sf. 3 s. m. לְמַסִּימָא; Pt. act. p. m. מְסִימִי, id.; anlegen lassen, *cause to put on*. || סִימָא n. m. Schatz, *treasure*.
- סִימָנָא (gr. ?) n. m., sf. 2 s. m. סִימָנִי: Zeichen, *sign*. || סִים vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. סִימָתִיהוּ: schließen, *conclude*. | **Itpa.**, Impf. 3 s. f. סִימָתִים: bestimmt werden, *be correctly ascertained, fixed*.
- סִינָא v. סָאן. ¹

² סִינָא n. m., sf. 3 s. m. סִינָה: Hut, *hat*.

סיע vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סִיעָה; Imp. s. m. c. sf. 3 p. סִיעֶנָה; Inf. סִיעֵי; Pt. act. s. m. מְסִיעַ, f. מְסִיעָא: unterstützen, *support*. | Itpa., Pt. s. f. מְסִיעָתָא (מְסִיעֵתָא): gelingen, *succeed*.

סיף n., p. סִיפִי, מִיפָא, סִיפָא: Schwert, *sword*. || סִיפָא n. m.: Schwertträger, *swordsman*.

סופא v. סִיפָא.

סכא vb. Pa., Pt. act. s. f. מְסַכֵּיָא: ausschauen, erwarten, *look for, expect*.

סכנא n. f.: Messer, *knife*.

סכך [סכָּחָא] n. f., p. סִכִּי: Pflock, *peg*.

סכל vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶסְתַּכֵּל; Imp. 2 s. m. תִּסְתַּכֵּל; 3 s. m. נִסְתַּכֵּל, p. f. לְתַסְתַּכֵּל; Imp. אֶסְתַּכֵּל; Inf. אֶסְתַּכֵּלִי sq. 2: schauen, betrachten, *look at, consider*.

סכן vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. סִכְנָתָךְ; 2 p. סִכְנָתוֹן; sf. 1 s. סִכְנָתוֹן l. סִכְנָתוֹן: gefährden, *endanger*. | Itpa.,

Impf. 3 s. m. לְסִכְנָן; Pt. מְסִכְנָן: pass.

סכסא n. m.: dummer Mensch, *stupid person*.

סכר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סִכְרָה; Pt. act. 1 s.

סִכְרָא: verstopfen, *stop up*.

סל v. שְׁלִיחָא, מְלִיחָא, מְלִיחָא.

סלוא n. m.: Dorn, *thorn*.

סלל n. f., sf. 1 s. מְלִיחָא, מְלִיחָא.

סלתי; 2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא: Korb, *basket*.

סלק vb. Pe., Pf. 1 s. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 p. m.

מְלִיחָתָא; Impf. 1 s. מְלִיחָי;

1 p. מְלִיחָי; 2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

2 s. m. מְלִיחָתָךְ; 3 s. m. מְלִיחָתָא;

Impf. 1 s. מְלִיחָי; 1 p. מְלִיחָי;

אַפֿקֿה; 3 p. m. †אַפֿקֿו, sf.
3 s. m. אַפֿקֿוה; Imp. s. f.
c. sf. 1 s. אַפֿקֿו; Inf. לֶאֱפֿוֹקִי;
Pt. act. s. m. מִסֵּק, 1 s.
מִסֵּקֶנָא: aufsteigen lassen,
cause to ascend; wachsen
lassen (Fleisch), *cause to
grow (flesh)*; benennen,
name; vollenden, *complete*;
(ווי) מִסֵּקֶנָא בָּךְ: du bist mir
(Geld) schuldig, *you owe
me (money)*. || מִסֵּקֶנָא n. m.:
Ausgang, *result*.

סמא vb. Pa., Pf. 3 p. m. c.
sf. 3 s. m. סְמִיּוּה, 3' p.
סְמִיּוּהוּ: blind machen, *blind*. ||
[סְמִי] adj., s. f. d. סְמִיּוּתָא:
blind. || סְמִיּוּתָא n. f. Blind-
heit, *blindness*.

סְמִידָא (gr.) n. m. Feinmehl,
fine flour.

סְמִי vb. Pe., Pf. 1 s. סְמִי;
Imp. p. m. סְמִיכו, סְמִיכו; Inf.
c. sf. 3 s. m. לְסַמֵּיבָה; Pt.
act. s. m. סְמִיך, 1 p. סְמִיבִינָן,
2 s. סְמִיכָתָא; pass. s. סְמִי:
anlehnen, sich anlehnen,
die Hand auflegen (bei der
Ordination), ordinieren, *join,
lean, lay the hand upon
(a person to be ordained)*,

ordain; pass. *lean*. | Af.,
Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m.
אַסְמִיבִינָהוּ: anlehnen (einen
Lehrsatz an einen Bibel-
vers), *cause (a scholastic
proposition) to rest (on
Scripture)*. || אַסְמִיבִינָהוּ n. f.
Anlehnen, *causing to rest*.

סמא n. m., p. סְמִינִי,
סְמִי: Medizin, *medicine*. ||
סְמִי: Drachenblut (Name
eines Gewächses), *dragon's
blood (name of a plant)*.

סְמִי adj., d. סְמִיךָ; p. m.
סְמִי: rot, *red*.

סמא vb. Itpe., Inf. לְאַסְמִיבִינָהוּ:
sich in acht nehmen, *take
care, beware*.

סְמִי v. סמא.

סנא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m.
מְסִינָה, מְסִינָה; Pt. act. s. m.
סְנִי, f. סְנִיָא, p. s. m. c. sf.
3 s. m. †שְׁנִיָאֵיהוּ, 3 p. m.
†שְׁנִיָאֵיהוּ; p. f. c. sf. 1 s.
†סְנִיָתִי; pass. s. m. סְנִי, f.
סְנִיָא, p. m. סְנוּ: hassen,
hate. | Itpe., Pf. 3 p. m.
†אַשְׁתִּיבִינָהוּ: pass.

סְנִי v. נסא.

סער vb. Pe., Inf. מְסַעֵד: spei-
sen, *dine*. || מְסַעֵדָא n. f.,

sf. 2 s. m. מַעֲדָתֶיךָ: Mahlzeit, *meal*.

סער vb. Pe., Pt. act. סִיר (§5f): untersuchen, *examine*.

¹ ספא vb. Itp., Impf. 2 s. הִסְתַּפִּי; Pt. 2 p. מִסְתַּפִּיתוּ: sich fürchten, *be afraid*.

² ספא vb. Pe., Pf. 2 s. m. סָפִית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed*. | Af., Imp. אִסְפִּי, id.

ספד vb. Pe., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סִפְדוּהָ; Impf. 3 s. m. יִסְפְּדוּ; 3 p. m. יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *wail, lament (for a dead person)*. || הַסְפָּדָא (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech*.

סִפְטָא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סִפְטִיהוּ: Kasten, *chest*.

סְפִינָא n. f., c. סְפִינָה: Schiff, *ship*. || סְפּוּנָא n. m., p. סְפּוּנִי, סְפּוּנָא: Schiffer, *sailor*.

סִפְסָלָא (lat.) n. m., p. סִפְסָלִי: Bank, *bench*.

סְפּוּסְקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.

סִפְסָרָא (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword*.

סִפְסָרוּתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage*.

ספף. ספא n. m. Schwelle, Pfoste, *threshold, post*.

סִפְקָא (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt*.

סִפְרָא n. m., c. סִפֵּר: Buch, *buch*. || סִפְרָא n. m., p. סִפְרִי: Schreiber, *scribe*. || מִסְפָּרָא n. m., p. d. מִסְפָּרִיא, מִסְפָּרָתָא n. f. Schere, *scissors*.

סרג vb. Pe., Pf. 3 p. m. סָרְגוּ; Pt. act. p. m. סָרְגִי: satteln, *saddle*. | Pa., Pt. pass. p. f. מִסְרְגִן: id.

סרא vb. Pe., Pf. 3 s. m. סָרִי; Pt. pass. s. f. סָרִיא: stinken, *stink*.

סַרְבְּנוּתָא n. f., sf. 3 s. m. יָתָה: Vornehmheit, *assumption*.

¹ סרַח adv. mehr, *more*.

² סרה vb. Pe., Pt. pass. סָרִיח: verderben, verwesen, *spoil, decay*. | Af., Pt. act. s. m. מִסְרַח, p. m. מִסְרַחִי: id.

סרך vb. Pe., Pt. act. סָרַךְ: anhängen, *cling to*.

סרק. מִסְרָקָא n. m., sf. 1 s. קִי: Kamm, *comb*.

סריק adj., p. סריקי: leer, *empty*.
 סתוא n. m. Winter, *winter*.
 סתמא n. m. Unbestimmtes,
something undefined. | adv.
 schlechtweg, ohne weitere
 Bestimmung, *simply, with-*
out further qualification.

סתר vb. Pe., Pf. 3 sf. סתרה;
 3 p. m. סתרו; Impf. 1 s.
 c. sf. 3 s. m. אסתרה; Pt.
 act. סתר, 1 s. סתרנא: nie-
 derreißen, *tear down*; auf-
 lösen, *loosen*.

ע

ענא n. coll., sf. 3 s. m. עאנה:
 Kleinvieh, *small cattle, sheep*
 and *goats*.

עבר vb. Pe., Pf. 1 s. עברי;
 2 s. עברת; 2 p. עבריתו;
 3 s. f. עברת; 3 p. m.
 עברו; Impf. 1 s. אעבר;
 1 p. נעבר; 2 s. m. תעבר,
 f. תעברי, p. m. תעברו; 3 s.
 m. לעבר, p. m. נעברו; Imp.
 s. m. עבר, p. m. עברו; Inf.
 מעבר; Pt. act. s. m. עבר,
 f. עברא, p. m. (עברי), f.
 (עבריא) עברנא; 1 s. עברן;
 1 p. עבריתו, 2 p. עברין;
 pass. s. m. עבד, p. m. עבדי:
 tun, arbeiten, *do, work*;
 pass. beschaffen sein, pfle-
 gen, *be liable, likely, ac-*
customed. | עבר יקרא ל:
 Ehre erweisen, *honor*.
 ע' טיבוחא ב: eine Gefällig-

keit erweisen, *do a favor*. |
 Itpe., Impf. 3 s. m. להעבר,
 f. התעבר: getan werden,
 gemacht werden, *be done,*
be made. | Šaf., Inf. שעבדי;
 Pt. act. משעבר; pass. p. m.
 d. משעברי: unterwerfen,
 verpflichten, *subject, obli-*
gate. | Ištaf., Pt. s. f.
 משתעברי, p. m. משתעברא,
 1 s. משתעברנא: pass. ||
 עבדא n. m., p. עבדי: Knecht,
slave. || עבדא n. m., sf. 2 p.
 m. עבדיכו; p. c. sf. 3 s. m.
 עבדיה: Tat, Werk, Ge-
 schäft, Ereignis, *deed, work,*
business, occurrence. ||
 עבדיתא n. f., sf. 2 p. m.
 עבדיתכו: Arbeit, Geschäft,
work, business. | מי עבדיתכו:
 ביהדי: was habet ihr zu
 tun mit . . .? *what have*

- you to do with . . . ?* || עָקַתָּ n. f., p. a. עָקָן: Not, *distress*.
- שְׁעִבּוּדָא n. m. Verpflichtung, *obligation*.
- עָבַר vb. **Pe.**, Pf. 1 s. עָבַרְי; 1 p. עָבַרְיִנָּה; 2 s. m. עָבַרְתָּ; Pt. act. עָבַר: überschreiten, *cross*; sq. עָלָּה übertreten, *transgress*. | **Itpa.**, Pt. s. f. מִעָבְרָה: schwanger werden, *become pregnant*. || עָבְרָא n. m., c. עָבַר: Seite, Gegend, *side, region*. || מִבְּרָא n. m. Fähre, *ferry*. || מִבּוּרָא n. m. Fährmann, *ferryman*.
- עָגַל¹ adv. לְעָגַל alsbald, *soon*.
- עָגֵלָא² n. m. Kalb, *calf*.
- אַדְּ, עַדְדִּי praep. bis, *until*. || (§4ek) conj. während, als, *while, when* (§§56c; 58b).
- עָדָא (§9b) pron. dem. s. f. diese, *this*.
- עָדָא n. m., c. עָדָן; sf. 3 s. m. עָדָנָה: Zeit, *time*. | אַדְּ, עַדְדִּי adv. jetzt, *now, at this time*.
- עָדִי (§9b) pron. dem. s. m. dieser, *this*; p. diese, *these*.
- עָדִי vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. עָדִיפִינָּה, f. עָדִיפָא, 1 p. עָדִיפִינָּה; 2 s. m. עָדִיפָתָּ, sq. מִן better, *better*.
- עָקַתָּ n. f., p. a. עָקָן: Not, *distress*.
- עָוַר vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. עָוַרְתָּ: erwachen, *awake*.
- עָוַר vb. **Itpa.**, Pt. s. f. מִתְּעוֹרָא: blind werden, *become blind*. || עָוִיר adj., f. עָוִירָא: blind. || עָוִירָא n. m. Blindheit, *blindness*.
- עוֹת vb. **Pa.**, Inf. לְעוֹתִי: verderben, *spoil*.
- עָוָא v. עָוָא.
- עָוִיר adj., f. עָוִירָא: stark, *strong*.
- עָוַר **Itpa.**, Pt. מִתְּעוֹרָא: sich einhüllen, *wrap oneself*.
- עִיבָא n. m., עִיבָתָא n. f. Wolke, *cloud*.
- עִינָא n. f., p. (du.) c. sf. 1 p. עִינִי; 3 s. m. עִינֵיהּ; עִינֵיהּ, f. עִינֵיהּ: Auge, *eye*. || עִין vb. **Pa.**, Pf. 1 p. עִינִי; 3 s. m. עִין, 3 p. m. עִינֵיהּ; Impf. 1 p. נִעִין (לְעִין); Imp. עִין; Pt. act. s. m. מִעִין, f. מִעִינָא, 1 s. מִעִינָא: betrachten, untersuchen, *consider, examine*. || מִעִינָא n. m. Quelle, *spring*.
- עָכַב vb. **Pa.**, Pt. act. מִעָכַב: aufhalten, verhindern, *delay*,

check. | **Itpa.**, Impf. 1 s. **אעבב**: verweilen, *tarry*.
עכברא n. m. Maus, *mouse*.
עכנא (gr.) n. m. (f.) Otter, *adder*.
על, **עלוי** praep., sf. 1 s. **עלי**, **עלוי**; 1 p. **עלון**; 2 s. m. **עלון(י)**, **עלון(י)**; 3 s. m. **עלונה**, **עלונה**; 3 s. f. **עלונה**; 3 p. m. **עלונה**; 3 p. m. **עלונה**: auf, über, wegen, *upon, over, on account of*. || **על**, **על** adv. oben, *above*. || **עלי** adj. **עלמא**; p. **עלמא** oberer, oberster, *upper, uppermost*; **עלמא** oben, *above*. || **עלמא** n. f., p. **עלמא**; Oberstock, Söller, *upper story, room*. || **על** vb. denom. **Pa.**, Pt. pass. s. m. **מעלי**, d. **מעליה**, s. f. d. **מעליה** (**עליה**), p. m. **מעלו**, p. f. d. **מעליה**, 1 p. **מעלין**: vorzüglich, *excellent*. || **עלמא** n. f. Vorzüglichkeit, *excellence*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. **אעליה**, **אעליה**: vorzüglich werden, *become excellent*.
עלב **עלבנא** n. m. Bedrückung, *oppression*; p. 83: Anmaßung, *excess of authority*.

על n. f. Ränke, *insidiousness*.
על vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **עלח**; 3 s. m. **על**, f. **עלח**; 3 p. m. **עלו**; Impf. 1 s. **על**; 3 s. m. **על**; 3 p. m. **על**; Imp. s. m. **על**, p. m. **על**; Inf. **מעל**; Pt. act. s. m. **עיל**, f. **עילא**, p. m. **עיל**, **עיל**, f. **עיל**; 1 s. **עילנא**, 2 s. **עילה**, 2 p. **עיליה**: hineingehn, *enter*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. **עילה**; 3 s. m. **עיל**, **עיל**, sf. 3 s. m. **עילה**; 3 s., f. **עילא**; 3 p. m. **עיליה**; sf. 3 s. m. **עיליה**; p. m. **עיליה**; Impf. 2 s. m. **עיליה**; 3 s. m. **עיל**; 3 p. m. **עיל**; sf. 3 s. m. **עיליה**; Imp. **עיל**; Pt. act. s. m. **מעיל**, p. m. **מעילין**, 1 p. **מעילין**: 1. hineinbringen, *hineinführen, cause to enter*; 2. intr. = **Pe.** || **מעלי**, **מעלי** n. p. m. c. Eingang, Rüsttag, *entrance, commencement, day before*. || **מעלנא** n. m. Eingang, *entrance*.
עלמא n. m. Welt, Äon, *world, aeon*; das Volk, *the people*.

עֲלָמָא die zukünftige Welt, *the world to come*. | לְעֵלָם adv. auf immer, *for ever*. | בְּעֲלָמָא adv. bloß, *merely*. | מִלֵּי דְעֲלָמָא weltliche Dinge, *secular matters*; Gegensatz (*opposite*): דְּשַׁמְיָא מִלֵּי דִּשְׁמִיָּא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality)*. | כְּלֵי עֲלָמָא tout le monde. | אִנּוּשׁ מִעֲלָמָא irgend ein Mann, *any man*.

עָלָם n. m. Jüngling, *young man*.

עֲמוּדָא n. m., p. עֲמוּדִי: Säule, *column*.

עַמָּא n. m., sf. 3 s. m. עַמָּה; p. עַמְמִין; d. עַמְמִיָּא: Volk, *people*; p. = גוֹיִם Nichtjuden, *Gentiles*.

עֲמִיקָא adj., s. f. d. עֲמִיקָתָא; p. עֲמִיקִי: tief, *deep*.

עֲמֵר n. m., d. עֲמֵרָא: Wolle, *wool*. | עֲמֵר גִּפְנָא v. גִּפְנָא.

עַמִּיתָא n. m., sf. 2 s. m. עַמִּיתָהּ; בֵּר עַמִּיתָא: Volksgenosse, *fellow-tribesman*.

עָנָא vb. Pe., Pf. s. m. c. sf.

2 s. m. עָנִיקָה; Pt. act. עָנִי: antworten, *answer*.

עָנָא n. m., c. עָנִין: Angelegenheit, *affair*.

עָנָא adj., d. עָנִיָּא; p. עָנִי: arm, *poor*. || עֲנִיּוּתָא n. f., sf. 1 s. עָנִי: Armut, *poverty*. || עָנָא vb. denom. Itpe., Pt. מְעָנִי: arm werden, *become poor*. || תַּעֲנִיּוּתָא n. f., p. תַּעֲנִיּוּתָא: Fasten, *fasting*.

עֲנָבִי n. m., p. עֲנָבִי: Weintraube, *grape*. || עֲנָבִיתָא n. f. id.; Augenbeere (ein Fehler im Auge), *pustule*.

עָנָא vb. Pa., Pt. pass. 2 s. מְעָנִיתָ: vergnügt machen, *delight*.

עֲנָא n. f., p. עֲנִי: Ziege, *goat*.

עֲנָנָא n. m., p. עֲנָנִי: Wolke, *cloud*.

עֲנָפָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. עֲנָפֻדִי: Zweig, *branch*.

עָנָא vb. Pe., Pt. act. עָנָא: bestrafen, *punish*.

עָסָא vb. Pe., Pt. act. 1 p. עָסִיקָתוּ; 2 p. עָסִיקָתוּ; pass. s. m. עָסִיקָן, 1 p. עָסִיקָן, 2 p. עָסִיקָתוּ: beschäftigt

sein, *be occupied*. | **Itpa.**,
Pf. 2 s. m. אַטעסקת, אַתעסקת;
Impf. 3 p. m. יתעסקון[†];
Inf. לַאטסקי; Pt. p. m.
מַטעסקי: sich beschäftigen,
busy oneself. || עסק n. m.,
d. עסקא; sf. 2 s. m. עסקת:
Geschäft, *business*.
עפּה vb. **Pe.**, Pt. act. עִיף;
pass. עִיף, עִיף: doppelt
legen, verdoppeln, *fold*
twice, double. | **Pa.**, Pt. pass.
מַעפּה: verdoppeln, *double*.
עפּרא n. m., sf. 2 s. f. עפּרה;
3 s. m. עפּרה: Staub, *dust*.
עצב vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
עַצִּיבא, p. m. d. עַצִּיבִי, 2 s. f.
עַצִּיבַת: betrübt, *sad*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. אַעצבו[†]: sich
betrüben, *become sad*. ||
עַצבא n. m. Betrübniß, *sad-*
ness.
עַצְרָתָא n. f. Wochenfest, *Pente-*
cost.
עקבא n. m. Ferse, *heel*. |
בַּעַקְבָא ד: hinter, nach,
behind, after.
עקרא n. m. Wurzel, *root*. |
מַעַקְרָא adv. anfänglich, *at*
first. || עקר vb. denom. **Pe.**,
Pt. act. s. m. עָקַר, f. עַקְרָא,

1 s. עַקְרָנָא: entwurzeln, zu
Grunde richten, losreißen,
uproot, destroy, remove. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אַתעקֵר,
p. m. אַתעקרו[†]; Pt. מַתעקֵר:
losgerissen werden, ent-
wurzelt werden, *be pulled,*
move, be uprooted. | **Pa.**,
Impf. 2 s. m. הַתעקֵר: ziehen,
pull out. || עקרא m. n. un-
fruchtbar, *barren*. || עַקִּירָא
עקרא n. m. Kastrierter,
castrate.
עַקְרָבָא n. (m.), p. עַקְרִיבִי:
Skorpion, *scorpion*.
1 עַרְבִין[†] n. m., p. עַרְבָא: ערב:
Bürge, *sponsor*.
2 ערב vb. denom. **Pe.**, Pt. act.
s. f. עַרְבָא: untergehen, *set*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אַעֲרֵב: id.
עַרְטִילי, עַרְטִיל adj. nackt, *naked*.
עַרְסָא n. m., sf. 3 s. m. עַרְסָה:
Bahre, *bier*.
עַרְפְּלָא n. m. Gewölk, *clouds*.
1 עַרְקֵי vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. עַרְקַת[†],
עַרְקָא; Impf. 3 s. f. תַּעֲרֵק,
תַּעֲרֵק: fliehen, *flee*.
2 עַרְקָתָא n. f. Riemen,
thong.
עַרְרָא n. f., sf. 3 s. m.
מַעַרְרָא; p. מַעַרְרָתָא: Höhle, *cave*.

עשא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.
 3 p. m. עֲשִׂיתָנָהוּ; Inf. c. sf.
 3 p. עֲשׂוֹיָנָהוּ: zwingen, *force*.
 עֲשָׂבָא n. m., p. עֲשָׂבִי: Kraut,
herb, herbage.
 עֶשֶׂר n. m., עֶשְׂרָה n. f. 10. ||
 עֲשִׂירָא n. m. zehnter, *tenth*. ||
 עֶשְׂרִין n. p. 20.
 עֶשֶׂיק adj. teuer, *dear*.
 עֲתִיד adj. zukünftig, *future*;
 sq. Inf. sive Pt. in der Zu-
 kunft, *in the future*.

עֲתִיק adj., f. d. עֲתִיקָא: alt,
old. || עֲתָקָא n. m. Alter,
old age.
 עתו vb. Itpa., Pf. 1 s. עֲתִירִי,
 3 s. m. אֶתְעֵתֵר; Impf. 2 p.
 m. תִּתְעֵתֵר: reich werden,
grow rich. || עֲתִיר adj., s.
 f. d. עֲתִירָא; p. m. עֲתִירִי:
 reich, *rich*. || עֲתִירוּתָא n. f.,
 sf. 1 s. רִי: Reichtum,
riches.

פ

פָּנַע vb. Pe., sq. פָּנֵי treffen,
meet.
 פָּגַר vb. Itpa., Impf. 1 s. אֶפְגֵּר:
 müßig gehen, *be idle*. || פְּגָרָא
 n. m. Schadenersatz, *com-
 pensation for damages*.
 פָּדַע vb. Pe., Pf. 3 s.
 m. c. sf. 3 s. m. פְּדִיעָה, פְּדִיעָה;
 3 p. m. c. sf. 3 s. m. פְּדִיעוֹה,
 פְּדִיעוֹה; Pt. act. פָּדַע פְּדִיעוֹה;
 פְּדִי: verwunden, *bruise,
 wound*. || פְּדִיעָתָא n. f. Wunde,
bruise, wound.
 פֹּשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. פָּשׁ;
 3 p. m. פֹּשׁ, f. פָּשָׂא; Pt.
 act. פָּשׁ: übrig bleiben,
remain.

פָּוִי adj., d. פְּוִיָּא: übereilt,
hasty. || פְּוִיוּתָא n. f., sf. 2
 p. m. פְּוִיוּתִיכוֹ: Übereilung,
haste.
 פָּחַדָּא n. m., sf. 2 s. m. פְּחִדָּה:
 Furcht, *fear*.
 פָּחָרָא n. m. Töpfer, *potter*.
 פָּחַח vb. Pe., Inf. לְמַפְחַח: sq.
 מִן verringern, *diminish*. |
 Itpe., Pf. 3 s. m. אֶפְחַח:
 schadhaft werden, *become
 rickety*.
 פִּטַּם vb. Pa., Inf. פְּטוּמִי: (mä-
 sten), besänftigen, *mollify*.
 פִּטַּר vb. Itpe., Pf. 2 p. m.
 אֶפְטָרִיכוֹ; 3 p. m. אֶפְטָרִיכוֹ;
 Inf. לְפִטּוּרִי: sich verab-

schied, *take leave*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. פִּטְרָתוֹן; 2 p. m. פִּטְרָתוֹן; 3 s. m. פִּטַּר: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation*.

פִּילָא n. m. Elephant, *elephant*.

פָּחַח vb. Pa., Inf. לְפָחֵחַ: schwinden machen, *cause to vanish*.

פֶּלֶן adj., d. פֶּלְנִיא; s. f. d. פֶּלְנִיתָא: ein gewisser, *a certain one*.

פִּלְגָּא vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּלְגָּא; Impf. 3 p. m. נִפְלְגָּא; Imp. s. m. פִּלְגָּא, p. m. פִּלְגָּא; Inf. מִפְלְגָּא; Pt. pass. s. f. פִּלְגָּא; p. m. פִּלְגָּא: teilen, austheilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish*; Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion*. | Itpe., Pf. 3 p. m. אִפְלְגָּא; Pt. p. m. מִפְלְגָּא: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion*. || פִּלְגָּא n. m. Hälfte, *half*. || פִּלְגָּא n. m.

ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man*.

פִּלְךְ vb. Pe., Pt. act. s. f.

פִּלְכָּא: spinnen, *spin*.

פִּלְסָא (lat.?) n. m., p. פִּלְסִי: Schlag, *stroke*.

פִּלְפִּלְתָּא (sanscr.) n. f. Pfefferkörnchen, *grain of pepper*. ||

פִּלְפִּילָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפִּילָא: Scharfsinn, *keen mind*.

פִּמָּא n. m., c. פִּם; sf. 2 s. m. פִּמָּא; 3 s. m. פִּמָּא; 3 p. m. פִּמָּא: Mund, *mouth*. || לִפְמָא praep. gemäß, *according to*.

פִּנָּא vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אִפְנָא; Impf. 2 p. פִּנָּא; 3 p. m. יִפְנָא; Pt. s. m. מִפְנָא: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself*. || פִּנָּא n. m. Abend, *evening*.

פִּנְךְ vb. Pa., Pt. pass. p. f. מִפְנִיךְ: verweichlichen, *pamper*. || מִפְנִיכֻתָּא n. f. Verweichlichung, *pampered condition*.

פִּסַּד vb. Pe., Pt. pass. פִּסִּיד: schädigen, *injure*. || Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. אִפְסִידָתְהוּ; Pt. act. p. f. מִפְסִידָן, id.

פסל vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַלָהּ; pass. 1 s. אָפַסְלָהּ: untauglich machen, *render unfit*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָפַסַל, id.

פָּסַק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסְקָה; 3 p. m. פָּסְקוּ; sf. 3 s. m. פָּסְקוּהָ; Inf. מִפְסֵק; Pt. act. s. m. פָּסַק, p. m. פָּסְקָה; pass. s. m. אָפַסְקָה: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through*. | **Pa.**, Inf. לְפַסְקָה: zerschneiden, *cut through*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָפַסַק; Pt. act. s. f. מִפְסְקָה: 1. = **Pa.**; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself*. || פְּסוּקָה n. m., sf. 2 s. m. פְּסוּקָה: Bibelvers, *Scriptural verse*. | פָּסַק vb. denom., Imp. פָּסַק: (einen Bibelvers) hersagen, *recite (a Scriptural verse)*.

פָּקַע v. פָּקַע.

פָּקַד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. f. פָּקְדָה; Imp. p. m. פָּקְדוּ; Pt. pass. 2 s. m. מִפְקְדָה: befehlen, *command*; ein Testament hinterlassen, *leave a will*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָפַקְדָה; Pt. act. s. m. מִפְקְדָה, p. m. מִפְקְדוּ:

in Verwahrung geben, *deposit*.

פָּקַע vb. **Af.**, Infin. לְאַפְקוּעִי; Pt. act. מִפְקַע: entziehen, *withdraw*. || פָּקַע, פָּקְעָה n. m. Spalte, *fissure*. || פָּקְעָה n. f. Ebene, Tal, *plain, valley*.

פָּקַד n. m. Geschäfte, *dealings*.

פָּקַד vb. **Af.**, Imp. אָפַקְדָה: freigeben, *give free*. || הַפְקָדָה (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness*.

פָּקְעָה v. פָּקַע.

פָּרְדֵּס n. m. Baumgarten, *park*.

פָּרְדֵּסִי (pers.?) n. m. Fürst, *prince*.

פְּרָה גְבוּלָה (orig.?) n. m. Beamter, *official*.

בְּפִרְהוּסָה (gr.) adv. öffentlich, *publicly*.

פָּרוֹנֵקָה (pers.) n. m. Bote, *messenger*.

פָּרוֹלָה n. m. Eisen, *iron*.

פָּרַח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. פָּרְחוּ; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. פָּרְחוּ: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

- אֶפְרָחָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִפְרָחָה: fliegen lassen, *cause to fly off*.
- פרט vb. Pa., Pt. act. מִפְרֵט: einzeln aufzählen, *specify*. || פְּרִיטָא n. f., p. [פְּרִיטָא] n. f., p. פְּרִיטָא: Kleingeld, *small change*.
- פְּרִי (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרִי; 2 s. m. פְּרִיָּה: Lager, *couch*. | פְּרִיחָה n. f. id.
- פרך vb. Pa., Inf. לְפָרוּכִי, Af., Inf. לְאֶפְרוּכִי: zerreiben, *bruise*.
- פְּרָסָא (pers.) n. m., p. פְּרִיסִי: Parasange, *parasang*.
- פְּרָסָא (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance*.
- פְּרָסָא n. m. Perser, *Persian*.
- פְּרָסְתָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.
- פרע vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פְּרַעְתִּיהָ, 3 s. m. פְּרַעְתָּה; Impf. s. m. c. sf. 1 s. פְּרַעְ(י); Pt. act. פְּרַע, sf. 3 s. m. פְּרַעָה, 2 s. c. sf. 1 s. פְּרַעְתִּין: bezahlen, *pay*. | Itpe., Imp. אֶפְרַע: sich bezahlen lassen, *be paid*.
- פְּרִיץ vb. Pe., Pt. pass. s. f. פְּרִיצָא: ausgelassen, *licentious*.
- פְּרָצוּפָא (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פְּרָצוּפָה: Gesicht, *countenance*.
- פרק vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרְקֵנָן: 1. einstürzen, *fall in*; 2. erlösen, *deliver*. | Pa., Inf. לְפָרוּקִי, sf., 3 s. m. לְפָרוּקָה, 3 p. m. לְפָרוּקְנָהוּ; Pt. act. מִפְרָק, 1 s. מִפְרָקְנָא: 1. trennen, *separate*; 2. erlösen, *deliver*; 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection*. || פְּרָקָא n. m. Vortrag, *discourse*. || פְּרוּקָא n. m., p. פְּרוּקִי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection*.
- פּרָקֵד אֶפְרָקֵד adv. rücklings, *on the back*.
- פרר [פְּרָרָא] n. f., p. פְּרִי: Kleie, *bran*.
- פּרַשׁ vb. Pe., Inf. לְמַפְרֵשׁ; Pt. act. p. m. מִפְרָשִׁי: 1. sich absondern, *separate oneself*; 2. reisen, *travel*. | Pa., Pt. act. מִפְרָשׁ; pass. s. m. מִפְרָשׁ, p. m. מִפְרָשִׁי: 1. absondern, *separate*; 2. genau angeben, *specify*. ||

פְּרוֹשָׁא n. m., sf. 3 s. m.
פְּרוֹשָׁה: Erklärung, *explanation*. | בְּפִרוֹשׁ adv. ausdrücklich, *explicitly*.

פֶּרֶשׁ² פָּרָשָׁא n. m. Reiter, *horseman*.

פִּרְתָּא n. m. Excrement, Mist, *excrements, dung*. | פִּרְתָּא adv. ein wenig, *a little*.

פִּשְׁט vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. פִּשְׁטוּ, sf. 3 s. m. פִּשְׁטוּה; Imp. פִּשְׁט; Pt. act. 1 s. פִּשְׁטָנָא; pass. s. f. פִּשְׁטָא: 1. ausstrecken, *stretch out*; 2. einen Zweifel lösen, *straighten out a difficulty*; Pt. pass. klar, selbstverständlich, *clear, self-evident*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶפְשָׁט: gelöst werden, *be solved*. || פִּשְׁטָא n. m. natürlicher Lauf, *natural course*.

פִּשְׁקָצָא n. m. Rabe, *raven*.

פִּשְׁר vb. **Pa.**, Pt. act. מְפִשֵּׁר; pass. מְפִשֵּׁר: deuten, *interpret*. || אֶפְשָׁר n. m. Möglichkeit, *possibility*; möglich, *possible*.

פִּתְחָא n. m., p. פִּתְחָמִי: Wort, *word*.

פִּתַּח vb. **Pe.**, Pf. 1 p. פִּתְחָנָא; 3 s. f. פִּתְחָה, p. m. פִּתְחוּ; Imp. s. m. פִּתַּח, p. m. פִּתְחוּ; Inf. לְמִפְתַּח; Pt. act. פִּתַּח: öffnen, *open*. || פִּתְחָא n. m. Tür, *door*.

פִּתְיָא n. m. Topf, *pot*.

פִּתְיָא n. m. Breite, *breadth*.

פִּתְיָלָתָא n. f., p. פִּתְיָלִי: Docht, *wick*.

פִּתְקָא (gr.) n. m. Tafel, *tablet*.

פִּתְוֹרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתְוֹרָה: Tisch, *table*.

פִּתָּא n. m. Brot, *bread*.

צ

צָבָא vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. צָבִית: wollen, *want*. || צָבוּ n. f. Wille, Ding, Bedarf, *will, thing, need*.

צָבַע [אַצְבְּעָא, אַצְבְּעָתָא] n. f., p. c. sf. 1 s. אַצְבְּעָתִי;

3 s. m. אַצְבְּעָתָה: Finger, *finger*.

צָבוּרָא n. m. coll. Gemeinde, *congregation*.

צָבַת, צוּת vb. **Itpa.**, Pt. s. f. מְצַטְבֵּתָא: sich ge-

sellen, *be attached*. | **צִבְתָּא** n. m. (f.), sf. 1 p. (צִוְתָא): Gesellschaft, *company*.
צִבְתָּא n. f. Zange, *tongs*.
צִדִּיקָא n. m., p. צִדִּיקִי: Ge-rechter, *righteous man*. ||
צִדְקָתָא n. f. Almosen, *alms-giving*.
צִוְ(א)רָא n. m. Hals, *neck*.
צוּר vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. צוּר; Pt. act. 1 s. צִידְנָא: jagen, fangen, *hunt, catch*. | **Itpe.**, Impf. 3 p. f. לְתַצְדָּה; Inf. אֲתַצְדִּי; Pt. p. m. מִתְצַדִּי: pass. || צִוְרָא n. m., p. צִוְרִין: Fischer, *fisherman*.
צוּח vb. **Pe.**, Inf. מְצוּח; Pt. act. 1 p. צוּחִינֵן: schreiben, *cry*.
צוּצִיתָא n. f. = צִיצִיתָא q. v.
צוּר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. צָר: sq. -על: belagern, *besiege*.
צוּח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. צִיחָא, f. צִיחָת, 2 s. צִיחָת: gehorchen, *obey*. | **Af.**, Impf. 2 p. m. תִּצְחִיתוּ; Imp. אֲצִיח: hören, *hearken*.
צבת v. צבת.
צָחִי vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. צָחָא: dürsten, *be thirsty*.

צִיבִי n. p. m. Brennholz, *kindling wood*.
צִין vb. denom. **Pa.**, Pf. 3 s. m. צִין; Pt. act. מְצִין: kenntlich machen, bezeichnen, *mark*.
צִיצְתָא n. f. Haarlocke, Flamme, *forelock, flame*.
צַל vb. **Pa.**, Pf. 1 s. צִלְתִּי; Impf. 1 s. אֲצִיל; 3 s. מְצִיל; Pt. act. s. m. מְצִיל: p. m. מְצִילָא, 1 s. מְצִילָא: beten, *pray*. | **Af.**, Inf. אֲצִלוּ; Pt. act. אֲצִיל, p. m. מְצִלוּ: neigen, beugen, *incline, bend*.
צלב vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. צִלְבִין: kreuzigen, *crucify*.
צלח vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. מְצַלְחִי: spalten, *cleave*.
צלח vb. **Af.**, Pt. Act. מְצַלְח: Erfolg haben, *succeed*.
צלל vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. צִל; Pt. pass. s. m. צִיל, f. צִילָא, p. m. צִילִי: klar sein, *be clear*. ||
צִילוּתָא n. f. Klarheit, *clear mind*.
צִלָּא n. m. Fell, Leder, *hide, leather*. || **צִלָּא** n. m. Gerber, *tanner*.

[צִלְמָא] n. m., p. †צִלְמָנִיא: Bild, Götzenbild, *image, idol*.

צמח vb. Pe., Inf. מְצַמֵּחַ: zusammenziehen, *contract*.

צנא n. m. Korb, *basket*.

צנן vb. Pa., Inf. לְצַנּוּנִי: abkühlen, *cool off*.

צנע vb. Pe., Pt. pass. s. f.

צִנְיָעָא, p. f. a. צִנְיָעָתָן, 2 s. f.

צִנְיָעָתָא: züchtig, heimlich, *modest, secretive*. || צִנְיָעָא

n. m. Verborgenheit, *secrecy*. בבִּצְנִיָּעָא: heimlich,

secretly. || צִנְיָעוּתָא n. f. Züchtigkeit, Verborgenheit, *modesty, secrecy*.

צנה vb. Pe., Pt. act. צָנָה: wiehern, *neigh*.

צנורא n. m. Loch (in der unteren Türschwelle), *door-socket*.

צער vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. צִעְרִיתָה; 2 s. m. c.

sf. 1 s. צִעְרִיתָן; 3 p. m. c.

sf. 1 s. צִעְרִיוֹן; Imp. s. m. c.

sf. 1 s. צִעְרֵן; Inf. צִעְוִי;

sf. 1 s. לְצִעְוִין; Pt. act. s.

m. c. sf. 1 s. מְצִעְרֵן, p. m.

מְצִעְרֵת (ו), 2 s. f. מְצִעְרֵת: quälen, beschimpfen, *vex*,

insult. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֶצְטַעַר; Imp. 1 s. אֶצְטַעַר;

1 p. נִצְטַעַר; 3 s. m. נִצְטַעַר;

Pt. act. s. m. מְצַטַּעַר: sich quälen, sich grämen, *be vexed, be grieved*.

צפונא n. m. Norden, *north*.

צפה n. f. צִפְתָּא, Matte, *mat*.

צפר¹ n. m. צִפְרָא, Morgen,

morning. לִצְ, בִּצְ: morgens, *in the morning*.

צפר² n. m., p. צִפְרִי: Vogel, *bird*. || צִפְרִיתָא n. f. id.

צפר³ n. m. צִפְרָא, Ziegenbock,

he-goat. || צִפְרִיתָא n. f. Ziege, *she-goat*.

צרא n. m. צָרִיא, Spalt, *crack*.

צרבא (etym.?) n. m.: צ' מַרְבָּנִין: Gelehrter, *scholar*.

צרך vb. Pe., Pt. pass. צָרִיךְ,

2 p. צָרִיכִיתוּ: nötig, *necessary*; bedürftig, *in need*. |

Itpa., Pf. 1 s. אֶצְטַרְכִּי; 3 s.

m. אֶצְטַרְכֵּךְ; Pt. s. m. מְצַטְרַךְ:

bedürftig sein, nötig haben, *be in need, need*.

צרה vb. Itpa., Imp. 3 s. m.

לְצַטְרַפִּי, 3 p. m. לְצַטְרַפֵּי; Pt.

p. m. מְצַטְרַפִּי: vereinigt werden, *be joined*.

צרר vb. **Pe.**, **Pf.** 3 s. m. צָרַר;
 Inf. מְצַרֵּר, מְצַרֵּר; **Pt. act. s.**
 m. צָרַר, צָרַר: einwickeln,

zusammenbinden, *wrap up*,
tie up. | **Pa.**, **Impf.** 3 s. m.
 e. sf. 3 s. m. לְצַרֵּר: id.

ק

קבא n. m., p. קָבִי: Kab (ein
 Maß, *a measure*).

[לְקַבֵּל] praep., sf. 1 s. † לְקַבֵּל;
 1 p. † לְקַבֵּל: entgegen,
 gegen, *opposite, against.* |
 קבל vb. denom. **Pa.**, **Pf.**
 1 s. † קָבַל; 1 p. † קָבַל;
 sf. 2 s. m. קָבַל; 2 s. m.
 קָבַל, sf. 1 s. קָבַל, 3 s.
 m. קָבַל; 2 p. m. † קָבַל;
 3 s. m. קָבַל, sf. 3 s. m.
 קָבַל; 3 p. m. e. sf. 3 s.
 m. קָבַל; **Impf.** 1 s. e. sf.
 3 s. f. אֶקְבֹּל; 1 p. e. sf.
 3 s. f. נֶקְבֹּל; 3 p. m. לְקַבֵּל;
Pt. act. מְקַבֵּל, 2 p. מְקַבֵּל:
 erhalten, empfangen, *re-*
ceive, accept. | **Itpa.**, **Impf.**
 3 s. f. תִּקְבַּל, תִּקְבַּל; **Pt.**
 s. m. מְקַבֵּל: angenommen
 werden, aufgenommen wer-
 den, *be received, be accept-*
ed. | **Af.**, **Inf.** אֶקְבֹּל, sq.
 אֶפֶי: begrüßen,
greet, salute.

קבנא n. m. Zinne, *turret.*

קבע vb. **Af.**, **Pt. act.** מְקַבֵּע:
 festsetzen, *fix, appoint.*

קפץ vb. **Pe.**, **Imp.** קָפַץ = קָפַץ
 q. v.

קבר vb. **Pe.**, **Impf.** 3 p. † יִקְבְּרוּ;
 sf. 3 s. m. † יִקְבְּרוּ; **Pt. pass.**
 קָבַר: begraben, *bury.* | **Pa.**,
Impf. 3 s. m. † יִקְבְּר: id. ||
 קברא n. m., sf. 3 s. m.
 קָבֵר; p. קָבֵר: Grab, *tomb.*

קבורא n. m. Knäuel, Blüten-
 knäuel, *coil, cluster.*

קרה vb. **Pe.**, **Pt. act.** s. f.
 קָרָה: aufsprossen, *sprout*
up, grow up.

[קדם] praep., sf. 1 p. † קְדָמָא;
 † לְקְדָמָא; 2 p. m. † קְדָמָא;
 3 s. m. מִן־קְדָמָא: **קָמִי**
 praep., sf. 1 p. קָמִי; 2 s.
 m. קָמִי; 3 s. m. קָמִי; 3 p.
 m. קָמִי: vor, *before.* |
 † מִן־קְדָמָא adv. vor-
 mals, *heretofore.* ||
 מִן־קְדָמָא conj. sq. **Impf.** be-
 vor, *before.* |
 † קְדָמָא adj., f. קְדָמָא;
 קָמִי, p. m. קָמִי, p. f.

קִדְמִיתָא, קִמִּיתָא: erster, *first*. || קָדַם vb. denom. **Pe.**, Pt. act. sf. קִדְמָה, sq. לִּי vorangehen, überholen, *precede, overtake*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. קָדַם; 3 p. m. קָדוּם (sive קָדוּם **Pe.**), sf. 2 s. m. קִדְמוֹה; Impf. 1 p. קִדְמִי; (לִּי קָדַם); Imp. s. m. קָדַם, p. m. קָדַמו; Inf. קִדְמִי; Pt. act. p. מִקְדְּמִי, sq. לִּי (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69a): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate*. | **Af.**, Impf. 3 p. m. לִּי קִדְמוֹה; Imp. s. מִקְדְּמִי; p. מִקְדְּמוֹה, sf. 3 s. f. מִקְדְּמוֹה; Inf. מִקְדְּמִי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick*.

קִדְרָא n. f., sf. 2 s. m. קִדְרָה: Topf, *pot*.

קִדְשׁ vb. **Pe.**, heilig werden, *become holy*. יוֹמָא קִדְשׁ: der (Sabbat) Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced*. | **Pa.**, Inf. לִּי קִדְשִׁי: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אִתְּתָא) trauen, *betroth*; 2. den Segenspruch am Eingange des

Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath*. |

Af., Pf. 1 s. אֶקְדִּישׁ: weihen, *dedicate*. || קִדְשִׁי adj., d. קִדְשָׁא: heilig, *holy*. || קִדְשָׁא n. m. Heiligkeit, *holiness*.

קוֹל קָלָא n. m., c. קָל: Stimme, *voice*.

קוּם vb. **Pe.**, Pf. 1 p. קָמְנִי; 2 s. m. קָמְתָּ; 3 s. m. קָם; 3 s. f. קָמְתָּה, קָמְתָּ; 3 p. m. קָמוּ; Impf. 1 s. אֶקוּם; 1 p. יִקוּם; 2 p. יִקוּמוּ; 3 s. m. יִקוּם; 3 s. f. יִקוּמוּ.

קָמוּ, קָמוּ; 3 s. f. יִקוּמוּ; 3 p. m. יִקוּמוּ; Imp. s. קוּם; Pt. act. s. m. קָמָא, קָמָא, קָמָא (§38d), f. קָמְתָּה, p. m. קָמְתָּה, p. f. קָמְתָּה; 1 s. קָמְתָּה (קָמְתָּה), 2 s. קָמְתָּה; pass. s. m. קָמָא, f. קָמְתָּה: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain*; Pt. pass. feststehend, *certain*. יִקוּ: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered*. | **Pa.**, Pf. 1 s. קָמְתָּה; Impf. 1 s.

אַקִים, 1 p. נָקִים; Imp. p. מְקַיֵּם; Pt. act. 1 s. מְקַיֵּם; pass. s. m. מְקַיֵּם, s. f. מְקַיֵּם: erfüllen, feststellen, *fulfil, establish*; מְקַיֵּם: am Leben erhalten, *living*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אַקִים; Impf. 3 s. f. תְּקִים; Pt. act. מְקַיֵּם: erhalten bleiben, *remain*. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶנָה; 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמָתָא; 2 p. m. † אֶקְמָתוֹן; 3 s. m. אֶקְמָנִי, sf. 2 p. m. אֶקְמָנִי; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶנָה; Impf. 1 s. אֶקְמָנִי, sf. 3 s. m. אֶקְמָנָה, 3 s. f. אֶקְמָנָה; 3 s. m. לֶקְמָנָה, sf. 3 p. לֶקְמָנָה; Imp. אֶקְמִי, sf. 1 s. אֶקְמִי; Inf. אֶקְמִי; Pt. act. s. m. מֶקְמָנִי, מֶקְמִי; 1 s. מֶקְמָנִי, 1 p. מֶקְמִי, 2 s. מֶקְמָנִי, 2 p. מֶקְמִי: aufrichten, bestehen lassen, stellen, sich beziehen lassen, *raise, cause to remain, place, cause to refer*. | **Ittaf.**, Pt. מֶתְקִים: sich beziehen, *refer*. || קִים adj. am Leben, beständig, *living, abiding*.
קופא n. m. Nadelöhr, *eye of a needle*.

[קוֹרְתָא] (hebr.) n. f., p. קוֹרִי: Balken, *beam*.
קטל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ; 2 s. קְטַלְתָּ, sf. 3 p. m. קְטַלְתָּהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ, 3 p. m. קְטַלְתָּהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 p. m. † אֶקְטַלְנָהּ, אֶקְטַלְנָהּ; 1 p. נְקַטְלָהּ, sf. 3 p. m. † נְקַטְלְנָהּ; 2 s. m. תְּקַטְלָהּ; 2 p. m. c. sf. 3 p. m. תְּקַטְלְנָהּ; 3 p. c. sf. 2 s. f. לְקַטְלוֹהָ; Imp. s. m. קְטַל, sf. 3 s. f. קְטַלְתָּהּ, p. f. † קְטַלְתָּהּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַקְטִילָהּ; Pt. act. s. m. קְטַל, p. m. † קְטַלְתָּהּ; 1 s. קְטַלְתָּהּ, 1 p. קְטַלְתָּהּ, 2 s. קְטַלְתָּהּ, 2 p. קְטַלְתָּהּ; pass. s. m. קְטִילָהּ, d. קְטִילָהּ: töten, *kill, murder*. | **Itpa.**, Impf. 2 p. m. † תְּתַקְטְלוּן; Pt. act. מְקַטֵּל: pass. || קְטִילָהּ n. m. Tod, *death*.
קטני adj., d. קְטִינָה; p. קְטִינָה: klein, *small*. || קְטִינָה n. m. Winzigkeit, *smallness*.
קטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. קְטַעְתָּהּ; Pt. pass. s. f. d. קְטִיעָתָא: abschnei-

den, verstümmeln, *cut off, curtail.*

קטא vb. **Itpe.**, Pt. מְקַטֵּף: abgeschnitten werden, *be cut off.*

קטר vb. **Pe.**, Imp. קִטֵּר: binden, *tie.* || קִטְרָא n. m., p. קִטְרִי: Knoten, *knot.*

קִטְרָא n. m. Rauch, *smoke.* || אֶקְטִירָא n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke.*

קִיטָא, קִיטָא n. m. Sommer, *summer.*

קִיסָא n. m., p. קִיסִי: Holzstück, *piece of wood.*

קִיסָר: Caesar.

קִירָא n. m. Wachs, *wax.*

קלא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. מְקַלֵּית; 3 p. c. sf. 3 p. מְקַלֵּיתָהוּ; Impf.

3 s. m. מְקַלֵּי, sf. 3 s. m. מְקַלֵּה; Pt. act. מְקַלֵּי; pass.

s. f. מְקַלֵּיא: sengen, verbrennen, *parch, roast.* |

Itpe., Pf. 3 s. m. מְקַלֵּי; Pt. p. f. מְקַלֵּינָא, 1 p. מְקַלֵּינָא: pass.

¹קללָא (?) n. m. Stein, *stone.*

²קללָא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. מְקַלֵּלָא, f. d. מְקַלֵּלָא, p. m. מְקַלֵּלָא:

leicht, *light.* | **Itpalp.**, Pt. s. f. מְקַלֵּלָא: verdorben werden, *become spoiled.* |

Af., Pf. 2 s. m. מְקַלֵּת; Impf. 3 s. m. מְקַלֵּל; Imp. מְקַלֵּל; Pt.

act. מְקַלֵּל; pass. מְקַלֵּל: erleichtern, *lighten.* | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. מְקַלֵּלָא: pass. ||

קלילָא adj. leicht, *light*; adv. ein wenig, *a little.*

קלע vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. [†]מְקַלְעָתָא, אֶקְלַעֵי; 1 p. [†]מְקַלְעָנָא

(אֶקְלַעֵינָא); Pt. s. m. מְקַלְעָא, p. m. [†]מְקַלְעִין: ein-

treffen, *arrive*; begegnen, *strike.*

קִלְקִלָא, קִלְקִלָא n. f., p. קִלְקִלָא, קִלְקִלָא: Misthaufen, *dung heap.*

קמא v. קדם.

קמָא n. m. Mehl, *flour.*

קמי v. קדם.

קִמְמָא (gr.) n. m. Kessel, *kettle.*

קנא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. מְקַנָּא: eifersüchtig sein, *be jealous.* || קנָא n. m., sf.

3 s. m. קנָא: Eifersucht, *jealousy.*

קנָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְקַנָּא; Impf. 3 s. m. מְקַנָּא; Imp.

מְקַנָּא; Imp. 3 s. m. מְקַנָּא; Imp.

קנה; Pt. act. s. m. קני, p. m. קנו: erwerben, kaufen, *acquire, purchase*.

קניא n. m., p. קני: Rohr, *reed*.

קנסא (gr.) n. m. Strafe, *fine*.

קפץ vb. **Pe.**, Imp. קפץ; Pt.

קפץ: springen, *leap*.

קצבא [קצבא] n. m., p. d. קצבא: Fleischhauer, *butcher*.

קצו vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קצו;

Impf. 1 s. קצו; 2 s. m.

ל

קצו; 3 p. m. קצו; Imp.

s. m. קץ, p. m. קצו; Inf.

c. sf. 3 s. m. קצו; Pt.

act. קצו, p. m. קצו; pass.

קצו: abhauen, bestimmen,

cut off, determine. | **Itpā.**

Pf. 3 p. m. קצו: ab-

gehauen werden, *be cut off*.

קציר adj., d. קציר; p. d.

קציר: krank, *sick*.

קקא n. m., p. קקי: Pelikan,

pelican.

קקול (pers.) p. m. Amomum

Cardamomum.

קרא n. m., p. קרי: Kürbis,

gourd.

¹קרא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. קרא;

sf. 2 s. m. קרי(י); 2 s.

m. קרי, sf. 3 s. m. קרי;

3 s. m. c. sf. קרי; 3 p. m.

c. sf. 3 s. m. קרי; Imp.

קרי; Inf. מקרא; Pt.

act. קרי, p. קרו, 1 p. קרי:

rufen, nennen, lesen, *call*,

read. | **Itpē.** Impf. 3 s. m.

קרי; Pt. s. m. מקרי, s.

f. מקרי, p. f. מקרי;

pass. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. מקרי; 2 s. m. c.

sf. 1 s. מקרי; 3 s. m. c.

sf. 1 p. מקרי, 2 s. m.

מקרי, 3 s. m. מקרי; 3 p.

m. c. sf. 1 s. מקרי; Imp.

p. m. מקרו; Pt. act. s. m.

מקרי, p. c. מקרי, 1 s. מקרי:

lesen lassen, *cause to read*. ||

קרא n. m., sf. 2 s. m. קרא;

קרא; 3 s. f. קרא; p. קרא:

Bibelvers, *Scriptural verse*. ||

קרינא n. m. Leser, *reader*.

²קרא n. f., p. קרי:

Stadt, Dorf, *town, village*.

קרב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קרב;

Impf. 2 s. m. קרב; 3 s. m.

קרב; Imp. קרב; Inf.

קרב: nahen, *come near*. |

Pa., Pf. 1 s. קרב, sf. 2

s. m. קרב; 3 p. m. קרב;

Imp. p. קרב; Inf. c. sf. 3

s. m. קרב; Pt. act. p. m.

†מִקְרִבִּין; pass. s. m. מִקְרַב, f. מִקְרֶבָּה, 1 s. מִקְרִבָּנָה: nahebringen, darbringen, opfern, *bring near, offer*; Pt. pass. verwandt, *related*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. †הִקְרַבְתָּ; Pt. act. מִקְרַב: bringen, opfern, *bring, offer*. || קָרִיב adj., d. קָרִיבָּה; sf. 1 s. קָרִיבָּה; 2 s. m. קָרִיבָּה; 3 s. m. קָרִיבָּה; 3 s. f. קָרִיבָּה; 1 s. קָרִיבָּנָה: verwandt, *related*. || קָרְבָּא n. m. Krieg, *war*. || קָרְבָּנָה n. m. Opfer, *sacrifice*.

קָרָה adj., d. קָרָהָה: kahl, *bald*. קָרְתָּה (gr.) n. f. Kästchen, *chest*.

קָרִי n. m. Wurm, *worm*.

¹קָרְמָה n. m., p. קָרְמִי: eine gewisse Pflanze, *a certain plant*.

²קָרְמָה n. m. Haut, Kruste, *skin, crust*.

קָרְנָה n. f., p. (du.) קָרְנִי, קָרְנִי: Horn, *horn*; p. קָרְנָה: Ecke, *corner*.

קָרְנָם n. m. Hammer, *hammer*.

[קָרְסָלָה] n. m., p. c. sf. 3 s. f. קָרְסָלָה: Knöchel, *ankle*.

קָרַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. קָרַעָה; 3 p. m. †קָרַעוּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

לְ; נִקְרַעָה; Pt. act. קָרַע: zerreißen, *tear*. || **Itpe.**, Pf. 3 p. f. †אֶקְרַעֲנָה: pass.

קָרַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. קָרַצְתָּ: kneifen, *nip, pinch*. || קָרְצָא n. m. Stück, *piece*, v. אָכַל.

קָרַד vb. **Pe.**, Inf. מִקְרָד; Pt. act. s. m. קָרָד, f. מִקְרָדָה: kalt sein, *be cold*. || **Af.**, Impf. 1 p. נִקְרַד; Inf. אֶקְרִיד; Pt. act. s. f. מִקְרָדָה: abkühlen, *cool off*. || קָרִיד adj. kalt, *cold*.

קָרַחָה v. ²קָרָה.

קָשִׁי adj., f. קָשִׁיָּה, p. m. קָשִׁי, f. קָשִׁיָּה: hart, schwer, *hard, difficult*. || קָשִׁיָּה n. f., p. קָשִׁיָּה: Kern, *kernel*. || קָשִׁיָּה, p. קָשִׁיָּה (קָשִׁי): Schwierigkeit, Frage, *difficulty, question*. || קָשָׂא vb. denom. **Af.**, Pt. act. מִקְשִׁי: einen Einwand erheben, *raise a point of objection*.

קָשַׁט vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶקְשִׁטָּה; Imp. s. f. אֶקְשִׁטִּי; Pt. s. f. מִקְשִׁטָּה: sich

putzen, *dress.* | קִשְׁטָא n. m.
Wahrheit, *truth.*
קשקש vb., Inf. לְקַשְׁקוֹשׁ; Pt.
p. m. † מְקַשְׁקֵשׁ: behacken,
hoe.
קשש vb. **Pe.**, Pf. 1 p. † קָשִׁינָא,
† קָשִׁינָא, † קָשִׁינָא; 3

s. m. קָש, f. קָשָׂא: alt wer-
den, *grow old.* || קָשִׁישׁ adj.,
d. קָשִׁישָׁא: alt, *old.*
קָשָׁא n. Bogen, *bow.*
קָתָא n. f., p. sf. 3 p. f. קָתִיָּה:
Stiel, *handle.*

ר

ראם n. m. Wildochse,
wild ox.
רִישׁ n. m., c. רִישׁ, ראש;
sf. 1 s. רִישִׁי; 2 s. m. רִישִׁי(י);
3 s. m. רִישָׁה, ראשה, f. רִישָׁה,
ראשה; p. c. רִישִׁי: Haupt,
Anfang, *head, beginning.* |
בְּרִישָׁא adv. anfangs, *at*
first. | מְרִישׁ adv. id.
רבא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 3
s. m. רְבִיתָה; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. רְבִיתָה; Impf. 3 s. f.
רְבִיתָה; Imp. רְבִי: großziehen,
bring up. | רְבִיתָא n. f. Mäd-
chen, *girl.* || רְבוּתָא n. f. Aus-
zeichnung, *distinction.*
רְבָה, רְבָה adj., d. רְבָא;
sf. 1 s. רְבִי, רְבִי; s. f. d.
רְבִיתָה; p. m. c. sf. 1 p. רְבִי:
groß, *great*; Lehrer, *teacher.*
|| רְבוּתָא, רְבִיתָא n. f., p. רְבוּתָא,
d. רְבוּתָא: 10 000. || רְבוּתָא

n. m., c. רְבוּתָא; sf. 3 s. m.
רְבוּתָא; Herr, *Lord.* | רְבוּתָא
n. f., sf. 3 s. m., רְבוּתָא:
herrisches Wesen, *lordship.* ||
[רְבָרַב] n. m., p. m. c. sf. 3
s. m. רְבָרַבְנִיָּה, רְבָרַבְנִיָּה;
p. f. רְבָרַבְנִיָּה: groß, *large*;
Großer, *grandee.*
¹רְבַע n. m., אֲרַבְעָה n.
f. 4. || אֲרַבְעִי(י) מֵר, f. אֲרַבְעָה
† אֲרַבְעִי(י) מֵר, עֶשְׂרִיָּה 14. ||
† אֲרַבְעִי, אֲרַבְעִי n. p. m. 40. ||
רְבֻעָא n. m. $\frac{1}{4}$. || רְבֻעָא n.
m. Quadrat, *square.*
²רְבַע vb. **Af.**, Pf. 2 s. m.
אֲרַבְעָה: lagern lassen, *cause*
to lie down. || מְרַבְעָא n. m.
מְרַבְעָא n. f. Lagerstätte,
resting-place.
רגז vb. **Pe.**, Pt. act. רָגַז:
zürnen, *be angry.* || רָגַז adj.
jähzornig, *given to anger.*

רַגְלָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
 רַגְלִיהוֹן; 3 p. m. רַגְלִיהוֹן;
 Fuß, *foot*. || רַגַּל vb. denom.
Pe., Pt. pass. רַגִּיל, 2 p.
 רַגִּילָתוֹ: gewöhnt, *accu-*
stomed.

רַגַּשׁ vb. **Pe.** rauschen, *be in*
commotion. | **Af.**, Pf. 1 s.
 אֶרְגַּשְׁתָּ; Impf. 3 p. m.
 לִרְגַּשׁוֹן; Pt. act. מְרַגֵּשׁ:
 1. in Bewegung bringen,
stir; 2. empfinden, merken,
perceive. || רַגָּשָׁא n. m. Ge-
 räusch, *noise, commotion*.

רַדַּד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. רִידַד;
 Inf. רִידֹדִי: plattschlagen,
beat out.

רַדַּף vb. **Pe.**, Pt. act. p. m.
 רִידִפִּי; pass. p. f. רִידִפִּי:
 rasch fließen, *flow vehe-*
mently.

רַהַט vb. **Pe.**, Pf. 3 p. רָהוּט;
 Imp. s. m. רָהוּט, p. m. רָהוּטוֹ;
 Pt. act. s. m. רָהוּט, p. m.
 רָהוּטִין, f. רָהוּטָא: laufen,
run. | **Af.**, Imp. s. m. c. sf.
 1 s. אֶרְהוּטֵנִי: laufen lassen,
cause to run. || רָהוּטָא n. m.
 Laufen, *running*. || רָהוּטָא
 n. m., p. רָהוּטִי: Läufer,
runner.

רוּא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
 תִּרְוִי; Pt. pass. s. m. d.
 רָוִיא: sich berauschen, *be*
drunk. | **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
 3 s. m. אֶרְוִיתָה: berauschen,
make drunk.

רוּח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.
 רָוַח, f. רָוַחָא; pass. s. m.
 רָוִיחָא: sich erweitern, *be-*
come wide. | **Pa.**, Pt. pass.
 מְרַוֵּחַ weit, *wide, ample*. ||
 רָוַחָא n. m. Raum, *space*.

רוּמָא n. m. Höhe, *height*.

רוּמָא n. m. Römer, *Roman*.

רוּא n. m., p. d. רָוִיא; sf. 3 s. m.
 רָוִיחָא: Geheimnis, *secret*.

רוּב מְרוּבָא n. m. Rinne, *water-*
spout.

רוּחָא n. m. Mühle, *mill*.

רוּחָא n. p. m. Mitleid, *com-*
passion. | רוּחַ vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. רוּחָא; sf.

3 s. m. רוּחָא; p. m. רוּחָא;

1 s. רוּחָא: lieben, *love*;

Pt. act. Freund, *friend*. |

Pa., Pt. act. מְרוּחָא: sich

erbarmen, *have compassion*. ||

רוּחָא n. f., sf. 1 p. רוּחָא:

Liebe, *love*. || רוּחָא n. m.

der Barmherzige, *the Com-*

passionate One.

רחץ vb. **Pe.**, Pt. pass. 1 s.

רַחֲצָנָא *vertrauen, trust.* ||

רַחֲצָנָא n. m., sf. 1 s. רַחֲצָנִי:
Vertrauen, *trust.*

רחק vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f.

מִרְחָקָא, 1 s. מִרְחָקִינָא, 2 p.

מִרְחָקִיתוּ: entfernen, *re-*

move. || רַחֲקָא adj., d. רַחֲקִי;

s. f. רַחֲקָא: fern, *far,*

distant. || רַחֲקָא n. m., c.

רַחֲקָא: Entfernung, *distance.*

רחש Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְרַחֵשׁ;

Pt. s. m. מִתְרַחֵשׁ, p. m.

מִתְרַחֵשׁ: sich ereignen,

occur. || רַחֲשָׁא n. m. coll.

Gewürm, *worms.* [*moist.*

רטיב adj., d. רַטִּיבָא: feucht,

רטן vb. **Pe.**, Pt. act. רָטַן:

murmeln, *murmur.*

ריח vb. **Af.**, Pt. act. מוֹרֵחַ:

riechen, *smell.* || רִיחָא n. m.,

sf. 3 s. m. רִיחָה: Geruch,

smell. || רִיחָתֵּן adj., d.

רִיחָתְנָא: wohlriechend, *of*

a sweet odor.

ריטא v. ראם.

ריפּתא v. רעף.

ריק vb. **Af.**, Pt. act. מוֹרֵק:

ausleeren, *empty out.* || רִיקָא

adv. leer, *empty.*

רישא v. ראש.

רכב vb. **Pe.**, Imp. רִכֵּב; Inf.

לִמְרַכֵּב, Pt. act. רָכַב: reiten,

ride. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶרְכַּבָּהּ: reiten las-

sen, *cause to mount.*

רכך רַכֵּךְ adj., f. רַכֵּכָא: zart,

weich, *tender, soft.*

רוכלא (hebr.) n. m. Hausierer,

peddler.

רכס vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אָרַכְסָא:

verloren gehen, *be lost.*

רמא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 s. f. רָמַתָּא; Impf. 2 s. m.

c. sf. 3 s. m. תִּרְמִיָּה; Imp.

רָמִי, s. f. 3 p. f. רָמִינָה;

Inf. לִמְרַמֵּי, לִמְרַמֵּי; Pt. act.

רָמִינָא, 1 s. m. רָמִי;

pass. s. f. רָמִיָּה: werfen,

erheben, gegenüberstellen,

throw, lift, contrast. | **Itpe.**,

Pf. 3 s. m. אֶתְרַמֵּי, f. אֶתְרַמֵּיָּה;

אֶתְרַמֵּי; Pt. s. m. מִתְרַמֵּי:

sich ereignen, *occur.* | **Af.**,

Pt. act. 1 s. מִרְמִינָא, 1 p.

מִרְמִינָא: zusammenwerfen,

cast together.

רמו vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְרַמֵּן:

winken, *wink.*

רמחא n. m. (f.) Speer, *spear.*

רמא n. m. Granatapfel, *pome-*

granate.

רנָה vb. **Pa.**, Pt. p. m. מְרַנֵּנִי: murren, *murmur*.

¹ רעָא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נִרְעִי; Inf. לְמַרְעִי; Pt. s. m. d. רֵעִי; p. רָעוּ, רָעִי: weiden, *tend*; Pt. act. d. Hirt, *shepherd*.

² רעָא n. m., רְעוּתָא n. f., c. רְעוּת: Wille, *will*.

¹ רעַע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָרַע; Inf. לְאַרְעִי: Böses zufügen, *do evil*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אֶתְרַע; Impf. 3 s. m. לְתַרַע: sich verschlimmern, *grow worse*.

² רעַע vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. רְעִיעָא; f. רְעִיעָא: schadhaft, *broken*. | **Af.**, Pt. 2 s. מְרַעַת: schadhaft machen, *impair*.

רעַף n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָא: Brot, *bread*.

רפָּק vb. **Pe.**, Pt. act. רִפֵּק: pflügen, *plough*. || רִפְקָא n. m. Pflügen, *ploughing*. || רִפּוּקָא n. m. Pflüger, *ploughman*.

רצָא (hebr.) vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶרְצִי; Pt. s. m. מְרַצִי: besänftigt sein, *be reconciled*.

רְקִיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament*.

רקָה vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. רִקְתָּה, רִקְתָּה; Impf. 3 s. f. רִקְתָּה; Inf. לְרַקֵּה: speien, *spit*. || רְקָא n. m. Speichel, *spittle*.

רְשׁוּתָא n. f., sf. 2 s. m. רְשׁוּתָא(י): Erlaubnis, Darlehen, *permission, loan*. | מְרִי רְשׁוּתָא: Schuldner, *debtor*.

רְשִׁיעַ adj., d. רְשִׁיעָא; p. d. רְשִׁיעָא, רְשִׁיעִי: gottlos, *wicked*.

רתָּח vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּרְתָּח; Pt. act. s. f. תִּרְתָּח; pass. p. m. תִּרְתָּחִי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil, be hot with anger*. | **Pa.**, Pt. pass. p. m. תִּרְתָּחוּ: erzürnt, *angry*. || רִתְחָא n. m. Zorn, *anger*.

רְחָמָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant*.

ש

שבע vb. **Pe.**, Pt. act. שָׂבַע,

1 p. שָׂבַעִינָן, 2 s. שָׂבַעְתָּ:

satt sein, *be sated*. | **Af.**,

Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׂבַּעַן;

Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m.

לְשַׂבְּעָה: sättigen, *satisfy*.

סדה v. שדה.

שְׂמאלָא n. m. Linke, *left hand*.

סנא v. שנא.

שַׁעְרָא n. m., sf. 3 s. m. שַׁעְרָה:

Haar, *hair*.

שַׁעְרָא (סַעְרָא) n. f., p. שַׁעְרִי:

Gerste, *barley*.

שַׁפְתָּא n. f., p. c. sf. 3 s. m.

שַׁפְתָּה: Lippe, Rand, *lip*,
edge.

ש

שאב vb. **Pe.**, Inf. מִשֵּׁב; Pt.

act. s. m. שָׁיַב; p. m. שָׁיְבִי,

f. שָׁיְבָה: resorbieren, *absorb*.

שאר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. שִׁירַתְּ;

2 s. m. שִׁירַתְּ: übrig lassen,

leave over. | **Itpe.**, Pf. 3 s.

m. אֶשְׁתִּיר: pass. || שָׁאָר n.

m. Rest, *remainder*.

שבא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שָׁבִיָּה; Pt. act.

p. m. שָׁבוּ: gefangen neh-

men, *capture*. | **Itpe.**, Pf.

3 s. m. אֶשְׁתָּבִי; f. אֶשְׁתָּבִי;

p. f. אֶשְׁתָּבִינָן: pass. || שְׁבִיָּא

n. m. Gefangenschaft, *cap-*

tivity.

שאל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שִׁאלַתְּ;

שָׁאֵל, sf. 3 s. m. שִׁאלַתָּה;

3 p. m. שִׁאלַתְּהוּ; שִׁאלְתָּהוּ;

1 p. שִׁאלְתָּנָא; Imp. s. m. שִׁאֵל,

p. m. שִׁאֵלוּ; Inf. לְמִשְׁאֵל;

Pt. act. שִׁאֵל, p. m. שִׁאֵלִי;

pass. s. f. שִׁאֵלָה: fragen,

entleihen, *ask, borrow*. |

Itpe., Pf. 1 s. אֶתְשַׁאֲלִי; 3 s.

m. אֶתְשַׁאֲלֵה; Impf. 3 s. m.

נִתְשַׁאֲלֵה; Inf. אֶתְשַׁאֲלִי; Pt.

מִתְשַׁאֲלֵה: die Auflösung eines

Gelübdes nachsuchen, *apply*

for the dissolution of a vow. |

Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.

m. שִׁאֵלָה; Impf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. f. לְשִׁאֵלָה; 3 p. m.

לְשִׁאֵלוּ; Imp. s. m. c. sf. 3

s. m. שִׁאֵלָה; Inf. לְשִׁאֲלִי;

Pt. act. s. m. מִשְׁאֵל, p. m.

מִשְׁאֵלִינָא, 1 s. מִשְׁאֵלְתָּנָא: fra-

gen, *ask*; sq. בָּ sich er-

kunden, *inquire*. || **Af.**, **Pf.**
3 s. f. אוֹשֵׁלָה; **Inf.** אוֹשֵׁל;
Imp. s. m. c. sf. 1 s. אוֹשֵׁלָן;
Pt. act. s. m. מוֹשֵׁל; **p. m.**
מוֹשֵׁל: leihen, *loan*.

¹ שָׁבַח **n. f.**, **sf.** 3 s. f.
שָׁבַחָה; **p. c. sf.** 3 s. f.
שָׁבַחָהּ: Nachbarin, *woman-neighbor*. || שָׁבְבוּתָא **n.**
f., **sf.** 1 s. שָׁבְבוּתִי; 1 **p.**
שָׁבְבוּת: Nachbarschaft,
neighborhood.

² שָׁבַח **n. m.**, **p.** שָׁבִי:
Span, splinter.

שָׁבַח **vb. Pa.**, **Pf.** 3 **p. m.**
שָׁבַחוּ: preisen, *praise*. |
Af., **Inf.** אוֹשְׁבוּחִי; **Pt. act.**
מְשַׁבֵּחַ: verbessern, *improve*.

שָׁבִילָא **n. m.**, **p.** שָׁבִילִי: Pfad,
path.

שָׁבַע **n. m.**, שָׁבְעָה **n. f.**, שָׁבַע
n. m. et f. 7. || שָׁבַסְר, שָׁבְסָר,
שָׁבְסִי, שָׁבַע עֶשְׂרֵה **f.**
שָׁבְסִי 17. || שָׁבְעִין **n. p.**
m. 70. || [שָׁבוּעָא] (hebr.) **n.**
m., **p.** שָׁבוּעִי: Woche, *week*. ||
שָׁבַע **vb. denom. Itpa.**, **Pf.**
1 s. אוֹשְׁתַּבְעִי; **Impf.** 3 s. **m.**
לְשַׁתְּבַע: schwören, *swear*. |
Af., **Pf.** 1 s. **c. sf.** 2 **p. m.**

אוֹשְׁבַעְתְּכוּ: beschwören, *ad-jure*.

שָׁבַק **vb. Pe.**, **Pf.** 2 s. **m. et f.**
שָׁבַקְתָּ; 2 **p. m.** שָׁבַקְתּוֹן;
3 s. **m. c. sf.** 3 s. **m.** שָׁבַקְתָּה,
3 **p. m.** שָׁבַקְתֶּהּ; 3 s. **f. c. sf.**
3 s. **m.** שָׁבַקְתָּהּ; 3 **p. m.**
שָׁבַקְתֶּהּ; **sf.** 1 s. שָׁבַקִין, 3 **p.**
m. שָׁבַקוֹנֶהּ; **Impf.** 1 s. **c.**
sf. 3 s. **m.** אוֹשְׁבַקְתָּה, 3 **p. m.**
אוֹשְׁבַקְתֶּהּ; 3 s. **m. c. sf.** 3 s.
f. לְאוֹשְׁבַקְתָּה; **Imp. s. m.** שָׁבַק,
1 s. שָׁבַקֵן, 3 s. **m.** שָׁבַקְתָּה,
3 **p. m.** שָׁבַקְתֶּהּ; **s. f.** שָׁבַקִי,
sf. 3 s. **m.** שָׁבַקִיָּה; **p. m. c.**
sf. 3 s. **m.** שָׁבַקוֹתָה; **Pt. act.**
s. m. שָׁבַק, 1 **p.** שָׁבַקִין,
2 s. שָׁבַקְתָּ; **pass. p. f.** שָׁבִיקָא:
übriglassen, hinterlassen,
fahren lassen, zulassen,
leave over, leave behind,
let go, permit.

שָׁבְרִירִי **n. p. m.** Blindheit,
blindness.

שָׁבַשׁ **vb. Pa.**, **Pt. s. f. d.**
מְשַׁבֵּשָׁתָא: fehlerhaft, *erro-
neous*. | **Itpa.**, **Pf.** 3 **p.**
אוֹשְׁתַּבֹּשׁ: sich irren, *err*. ||
שָׁבִשָּׁתָא **n. f.** Irrtum, *error*.
שָׁבְתָא **n. f.**, **a.** שָׁבָא; **p.** שָׁבִי,
שָׁבְתָא: Sabbat, Woche,

sabbath, week. | חַד בַּשָּׁבָא,
'אֲרַבְעָה, חֲמִישָׁה בִּשְׁ, חֲדָשִׁי בִּשְׁ
'מַעֲלֵי שַׁבָּת, חֲמִישָׁה בִּשְׁ, בִּשְׁ
Sonntag, Montag, Dienstag,
Mittwoch, Donnerstag, Frei-
tag, *Sunday, Monday, Tues-
day, Wednesday, Thursday,
Friday.*

שיבהא n. Name eines Dämons,
name of a demon.

שגח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁגַּח;
3 s. f. אֶשְׁגַּח; Pt. act. מִשְׁגַּח:
sich kümmern, *care, mind.*

שגר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m.
d. שְׁגִירָא: heizen, *heat.*

שָׂדָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שְׂדִי,
sf. 3 s. m. שְׂדִיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׂדִיָּה, 3 p.
שְׂדִנְהוּ; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. שְׂדִיתָה, שְׂדִיתָה; 3 p.
m. c. sf. 3 s. m. שְׂדִיָּה;
Impf. 3 s. m. נִשְׂדִי, sf. 3 p.
שְׂדִנְהוּ; Imp. s. m. שְׂדִי, sf.
3 s. f. שְׂדִיָּה; Inf. לְמִשְׂדָּא;
Pt. act. s. m. שְׂדִי, f. שְׂדִיָּה,
p. m. שְׂדוּ, 1 s. שְׂדִינָא, 2 s.
שְׂדִי; pass. s. m. שְׂדִי, f.
שְׂדִיָּה, p. f. שְׂדִינָא: werfen,
cast.

שדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf.
2 s. m. שְׂדִרְתִּיךָ, 3 s. m.

שְׂדִרְתָּה; 3 s. m. שְׂדִר; f.
שְׂדִרְתָּה, sf. 3 s. m. שְׂדִרָה;
3 p. m. שְׂדִרוּ, sf.
1 p. שְׂדִרְנִי, 3 s. m. שְׂדִרְתָּה;
Impf. 1 s. אֶשְׂדֵּר; 1 p. נִשְׂדֵּר,
sf. 3 s. m. נִשְׂדִרָה; 3 s. m.
לְשִׂדֵּר; 3 s. f. חֲשִׂדֵּר; Imp.
שְׂדֵּר; Pt. act. s. m. מִשְׂדֵּר,
p. m. מִשְׂדֵּרִי, 1 s. מִשְׂדֵּרָא:
senden, *send.*

שדת n. m., שָׂדָא n. f. 6. ||
שְׂתַעֲשִׂדָה, f. שְׂתִי(-)סר,
שְׂתִי, שְׂתִינָא || 16. || שְׂתִינָא
n. p. m. 60. || שְׂתִינָא n. f. 6.

שדא vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m.
לְ: zurück-
c. sf. 3 p. נִשְׂדִנְהוּ: zurück-
halten, *detain.* | **Itpa.**, Impf.
3 s. m. לְשְׂתִי: verweilen,
tarry.

¹ שוא vb. **Pe.**, Pt. pass. שְׂוִי,
p. שְׂוִי: wert, preiswert,
billig, *worth, cheap.* | **Af.**,
Imp. p. אֶשְׂוִי: sq. vb. billig,
cheap.

² שוא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. שְׂוִי,
sf. 2 p. שְׂוִינְכוּ, 3 s. m.
שְׂוִינְהוּ, 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׂוִיָּה; 3 p. m.
c. sf. 2 s. m. שְׂוִינָה; Imp.
לְשְׂוִיָּה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

Inf. לְשׂוּי, sf. 3 s. m. לְשׂוּיָה: setzen, machen, *set, render*.
 שׂוּב vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשׂוּיָה: abschätzen, *estimate*.

שׂוּע vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f. שׂוּעָה: verpichen, glätten, *plaster, make smooth*. | **Itpa.**, Pf. 3 p. [†]שׂוּעָה: glatt werden, *become smooth*. || שׂוּעָה n. m., שׂוּעָה n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay*.

שׂוּף vb. **Pe.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שׂוּפָה; Imp. שׂוּף; Pt. act. p. m. שׂוּפָה; pass. p. m. שׂוּפָה: reiben, abreiben, *rub, wear out*. | **Pa.**, 3 p. c. sf. 3 s. f. שׂוּפָה: id.

¹שׂוּק n. m. שׂוּקָה. Marktplatz, *market place*.

²שׂוּק n. [f.] שׂוּקָה. Schenkel, Fuß, *leg*.

שׂוּר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. שׂוּרָה; Pt. act. שׂוּר: springen, *leap*. | **Pa.**, Pt. act. שׂוּר: id.

שׂוּרָה n. m. Mauer, *wall*.

שׂוּרָה n. m. Hochzeitskammerad, *best man*.

שׂוּרָה v. שׂוּרָה.

שׂוּרָה n. m. Bestechung, *bribe*.
 שׂוּח vb. **Pe.**, 3 p. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה; Impf. 3 s. m. שׂוּחָה; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה: schlachten, *slaughter*.

שׂוּחָה n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat)*.
 שׂוּח vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. שׂוּחָה: fronen lassen, *impose forced labor*.

שׂוּחָה vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. d. שׂוּחָה Narr, *fool*. | שׂוּחָה n. f. Torheit, *folly*.

שׂוּחָה vb. **Itpa.**, Pf. 1 s. שׂוּחָה: sich ausstrecken, *stretch oneself*.

שׂוּחָה vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה: wegschwemmen, *wash away*.

שׂוּחָה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. שׂוּחָה; Inf. שׂוּחָה: bestreichen, *smear (apply a salve)*. || שׂוּחָה n. m., c. שׂוּחָה; sf. 1 s. שׂוּחָה; 2 s. שׂוּחָה; p. c. sf. 2 p. m. שׂוּחָה: Urkunde, *document*.

שׂוּב vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּבָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. שׂוּבָה; Inf. c. sf.

3 s. m. לְשִׁיו[ו] בַּה: erretten, deliver.

שִׁיצָא n. m., p. שִׁיצִי: Flosse, fin.

שִׁירָא (gr.) n. m. p. Seide, silk.

שִׁישָא n. m. Alabaster, alabaster.

שָׁב vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁבְנָן[†]; שָׁבְנָן; 3 s. f. שָׁבָא; 3 p. m. שָׁבְבוּ; Pt. act. s. m. שָׁבָב, f. שָׁבָא, p. m. d. שָׁבְבִי, f. שָׁבְבָא: sich legen, liegen, schlafen, sterben, lie down, lie, sleep, die.

¹שָׁח vb. Pe. (Af.), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲיָהּ, f. אֲשַׁחֲתָהּ, p. m. אֲשַׁחֲתָהּ, אֲשַׁחֲיָהּ; 1 p. אֲשַׁחֲנִין[†], אֲשַׁחֲנִין; 3 s. m. אֲשַׁחֲ, sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲהּ, 3 p. m. אֲשַׁחֲתָהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתָהּ; 3 p. m. אֲשַׁחֲחוּ[†], אֲשַׁחֲחוּ, sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲחוּ; Impf. 2 s. m. תִּשָּׁח; Pt. act. מִשָּׁח, 1 s. מִשָּׁחָא, 2 s. מִשָּׁחָת; pass. s. m. שָׁחִיחַ, f. שָׁחִיחָא, 2 s. שָׁחִיחָת: finden, find; Pt. pass. sich befindend, antreffbar, found, frequent. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אֲשַׁחֲחִי; Inf. אֲשַׁחֲחִי; Pt. p. m. מִשָּׁחֲחִין[†]: gefunden werden, be found, be met with.

²שָׁח (hebr.) vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁחָן, sf. 3 p. שָׁחָנָהּ; Pt. act. 1 p. שָׁחִינָן: vergessen, forget. | Itpe., Pt. s. f. מִשָּׁחָחָא, pass.

מִשָּׁחָלִי n. m., p. מִשָּׁחָלִי: Becken, basin. | מִשָּׁחָלָא, מִשָּׁחָלָא n. f. kleines Becken, small basin.

שָׁחִינָתָא n. f., p. שָׁחִינָתָא: die Gegenwart Gottes, the Divine Presence. || מִשָּׁחֵן vb. pfänden, pawn. | מִשָּׁחָתָא (כ) n. f. Pfand, pledge.

שָׁכָא n. m. Rauschtrank, intoxicating drink.

שָׁלָא vb. Itpe., Pf. 1 p. אֲשַׁלֵּין: vergessen, forget.

שָׁלָח vb. Pe., Pf. 3 s. f. שָׁלָחָהּ; 3 p. f. שָׁלָחוּ[†]; Impf. 3 s. m. לְשָׁלַח; 3 p. לְשָׁלַחוּ; Imp. שָׁלַח; Pt. pass. שָׁלִיחַ, d. שָׁלִיחָא, sf. 3 s. f. שָׁלִיחָהּ: 1. senden, send; Pt. pass. Bote, messenger; 2. ausziehen, take off. |

Pa., Pt. act. p. מְשַׁלֵּחַ: ausziehen, *strip off*.
שָׁלַט vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְשַׁלֵּט; Pt. act. שָׁלַט: herrschen, *rule*. || שְׁלִיטָא n. m., p. שליט: Herrscher, Machthaber, *ruler, potentate*. || שְׁלִטָּן n. m., d. שְׁלִטְנָא: Herrschaft, *dominion*.
 שְׁלִיחָא, מְלִיחָא, מְלִיחָא n. f. Nachgeburt, *after-birth*.
שָׁלַל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m. לְשַׁלֵּל: lose werden, *be loosened*. || שְׁוֹשְׁלָהא n. f. Kette, *chain*.
שָׁלַם vb. **Pe.**, Pf. 3 p. שָׁלְמוּ; Inf. מְשַׁלֵּם: vollendet sein, *be completed*. | **Pa.**, Impf. 1 s. אֶשְׁלֵם; 3 s. m. לְשַׁלֵּם; Inf. לְשַׁלֵּם; Pt. act. 2 p. מְשַׁלְּמָן: bezahlen, *pay*. | **Itpa.**, Pt. מְשַׁלֵּם; 1 s. מְשַׁלְּמָא, 2 s. מְשַׁלְּמָא: vergolten werden, bezahlt werden, *be requited, receive an indemnity*. || **Af.**, Pf. 1 s. אֶשְׁלֵם; 2 s. m. אֶשְׁלֵם; Inf. c. sf. 3 p. m. לְאַשְׁלֵם [א] מְנָהוּ: ausliefern, *deliver*. || שָׁלָם n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. ל' עֲבַד ש' Frieden

stiften unter, *make peace among*. עֲבַד ש' בְּהַרְי Frieden schließen mit, *make peace with*. ל' יְהַב ש' ל' begrüßen, *salute*. שְׁלָמָא עֲלֶיךָ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשָׁלָמָא adv. recht, *correct*. || שְׁלִמְנָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.

שָׁלַף vb., Pt. pass. s. m. שְׁלִיף, f. שְׁלִיפָא: abziehen, *draw off*. || שְׁלֹפָא n. m., p. c. שְׁלֹפִי: der (das Schwert) herauszieht, zückt, *he who draws (the sword)*.

שְׁמָא n. m., sf. 1 s. שְׁמִי; 2 s. m. שְׁמִי; 3 s. f. שְׁמִי; 3 p. שְׁמִי: Name, *name*. | מְשָׁם praep. wegen, *on account of*. | מְשָׁם conj. weil, *because*.

שְׁמַיָּא n. p. m., c. שְׁמִי: Himmel, *heaven, Heaven*.

שְׁמַדָּא n. m. Verfolgung, *persecution*.

שָׁמַט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁמִיטָא; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נְשַׁמֵּט; Inf. c. sf. 3 s. m. לְנְשַׁמֵּט; Pt. pass. p. m. שְׁמִיטָא: los-

machen, ablösen, *loosen*, *detach*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אֶשְׁמַטֵּן; 3 s. f. c. sf. 1 s. אֶשְׁתַּמֵּטֶן; Pt. s. f. מִשְׁתַּמֵּט, p. m. מִשְׁתַּמֵּי, f. מִשְׁתַּמֵּ: sich ablösen, lose werden, entschlüpfen, *become detached, loosened, escape*. || **Pa.**, Impf. 3 s. f. מִשְׁמַט; Pt. act. s. f. מִשְׁמַט: erlassen, *remit*.

שִׁמְכָא n. m., p. שְׁמִי: Zwiebel, *onion*.

שָׁמִי adj. fett, *fat*. || שְׁמָנָא, שְׁמִנְיָה n. m., sf. 3 p. שְׁמִנְיָה; שְׁמִנְיָה: Fett, *fat*.

שמע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †שמעתי; 1 p. †שמעתי; 3 s. m. c. sf. שמעתי, f. שמעתי, p. שמעתי; 3 s. f. שמעתי, sf. שמעתי; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. נשמענך; 3 p. c. sf. 2 s. m. נשמענך; 3 p. c. sf. 2 s. m. נשמענך; Imp. שמע; Pt. act. s. m. שמע, d. שמע, sf. 3 s. m. שמע, p. שמעי, 2 s. שמע; pass. s. m. שמעי, f. שמעי: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אֶשְׁמַע; Impf. 3 p. f. לֹאֶשְׁמַעֲנִי; Pt. p. f. מִשְׁמַעֲנִי: gehört

werden, *be heard*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁמַעֲנִי; Impf. 1 s. אֶשְׁמַע, sf. 3 s. f. אֶשְׁמַעֲנִי; 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁמַעֲנִי; Imp. p. f. אֶשְׁמַעֲנִי; Inf. c. sf. 1 p. לֹאֶשְׁמַעֲנִי; Pt. act. מִשְׁמַע: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify*. || שמעתיא, שמעתיא n. f., p. שמעתיא: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaitic halakic tradition*. || שמעתיא n. m., p. c. sf. 3 s. m. שמעתיא: Ruf, *reputation*.

¹שמע vb. **Pa.**, Pt. act. מִשְׁמַע: bedienen, *attend*. | **Itpe.**, Impf. 3 s. m. לֹאֶשְׁמַעֲנִי; Inf. לֹאֶשְׁמַעֲנִי; Pt. 1 s. מִשְׁמַעֲנִי: sich bedienen, *make use*.

²שמע n. f. Sonne, *sun*. שמע n. m. Sesam, *sesame*. שמע n. m. Ameise, *ant*.

שמע vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שמעתי; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נשמענך;

- Pt. pass. 1 s. מִשְׁמַתָּנָא: in den Bann tun, *excommunicate*. || שְׁמַתָּא n. f. Bann, *ban*.
- שָׁנָא vb. **Pe.**, Pt. act. שָׁנִי: verschieden sein, *be different*. | שָׁנָא מִי worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | לֹא שָׁנָא es ist nicht verschieden, *it is not different*. || **Pa.**, Pf. 1 s. שָׁנִי; 1 p. †שָׁנִינָא; †שָׁנִינִן; שָׁנִינָה, sf. 3 p. שָׁנִינָה; 3 s. m. שָׁנִי; Impf. 1 s. אֶשְׁנִי; 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁנִיָּה; Imp. שָׁנִי; Pt. act. s. מִשְׁנִי; p. m. מִשְׁנִי, f. מִשְׁנִי: 1. ändern, wechseln, *change*; 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction, answer an objection*. | **Af.**, Imp. אֶשְׁנִי: wechseln, *change*. || שִׁתָּא n. f., p. †שָׁנִינָא; שָׁנִי; c. שָׁנִי; d. †שָׁנִינָא; sf. 3 s. m. שָׁנִינָה: Jahr, *year*. | לְשָׁנָא nach einem Jahre, *after a year*.
- שָׁנָא n. f., p. שָׁנִי; sf. 1 s. שָׁנִי; 3 s. m. שָׁנִיָּה: Zahn, *tooth*. | מִשְׁנָתָא n. f. Fels, *rock*.
- שָׁנָא n. m. Katze, *cat*.
- שָׁנָא v. שָׁן.
- שָׁעָא n. f., p. †שָׁעִין; שָׁעִי: Stunde, *hour*. || הִשְׁתָּא adv. jetzt, *now*.
- שָׁעָא vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁתָּעִי; 3 s. f. אֶשְׁתָּעִי; 3 p. m. אֶשְׁתָּעִי; Imp. אֶשְׁתָּעִי; Pt. act. מִשְׁתָּעִי: erzählen, *relate*. || שְׁתָּא n. f. Gespräch, *talk*.
- שָׁעָא v. עָבַד.
- שָׁעָא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שָׁעָר; Inf. לְשָׁעֹרִי: abschätzen, *estimate*. || שְׁעֹרָא n. m., c. שָׁעֹר: Maß, *measure*.
- שָׁפְטָנָא n. m. Tor, *fool*.
- שָׁפָא vb. **Pe.**, Imp. שָׁפָה; Pt. שָׁפָה: ausgießen, *pour out*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁתָּפָה, pass.
- שָׁפָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †שָׁפַלְתָּ; שָׁפַלְי; Imp. שָׁפַל: nach unten sehen, *look below*. | **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. אֶשְׁפַּלְיָה: niedrig machen, *lower*. || שָׁפִיל adj. niedrig, *low*. || בְּשָׁפְלָא bergab, *down hill*. || שְׁפֹלָא n. m., p. sf. 3 s. m. לָהּ: Saum, *skirt*.
- שָׁפָא **Pe.**, Pf. 3 p. †שָׁפְעוּ: strömen, *overflow*.

שִׁפְץ vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 p. f. שִׁפְצָנִי; Impf.
2 s. m. שִׁפְץ: ausbessern,
repair.

שָׁפַר vb. **Pe.**, gefallen, *please*. ||
שָׁפִיר adj., d. שְׁפִירָא, f.
שְׁפִירָא, p. f. שְׁפִירָן: schön,
beautiful. | שְׁפִירָא adv. recht,
correctly. || שְׁפָרָא n. m., sf.
2 s. m. שְׁפָרָה: Schönheit,
beauty.

¹שָׂקָא vb. **Pe.**, Pt. act. c. sf.
3 s. m. שְׂקִיָּה: ausschenken,
give to drink; Pt. act. Mund-
schenk, *butler*. | **Af.**, Pf.
1 p. sf. 3 s. m. אֲשָׁקִינָה;
3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲשָׁקִיָּה;
3 p. m. אֲשָׁקִינֵהוּ; 3 p. c. sf.
3 s. m. אֲשָׁקִיָּה; Impf. 1 s.
c. sf. 2 s. m. אֲשָׁקִינָה; Impf.
c. sf. 1 s. אֲשָׁקִינָן, p. c. sf.
3 s. m. אֲשָׁקִיָּה; Pt. act. p.
m. מְשָׁקוּ: zu trinken geben,
give to drink.

²שָׂקָא vb. **Pe.** = שָׂקַל.

שָׂקַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שָׁקַלְתִּי;
שָׁקַלְתָּ, sf. 3 s. m. שָׁקַלְתָּה;
3 s. f. שָׁקַלְתָּה, 3 p. m.
שָׁקַלְתֶּהּ; 1 p. c. sf. 3 p.
שָׁקַלְתֶּהוּ; 2 s. m. שָׁקַלְתָּה, sf.
3 p. שָׁקַלְתֶּהוּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שָׁקַלְתָּה, f. שָׁקַלְתָּה;
3 s. f. שָׁקַלְתָּה, sf. 3
s. f. שָׁקַלְתָּה; 3 p. c. sf. 3
s. f. שָׁקַלְתֶּהוּ, 3 p. שָׁקַלְתֶּהוּ;

Impf. אֲשָׁקַל; 3 s. m. נִשְׁקַל,
sf. 3 p. לִשְׁקַלְתֶּהוּ; 3 p. c.
3 s. f. לִשְׁקַלְתֶּהוּ; Imp. שָׁקַל,
sf. 3 s. m. שָׁקַלְתָּה, 3 p.
שָׁקַלְתֶּהוּ; s. f. שָׁקַלְתִּי; p. m.
שָׁקַלְתִּי; Pt. act. שָׁקַלְתִּי, p. שָׁקַלְתִּי;
1 p. שָׁקַלְתִּינִי, 2 s. שָׁקַלְתָּה;
pass. s. m. שָׁקִיל, f. שָׁקִילָא;
p. f. שָׁקִילָן: nehmen, *take*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֲשָׁתִּיקַל;
Pt. p. f. מִשְׁתַּקְלָן, pass.

שָׂקַר vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שָׁקַר;
Inf. שְׁקוּרִי, sq. בָּ: betrügen,
deceive. || שְׁקָרָא: Lüge, *lie*. ||
שְׁקָרוּרִי n. m. Lügner, *liar*.

שָׂרָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. שְׂרִיָּה, f. שְׂרִיָּה;
שְׂרִיָּא, p. שְׂרִינֵהוּ; 3 s. f.
שְׂרִיתָּה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f.
שְׂרִינֵהוּ, p. m. שְׂרִינֵהוּ, 3 p.
f. שְׂרִינֵהוּ; Impf. 3 s. m.
לִשְׂרִי; Imp. שְׂרִי; Inf. מְשָׂרָא;
Pf. act. שְׂרִי, p. שְׂרִי; pass.
s. m. שְׂרִי, f. שְׂרִיָּא: lösen,
erlauben, *loosen, permit*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֲשָׁתִּרִי;

Impf. 2 p. m. תִּשְׁתָּרוּ: Er-
laubnis erhalten, *receive*
permission. | Af., Pf. 3 s.
m. אֶשְׂרִי: wohnen lassen,
cause to dwell. || מִשְׁרִיתָא
n. f., p. c. sf. 1 s. מִשְׁרִיתִי:
Lager, *camp*; p. Truppen,
troops. || שְׁרוּתָא n. f., sf.
2 s. m. שְׁרוּתָא(י): Mahlzeit,
meal.

שררב vb. It., Pf. 3 s. m.
אֶשְׁתַּרְבֵּב; Inf. אֶשְׁתַּרְבֹּבִי:
herabgleiten, *slip down*.

שְׂרָנָא n. m., p. שְׂרָנִי: Lampe,
lamp.

שְׂרִיקָא n. m., p. שְׂרִיקִי: Flecken,
Faden, *spot, thread*.

שָׂרָה vb. Pe., Impf. 3 s. m.
נִשְׂרָה: schlürfen, *sip*.

שְׂרִיר adj. p. f. שְׂרִירָן: fest,
firm.

שָׂת v. שְׂתָּה.

שְׂתָּה v. שְׂנָה.

שְׂתִי vb. Pe., Pf. 2 s. m. שְׂתִיתָ,
sf. 3 s. m. אֶשְׂתִּיתָה; 3 s. m.
e. sf. 3 s. m. שְׂתִיתָה; Impf.
1 p. גִּשְׂתִּי; 2 s. m. תִּשְׂתִּי,

p. † תִּשְׂתֹּן; Imp. שְׂתִי; אֶשְׂתִּי;
p. m. אֶשְׂתֹּן, שְׂתֹן; Inf. מִשְׂתָּה,
מִשְׂתִּי, לְמִשְׂתִּי; Pt. act.
שְׂתִי, 2 s. שְׂתִיתָ: trinken,
drink. || מִשְׂתִּיָּא n. m. Ge-
tränk, *drink*.

שְׂתָל vb. Pe., Pf. 1 s. שְׂתִלִּי;
2 s. m. e. sf. 3 s. m. שְׂתִלְתָּה;
3 p. † שְׂתִלוּ; Impf. 1 s. אֶשְׂתִּל;
Pf. act. שְׂתִל, p. שְׂתִלִּי, 1 s.
שְׂתִלְנָא: pflanzen, *plant*.

שְׂתַפָּא n. m., p. שְׂתַפִּי: Genosse,
partner. || שְׂתַפּוּתָא n. f. Ge-
nossenschaft, *partnership*. ||

שְׂתָה vb. denom. Pa., Impf.
3 s. m. לְשִׂתָה: zugesellen,
associate. | Itpa., Impf. 1 s.
אֶשְׂתַּתָּה; 3 s. m. לְשִׂתַּתָּה;
Inf. אֶשְׂתַּתּוּפִי, sq. בְּהִידִי:
sich beteiligen, *take part*,
participate.

שְׂחָק vb. Pe., Pf. 1 s. שְׂחָקִי,
שְׂחָק; 3 s. m. שְׂחָק, אֶשְׂחָק;
3 p. † שְׂחָקוּ, אֶשְׂחָקוּ; Pt.
act. שְׂחָק: schweigen, *be*
silent. || שְׂחִיקוּתָא n. f.
Schweigen, *silence*.

ת

תְּאֵנָא n. m., s. f. תְּאֵנָה: Krone,
crown.

תְּאֵנָתָא n. f., p. תְּאֵנִי: Feige,
fig.

תְּבוּתָא n. f. Arche, *ark*.

תְּבָנָא n. m. Stroh, *straw*.

תְּבַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 p. m. תְּבַע־תְּנֵהוּ: auffordern, *ask, accost*.

תִּבַּר vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c.

sf. 3 p. m. תִּבְרַנְהוּ: zerbrechen, *break*. | **Itpe.**, Pf.

3 s. m. אֶתְבַּר; Impf. 3 s. m.

לְתִבַּר: pass. || תִּבְרָא n. m.

Unglück, *misfortune*.

תַּגְרָא v. גָּרָא.

תַּגְרָא (ass.) n. m. Kaufmann, *merchant*.

תִּבַּנָּא vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תִּבְנָא;

3 s. m. תִּבַּ; Imp. s. f. תִּבְּי:

zurückkehren, *return*. | **Af.**,

1 p. תִּבְנָא, sf. 2 s. m.

אֶתְבְּנָא, 3 s. m. אֶתְבְּנָה, 3

p. m. אֶתְבְּנֵהוּ; 2 s. m. c. sf.

1 s. אֶתְבְּתָן; 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶתְבְּיָה; Pt. act. s. m.

מְתִיב, מִתְּבַ, p. m. מְתִיב,

2 s. מִתְּבָת: Einwendung

erheben, *raise an objection*. |

Ittaf., Pf. 3 s. m. אֶתְוִרַּב:

widerlegt werden, *be refuted*.

|| תִּיּוּבְתָא n. f., p. תִּיּוּבְתָא:

Widerlegung, *refutation*. ||

תִּבַּ, תִּבַּ adv. wiederum,

again.

תִּוּמָא n. m. Knoblauch, *garlic*.

תִּוְרָא n. m. Ochs, *ox*.

תִּוְתָבָא (etym.?) n. m., p. 1 s.

כִּי: Kleid, *garment*.

תַּחֲוִי, תַּחֲוִי, תַּחֲוִי praep.,

sf. 2 s. m. תַּחֲוִי; 3 s. m.

תַּחֲוִי, p. m. תַּחֲוִי: unter,

under. || מִלְתַּחַת adv. unten,

beneath. || תַּחַת, תַּחַת adj.,

d. תַּחַתָּא; p. תַּחַתָּא: unterer,

lower. || לְתַתִּי, לְתַתִּי adv.

unten, *beneath*. || תַּחַת vb.

denom. **Pa.**, Impf. 3 s. m.

לְתַתִּי; 1 p. נִתַּחַת: nach unten

bringen, *bring down*.

תַּחַל v. חָלַל.

תַּחַא n. m. Tisch, *table*.

תַּחֲלָא n. m. Kinderlosigkeit,

childlessness.

תַּחֲלָא n. m., p. תַּחֲלָי: Schmerz,

pain.

תַּחֲלָתָא n. f. Purpur(farbe und

-stoff), *violet (color and*

stuff).

תַּחֲתָא, תַּחֲתָא (pers.?) n. m.,

p. תַּחֲתָי: Thronsessel, *chair*.

תַּלָּא vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תַּלֵּן;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תַּלֵּיה,

p. f. תַּלֵּגְהִי; 3 p. תַּלֵּו; Impf.

2 p. m. תַּתֵּלוּ; Pt. act. s. m.

תַּלֵּי; pass. s. f. תַּלֵּיא: (auf-)

Mišna lehren, *instruct in the Mishna.* || תנא n. m., p. תנאי: Tanna (doctor Mišnicus).

² תנא vb. Af., Pf. 3 p. m. תנאו: verabreden, *make an agreement.*

תנח v. נוח.

תנינא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster.*

תנורא n. m., p. תנורי: Ofen, *oven.*

תעלא n. m., p. תעלי: Fuchs, *fox.*

תעניתא v. ענא.

תפס vb. Pe., Pf. 2 p. c. sf.

3 s. f. תפסותה, תפסותיה;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה

(תפשיה); 3 p. m. c. sf. 3 s. m.

תפסיה; Imp. s. m. c. sf.

3 s. m. תפשיה; p. m. c. sf.

3 s. m. תפסיה, f. תפסיה;

Pt. act. s. m. תפס, p. m.

תפסין; 1 p. תפשי; תפסין[†]:

ergreifen, in Besitz nehmen,

seize, take possession. | Itpe.,

Pt. 2 s. מתפסיה: ergriffen

werden, *be seized.*

תפ vb. Pe., Pf. 2 p. תפיתו: speien, *spit.*

¹ תקל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. תקלה; Impf. 3 s. m. לתקל, Pt. act. תקל:

1. wägen, *weigh*; 2. wiegen, aufwiegen, *weigh, be equal.* ||

מתקלא (ק), sf. 3 s. m. מתקלה, מתקלה: Gewicht, *weight.*

² תקל vb. Itpe., Pf. 3 s. m.

לתקל, f. מתקלא: straucheln, *stumble.*

תק vb. Pe., Pt. act. p. f. תקנן:

gerade, recht, *straight,*

right. || Pa., Pf. 3 s. m. תקן,

p. m. תקנו, תקון; Inf. לתקוני;

Pt. pass. s. m. מתקן, f. d.

מתקנתא: anordnen, richtig

stellen, *order, set in order.* ||

תקנתא n. f., sf. 3 s. m. תקה:

Verordnung, Besserungs-

mittel, *ordinance, means of*

improvement, remedy.

תק vb. Pe., Pt. act. p. m.

תקפי: stark sein, *be strong.* |

Itpa., Pt. p. m. מתקפו: sich

anstrengen, *strain oneself.* |

Af., Pt. act. מתקה: eine

starke Frage stellen, *ask*

a strong question. || תקפא

n. m., c. תקף: Stärke, Hef-

tigkeit, *strength, vehemence.*

¹ תרא vb. Pe., Impf. 3 p. לתרו:

aufweichen, *dissolve.*

בוֹא n. f. Untergang,
setting.

בּוֹל (gr.) n. m., p. בּוֹלָאוֹת:
Ratsherr, *councillor*.

בַּח vb. Ho., Pt. מִבְּחָר: aus-
erlesen, *choice*.

בַּטַּח vb. Ho., Pt. 1 s. מִבְּטַחֲנִי:
gewiß sein, *be certain*.

בַּטַּל vb. Pi., Pf. 3 s. f. בִּטְלָה:
unterbrechen, *interrupt*. ||

בְּטוּל n. m. Unterbrechung,
interruption.

בַּקַּשׁ vb. Nitp. = Hitp.

בְּרָא n. f. Schöpfung,
creation. || בְּרִיָּה n. f. Ge-
schöpf, *creature*.

בְּרִיָּה n. f. Sonderung,
separation, selection.

בַּת n. f. || בַּת קוֹל Stimme,
voice. || בְּבַת אֶחָת auf Ein-
mal, *at one and the same time*.

גָּבַהּ vb. einziehen, *collect*.

גּוֹי n. m. Nichtjude, *Gentile*.

גּוּף n. m. Körper, Wesen,
body, essence.

גְּיוּרָה n. f.: גְּיוּרָה אֲשֶׁר Analogie-Beweis, *proof by ana-*
logy.

גְּמֻרָה n. m. Vollendung, *com-*
pletion.

גְּלָגֶלֶת n. f. Feige, *fig*.

גִּלְגָּלֶן n. m. Schlemmer, *glutton*.

הֶגְמָה (gr.) n. f. Gleichnis,
likeness.

הָקֵין n. m., p. הָקֵין: Flor im
Auge, *cataract*.

הָקַל n. m. Palme, *palm-tree*.

הֵי־אֵךְ adv. wie? *how?*

הַפְּרָכּוֹס (gr.) = ὑπαρχος.

וְדִי n. m., p. וְדִאוֹת: Gewiß-
heit, *certainty*. || וְדִי adv.
gewiß, *certainly*.

וְכָאֵין adj., p. וְכָאֵין: würdig,
worthy.

וּנּוֹן vb. Ni., Pt. נָנוֹן: gespeist
werden, *be fed*.

חָל vb. Pf. 3 s. m. חָל: fallen,
fall.

חָם וְשָׁלוֹם Gott behüte, *God*
forbid.

חֲזָקָה n. f., c. חֲזָקָה: Prä-
sumtion, *presumption*.

חֲלָק vb. Ni., verschiedener
Meinung sein, *be of a dif-*
ferent opinion.

חֲמָה n. f. Sonne, *sun*.

חמר vb. Pt. pass. חָמַר: schwer, *heavy, weighty*.

מִחְמָה praep. wegen, *on account of*.

טול vb. **Hi.** werfen, *cast*.

מָלִית n. f. Mantel, *mantle*.

טפל vb. **Ni.** sich anschließen, *attach oneself*.

יֵאל הוּאִיל וְ conj. da, *since*. ||

הִילָכָה adv. also, *hence*.

יְסוּרִין n. p. m. Leiden, *suffering*.

יְשִׁיבָה n. f. Akademie, *college*.

יָשַׁר **Pi.** stark machen, *make strong*.

כִּי praep., sf. 1 s. בְּמֹחִי.

שָׁׁ conj. sobald als, nachdem, *as soon as, since*.

כֵּן adv. so, *thus*.

כֵּן adv. hier, *here*. | מֵכֵּן von jetzt ab, *from now on*.

כָּנַס vb. **Ni.** eintreten, *enter*.

בֵּית הַכֶּסֶּף Abtritt, *privy*.

כִּפְּרָה n. f. Sühne, *atonement*.

כָּרַךְ vb. umschlingen, *wind about*.

לוּהַ vb. **Pa.** begleiten, *accompany*.

הֶלְוָאָה n. f. Darlehen, *loan*.

לְשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning*.

מַה־שֵּׁ מַה־שֵּׁ dasjenige, welches, *that which*. || אַחַת בְּמָהּ על־ um wieviel mehr, *how much the more*.

מִיתָה n. f. Tod, *death*.

מֶרַח praep., sf. 3 s. m. הַמֶּנּוּ.

מִנָּה n. m. Zahl, *number*.

מִסְרִי vb. Pt. act. 1 s. מִסְרִי.

מִרְגָּלִיּוֹת (gr.) n. f., p. מִרְגָּלִיּוֹת: *Perle, pearl*.

נִדְהוּ n. m. Bann, *excommunication*.

נָטַל vb. erheben, nehmen, *lift, take*.

נִיב שְׁפָתַיִם Oberlippe, *upper lip*.

נִסְׁ n. m., p. נִסְׁ: Wunder, *miracle*.

סָבַב vb. **Hi.** zu Tische liegen, *recline at table*.

סָבַר vb. Pt. pass. סָבַר mei-nend, *of the opinion*.

סִיָּה n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass*.

סָנִיף n. m. Ansatz, *attachment*.

סִפְּקָה n. m., p. סִפְּקָה: Zweifel, *doubt*.

סרב vb. **Pi.** sich weigern, *refuse.*

סתר vb. widersprechen, *contradict.*

עגל vb. **Pi.** einen Kreis bilden, *form a circle.*

עוד : עוד מבעוד יום während des Tages, *while it is yet day.*

עין : עין מיעין praep. nach Art von, *after the manner of.*

עכשו adv. jetzt, *now.*

עלב vb. bedrücken, *oppress;*
Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable.* | **Ni.** pass.

עלה vb. angerechnet werden, *be counted.* | **Hi.** nennen, *name.*

ענות n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility.*

עצמי : עצמי ich selbst, *myself.*

ערבית n. f. Abend, *evening.*

ערוד n. m. Wildesel, *wild ass.*

פגיון (lat.) n. m. pugio.

פגם n. m. Verschlimmerung, *deterioration.*

פחה verringern, *lessen.*

פני : מפני conj. weil, *because.*

פנה vb. **Ni.** die Notdurft verrichten, *ease oneself.*

פרש vb. sich absondern, *separate oneself.*

פרידה n. f. Taube, *dove.*

פריה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness.*

פרוסבול (gr.) = בולבטי *πρὸς βουλευτάς.*

פתייה n. f. Anfang, *commencement.*

מצוה n. f. Gebot, *commandment.* || Wohltat, *good deed.*

צהח vb. **Pilp.** polieren, *polish.*

קדם vb. vorangehen, *go before.* | **Ho.** Pt. מקדם verfrüht, *antedated.*

קום : במקום praep. anstatt, *in the place of.*

קריה : קריה n. f. Lesen, *reading.* ||

מקרא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse.* [ground.

קרקע n. m. Grund und Boden,

ראה : ראה n. f. Beweis, *proof.*

רבב : רבנו unser Lehrer, *our teacher.*

רבה : רבה n. f. Mehrung, *multiplication.*

רדה : מרדה n. m. Schaufel, *shovel.*

רפף. הָרָף עֵין: Augenblick,
twinkling of an eye.

רָשָׁה n. f. Erlaubnis,
permission.

שׁ: nota relationis. | שְׁלִי: mein,
my. | שֶׁל: nota genitivi.

בְּשִׁבִּיל praep. wegen, *on ac-*
count of.

שָׁחַר n. m., p. שְׁחָרִין, שְׁחָרִית
n. f.: Morgenzeit, *dawn.*

שָׁטַר n. m., p. שְׁטָרוֹת; c. שְׁטָרִי
(שְׁטָרִי): Schriftstück, *docu-*
ment.

שָׁכְבָה n. f. Liegen, *lying*
down.

שָׁכַח vb. **Hitpa.**, vergessen
werden, *be forgotten.*

שָׁמַשׁ: בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: Abend-
dämmerung, *twilight.*

שָׁמַשׁ vb. **Pi.**, dienen, *serve.*

שָׁנָה vb. **Pu.**, Pt. ungewöhn-
lich, *extraordinary.*

שָׁנָה n. f. Mišna.

שָׁמָּה: מִשָּׁעָה שֶׁ
from the time when.

[תְּחִלָּה] חָלַל vb. denom. **Hi.**,
anfangen, *begin.*

תְּנִי n. m. Bedingung, *condition.*

חָקַן vb. **Hi.**, verordnen, *esta-*
blish, order.